

ReSTART SEARCH

2016-2020

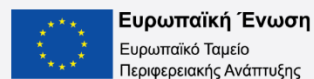
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Προγράμματα περιόδου:
Μάιος 2022 - Δεκέμβριος 2024

Κύπρος — το αύριο
ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΙΔΡΥΜΑ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Τα Προγράμματα RESTART 2016-2020 για Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία συγχρηματοδοτούνται από την Κυπριακή Δημοκρατία, Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, του ευρωπαϊκού μέσου Επόμενης Γενιάς ΕΕ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
ΤΜΗΜΑ Ι - ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	6
ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	6
ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	8
ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	10
ΔΟΜΗ	12
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ RESTART 2016-2020	13
ΤΜΗΜΑ ΙΙ - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	18
ΠΥΛΩΝΑΣ Ι: ΕΞΥΠΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	18
1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΔΙΤΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ»	30
2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ / ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑΣ»	30
3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ»	30
4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ»	31
5. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ»	31
6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ»	32
7. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ – ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»	32
8. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ – CO-DEVELOP»	33
9. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΟΣ»	33
10. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ / ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑΣ»	33
ΠΥΛΩΝΑΣ ΙΙ: ΑΕΙΦΟΡΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΤΑΚ	35
1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ ΕΥΡΩΠΗ – 2 ^η ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΕΙΣ»	36
2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ ΕΥΡΩΠΗ – 2 ^η ΕΥΚΑΙΡΙΑ»	36
3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ ΣΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ»	37
4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑΚΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΑΓΟΡΕΣ»	37
5. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ STARTUPs ΜΕ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟ»	37
6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΩΡ»	38
7. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΝΗΣΙΔΕΣ ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ»	38
8. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΔΙΕΘΝΩΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΠΟ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ»	38
ΠΥΛΩΝΑΣ ΙΙΙ: ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΤΑΚ	40
1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΟΥΠΟΝΙΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ»	41
2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΔΙΤΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ»	41

3.	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ ΕΤΑΚ».....	41
4.	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «BRIDGE2HORIZON».....	42
5.	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «VISION ERC»	42
6.	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ERC VISITING RESEARCH FELLOWSHIP»	42
7.	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΣΤΗΡΙΞΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ»	42
8.	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΝΕΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ».....	43
ΤΜΗΜΑ ΙΙΙ – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ		44
1.	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	44
1.1.	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ RESTART 2016-2020	44
1.2.	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΦΟΡΕΩΝ	46
1.3.	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	49
1.4.	ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΦΟΡΕΩΝ	51
1.5.	ΡΟΛΟΙ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΣΕ ΕΡΓΟ	51
1.6.	ΔΙΚΤΥΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	53
2.	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΝΙΣΧΥΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	53
2.1.	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	54
2.2.	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	55
2.3.	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΜμΕ ΣΕ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ	56
2.4.	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΝΕΟΣΥΣΤΑΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	56
2.5.	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	56
3.	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ-ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	57
3.1.	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	58
3.2.	ΜΕΓΙΣΤΗ ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	58
3.4.	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	62
3.5.	ΔΑΠΑΝΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	68
3.6.	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΜμΕ ΣΕ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ	68
3.7.	ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	68
4.	ΥΠΟΒΟΛΗ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ – ΕΠΙΛΟΓΗ	69
4.1.	ΕΓΓΡΑΦΗ	69
4.2.	ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ	70
4.3.	ΕΠΙΛΟΓΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	71
4.4.	ΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΥ	80
4.5.	ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ - ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ.....	87
5.	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΡΓΩΝ	88
5.1.	ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ.....	88
5.2.	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ ΕΡΓΩΝ	89
5.3.	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΡΓΩΝ	92

5.4. ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΑ ΔΑΠΑΝΩΝ	92
5.5. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ	103
5.6. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ	104
6. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΡΓΩΝ	109
6.1. ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΟΔΟΥ	109
6.2. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ	110
6.3. ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ ΧΑΜΗΛΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ / ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ / ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΥΡΩΣΕΩΝ	113
6.4. ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗΣ.....	115
7. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΥΣΗ ΓΝΩΣΗΣ	116
7.1. ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ ΓΝΩΣΗΣ – ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ.....	116
7.2. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΓΝΩΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ	118
7.3. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΥΣΗ ΤΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ	119
7.4. ΑΝΟΙΚΤΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ / ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ.....	120
7.5. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΓΝΩΣΗΣ	123
7.6. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ «INNOVATION FACTORY» ΓΙΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	125
8. ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	125
8.1. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.....	125
8.2. ΒΙΟΗΘΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΡΓΩΝ	126
8.3. ΕΡΕΥΝΑ ΠΟΥ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΗ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΓΕΝΕΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΓΕΝΕΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ	128
8.4. ΕΡΕΥΝΑ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΑ ΑΓΡΙΑ ΠΤΗΝΑ ΚΑΙ ΘΗΡΑΜΑΤΑ	129
8.5. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ ΣΕ ΖΩΑ.....	129
8.6. ΑΛΛΟΙ ΝΟΜΟΙ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ	130
8.7. ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ.....	132
8.8. ΙΣΟΤΗΤΑ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ – ΜΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ – ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ	132
8.9. ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΟΥ ΤΩΝ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	132
8.10. ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΓΚΡΙΣΗΣ/ΑΔΕΙΑΣ ΑΠΟ ΑΡΜΟΔΙΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ Η ΥΠΗΡΕΣΙΑ	133
9. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	134

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν κείμενο αποτελεί την Προκήρυξη των Προγραμμάτων του Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας¹ (ΙΔΕΚ) για τις Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων που θα ανακοινωθούν κατά την περίοδο **Μάιος 2022 - Δεκέμβριος 2024**². Η Προκήρυξη αυτή εντάσσεται στο πλαίσιο της ευρύτερης Προκήρυξης Προγραμμάτων του Ιδρύματος για Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία RESTART 2016-2020³.

Το κείμενο της Προκήρυξης των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, αποτελεί το βασικό έγγραφο αναφοράς και σημαντικό εργαλείο πληροφόρησης των ενδιαφερομένων φορέων και προσώπων αναφορικά με τα Προγράμματα στήριξης των δραστηριοτήτων Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας του ΙΔΕΚ και περιλαμβάνει τα ακόλουθα Μέρη:

Το **Τμήμα I «Πρόσκληση»** περιλαμβάνει τη Δημόσια Πρόσκληση του ΙΔΕΚ προς τους ενδιαφερόμενους φορείς και πρόσωπα για συμμετοχή στα Προγράμματα RESTART 2016-2020, καθώς και τη γενική περιγραφή των στόχων, των βασικών αρχών και της δομής των Προγραμμάτων.

Το **Τμήμα II «Προγράμματα»** περιλαμβάνει συνοπτική περιγραφή των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, κατηγοριοποιημένων σε τρεις βασικούς Πυλώνες Στρατηγικής.

Στις Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων που θα ανακοινωθούν στη συνέχεια θα παρέχεται πλήρης περιγραφή του κάθε Προγράμματος στην οποία θα περιλαμβάνονται οι στόχοι και οι ειδικές επιδιώξεις του, οι δικαιούχοι, καθώς επίσης και τα γενικά χαρακτηριστικά του κάθε Προγράμματος, όπως ο προϋπολογισμός, οι δραστηριότητες που καλύπτει, η διάρκεια υλοποίησης και η χρηματοδότηση των έργων, οι επιλέξιμες δαπάνες και τυχόν άλλοι ειδικοί περιορισμοί συμμετοχής.

Το **Τμήμα III «Διαδικασίες και Κανονισμοί Συμμετοχής»** περιλαμβάνει περιγραφή των γενικών κανονισμών και διαδικασιών αναφορικά με τη συμμετοχή φορέων και φυσικών προσώπων στα Προγράμματα RESTART 2016-2020.

Συγκεκριμένα, περιγράφονται μεταξύ άλλων οι δικαιούχοι για συμμετοχή, οι επιλέξιμες δραστηριότητες και δαπάνες, οι διαδικασίες αξιολόγησης, επιλογής και χρηματοδότησης προτάσεων, οι διαδικασίες διαχείρισης και παρακολούθησης των χρηματοδοτούμενων έργων, οι βασικές αρχές διάχυσης, προστασίας και αξιοποίησης των ερευνητικών

---

¹ Από τον Απρίλιο 2019, το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας μετονομάστηκε σε Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας έτσι ώστε να αντικατοπτρίζεται ο διευρυνόμενος ρόλος του ως εκτελεστικός βραχίονας του νέου Εθνικού Συστήματος Διακυβέρνησης της Έρευνας και Καινοτομίας.

² Για Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων που ανακοινώνονται από τις 24 Νοεμβρίου 2023 κι έπειτα ισχύουν κάποιες τροποποιήσεις σε ορισμούς που αφορούν συμμόρφωση με τον Κανονισμό 2023/1315 που τροποποιεί τον ΓΚΑΚ 651/2014.

³ <https://iris.research.org.cy/file/public/93d9dacc-b198-ed11-817b-005056ba9cc4>

αποτελεσμάτων, καθώς και το ευρύτερο νομικό πλαίσιο που διέπει τα Προγράμματα RESTART 2016-2020.

Κατά τη διάρκεια της Προγραμματικής Περιόδου, το ΙΔΕΚ δύναται να εκδίδει Εγκυκλίους σε σχέση με τις διαδικασίες και τους κανονισμούς συμμετοχής των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 και διατηρεί το δικαίωμα τροποποίησης του περιεχομένου της παρούσας Προκήρυξης μετά από συνεννόηση με τις αρμόδιες αρχές, ιδιαίτερα σε θέματα που αφορούν τον προγραμματισμό των Προσκλήσεων Υποβολής Προτάσεων και την κατανομή του Προϋπολογισμού.

ΤΜΗΜΑ Ι - ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας λαμβάνοντας υπόψη:

- τις προτεραιότητες που ορίζει το Καταστατικό του Ιδρύματος και ειδικότερα τις κατευθυντήριες γραμμές του, σε σχέση με τους βασικούς σκοπούς και επιδιώξεις του,
- το Στρατηγικό Σχέδιο του ΙΔΕΚ,
- την Στρατηγική του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας και Καινοτομίας,
- τους στρατηγικούς στόχους πολιτικής, τις βασικές επιδιώξεις, και τις προτεραιότητες όπως περιγράφονται στα προγραμματικά έγγραφα για την αξιοποίηση των πόρων της Πολιτικής Συνοχής 2021-2027 και συγκεκριμένα στη Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης και στο Πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027»,
- τις προτεραιότητες, τους στόχους και τα ορόσημα του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας («Κύπρος_το αύριο»),
- την Εθνική Δήλωση Πολιτικής για Ενίσχυση του Επιχειρηματικού Οικοσυστήματος στην Κύπρο όπως αυτή υιοθετήθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 14 Δεκεμβρίου 2015,
- τους στόχους, τις επιδιώξεις και τις προτεραιότητες της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κύπρο (S3Cy) όπως αυτή υιοθετήθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 26 Μαρτίου 2015, καθώς και το προτεινόμενο μείγμα Μέτρων και Πολιτικής και το Σχέδιο Δράσης,
- τους στόχους, τις επιδιώξεις και τις επικαιροποιημένες προτεραιότητες της αναθεωρημένης Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κύπρο για την περίοδο 2023-2030, όπως αυτή εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 30 Μαρτίου 2023,
- τις τάσεις και εξελίξεις σε θέματα έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο και τις δεσμεύσεις της Κύπρου στο πλαίσιο του Εθνικού Μεταρρυθμιστικού Προγράμματος της Κύπρου για επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020»,
- τις ευκαιρίες και υποχρεώσεις της Κύπρου που πηγάζουν από την υπογραφή διεθνών συμβάσεων, συμφωνιών και πρωτοκόλλων διακρατικής συνεργασίας και τη συμμετοχή σε διεθνή και ευρωπαϊκά προγράμματα ή οργανισμούς για υποστήριξη δραστηριοτήτων Έρευνας και Καινοτομίας,
- τα σχόλια, εισηγήσεις, απόψεις των ερευνητικών φορέων, επιχειρήσεων, ερευνητών και άλλων εμπλεκόμενων φορέων και προσώπων από την Κύπρο που συγκεντρώθηκαν κατά καιρούς, και
- τις γενικότερες εμπειρίες που αποκόμισε διαχρονικά το Ίδρυμα και ιδιαίτερα μέσα από τη διαχείριση και εφαρμογή Προγραμμάτων Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης

και Καινοτομίας και τη συνεργασία του με άλλους αντίστοιχους οργανισμούς του εξωτερικού,

αποφάσισε:

- τον Δεκέμβριο του 2020 και τον Σεπτέμβριο του 2021 την ανακοίνωση νέων Προσκήσεων Υποβολής Προτάσεων στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 που θα συγχρηματοδοτηθούν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Κυπριακή Δημοκρατία μέσω του Προγράμματος Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027», και
- τον Σεπτέμβριο του 2021 την ανακοίνωση νέων Προσκήσεων Υποβολής Προτάσεων στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 που θα χρηματοδοτηθούν από την Ευρωπαϊκή Ένωση – NextGenerationEU μέσω του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας – ΣΑΑ («Κύπρος_το αύριο»).

Αναλόγως του χρηματοδοτικού μηχανισμού στον οποίο εντάσσονται, οι εν λόγω Προσκήσεις θα ακολουθούν:

- είτε τις πρόνοιες του Κανονισμού Κοινών Διατάξεων (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1058 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής,
- είτε τις πρόνοιες του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ), όπως αυτές έχουν τροποποιηθεί με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/435 της 27^{ης} Φεβρουαρίου 2023, ο οποίος περιλαμβάνει μεταξύ άλλων διατάξεις που αφορούν στο νέο κεφάλαιο REPowerEU στο ΣΑΑ.

Επιπρόσθετα:

- θα εφαρμόζεται το Κοινοτικό Πλαίσιο για τις Κρατικές Ενισχύσεις και ειδικότερα ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της 17^{ης} Ιουνίου 2014⁴ (**τελευταία τροποποίηση βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2023/1315 της Επιτροπής της 23^{ης} Ιουνίου 2023⁵**) για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την κοινή αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής της 18^{ης} Δεκεμβρίου 2013⁶ (**αντικαταστάθηκε από τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ.**

⁴ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής (Γενικός Κανονισμός Απαλλαγής κατά Κατηγορία – ΓΚΑΚ)

[http://www.publicaid.gov.cy/publicaid/publicaid.nsf/6B5E883AFAB5AADFC2257B8F00360DC6/\\$file/%CE%9D%CE%95%CE%9F%CE%A3%20%CE%93%CE%95%CE%9D%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%A3%20%CE%91%CE%A0%CE%91%CE%9B%CE%9B%CE%91%CE%9A%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%A3.pdf](http://www.publicaid.gov.cy/publicaid/publicaid.nsf/6B5E883AFAB5AADFC2257B8F00360DC6/$file/%CE%9D%CE%95%CE%9F%CE%A3%20%CE%93%CE%95%CE%9D%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%A3%20%CE%91%CE%A0%CE%91%CE%9B%CE%9B%CE%91%CE%9A%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%A3.pdf)

⁵ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 2023/1315 της Επιτροπής

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:02014R0651-20230701>

⁶ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής

2023/2831 της Επιτροπής της 13^{ης} Δεκεμβρίου 2023⁷) σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, και

- θα τηρούνται οι διεθνώς αποδεκτοί κανόνες επιστημονικής δεοντολογίας και ηθικής, οι διατάξεις του Νόμου του 2001 «περί της Σύμβασης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και την Αξιοπρέπεια του Ανθρώπου αναφορικά με την Εφαρμογή της Βιολογίας και Ιατρικής και Άλλες Συναφείς με την Εφαρμογή της Σύμβασης Διατάξεις», καθώς επίσης και άλλων σχετικών νόμων της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Προς τούτο, το Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΙΔΕΚ) καλεί τους ενδιαφερόμενους φορείς, οργανισμούς, επιχειρήσεις και φυσικά πρόσωπα που ικανοποιούν τις απαιτήσεις της παρούσας Προκήρυξης και των επιμέρους Προγραμμάτων να υποβάλουν προτάσεις για εκπόνηση υψηλού επιπέδου έργων και υλοποίηση δραστηριοτήτων, στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020.

Η υποβολή προτάσεων θα γίνεται μετά την ανακοίνωση από το ΙΔΕΚ σχετικής Πρόσκλησης Υποβολής Προτάσεων για κάθε επιμέρους Πρόγραμμα, στην οποία μπορεί να καθορίζονται εξειδικευμένοι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής ή και να παρέχονται ενδεχόμενες συμπληρωματικές πληροφορίες.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ

Τα Προγράμματα RESTART 2016-2020 αποτελούν ένα πολυετές αναπτυξιακό πλαίσιο Προγραμμάτων για στήριξη της Έρευνας, της Τεχνολογικής Ανάπτυξης και της Καινοτομίας στην Κύπρο, το οποίο συγχρηματοδοτείται από εθνικούς και ευρωπαϊκούς πόρους και υλοποιείται σε συνδυασμό με άλλες εθνικές πρωτοβουλίες και Προγράμματα.

Όραμα των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 είναι η ανάδειξη του τομέα της Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΤΑΚ) ως ένας εκ των βασικών συντελεστών στην οικονομική ανάπτυξη της Κύπρου, συνεισφέροντας στην αντιμετώπιση των βασικών οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων και στην ανάπτυξη των προϋποθέσεων για επίτευξη αιεφόρου ανάπτυξης, σύμφωνα με τις αρχές που αναδεικνύει το στρατηγικό πλαίσιο «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, αιεφόρο και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.

Ο σχεδιασμός των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 επικεντρώνεται στις επιμέρους επιδιώξεις, καθώς και στους Τομείς Προτεραιότητας που αναδείχθηκαν μέσα από τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κύπρο (S3Cy)⁸. Παράλληλα, οι Προσκλήσεις

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1407>

⁷ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 2023/2831 της Επιτροπής

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202302831&qid=1704451373927

⁸ Το Υπουργικό Συμβούλιο, σε συνεδρία του στις 26/03/2015, ενέκρινε τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (S3Cy) για την Κύπρο. Συναφώς αναφέρεται ότι η εκπόνηση και υιοθέτηση της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης αποτελούσε βασική εκ των προτέρων προϋπόθεση που έθεσε η

Υποβολής Προτάσεων των Προγραμμάτων που θα ανακοινωθούν κατά την περίοδο Μάιος 2022 - Δεκέμβριος 2024 εντάσσονται:

- στο Πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027» για την αξιοποίηση των πόρων του ΕΤΠΑ στο πλαίσιο της Προτεραιότητας 1 «Ανταγωνιστική, Έξυπνη και Ψηφιακή Οικονομία», και
- στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 2021-2026 («Κύπρος_το αύριο») για την αξιοποίηση των πόρων του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) στο πλαίσιο του Άξονα Πολιτικής 3 «Ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας» και του νέου Κεφαλαίου REPowerEU, ενώ κάποιες θα χρηματοδοτηθούν και από εθνικούς πόρους.

Οι Βασικές Επιδιώξεις των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, οι οποίες αποτυπώνονται στους τρεις (3) βασικούς Πυλώνες Στρατηγικής, είναι οι ακόλουθες:

1. **Η έξυπνη ανάπτυξη, με έμφαση σε επιλεγμένους τομείς προτεραιότητας**, μέσω της ενίσχυσης της αποτελεσματικότητας του συστήματος ΕΤΑΚ της Κύπρου, της διασύνδεσής του με την παραγωγική βάση της οικονομίας, της ενίσχυσης της εξωστρέφειάς του και της ενδυνάμωσης των δεσμών και της διαδραστικότητας ανάμεσα στα δομικά του στοιχεία.
2. **Η διασφάλιση της διαχρονικότητας και της δυναμικής του συστήματος ΕΤΑΚ** και η ενίσχυση των μελλοντικών προοπτικών του, με έμφαση στην αριστεία και στην ενδυνάμωση της βάσης ανθρώπινου δυναμικού και ιδιαίτερα του ανθρώπινου δυναμικού της νέας γενιάς.
3. **Η υποστήριξη του πλαισίου λειτουργίας του συστήματος ΕΤΑΚ και της παραγωγής προστιθέμενης αξίας από δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας**, μέσω της ανάπτυξης υποστηρικτικών εργαλείων και πιλοτικών μέτρων, της ενθάρρυνσης για προβολή και αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων και της ανάπτυξης και διάδοσης της κατάλληλης κουλτούρας.

Οι τρεις Πυλώνες των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 κατατάσσονται σε Ενότητες με επιμέρους Προγράμματα με ειδική στόχευση, τα οποία περιγράφονται αναλυτικά στην παρούσα Προκήρυξη.

Ο σχεδιασμός των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 διέπεται από τις ακόλουθες οριζόντιες επιδιώξεις:

Ευρωπαϊκή Επιτροπή προς τα Κράτη Μέλη, κατά την προγραμματική περίοδο 2014–2020, για την αξιοποίηση πόρων από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία για ενίσχυση της Έρευνας και Καινοτομίας (Ε&Κ) σε τομείς όπου κάθε χώρα διαθέτει ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. Η επικαιροποιημένη Στρατηγική εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στη συνεδρία του Σώματος στις 30/03/2023 και καλύπτει την περίοδο 2023-2030. Η επικαιροποίηση αυτή αποτελεί βασική μεταρρύθμιση του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Κύπρου (ΣΑΑ) ενώ διασφαλίζει και τη συνέχιση αξιοποίησης πόρων από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) στον τομέα της Ε&Κ.

- Την αξιοποίηση και περαιτέρω ανάπτυξη και αναβάθμιση του **Ανθρώπινου Δυναμικού** της Κύπρου και ιδιαίτερα της νέας γενιάς ερευνητών.
- Την ενίσχυση της **Συνεργασίας του Συστήματος Παραγωγής με το Σύστημα ΕΤΑΚ** ως βασικό πυλώνα για την αναπτυξιακή διαδικασία και τη μεγιστοποίηση της απόδοσης των δημοσίων επενδύσεων στον τομέα ΕΤΑΚ.
- Την ενίσχυση της **Εξωστρέφειας και την Ανάπτυξη Διεθνών Συνεργασιών** προς όφελος της υλοποίησης των στρατηγικών επιδιώξεων της Κύπρου.

Παράλληλα, αντιμετωπίζει την **Καινοτομία** στη διευρυμένη της έννοια, ως βασική συνιστώσα στην οικονομική διαδικασία, στην εξασφάλιση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος για τις επιχειρήσεις και στην αντιμετώπιση των προβλημάτων της κοινωνίας.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Οι Γενικές Αρχές που διέπουν την εφαρμογή των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, είναι οι ακόλουθες:

Ανοικτή Συμμετοχή

Τα Προγράμματα RESTART 2016-2020 απευθύνονται σε φορείς και φυσικά πρόσωπα που είναι νόμιμα εγκαταστημένοι και δραστηριοποιούνται ή πρόκειται να εγκατασταθούν και δραστηριοποιηθούν (αφορά μόνο στις νεοσύστατες επιχειρήσεις για συμμετοχή στα Προγράμματα Επιχειρηματικής Καινοτομίας) σε περιοχές που ελέγχει η Κυπριακή Δημοκρατία, στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή σε άλλο τρίτο κράτος αναγνωρισμένο από την Κυπριακή Δημοκρατία. Τα επιμέρους Προγράμματα και Διαγωνισμοί, ανάλογα με τους στόχους και τις δραστηριότητές τους, προσφέρουν τη δυνατότητα συμμετοχής σε φορείς όπως ερευνητικοί οργανισμοί, ιδρύματα ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης, επιστημονικές και επαγγελματικές οργανώσεις, επιχειρήσεις, συνδέσμους επιχειρήσεων, δημόσιες υπηρεσίες, οργανισμούς κοινής ωφέλειας και φυσικά πρόσωπα όπως ακαδημαϊκό προσωπικό, επιστήμονες, ερευνητές, τεχνικό προσωπικό, φοιτητές και μαθητές.

Ανταγωνισμός

Τα χρηματοδοτούμενα έργα επιλέγονται μέσα από ανταγωνιστικές διαδικασίες και, κατά κανόνα, κατόπιν αξιολόγησης από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες με βάση τρία κριτήρια αξιολόγησης που εφαρμόζονται ενιαία σε όλα τα Προγράμματα: Αριστεία, Προστιθέμενη Αξία και Όφελος, Υλοποίηση. Εξαιρούνται συγκεκριμένα Προγράμματα για τα οποία η επιλογή έργων γίνεται στη βάση της πλήρωσης των ελάχιστων προϋποθέσεων και κριτηρίων που περιγράφονται στις Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων και με σειρά προτεραιότητας στην ημερομηνία υποβολής της πρότασης (first-come, first-served).

Εμπιστευτικότητα

Όλες οι προτάσεις, καθώς και τυχόν συνοδευτικά έγγραφα, πληροφορίες και δεδομένα, τυγχάνουν εμπιστευτικού χειρισμού από το ΙΔΕΚ. Για τη διασφάλιση της εμπιστευτικότητας κατά τη διαδικασία αξιολόγησης, οι εξωτερικοί εμπειρογνώμονες που αξιολογούν τις προτάσεις έχουν υποχρέωση για υπογραφή Δήλωσης Εμπιστευτικότητας. Παράλληλα, λαμβάνονται όλες οι απαραίτητες ασφαλιστικές δικλείδες για διασφάλιση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων.

Ισότιμη Αντιμετώπιση και Αντικειμενικότητα

Όλες οι προτάσεις που υποβάλλονται στο πλαίσιο των Προσκλήσεων Υποβολής Προτάσεων των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 αντιμετωπίζονται ισότιμα και αξιολογούνται αμερόληπτα σύμφωνα με την αξία τους, ανεξαρτήτως της προέλευσης, της ταυτότητας και του φύλου των συμμετεχόντων.

Διαφάνεια

Η επιλογή έργων για χρηματοδότηση, καθώς επίσης και η διαχείριση των χρηματοδοτούμενων έργων, βασίζονται σε συγκεκριμένους κανόνες και διαδικασίες που περιγράφονται με σαφήνεια στην παρούσα Προκήρυξη, στις Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων και στους αντίστοιχους Οδηγούς προς συμμετέχοντες και το Συμβόλαιο Έργου. Όλοι οι συμμετέχοντες λαμβάνουν την κατάλληλη ανατροφοδότηση αναφορικά με την έκβαση της διαδικασίας αξιολόγησης των προτάσεων και της διαδικασίας ελέγχου των εκθέσεων προόδου στην περίπτωση των χρηματοδοτούμενων έργων.

Απλοποίηση και Αποδοτικότητα

Για την αξιολόγηση, την επιλογή και τη χρηματοδότηση προτάσεων έργων, καθώς επίσης και για την παρακολούθηση και τον έλεγχο των χρηματοδοτούμενων έργων, ακολουθούνται οι διαδικασίες, οι οποίες συνεπάγονται τον ελάχιστο δυνατό διοικητικό φόρτο για τους συμμετέχοντες φορείς και το Ίδρυμα, στο βαθμό που εξασφαλίζεται η ποιότητα των έργων και η συμμόρφωση με τους κανόνες συμμετοχής και διαχείρισης.

Συμμόρφωση με Νομοθεσίες και Θέματα Ηθικής

Στο πλαίσιο της επιλογής και υλοποίησης των χρηματοδοτούμενων έργων, λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα, τα οποία διασφαλίζουν ότι όλες οι δραστηριότητες έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις εθνικές και κοινοτικές/ευρωπαϊκές νομοθεσίες και τηρούν όλες τις θεμελιώδεις αρχές και τους ισχύοντες κανονισμούς αναφορικά με ζητήματα ηθικής και ασφάλειας. Δεν χρηματοδοτούνται έργα με αμυντικούς ή στρατιωτικούς σκοπούς.

Ευρεία Διάχυση Γνώσης και Αξιοποίηση Αποτελεσμάτων

Η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων των χρηματοδοτούμενων έργων από τους συμμετέχοντες φορείς, προς όφελος της οικονομίας και της κοινωνίας αποτελεί βασική προτεραιότητα των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020. Δίνεται επίσης ιδιαίτερη έμφαση στη βελτιστοποίηση της προβολής των αποτελεσμάτων και της ευρείας διάχυσης της γνώσης στη διεθνή και τοπική επιστημονική και επιχειρηματική κοινότητα, καθώς και στο ευρύ κοινό.

Συγχρηματοδότηση

Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, τα έργα συγχρηματοδοτούνται κατά κανόνα από το ΙΔΕΚ και τους συμμετέχοντες φορείς. Τα ποσοστά χρηματοδότησης (Ένταση Ενίσχυσης) για τους φορείς που συμμετέχουν στα χρηματοδοτούμενα έργα είναι συμβατά με το Κοινοτικό Πλαίσιο για τις Κρατικές Ενισχύσεις.

Παρακολούθηση

Η πρόοδος της υλοποίησης των χρηματοδοτούμενων έργων παρακολουθείται από το ΙΔΕΚ, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες, με στόχο τη διασφάλιση της ποιοτικής υλοποίησης των έργων, την ανάδειξη των αξιόλογων αποτελεσμάτων και την ταχεία αποδέσμευση της χρηματοδότησης. Οι συμμετέχοντες φορείς έχουν την πλήρη ευθύνη για την έγκαιρη και ποιοτική υλοποίηση των έργων και την ορθή διαχείριση της δημόσιας χρηματοδότησης, σύμφωνα με τους σχετικούς κανονισμούς και διαδικασίες. Το ΙΔΕΚ δύναται να προχωρήσει στην επιβολή μέτρων ή και κυρώσεων στην περίπτωση που διαπιστώνονται σοβαρές παρεκκλίσεις ως προς την υλοποίηση των προβλεπόμενων δραστηριοτήτων και/ή τη χρηστή οικονομική διαχείριση των έργων.

ΔΟΜΗ

Η βασική δομή των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 συνδέεται άμεσα με το Όραμα και τις βασικές και οριζόντιες επιδιώξεις, όπως αυτές περιγράφονται πιο πάνω.

Σε πρώτο επίπεδο, καθορίζονται τρεις (3) βασικοί **Πυλώνες Στρατηγικής**, οι οποίοι αντιστοιχούν στις βασικές επιδιώξεις των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, ως ακολούθως:

- **ΠΥΛΩΝΑΣ I: «Έξυπνη Ανάπτυξη»**
- **ΠΥΛΩΝΑΣ II: «Αειφόρο Σύστημα ΕΤΑΚ»**
- **ΠΥΛΩΝΑΣ III: «Μετασχηματισμός Συστήματος ΕΤΑΚ»**

Σε δεύτερο επίπεδο, κάθε Πυλώνας κατηγοριοποιείται σε επιμέρους **Ενότητες** με συγκεκριμένη στόχευση ως προς την επίτευξη των βασικών επιδιώξεων και προτεραιοτήτων των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020.

Σε τρίτο επίπεδο, η κάθε Ενότητα περιλαμβάνει συγκεκριμένα **Προγράμματα** τα οποία αποτελούν τα εργαλεία και τα μέτρα υλοποίησης των επιμέρους στόχων και προτεραιοτήτων των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020. Τα Προγράμματα δύναται να υλοποιούνται μέσα από **Διαγωνισμούς**.

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ RESTART 2016-2020

Ο συνολικός προϋπολογισμός των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 ανέρχεται στα **273.000.000 Ευρώ** (συμπεριλαμβάνει και 10.200.000 Ευρώ για το Πρόγραμμα "CO-DEVELOP" που εγκρίθηκε ως ξεχωριστό Μέτρο από την Έφορο Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων).

Ποσό ύψους 45.000.000 Ευρώ προβλέπεται να καλυφθεί από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) για την περίοδο 2014-2020 και συγκεκριμένα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Επιπρόσθετα, ποσά ύψους 50.000.000 και 71.000.000 Ευρώ αναμένεται να καλυφθούν από τα ΕΔΕΤ της περιόδου 2021-2027 και τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) της ΕΕ, αντίστοιχα.

Στον Πίνακα Ι.1 παρουσιάζεται η συνολική δομή των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 και η ενδεικτική κατανομή του Προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα. Σημειώνεται ότι, το ΙΔΕΚ διατηρεί το δικαίωμα τροποποίησης του συνολικού προϋπολογισμού των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 και αναπροσαρμογής της κατανομής ανά Πρόγραμμα, ανάλογα με την πρόοδο υλοποίησης και την απορρόφηση του προϋπολογισμού των Προγραμμάτων, τον αριθμό προτάσεων και επιλέξιμων προς χρηματοδότηση έργων κλπ. Οι τροποποιήσεις προϋπολογισμού γίνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα και είναι διαθέσιμες στους ενδιαφερόμενους στις εκάστοτε Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων.

Τα Προγράμματα που θα συγχρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ της περιόδου 2021-2027 και την Κυπριακή Δημοκρατία (**Πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027»**) θα υπάγονται στην ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1 «Ανταγωνιστική, Έξυπνη και Ψηφιακή Οικονομία» και θα εξυπηρετούν τον Ειδικό Στόχο 1(i) «Ανάπτυξη και ενδυνάμωση της ικανότητας για έρευνα και καινοτομία και υιοθέτηση προηγμένων τεχνολογιών». Οι δράσεις αυτές επιδιώκουν στην ενίσχυση της έντασης της Έρευνας και Καινοτομίας και στην αύξηση των ιδιωτικών και δημόσιων επενδύσεων σε Ε&Κ με απώτερο στόχο την ανάπτυξη της χώρας. Πρόσθετα στοχεύουν στην αύξηση και αναβάθμιση ερευνητικών υποδομών, στην ενίσχυση της διασύνδεσης και της συνεργασίας της ερευνητικής κοινότητας και των επιχειρήσεων με στόχο την αποτελεσματική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων Ε&Κ, στη δημιουργία κρίσιμης μάζας ερευνητών και τη δημιουργία νέων ερευνητικών θέσεων, στην προώθηση της επιχειρηματικής καινοτομίας και στη στήριξη ΜμΕ και νεοφυών επιχειρήσεων, στην στήριξη της ανταγωνιστικότητας και της ενίσχυσης της εξωστρέφειας προς τις διεθνείς αγορές.

Τα Προγράμματα που θα χρηματοδοτηθούν από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ), στο πλαίσιο του **Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ)**

2021-2026 («Κύπρος_το_αύριο»), όπως αυτό έχει τροποποιηθεί τον Δεκέμβριο του 2023 με Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου της ΕΕ⁹, θα υπάγονται στον Άξονα Πολιτικής 3 «Ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας», και συγκεκριμένα στην Ενότητα 3.2 «Ενισχυμένη Έρευνα και Καινοτομία» του ΣΑΑ Κύπρου, καθώς και στο νέο Κεφάλαιο REPowerEU. Οι δράσεις αυτές επιδιώκουν την ενίσχυση των δεσμών μεταξύ ερευνητικών οργανισμών και επιχειρήσεων, την εμπορευματοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων, την αύξηση της έντασης της δραστηριότητας έρευνας και ανάπτυξης (E&A) και των επενδύσεων τόσο από δημόσιους όσο και από ιδιωτικούς οργανισμούς, καθώς και την παροχή πρόσβασης σε όλες τις χρηματοδοτούμενες από το δημόσιο ερευνητικές υποδομές σε ολόκληρο το οικοσύστημα. Επιπλέον, αποσκοπεί στην ενίσχυση της χρηματοδοτικής στήριξης των νεοφυών επιχειρήσεων και των ΜΜΕ, της διεθνοποίησης του τοπικού οικοσυστήματος έρευνας και καινοτομίας (E&K), στην ανάπτυξη τοπικών ταλέντων και στην προσέλκυση ταλέντων από το εξωτερικό για να εργαστούν στην E&K με έμφαση σε συγκεκριμένους θεματικούς τομείς. Οι δράσεις που υλοποιούνται υπό το νέο Κεφάλαιο REPowerEU επικεντρώνονται θεματικά σε ζητήματα που αφορούν την πράσινη μετάβαση και κυρίως τον τομέα της ενέργειας.

---

⁹ <https://cyprus-tomorrow.gov.cy/cypresidency/kyprostoavrio.nsf/All/2623F3B96E3DD4ADC2258A9E002BCAAA?OpenDocument>

Πίνακας Ι.1 ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ RESTART 2016-2020

ΠΥΛΩΝΑΣ	ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (Ευρώ)	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΕΔΕΤ / ΑΞΟΝΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΑΑ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΕΔΕΤ / ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΑΑ	
ΠΥΛΩΝΑΣ Ι Έξυπνη Ανάπτυξη	Συμπράξεις Έρευνας και Καινοτομίας	Ολοκληρωμένα Έργα	13.000.000	1β	1.β1	
		Ολοκληρωμένα Έργα (ΘΑΛΕΙΑ)	7.000.000	1*	1(i)*	
		Συνεργατική Ανάπτυξη (CO-DEVELOP) (ΣΑΑ)	10.200.000	3**	3.2, 3.3**	
		Συνεργατική Ανάπτυξη (CO-DEVELOP) (ΣΑΑ συμπερ. REPowerEU)	13.300.000	3**	3.2, 6**	
		Συνεργατική Ανάπτυξη (CO-DEVELOP) (ΘΑΛΕΙΑ)	6.000.000	1*	1(i)*	
		Τεχνολογίες Διττής Χρήσης (ΥΠΑΜ) (ΣΑΑ)	2.720.000	3**	3.2**	
	Υποδομές	Τεχνολογίες Διαστήματος	3.000.000	1*	1(i)*	
		Νέες Στρατηγικές Μονάδες Υποδομής – Νέοι Επιστήμονες	11.000.000	1α	1.α1	
	Συμμετοχή Επιχειρήσεων	Ερευνητικές Υποδομές (ΘΑΛΕΙΑ)	17.500.000	1*	1(i)*	
		Έρευνα στις Επιχειρήσεις	9.300.000	1β	1.β1	
		Έρευνα στις Επιχειρήσεις (ΘΑΛΕΙΑ)	3.600.000***	1*	1(i)*	
		Έρευνα στις Επιχειρήσεις (ΣΑΑ συμπερ. REPowerEU)	8.393.000	3**	3.2, 6**	
		Έρευνα στις Νεοσύστατες Επιχειρήσεις	1.000.000	1β	1.β1	
		Διερεύνηση Βιομηχανικής Εφαρμογής Τεχνολογίας / Τεχνογνωσίας	1.000.000	1β	1.β1	
		Διερεύνηση Βιομηχανικής Εφαρμογής Τεχνολογίας / Τεχνογνωσίας (ΘΑΛΕΙΑ)	1.700.000	1*	1(i)*	
		Διερεύνηση Βιομηχανικής Εφαρμογής Τεχνολογίας / Τεχνογνωσίας (HYDRO)	200.000	Δ/Ε	Δ/Ε	
	Εξωστρέφεια – Ανοικτοί Ορίζοντες	Εμπορική Διερεύνηση Βιομηχανικής Εφαρμογής Τεχνολογίας / Τεχνογνωσίας	1.607.000	3**	6**	
		Διακρατικές Συνεργασίες	1.600.000	Δ/Ε	Δ/Ε	
		Διακρατικές Συνεργασίες (ΘΑΛΕΙΑ)	2.900.000	1*	1(i)*	
		Διεθνής Συνεργασία- Διττή Στόχευση	1.200.000	Δ/Ε	Δ/Ε	
		EUREKA Κύπρου	600.000	Δ/Ε	Δ/Ε	
		Ευρωπαϊκές Πρωτοβουλίες – Τοπική Ανάπτυξη	8.000.000	Δ/Ε	Δ/Ε	
	ΠΥΛΩΝΑΣ ΙΙ Αειφόρο Σύστημα ΕΤΑΚ	Αριστεία	Ευρωπαϊκές Συμπράξεις (ΘΑΛΕΙΑ)	9.500.000	1*	1(i)*
			Νησίδες Αριστείας	17.100.000	1α	1.α1
			Νησίδες Αριστείας (ΘΑΛΕΙΑ)	22.000.000	1*	1(i)*
			EUROSTARS Κύπρου	2.500.000	Δ/Ε	Δ/Ε
Ανάπτυξη Καινοτόμων Επιχειρήσεων με Πρωτοποριακές Τεχνολογίες			10.000.000	3**	3.2**	

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ RESTART 2016-2020 / ΜΑΙΟΣ 2022 - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2024

		στις Διεθνείς Αγορές (DISRUPT) (ΣΑΑ)			
		Ανάπτυξη Καινοτόμων Επιχειρήσεων με Πρωτοποριακές Τεχνολογίες στις Διεθνείς Αγορές (DISRUPT)	3.000.000	Δ/Ε	Δ/Ε
		Δημιουργία και Αρχική Ανάπτυξη STARTUPS με Διεθνή Προσανατολισμό (Pre-Seed)	6,500,000	1 ^η Πρόσκληση - 3** 2 ^η Πρόσκληση - 1* 3 ^η Πρόσκληση - 3** 4 ^η Πρόσκληση - 3**	1 ^η Πρόσκληση - 3.2** 2 ^η Πρόσκληση - 1(i)* 3 ^η Πρόσκληση - 3.2** 4 ^η Πρόσκληση - 3.2**
		Ανάπτυξη Διεθνώς Ανταγωνιστικών Καινοτόμων Προϊόντων και Υπηρεσιών από STARTUPS (Seed)	11.000.000	1 ^η Πρόσκληση - 3** 2 ^η Πρόσκληση - 1* 3 ^η Πρόσκληση - 3**	1 ^η Πρόσκληση - 3.2** 2 ^η Πρόσκληση - 1(i)* 3 ^η Πρόσκληση - 3.2**
		Ανάπτυξη και Προώθηση Διεθνώς Ανταγωνιστικών Καινοτόμων Προϊόντων και Υπηρεσιών από Υφιστάμενες Επιχειρήσεις (Innovate)	19.900.000	1 ^η Πρόσκληση - 3** 2 ^η Πρόσκληση - 1* 3 ^η Πρόσκληση - 3** 4 ^η Πρόσκληση - 1*	1 ^η Πρόσκληση - 3.2** 2 ^η Πρόσκληση - 1(i)* 3 ^η Πρόσκληση - 3.2** 4 ^η Πρόσκληση - 1(i)*
	Νέοι Ερευνητές, Νέες Ιδέες, Νέες Ευκαιρίες	ΔΙΔΑΚΤΩΡ	9.400.000	1α	1.α1
		ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΩΡ (ΘΑΛΕΙΑ)	2.500.000	1*	1(i)*
		"Ορίζοντας 2020" – 2 ^η Ευκαιρία	5.500.000	1α	1.α1
		"Ορίζοντας Ευρώπη" – 2 ^η Ευκαιρία EIC (ΣΑΑ)	1.500.000	3**	3.2**
		"Ορίζοντας Ευρώπη" – 2 ^η Ευκαιρία (MSCA) (ΘΑΛΕΙΑ)	2.500.000	1*	1(i)*
		"Ορίζοντας Ευρώπη" – 2 ^η Ευκαιρία (ERC)	600.000	Δ/Ε	Δ/Ε
		Διδακτορικό στη Βιομηχανία	3.750.000	Δ/Ε	Δ/Ε
		Κοινωνική Καινοτομία	1.500.000	Δ/Ε	Δ/Ε
ΠΥΛΩΝΑΣ III Μετασηματισμός Συστήματος ΕΤΑΚ	Μηχανισμοί Υποστήριξης	Κουπόνια Καινοτομίας	260.000	1β	1.β1
		Κουπόνια Καινοτομίας (ΣΑΑ)	605.000	3**	3.2**
		Ενίσχυση της Ικανότητας Επιχειρήσεων για Ανάπτυξη Νέων Προϊόντων	930,000	3**	3.2**
		Διαβαθμισμένα Εργαστήρια – Τεχνολογίες Διττής Χρήσης (ΥΠΑΜ) (ΣΑΑ)	195.000	3**	3.2**
		Βιομηχανική Ιδιοκτησία	400.000	Δ/Ε	Δ/Ε
		Συμμετοχή σε Εκδηλώσεις Διεθνούς Δικτύωσης	140.000	Δ/Ε	Δ/Ε

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ RESTART 2016-2020 / ΜΑΙΟΣ 2022 - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2024

		Ενθάρρυνση Συντονισμού Έργων στο Πρόγραμμα "Ορίζοντας 2020"	1.000.000	Δ/Ε	Δ/Ε
		BRIDGE2HORIZON (ΘΑΛΕΙΑ)	6.000.000	1*	1(i)*
		VISION ERC	1.000.000	1*	1(i)*
		ERC Visiting Research Fellowship	200.000	Δ/Ε	Δ/Ε
		Στήριξη Υποστηρικτικών Δομών Καινοτομίας (SUPSTRUCTURES) (ΣΑΑ) 300.000	300.000	3**	3.2**
	Εναλλακτικές Μορφές Χρηματοδότησης	Εμπορική Αξιοποίηση Αποτελεσμάτων Έρευνας	Φάση Α: 270.000 Φάση Β: 1.000.000	Δ/Ε	Δ/Ε
		Εμπορική Αξιοποίηση Αποτελεσμάτων Έρευνας Από Επιχειρήσεις	Φάση Α: 270.000 Φάση Β: 1.000.000	Δ/Ε	Δ/Ε
		Συμπληρωματική Χορηγία	4.000.000	Δ/Ε	Δ/Ε
	Κουλτούρα ΕΤΑΚ	Καλλιέργεια Κουλτούρας ΕΤΑΚ	1.860.000	Δ/Ε	Δ/Ε

Σημειώσεις:

*Τα Προγράμματα αυτά θα συγχρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ της περιόδου 2021-2027 και την Κυπριακή Δημοκρατία (**Πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027»**).

Τα Προγράμματα αυτά θα χρηματοδοτηθούν από τον ΜΑΑ της περιόδου 2021-2026 (Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 2021-2026 - «Κύπρος_το_αύριο»**).

***Στον προϋπολογισμό της Πρόσκλησης προστέθηκαν 200.000 Ευρώ από εθνικούς πόρους για χρηματοδότηση μίας πρότασης στο επιστημονικό πεδίο των υδρογονανθράκων.

ΤΜΗΜΑ ΙΙ - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΥΛΩΝΑΣ Ι: ΕΞΥΠΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Ο Πυλώνας Ι «Έξυπνη Ανάπτυξη» στοχεύει στην έξυπνη ανάπτυξη, εστιάζοντας στους επιλεγμένους τομείς προτεραιότητας, μέσω της διασύνδεσης των ακαδημαϊκών και ερευνητικών φορέων με την παραγωγική βάση της οικονομίας, της ενίσχυσης της ποιότητας και αποτελεσματικότητας του συστήματος ΕΤΑΚ της Κύπρου, της ενίσχυσης της εξωστρέφειάς του και της ενδυνάμωσης των δεσμών και της διαδραστικότητας ανάμεσα στα δομικά του στοιχεία.

Τομείς Προτεραιότητας

Μέσα από τη μελέτη για τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κύπρο (S3Cy) αναδείχθηκαν οι πιο δυναμικές παραγωγικές δραστηριότητες στους τομείς που ρεαλιστικά αναμένεται ότι μπορεί η Κύπρος να πρωταγωνιστήσει τα επόμενα χρόνια. Καθώς η χώρα διαθέτει συγκριτικά πλεονεκτήματα όπως τη σχετική υποδομή, την τεχνογνωσία και το ανθρώπινο δυναμικό στους τομείς προτεραιότητας, οι εν λόγω τομείς μπορούν να αποτελέσουν εστίες ανάπτυξης της οικονομίας, ενώ παράλληλα επιδιώκεται η ενίσχυση και η προσαρμογή τους στα νέα σύγχρονα δεδομένα, τεχνολογίες και ανάγκες προωθώντας στο μέγιστο δυνατό βαθμό την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία.

Οι **Τομείς Προτεραιότητας** που έχουν επιλεγεί μέσα από τη μελέτη για τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κύπρο (S3Cy) είναι οι ακόλουθοι:

- Οι τομείς του «Τουρισμού» και της «Ενέργειας», ως Κυρίαρχοι Τομείς Προτεραιότητας,
- Οι τομείς της «Γεωργίας-Τροφίμων»¹⁰, του «Δομημένου Περιβάλλοντος και Κατασκευών», των «Μεταφορών-Ναυτιλίας» και της «Υγείας», ως Δευτερεύοντες Τομείς Προτεραιότητας, και
- Οι Τομείς των «Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών», της «Αειφορίας-Περιβάλλοντος» και των «Τεχνολογιών Γενικής Εφαρμογής» ως σημαντικοί Τομείς Οριζόντιου Χαρακτήρα (Οριζόντιοι Τομείς), οι οποίοι, πέραν της εγγενούς τους σημασίας, επηρεάζουν βαθύτατα την ποιοτική ανάπτυξη των Τομέων Προτεραιότητας.

Στους Πίνακες ΙΙ.1α - ΙΙ.1η που ακολουθούν, περιγράφονται οι **Τομείς Προτεραιότητας, Υπό-τομείς** και **Περιοχές Εστίασης**. Διευκρινίζεται ότι η ανάλυση των Περιοχών Εστίασης **είναι επεξηγηματική και όχι περιοριστική**.

---

¹⁰ Στον Τομέα «Γεωργίας-Τροφίμων» θα χρηματοδοτούνται από το Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας, μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, μόνο δραστηριότητες που αφορούν διεξαγωγή έρευνας και ανάπτυξης στον εν λόγω Τομέα. Δραστηριότητες που αφορούν στην ενεργή εμπλοκή γεωργών στην ανάπτυξη κουλτούρας συνεργασίας και στην υιοθέτηση καινοτόμων μεθόδων και πρακτικών, με σκοπό την επίλυση προβλημάτων στον Τομέα της Γεωργίας, θα χρηματοδοτούνται από τα σχετικά Προγράμματα του Υπουργείου Γεωργίας Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος μέσω του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης.

Τομείς Προτεραιότητας με Θεματική Στόχευση

Πίνακας II.1α ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ «ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ»	
A.	Αειφόρος Τουριστική Ανάπτυξη
A.1	Κοινωνική, Οικονομική και Περιβαλλοντική Διάσταση του Τουρισμού
A.2	Εκτίμηση και Παρακολούθηση Φέρουσας Ικανότητας
B.	Ειδικές Μορφές Τουρισμού
B.1	Προώθηση Ειδικών Μορφών Τουρισμού - εμπλουτισμός της τουριστικής εμπειρίας. <i>Ενδεικτικά πεδία:</i> Τουρισμός συνεδρίων και κινήτρων, Αθλητικός τουρισμός, Ποδηλατικός τουρισμός, Τουρισμός γκολφ, Γάμοι και ταξίδια του μέλιτος, Περιπατητικός τουρισμός, Πολιτιστικός τουρισμός, Θρησκευτικός τουρισμός, Τουρισμός υγείας, Τουρισμός υπαίθρου, Τουρισμός εκμάθησης και εκπαίδευσης, Τουρισμός κρουαζιέρας, Γαστρονομικός τουρισμός & Οινοτουρισμός, Καταδυτικός Τουρισμός, Τουρισμός τυχερών παιχνιδιών.
B.2	Άμβλυση Εποχικότητας μέσω ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού
Γ.	Ψηφιακή Εποχή και Τουρισμός
Γ.1	Βελτιστοποίηση Τουριστικής Εμπειρίας μέσω της χρήσης ΤΠΕ
Γ.2	Κοινωνικά Δίκτυα και ηλεκτρονικά συστήματα κρατήσεων ως ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα
Δ.	Οργάνωση, Διαχείριση και Προώθηση του Τουριστικού Προϊόντος
Δ.1	Δορυφορικοί Πίνακες Τουρισμού - Εργαλείο παρακολούθησης ανταγωνιστικότητας
Δ.2	Οργάνωση Συστήματος Διαχείρισης και Προώθησης τουριστικού προϊόντος.

Πίνακας II.1β ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ «ΕΝΕΡΓΕΙΑ»	
A.	Ανάπτυξη Νέων ή Βελτιστοποιημένων Τεχνολογιών για ΑΠΕ
A.1	Ηλιακή Ενέργεια <i>Ενδεικτικά πεδία:</i> Τεχνολογίες για Ηλιακά Φωτοβολταϊκά, ηλιακές κυψελίδες κρυσταλλικού πυριτίου, λεπτά υμένια, τεχνικές εναπόθεσης, ανάπτυξη συμπαγών συγκεντρωτικών ΦΒ συστημάτων, προηγμένα υλικά και διαδικασίες παρασκευής/μεταφορά αποτελεσμάτων στη διαδικασία μεταποίησης, συγκεντρωμένη ηλιακή ενέργεια, τεχνολογίες υψηλής συγκέντρωσης, αποθήκευση θερμικής ηλιακής ενέργειας, συμπαράγωγή ηλεκτρισμού και αφαλατωμένου νερού από ηλιακή ενέργεια.
A.2	Τεχνολογίες Ηλιακής Θέρμανσης και Ψύξης <i>Ενδεικτικά πεδία:</i> Τεχνολογίες Heat Pump για θέρμανση και ψύξη, συστημάτων συμπαράγωγής και βιομάζας για ζεστό νερό και θέρμανση, ΦΒ συστημάτων και συστημάτων συμπαράγωγής για παραγωγή ενέργειας, ενσωμάτωσης ηλιακών συστημάτων σε κτίρια, έρευνα για ανάπτυξη νέων υλικών για αποθήκευση, βελτιστοποιημένη μεταφορά θερμότητας, μόνωση και βελτιστοποιημένους συλλέκτες.
A.3	Αιολική Ενέργεια <i>Ενδεικτικά πεδία:</i> Μοντελοποίηση και μελέτες προσομοίωσης για νέες διαδικασίες και βέλτιστη χρήση αιολικής ενέργειας για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, έρευνα για υλικά για χρήση σε αιολικά συστήματα, ρευστομηχανική για αιολικές εφαρμογές και νέες τεχνικές μοντελοποίησης για CFD.
B.	Καινοτόμες εφαρμογές ΑΠΕ
B.1	Τεχνολογίες Ηλιοθερμίας <i>Ενδεικτικά πεδία:</i> Ηλιακή θέρμανση και ψύξη, συστήματα μεγάλης κλίμακας, περιφερειακά συστήματα θέρμανσης, ηλιακή συμπαράγωγή ηλεκτρισμού και αφαλατωμένου νερού από ηλιακή ενέργεια, εποχιακή αποθήκευση θερμότητας.
B.2	Ηλιακά Φωτοβολταϊκά <i>Ενδεικτικά πεδία:</i> Μελέτες αποδοτικότητας, συστήματα ενσωμάτωσης σε νέα και υφιστάμενα κτίρια, νέα συστήματα αρχιτεκτονικής ΦΒ για αυξημένη αποδοτικότητα, συγκεντρωτικά ΦΒ, αξιοπιστία φυσικών χαρακτηριστικών ηλιακών κυψελίδων.
B.3	Καινοτόμες Εφαρμογές ΑΠΕ στον τουρισμό, γεωργία, κτηνοτροφία, ιχθυοτροφία κα.
Γ.	Αξιοποίηση Υδρογονανθράκων
Γ.1	Αποθήκευση Φυσικού Αερίου
Γ.2	Χρήση Φυσικού Αερίου
Δ.	Βέλτιστη Χρήση - Εξοικονόμηση Ενέργειας
Δ.1	Ανάπτυξη Καινοτόμων και Οικονομικά Αποδοτικών Τεχνολογιών για βέλτιστη χρήση της ενέργειας σε νέα και υφιστάμενα κτίρια.
Δ.2	Συστήματα Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών για Παρακολούθηση ενεργειακής

	κατανάλωσης και βελτιστοποίηση απόδοσης στο αστικό περιβάλλον και στις μεταφορές.
Δ.3	Δίκτυα Μεταφοράς και Διανομής Ενέργειας <i>Ενδεικτικά πεδία: διαχείριση, παρακολούθηση, διανομή, έλεγχος δικτύων, ευφυή δίκτυα αισθητήρες μέτρησης, διαχείριση δεδομένων για βέλτιστο έλεγχο συστημάτων. Βέλτιστη ένταξη ΑΠΕ στο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού, νέες τεχνολογίες μετατροπών, βέλτιστη διαχείριση και συντονισμός διαφόρων τύπων ΑΠΕ.</i>

Πίνακας II.1γ ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ «ΓΕΩΡΓΙΑ-ΤΡΟΦΙΜΑ»	
A.	Ανταγωνιστικότητα Γεωργικής και Κτηνοτροφικής Παραγωγής
A.1	Νέες Τεχνολογίες, Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών και Ρομποτική στην γεωργική και αγροτική παραγωγή
A.2	Αξιοποίηση Βιοτεχνολογιών στη Γεωργία, Υδατοκαλλιέργεια και Κτηνοτροφία <i>Ενδεικτικά πεδία: αύξηση αποδοτικότητας φυτών και ζώων, χρήση βιολογικών πόρων στα συστήματα καλλιέργειας και κτηνοτροφίας, μοριακή γενετική και αναπαραγωγή φυτών</i>
A.3	Προϊόντα Ονομασίας Προέλευσης, γεωγραφικής ένδειξης και παραδοσιακών προϊόντων.
B.	Ποιότητα και Ασφάλεια Τροφίμων
B.1	Ανίχνευση και Αντιμετώπιση Κινδύνων Διατροφικής Αλυσίδας σε όλα τα στάδια: αγρόκτημα, συγκομιδή, μεταφορά, μεταποίηση, αγορές, καταναλωτής.
B.2	Ασφάλεια και Ποιότητα Τροφίμων <i>Ενδεικτικά πεδία: δείκτες παρακολούθησης, συστήματα ανάλυσης κινδύνων και κρίσιμων σημείων ελέγχου, μεταβολικό προφίλ τροφίμων κα.</i>
Γ.	Ανάπτυξη Ζώων
Γ.1	Βέλτιστες Πρακτικές Διαχείρισης και Σίτισης Ζώων προς διασφάλιση ασφάλειας και ποιότητας ζωικών προϊόντων.
Δ.	Κλιματικές Αλλαγές: Γεωργία και Τρόφιμα
Δ.1	Επιπτώσεις της Κλιματικής Αλλαγής στις Αγρο-κλιματικές Ζώνες Κύπρου <i>Ενδεικτικά πεδία: ολοκληρωμένο σύστημα παρακολούθησης, μοντέλα προσομοίωσης, ανίχνευσης και παρακολούθησης παραγωγής των καλλιεργειών και της κτηνοτροφίας με χρήση γεωγραφικών συστημάτων πληροφοριών.</i>
Δ.2	Ολοκληρωμένη Ανάλυση Κινδύνου των Συστημάτων Τροφίμων <i>Ενδεικτικά πεδία: αστάθεια λόγω φυσικών φαινομένων και συσχετισμός με αγορά - ποσοτικοποίηση επιπτώσεων στη διαθεσιμότητα πόρων για επαρκή παραγωγή, ποιότητα και ασφάλεια των τροφίμων.</i>
E.	Περιβαλλοντική και Κοινωνικό-οικονομική Διάσταση
E.1	Αποτελεσματική Αξιοποίηση Βιοποικιλότητας και Οικοσυστημάτων <i>Ενδεικτικά πεδία: αξιολόγηση αλληλεπιδράσεων και βιώσιμη διαχείριση παραγωγής τροφίμων, αποδοτική χρήση σε εντατικά γεωργικά συστήματα κα. Αειφόρος Διαχείριση Πόρων και Αποβλήτων: διαχείριση εδάφους, υδάτινων πόρων, ζωικών αποβλήτων, ανακυκλωμένου νερού κα.</i>
E.2	Βέλτιστη Αξιοποίηση Υδάτινων Πόρων <i>Ενδεικτικά πεδία: αντιμετώπιση ρυπαντών, διασφάλιση ποιότητας, βέλτιστη χρήση και εξοικονόμηση υδάτινων αποθεμάτων.</i>
E.3	Χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στη γεωργική παραγωγή.

Πίνακας II.1δ ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ «ΔΟΜΗΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ»	
A.	Αειφόρος Αστική Ανάπτυξη
A.1	Αστικά Δίκτυα Υποδομής και Συνδεσιμότητα <i>Ενδεικτικά πεδία: γνώση, κινητικότητα, μεταφορές, ΤΠΕ, ενέργεια, επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, διαχείριση αποβλήτων κα – Αξιοποίηση προηγμένων αστικών τεχνολογιών.</i>
B.	Σύγχρονος Σχεδιασμός Κατασκευών και Υποδομών
B.1	Κτίρια με Υψηλή Ενεργειακή Απόδοση και φιλικά προς το περιβάλλον.
B.2	Κτιριακή Πολιτιστική Κληρονομιά <i>Ενδεικτικά πεδία: διατήρηση, αποκατάσταση, ενσωμάτωση, ανάδειξη και επαναχρησιμοποίηση της κτιριακής πολιτιστικής κληρονομιάς στο σύγχρονο δομημένο περιβάλλον και ζωή.</i>

B.3	Αναβάθμιση Υφιστάμενου Κτιριακού Αποθέματος <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> βέλτιστη αξιοποίηση υφιστάμενων κτιρίων, αντισεισμική και ενεργειακή αναβάθμιση, μετατροπή χρήσης, χρησιμοποίηση έξυπνων συστημάτων διαχείρισης, πρόσβαση κα.
Γ.	Οργάνωση και Διαχείριση της Παραγωγής Κτιρίων και Υποδομών
Γ.1	Αξιοποίηση Αειφόρων Κατασκευαστικών Μεθόδων <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> χρήση δομικών υλικών με υψηλή προστιθέμενη αξία, μείωση της κατανάλωσης των πόρων, μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και αύξηση της επαναχρησιμοποίησης των διαθέσιμων πόρων.
Δ.	Οικοδομικά Υλικά
Δ.1	Ανάπτυξη Καινοτόμων και Ευφυών Οικοδομικών Υλικών <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> υλικά με υψηλή προστιθέμενη αξία, πολλαπλής χρήσης, βασισμένων στη γνώση και προσαρμοσμένων στις ανάγκες του κάθε πελάτη.
Δ.2	Αξιοποίηση Τοπικών Πρώτων Υλών στην παραγωγή οικοδομικών υλικών.

Πίνακας II.1ε ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ «ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ-ΝΑΥΤΙΛΙΑ»	
A.	Σύγχρονες Δημόσιες Μεταφορές
A.1	Ανάπτυξη συστήματος αστικών συγκοινωνιών και σύγχρονων δημόσιων μεταφορών <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> ενίσχυση της ελκυστικότητας και της ποιότητας των αστικών δημόσιων συγκοινωνιών, διαχείριση συμφόρησης στο αστικό και υπεραστικό οδικό δίκτυο, βέλτιστη λειτουργία και συντήρηση συγκοινωνιακών υποδομών
A.2	Εξοικονόμηση ενέργειας <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> χρήση εναλλακτικών καύσιμων, πράσινα αυτοκίνητα, κα
B.	Θαλάσσιες Μεταφορές / Ναυτιλία
B.1	Διαχείριση, προγραμματισμός και ανάπτυξη λιμένων <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> βελτίωση στην ποιότητα λειτουργίας, καλύτερη αξιοποίηση χωρητικότητας, κα
B.2	Θαλάσσιος και παράκτιος τουρισμός
Γ.	Αειφόρος Ανάπτυξη Μεταφορών
Γ.1	Συστήματα Ευφυών Μεταφορών (Intelligent Transport Systems)
Γ.2	Ανάπτυξη ασφαλών μεταφορών <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> οδική ασφάλεια, αποφυγή ναυτικών ατυχημάτων, βελτιστοποίηση του βαθμού ασφαλείας των αεροπορικών μεταφορών.

Πίνακας II.1στ ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ «ΥΓΕΙΑ»	
A.	Ηλεκτρονική Υγεία
A.1	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Υγείας <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> Ολοκληρωμένο εθνικό σύστημα διαχείρισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης ασθενειών, Ηλεκτρονικό Μητρώο Ασθενών
A.2	Διασφάλιση Ποιότητας και Ασφάλειας Υπηρεσιών Υγείας <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> Ανάπτυξη Εθνικών Δεικτών Ποιότητας και Ασφάλειας, Αξιολόγηση ικανοποίησης πασχόντων, πελατών και επαγγελματιών υγείας, Εθνικό Σύστημα Κλινικού Ελέγχου της ποιότητας - ιχνηλασιμότητα.
A.3	Ψηφιακή Χαρτογράφηση Υγείας <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> Γεωγραφική κατανομή διαγνωστικών κέντρων και ειδικοτήτων, Πληροφοριακά Συστήματα διαχείρισης και διασύνδεσης κέντρων υγείας, Βάσεις Βιολογικών Δεδομένων-Εξελιγμένα Υπολογιστικά Εργαλεία και Λογισμικό: εξόρυξη δεδομένων, διαχείριση, αποτελεσματική αξιοποίηση της πληροφορίας από τα βιολογικά δεδομένα, Εφαρμογή πληροφοριακού συστήματος διαχείρισης φαρμάκων.
B.	Κλινική και Γενετική Διερεύνηση και Αντιμετώπιση Ασθενειών
B.1	Παρακολούθηση – Διαχείριση – Φροντίδα <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> Σύγχρονα Συστήματα Πρωτοβάθμιας φροντίδας ασθενών (με μη μεταδοτικές ασθένειες): παρακολούθηση, πρωτοβάθμια φροντίδα, ολοκληρωμένη διαχείριση μετά τη θεραπεία, ανακουφιστική φροντίδα κα, Πρώιμα ανιχνεύσιμες και ιάσιμες μορφές ασθενειών: συχνότητα, θνησιμότητα, διάγνωση σε προχωρημένα στάδια, προ-συμπτωματικός έλεγχος.
B.2	Διάγνωση – Πρόληψη / Παράγοντες Κινδύνου / Αντιμετώπιση – Θεραπεία <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> Πρόληψη / Αντιμετώπιση (διάγνωση, θεραπεία) - Αιτίες εμφάνισης ασθενειών στον Κυπριακό πληθυσμό, Κατανόηση ποιοτικού / ποσοτικού συσχετισμού διατροφής και φαινοτύπου / γονότυπου, Γονιδιακή έκφραση και παράγοντες κινδύνου, Έκθεση σε

	περιβαλλοντικούς παράγοντες, Ψυχικές διαταραχές, Αντιμετώπιση Ασθενειών και Αύξηση Παραγωγικότητας, Ποιότητα, ασφάλεια και αποτελεσματικότητα προγραμμάτων παρέμβασης και έγκαιρης ανίχνευσης, Σύγχρονες μέθοδοι απεικόνισης.
B.3	Μοριακή και Ιατρική Γενετική (Μεταφραστική Ιατρική Έρευνα) <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> Διερεύνηση ανθρώπινου γονιδιώματος κυπριακού πληθυσμού και αξιοποίηση στην αντιμετώπιση ασθενειών, Ολοκληρωμένη προσέγγιση για την κατανόηση και θεραπεία των μηχανισμών που εμπλέκονται σε ασθένειες – Γονιδιακή Θεραπεία, Προηγμένες τεχνολογίες ανάλυσης αλληλουχίας, ανάλυσης δομής και μοντελοποίησης DNA και πρωτεϊνών, Δυνατότητα κατανόησης των πολύπλοκων βιολογικών μηχανισμών που οδηγούν σε παθολογία, υποστηρίζοντας σημαντικά τη διαδικασία ανακάλυψης νέων φαρμακευτικών και θεραπευτικών στόχων.
B.4	Προαγωγή Δημόσιας Υγείας και Ποιότητα Ζωής <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> Υγιής και Ενεργός Γήρανση, Επίδραση Άσκησης, Διατροφικών Συνθηκών και Κλιματικών Αλλαγών - Βιοπαρακολούθηση και Εκτίμηση Κινδύνων, Επιδράσεις οικονομικής κρίσης και Δημόσια Υγεία.
Γ.	Ανάπτυξη Ασφαλών και Αποτελεσματικών Φαρμάκων.
Γ.1	Μοριακή διάγνωση και δημιουργία εξειδικευμένων φαρμάκων.
Δ.	Ιατρικός Τουρισμός
Δ.1	Ανάπτυξη Προληπτικής Ιατρικής, Κλιματοθεραπείας (άσθμα, φωτοθεραπεία), Πλαστικής και Αισθητικής Χειρουργικής και Τεχνητής Γονιμοποίησης.

Οριζόντιοι Τομείς Προτεραιότητας

Στον τομέα της «Αειφορίας-Περιβάλλοντος», δίδεται έμφαση στα ακόλουθα αντικείμενα, στα οποία διαφαίνονται σημαντικές προοπτικές και προκλήσεις:

Πίνακας II.1.ζ ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ «ΑΕΙΦΟΡΙΑ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ»	
1	Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή - Πρόληψη και Διαχείριση Κινδύνων: Συστήματα παρακολούθησης και αντιμετώπισης, προστασία κρίσιμων υποδομών και αντιμετώπιση της ερημοποίησης
2	Ορθολογική Διαχείριση Φυσικών Πόρων με ιδιαίτερη έμφαση στους Υδάτινους Πόρους και στην προστασία των Οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας
3	Προστασία, Ανάδειξη και Αξιοποίηση Πολιτιστικής Κληρονομιάς
4	Αειφόρος Γαλάζια Ανάπτυξη

Στον τομέα των «Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)», δίδεται έμφαση στα ακόλουθα αντικείμενα, χωρίς ωστόσο αυτά να είναι περιοριστικά:

Πίνακας II.1.η ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ «ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ»	
Τεχνολογίες Πληροφορικής:	
(α)	Λογισμικό: καινοτόμα λογισμικά, εφαρμογές πολυμέσων και γραφικών, τεχνολογίες διαχείρισης γνώσης και περιεχομένου – big data, language technologies, νέες διαδικτυακές εφαρμογές – cloud services
(β)	Υλικό: ευφυή συστήματα, βελτίωση υλικού και επεξεργαστικής ισχύος, υπολογιστικά συστήματα υψηλής απόδοσης, διαλειτουργικότητα συστημάτων, τεχνητή νοημοσύνη, ρομποτική, αισθητήρες.
Τεχνολογίες Επικοινωνιών:	
(α)	Δίκτυα: ασφάλεια, υψηλή χωρητικότητα, ευελιξία, διαχείριση δικτύων
(β)	Ασύρματα και Δορυφορικές Επικοινωνίες: ασύρματα και κινητά δίκτυα νέας γενιάς, κινητά ευρυζωνικά δίκτυα, εφαρμογές δικτύων, τηλεπισκόπηση

(γ)	Μέσα Μετάδοσης Υψηλών Ταχυτήτων: οπτικές ίνες, φωτονικά δίκτυα
Οριζόντιες Εφαρμογές ΤΠΕ:	
(α)	Ηλεκτρονικός Τουρισμός και Πολιτισμός: τηλε-εξυπηρέτηση, διαδικτυακά παρατηρητήρια, διαχείριση και προώθηση προϊόντος, ψηφιοποίηση πολιτιστικής κληρονομιάς, τρισδιάστατη απεικόνιση
(β)	Ψηφιακή Παιδεία: εξ' αποστάσεως διδασκαλία, ηλεκτρονικά υποβοηθούμενη και αλληλεπιδραστική μάθηση
(γ)	Ηλεκτρονική Υγεία και Ποιότητα Ζωής: συστήματα διαχείρισης υγείας, τηλε-ιατρικής, τηλε-εξέταση, ηλεκτρονική ενσωμάτωση και υποβοήθηση, αυτόνομη διαβίωση υποβοηθούμενη από ΤΠΕ, καινοτόμες διαγνωστικές απεικονιστικές προσεγγίσεις
(δ)	Προαγωγή Οικολογικών Τεχνολογιών: ευφυή συστήματα μεταφορών, διαχείρισης νερού, παρακολούθησης περιβάλλοντος, ευφυείς ενεργειακές εφαρμογές
(ε)	Ψηφιακή Διακυβέρνηση, Εργασία και Επιχειρηματικότητα: τηλε-εργασία, ηλεκτρονικό εμπόριο συστήματα εξυπηρέτησης πολιτών, ενοποιημένα συστήματα διαχείρισης δημόσιων υπηρεσιών.

Για όσες Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων ανακοινωθούν **μετά τις 30 Μαρτίου 2023** και την έγκριση της επικαιροποιημένης Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης από το Υπουργικό Συμβούλιο, θα ισχύουν (όπου απαιτείται) οι επικαιροποιημένοι Τομείς Προτεραιότητας και περιοχές εστίασης.

Οι Τομείς Προτεραιότητας που έχουν αναδειχθεί μέσα από τη ΣΕΕ για την περίοδο 2023-2030 διακρίνονται σε 4 ενότητες, ως ακολούθως:

- Τεχνολογικές Προτεραιότητες (Technological priority areas): περιλαμβάνουν τις Ψηφιακές Τεχνολογίες και τα Προηγμένα Υλικά
- Οικοσυστήματα (Ecosystems): περιλαμβάνουν τους τομείς της Αγροδιατροφής, των Θαλασσιών και Ναυτιλιακών Οικοσυστημάτων και των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας.
- Αναδυόμενες Προτεραιότητες/Οικοσυστήματα (Emerging ecosystems): επί του παρόντος περιλαμβάνουν μόνο τον τομέα του Διαστήματος
- Τομείς Καταλύτες (Enablers): περιλαμβάνουν τους τομείς της Υγείας και του Περιβάλλοντος

Οι επικαιροποιημένοι Τομείς Προτεραιότητας και οι σχετικές περιοχές εστίασης παρουσιάζονται αναλυτικά πιο κάτω:

Πίνακας II.2 Αναθεωρημένοι Τομείς Προτεραιότητας ΣΕΕ (S3Cy)	
Τομείς Τεχνολογικής Προτεραιότητας	
1	Ψηφιακές Τεχνολογίες
1.1	Υπολογιστική υψηλών επιδόσεων και κβαντικές τεχνολογίες
1.1.1	Έργα επικύρωσης και επίδειξης (TRL 4-6) τεχνολογιών και συσκευών κβαντικής ανίχνευσης επόμενης γενιάς, κβαντικοί αισθητήρες επόμενης γενιάς από την ιατρική διάγνωση και απεικόνιση έως την πλοήγηση και παρακολούθηση υψηλής ακρίβειας.
1.1.2	Διερεύνηση των δυνατοτήτων που προσφέρει το υφιστάμενο περιβάλλον HPC στην Κύπρο για την ανάπτυξη εφαρμογών σε κοινωνικές προκλήσεις και σε τομείς όπως η ενέργεια, το περιβάλλον, το κλίμα και η υγεία, η πρόβλεψη και προσομοίωση φυσικών καταστροφών, η πρόληψη καταστροφών και η διαχείριση κρίσεων, η αστική ανάπτυξη κ.λπ.
1.2	Ασφάλεια στον κυβερνοχώρο (Κυβερνο-ασφάλεια)
1.2.1	Καινοτόμες λύσεις Κυβερνο-φυσικής Ασφάλειας. Υποστήριξη της βελτίωσης των προσεγγίσεων (TRL 3-4) και των εφαρμογών (TRL 5-8) σε συγκεκριμένα περιβάλλοντα, όπως τα συστήματα παραγωγής ενέργειας, οι φυσικοί πόροι και οι κρίσιμες περιβαλλοντικές υποδομές και τα βιομηχανικά

	περιβάλλοντα.
1.3	Ψηφιακός Τουρισμός
1.3.1	Χρήση της επαυξημένης, εικονικής ή εκτεταμένης πραγματικότητας, του διαδικτύου των πραγμάτων (IoT), των τεχνολογιών τεχνητής νοημοσύνης (AI) και των μεγάλων δεδομένων για την ανάπτυξη εφαρμογών και υπηρεσιών για την προώθηση του τουρισμού και τη βελτίωση της τουριστικής εμπειρίας σε όλα τα στάδια.
1.3.2	Χρήση της επαυξημένης, εικονικής ή εκτεταμένης πραγματικότητας, του διαδικτύου των πραγμάτων (IoT), των τεχνολογιών τεχνητής νοημοσύνης (AI) και των μεγάλων δεδομένων για την ανάπτυξη προηγμένων συστημάτων υποστήριξης αποφάσεων για τη διαχείριση τουριστικών επιχειρήσεων και τους φορείς χάραξης πολιτικής.
1.4	Εκπαίδευση, Πολιτισμός και Δημιουργικές Βιομηχανίες
1.4.1	Ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων για τη διευκόλυνση της ενσωμάτωσης αναδυόμενων τεχνολογιών όπως το διαδίκτυο των πραγμάτων, η εικονική/επαυξημένη πραγματικότητα, τα έξυπνα αντικείμενα, οι φορετές συσκευές (wearables), η ανάλυση δεδομένων, η τεχνητή νοημοσύνη στα μέσα επόμενης γενιάς.
1.4.2	Ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων για τη διευκόλυνση της ενσωμάτωσης αναδυόμενων τεχνολογιών όπως το διαδίκτυο των πραγμάτων, η εικονική/επαυξημένη πραγματικότητα, τα έξυπνα αντικείμενα, οι φορετές συσκευές (wearables), η ανάλυση δεδομένων, η τεχνητή νοημοσύνη στην προώθηση πολιτιστικού περιεχομένου.
1.4.3	Ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων για τη διευκόλυνση της ενσωμάτωσης αναδυόμενων τεχνολογιών όπως το διαδίκτυο των πραγμάτων, η εικονική/επαυξημένη πραγματικότητα, τα έξυπνα αντικείμενα, οι φορετές συσκευές (wearables), η ανάλυση δεδομένων, η τεχνητή νοημοσύνη στα τυχερά παιχνίδια για τη δημιουργία νέων εμπειριών.
1.4.4	Ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων για τη διευκόλυνση της ενσωμάτωσης αναδυόμενων τεχνολογιών, όπως το διαδίκτυο των πραγμάτων, η εικονική/επαυξημένη πραγματικότητα, τα έξυπνα αντικείμενα, οι φορετές συσκευές (wearables), η ανάλυση δεδομένων, η τεχνητή νοημοσύνη στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες.
1.5	Εφαρμογές έξυπνων πόλεων
1.5.1	Ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων βασισμένων σε λογισμικό, IoT, ανάλυση μεγάλων δεδομένων, AI και αποκεντρωμένες τεχνολογίες (blockchain) για την αντιμετώπιση κοινωνικών και οικονομικών αναγκών σε ένα αστικό περιβάλλον σε τομείς όπως η κινητικότητα, η εξοικονόμηση ενέργειας, η ασφάλεια, η κοινότητα, η πόλη των 15 λεπτών, η συμμετοχή των πολιτών κ.λπ. Η χρηματοδότηση αυτού του τομέα διερευνά συνέργειες με τη συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή Σύμπραξη "Driving Urban Transitions" (DUT), που προσφέρει την ευκαιρία σε ερευνητικές ομάδες να αξιοποιήσουν υψηλής ποιότητας ερευνητικά αποτελέσματα και πρακτικές και να τα εφαρμόσουν στο κυπριακό αστικό περιβάλλον.
1.6	Προηγμένη παραγωγή και επεξεργασία
1.6.1	Ανάπτυξη καινοτόμων προσεγγίσεων και μεθόδων για έξυπνη παραγωγή και επεξεργασία με την ενσωμάτωση προσεγγίσεων επεξεργασίας μεγάλων δεδομένων σε πραγματικό χρόνο, του διαδικτύου των πραγμάτων και της τεχνητής νοημοσύνης, της υποστήριξης αποφάσεων και των συστημάτων εμπειρογνομόνων, νευρωνικών δικτύων κ.λπ.
1.6.2	Μείωση των προηγμένων τεχνολογιών μεταποίησης για την κάλυψη των αναγκών και του μεγέθους των μικρό-μεσαίων επιχειρήσεων (MME), π.χ. στον τομέα των τροφίμων.
1.7	Επιτάχυνση των εφαρμογών δοκιμών και επίδειξης σε έξυπνες πόλεις, κυβερνο-φυσική ασφάλεια ή αγροτική τεχνολογία
1.7.1	Υποστήριξη υποδομών δοκιμών και ειδικών περιπτώσεων δοκιμών που θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν sandboxes μεγάλων δεδομένων, δοκιμές ανάλυσης δεδομένων και τεχνητής νοημοσύνης, δοκιμές IoT, δοκιμές εμπιστευτικών και εικονικών τεχνολογιών, δοκιμές ενσωμάτωσης για εφαρμογές σε έξυπνες πόλεις, κυβερνο-φυσική ασφάλεια ή αγρό-τεχνολογία.

2	Προηγμένα Υλικά
2.1	Καινοτόμες, ασφαλείς, φιλικές προς το περιβάλλον και εμπορικά βιώσιμες μέθοδοι ανακύκλωσης ενός ευρέος φάσματος σύνθετων υλικών και επαναχρησιμοποίησης δευτερογενών πρώτων υλών
2.2	Μέθοδοι επεξεργασίας νανο και σύνθετων υλικών
2.3	Καινοτόμα υλικά με βελτιωμένα χαρακτηριστικά για βιομηχανικές, κατασκευαστικές, ενεργειακές και υγειονομικές εφαρμογές
2.4	Χρήση νανοϋλικών για αντικείμενα και εξαρτήματα για την παρατήρηση της γης και την αεροπορική και διαστημική βιομηχανία
2.5	Καινοτόμα υλικά για φιλικά προς το περιβάλλον κτίρια και κτίρια με καλύτερες επιδόσεις υπό πίεση (σεισμοί, ακραίες περιβαλλοντικές συνθήκες)
Οικοσυστήματα	
3	Αγροδιατροφή
3.1	Διαφοροποίηση και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του αγροδιατροφικού οικοσυστήματος μέσω της υποστήριξης της ανάπτυξης νέων προϊόντων και υπηρεσιών για τον γεωργικό τομέα, την αύξηση της ποιότητας και της θρεπτικής αξίας των τοπικών προϊόντων και τροφίμων και τη διαφοροποίηση της τοπικής παραγωγής με την ανάπτυξη νέων προϊόντων που βασίζονται σε γηγενείς υπερτροφές
3.1.1	<p>Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών για τη γεωργία, με βάση ψηφιακές τεχνολογίες και τεχνολογίες δεδομένων. Η τοπική αγορά ψηφιακών εφαρμογών στη γεωργία είναι μικρή λόγω της χαμηλής απορροφητικής ικανότητας του τομέα, του μικρού μεγέθους των αγροκτημάτων και του κατακερματισμού της καλλιεργούμενης γης. Ωστόσο, παρά το μικρό της μέγεθος, η κυπριακή αγορά προσφέρει ευκαιρίες στους τοπικούς παραγωγούς να δοκιμάσουν και να βελτιώσουν τα προϊόντα τους πριν εισέλθουν στην τεράστια και αναπτυσσόμενη διεθνή αγορά.</p> <p>Η έρευνα θα επικεντρωθεί στην ανάπτυξη εφαρμογών που ενσωματώνουν τεχνολογίες παρατήρησης γης, μεγάλα δεδομένα, IoT, αισθητήρες, τεχνολογίες IA και blockchain για την ανάπτυξη εφαρμογών και υπηρεσιών (TRL 5 έως 8):</p> <ul style="list-style-type: none"> για την παρακολούθηση, την προστασία και τη διαχείριση των αγροκτημάτων και των υδατοκαλλιεργειών για εφαρμογές «από το αγρόκτημα στο πιάτο», όπως ο εντοπισμός της προέλευσης της παραγωγής και η επισήμανση των προϊόντων, η ανάπτυξη καινοτόμων, οικονομικά αποδοτικών και αποδοτικών ως προς τη χρήση των πόρων προσεγγίσεων που βασίζονται στις αποκεντρωμένες τεχνολογίες (blockchain) για την αύξηση της ιχνηλασιμότητας των γεωργικών προϊόντων για έξυπνα συστήματα άρδευσης, γεωργία ακριβείας και εφαρμογές διαχείρισης νερού
3.1.2	Βελτίωση των επιδόσεων του γεωργικού και υδατοκαλλιεργητικού εξοπλισμού και εργαλείων.
3.1.3	Αύξηση της αποδοτικότητας των φυτών και των ζώων, βελτίωση των διατροφικών χαρακτηριστικών των γεωργικών, κτηνοτροφικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων, ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων με βάση κυπριακές υπερτροφές και ενδημικά φαρμακευτικά φυτά.
3.1.4	Έρευνα για την παροχή επιστημονικών στοιχείων για την υποστήριξη αιτήσεων για Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης, Γεωγραφική Ένδειξη.
3.1.5	Ανάπτυξη εφαρμογών και μεθόδων κυκλικής οικονομίας με στόχο την επαναχρησιμοποίηση των αποβλήτων της γεωργίας, της κτηνοτροφίας, της υδατοκαλλιέργειας και της επεξεργασίας τροφίμων, καθώς και των αποβλήτων από την καλλιέργεια.
3.1.6	Ανάπτυξη μεθόδων για τη βελτίωση της ποιότητας και της ασφάλειας των τροφίμων «από το αγρόκτημα στο πιάτο».
3.2	Στήριξη δραστηριοτήτων σύμφωνα με τις αρχές της αγροοικολογίας με στόχο την αύξηση της ανθεκτικότητας και της βιωσιμότητας του γεωργικού συστήματος και τη μείωση του

	περιβαλλοντικού του αποτυπώματος
3.2.1	<p>Η συμμετοχή της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Σύμπραξη “Accelerating farming systems transition: agroecology living labs and research infrastructures” (AGROECOLOGY) προσφέρει στους Κύπριους ερευνητές, αγρότες και επαγγελματίες, ευκαιρίες να αξιοποιήσουν υψηλής ποιότητας ερευνητικά αποτελέσματα και πρακτικές και να τα εφαρμόσουν στον κυπριακό γεωργικό τομέα.</p> <p>Περαιτέρω χρηματοδότηση θα μπορούσε να οδηγήσει τα αποτελέσματα των κυπριακών συμμετοχών σε υψηλότερα επίπεδα TRL (7-9) ή να εφαρμόσει τις μεθόδους και τις πρακτικές σε άλλους τομείς του γεωργικού συστήματος (TRL5-6).</p>
3.2.2	Ανάπτυξη μεθόδων καλλιέργειας για τοπικά γεωργικά προϊόντα, κτηνοτροφία και υδατοκαλλιέργεια που σέβονται τους φυσικούς κύκλους και την οικολογία των τροφικών αλυσίδων και εξαλείφουν τις ανάγκες σε φυτοφάρμακα και αντιβιοτικά.
3.2.3	Ποσοτικοποίηση των επιπτώσεων της γεωργίας, της κτηνοτροφίας και της υδατοκαλλιέργειας στο περιβάλλον και τους φυσικούς πόρους της Κύπρου και ανάπτυξη μεθόδων μετριασμού.
3.3	Μετριασμός των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στο αγροδιατροφικό οικοσύστημα
3.3.1	Επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στο αγροδιατροφικό οικοσύστημα και ποσοτικοποίηση των επιπτώσεων στη διαθεσιμότητα πόρων για επαρκή παραγωγή, ποιότητα και ασφάλεια των τροφίμων.
3.3.2	Ανάπτυξη στρατηγικών μετριασμού.
4	Θαλάσσια και Ναυτιλιακά Οικοσυστήματα
4.1	Ψηφιακές τεχνολογίες και Παρατήρηση Γης για την παρακολούθηση και τη λήψη αποφάσεων
4.1.1	Ανάπτυξη εφαρμογών ναυτιλιακής πληροφορικής για τη βελτιστοποίηση των πλοίων, όπως ψηφιακές εφαρμογές διάγνωσης και ελέγχου συστημάτων, εφαρμογές IoT για τη συλλογή δεδομένων, ανάλυση μεγάλων δεδομένων για τη βελτιστοποίηση της λειτουργίας των πλοίων, εξοικονόμηση ενέργειας και μείωση εκπομπών, παρατήρηση γης και δορυφορικές επικοινωνίες για την παρακολούθηση των πλοίων και τη βελτιστοποίηση των αποφάσεων και πλήρως αυτόνομες λειτουργίες στην ανοικτή θάλασσα.
4.1.2	Εφαρμογές κυβερνοασφάλειας για τη διαχείριση πλοίων και στόλου.
4.2	Απαλλαγή των πλοίων από τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα
4.2.1	Ανάπτυξη της απαλλαγής των πλοίων από τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, όπως η βελτιστοποίηση των πηγών ενέργειας.
4.3	Εξοπλισμός και εργαλεία για εφαρμογές στη ναυτιλία
4.3.1	Σχεδιασμός και ανάπτυξη πρωτοτύπων μικρών σκαφών μηδενικών εκπομπών, μη επανδρωμένων σκαφών, μη επανδρωμένων αεροσκαφών και ρομπότ για επιθεωρήσεις και επισκευές πλοίων.
4.3.2	Προηγμένα υλικά που βελτιώνουν την απόδοση των σκαφών.
5	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
5.1	Τεχνολογίες παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές
5.1.1	Πράσινο υδρογόνο, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων εφαρμογών αποθήκευσης ενέργειας, της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για την παραγωγή υδρογόνου, έργων επίδειξης και δοκιμών με διεθνή συμμετοχή.
5.1.2	Συστήματα αιολικής ενέργειας μικρής κλίμακας για συγκεκριμένες εφαρμογές, π.χ. κατοικίες, βιομηχανία, εργαλεία αξιολόγησης αιολικών πάρκων.
5.1.3	Ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών ηλιακής θέρμανσης και ψύξης για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, βελτίωση της απόδοσης των συστημάτων ηλιακής θέρμανσης και ψύξης, χρήση θερμικών και ψυκτικών συστημάτων για αποθήκευση ενέργειας.
5.1.4	Ενσωμάτωση φωτοβολταϊκών στις κατασκευές κτιρίων, θερμοκηπίων, οχημάτων ή άλλων

	κατασκευών για τη βελτίωση του σχεδιασμού και της απόδοσης.
5.2	Ψηφιακά συστήματα διαχείρισης και παρακολούθησης για την παραγωγή και διανομή ενέργειας
5.2.1	Έξυπνα ενεργειακά συστήματα και έξυπνα δίκτυα, συμπεριλαμβανομένων καινοτόμων τρόπων βελτιστοποίησης της ενεργειακής προσφοράς και ζήτησης με βάση αισθητήρες, λογισμικό και αλγόριθμους τεχνητής νοημοσύνης.
5.2.2	Παρακολούθηση ενέργειας, έξυπνος έλεγχος και βελτιστοποίηση μικρών φωτοβολταϊκών συστημάτων, παρακολούθηση φωτοβολταϊκών συστημάτων για βλάβες, συντήρηση και πρόβλεψη παραγωγής.
5.3	Ενεργειακή απόδοση σε αστικά περιβάλλοντα
5.3.1	Έξυπνες τεχνολογίες για τα κτίρια, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης ενέργειας και της βελτιστοποίησης της χρήσης ενέργειας, παραγωγή ενέργειας από διαφορετικές ΑΠΕ και αποθήκευση ενέργειας.
5.3.2	Καινοτομίες για την ενεργειακή απόδοση σε υφιστάμενες αστικές δομές και αξιοποίηση συνεργειών με την Ευρωπαϊκή Σύμπραξη "Driving Urban Transitions" (DUT).
Αναδυόμενα Οικοσυστήματα	
6	Διαστημικό Οικοσύστημα
6.1	Αξιοποίηση και χρήση δεδομένων που παράγονται από διαστημικές υποδομές για ανάπτυξη κατάντη εφαρμογών (downstream applications)
6.1.1	Χρήση τεχνολογιών παρατήρησης γης και τηλεπισκόπησης για την παρακολούθηση και την προστασία της γεωργικής παραγωγής και ενσωμάτωση της παρατήρησης γης σε έξυπνες εφαρμογές στη γεωργία (βλέπε επίσης τον τομέα στήριξης της Αγροδιατροφής).
6.1.2	Χρήση τεχνολογιών παρατήρησης γης και τηλεπισκόπησης στον τομέα της ναυτιλίας για υπηρεσίες και εφαρμογές παρακολούθησης και διαχείρισης πλοίων (βλέπε επίσης τον τομέα στήριξης των Θαλάσσιων και Ναυτιλιακών Οικοσυστημάτων).
6.1.3	Ανάπτυξη εφαρμογών και υπηρεσιών για την παρακολούθηση της καθίζησης και της αστάθειας του εδάφους με εφαρμογές στις συνθήκες των κτιρίων και των πολιτιστικών μνημείων.
6.1.4	Παρακολούθηση της κλιματικής αλλαγής και των περιβαλλοντικών συνθηκών για την πρόληψη περιβαλλοντικών καταστροφών και τη μείωση του κινδύνου με εφαρμογή σε διάφορους τομείς.
6.1.5	Χρήση δορυφορικής παρατήρησης γης και προηγμένων τεχνολογιών τηλεπισκόπησης για τη χαρτογράφηση και την παρακολούθηση των αρχαιολογικών μνημείων και της πολιτιστικής κληρονομιάς για τον εντοπισμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, των φυσικών γεγονότων και των ανθρώπινων πιέσεων για την αντιμετώπιση σημαντικών κινδύνων.
6.2	Προηγμένα υλικά για δομές και εξοπλισμό που χρησιμοποιούνται σε εγκαταστάσεις παρατήρησης γης και διαστημόπλοια
6.3	Αξιοποίηση της συμμετοχής σε προγράμματα του ΕΟΔ για μεταφορά των αποτελεσμάτων πιο κοντά στην αγορά
6.3.1	Στήριξη της συμμετοχής της Κύπρου στα προγράμματα του ΕΟΔ για την επίτευξη αποτελεσμάτων σε υψηλότερα επίπεδα TRL (7-9) ή την εφαρμογή των μεθόδων και πρακτικών σε άλλους τομείς εφαρμογής (TRL5-6).
Τομείς Καταλύτες	
7	Υγεία
7.1	Κλινική και γενετική διερεύνηση και θεραπεία ασθενειών συμπεριλαμβανομένης της μοριακής και ιατρικής γενετικής (Ιατρική Μεταφραστική Έρευνα), διάγνωση — πρόληψη / παράγοντες κινδύνου / θεραπεία και εξατομικευμένη ιατρική
7.1.1	Μοριακή και Ιατρική Γενετική (Ιατρική Μεταφραστική Έρευνα). Οι τομείς έρευνας περιλαμβάνουν: Έρευνα για το ανθρώπινο γονιδίωμα του κυπριακού πληθυσμού και αξιοποίηση στη θεραπεία

	ασθενειών, πλήρη προσέγγιση για την κατανόηση και θεραπεία μηχανισμών που εμπλέκονται σε ασθένειες — γονιδιακή θεραπεία, προηγμένες τεχνολογίες αλληλουχίας DNA και πρωτεϊνών, τεχνολογία δομής και μοντελοποίησης, ικανότητα κατανόησης των περίπλοκων βιολογικών μηχανισμών που οδηγούν στην παθολογία, διαδραματίζοντας σημαντικό ρόλο στην υποστήριξη της διαδικασίας ανακάλυψης νέων φαρμακευτικών και θεραπευτικών στόχων.
7.1.2	<p>Διάγνωση — Πρόληψη / Παράγοντες Κινδύνου / Θεραπεία. Οι τομείς έρευνας περιλαμβάνουν:</p> <p>α) Πρόληψη / Θεραπεία (διάγνωση, θεραπεία) — Αιτίες εμφάνισης ασθενειών στον κυπριακό πληθυσμό, κατανόηση των ποιοτικών/ποσοτικών συνδέσεων μεταξύ διατροφής και φαινότυπου/γονότυπου, γονιδιακή έκφραση και παράγοντες κινδύνου, έκθεση σε περιβαλλοντικούς παράγοντες, ψυχολογικές διαταραχές, θεραπεία ασθενειών και αύξηση της παραγωγικότητας, της ποιότητας, της ασφάλειας και της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων παρέμβασης και έγκαιρης διάγνωσης, σύγχρονες μέθοδοι χαρτογράφησης</p> <p>β) Οι προσεγγίσεις “One health” περιλαμβάνουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • την κατανόηση των παραγόντων κινδύνου για τη μετάδοση ασθενειών από την άγρια ζωή στα κατοικίδια ζώα και τον άνθρωπο, για την πρόληψη και τη διαχείριση εξάρσεων νόσων • ενίσχυση των συστημάτων παρακολούθησης, επιτήρησης και υποβολής αναφορών σε περιφερειακό, εθνικό και τοπικό επίπεδο για την πρόληψη και την ανίχνευση εμφάνισης ζωικών και ζωονοσογόνων νόσων και ελέγχου της εξάπλωσης των ασθενειών
7.1.3	Εξατομικευμένη ιατρική που χρησιμοποιεί γενετικές ή άλλες πληροφορίες βιοδεικτών για την παροχή εξατομικευμένης θεραπείας στους ασθενείς.
7.2	Ψηφιακή υγεία, συμπεριλαμβανομένων τεχνολογιών τεχνητής νοημοσύνης, μεγάλων δεδομένων, μηχανικής μάθησης, διαδικτύου των πραγμάτων και blockchain για τη βελτίωση των υπηρεσιών υγείας, τη χρήση δεδομένων υγείας και τη λήψη αποφάσεων
7.2.1	Χρήση τεχνολογιών τεχνητής νοημοσύνης και μεγάλων δεδομένων, του διαδικτύου των πραγμάτων, καινοτόμων προσεγγίσεων διαγνωστικής απεικόνισης, τεχνολογιών VR/AR, HPC και blockchain για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών διαχείρισης της υγείας, τηλεϊατρικής, τηλεξέτασης, προσομοιώσεων και ψηφιακά υποβοηθούμενης ανεξάρτητης διαβίωσης.
7.2.2	Χρήση τεχνολογιών τεχνητής νοημοσύνης και μεγάλων δεδομένων, του διαδικτύου των πραγμάτων και blockchain για τη συλλογή, διαχείριση, έκδοση και επεξεργασία ιατρικών δεδομένων για ασθενείς προτεραιότητας.
7.2.3	Ανάπτυξη αλγορίθμων μηχανικής μάθησης και προηγμένων συστημάτων υποστήριξης αποφάσεων για τη διαχείριση των υπηρεσιών υγείας και τη λήψη αποφάσεων.
7.3	Καινοτόμα προϊόντα στους τομείς της διάγνωσης, των εξειδικευμένων φαρμακευτικών προϊόντων, των καλλυντικών και διατροφικών προϊόντων (nutraceuticals), του ιατρικού εξοπλισμού και των συσκευών
7.3.1	Μοριακή διάγνωση και ανάπτυξη εξειδικευμένων φαρμακευτικών προϊόντων.
7.3.2	Ανάπτυξη καινοτόμων υλικών, καλλυντικών και διατροφικών προϊόντων (nutraceuticals).
7.3.3	Ανάπτυξη ιατρικού εξοπλισμού και συσκευών.
7.4	Πρωώθηση της δημόσιας υγείας και της ποιότητας ζωής
7.4.1	Οικονομικά της υγείας, διαχείριση της υγείας, δημόσια υγεία και πολιτική.
7.4.2	Πρόληψη ασθενειών, έλεγχος μολυσματικών ασθενειών, περιβαλλοντική υγεία.
7.4.3	Υγής και ενεργός γήρανση, διατροφή και κλιματική αλλαγή — βιοπαρακολούθηση και εκτίμηση κινδύνου.
8	Περιβάλλον

8.1	Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
8.1.1	Παρακολούθηση της κλιματικής αλλαγής και των περιβαλλοντικών συνθηκών για την πρόληψη περιβαλλοντικών καταστροφών και μείωση του κινδύνου με εφαρμογή σε διάφορους τομείς, π.χ. αγροδιατροφικά προϊόντα, πολιτιστική κληρονομιά, τουρισμός ή κατασκευές.
8.1.2	Επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στις οικονομικές δραστηριότητες και την κοινωνία.
8.2	Παρακολούθηση και προστασία του περιβάλλοντος από τις οικονομικές και ανθρώπινες δραστηριότητες
8.2.1	Επιπτώσεις των οικονομικών δραστηριοτήτων στο περιβάλλον με προτεραιότητα στους τομείς της γεωργίας, της κτηνοτροφίας, της υδατοκαλλιέργειας, της βιομηχανίας τροφίμων (βλέπε επίσης τον τομέα στήριξης της Αγροδιατροφής), του τουρισμού και των κατασκευών. Παραδείγματα δραστηριοτήτων που πρέπει να εξεταστούν, μεταξύ άλλων, είναι τα απόβλητα και η κατανάλωση φυσικών πόρων.
8.2.2	Περιβαλλοντικός κίνδυνος και μέθοδοι για τον μετριασμό των επιπτώσεων της εξόρυξης υδρογονανθράκων στο περιβάλλον.
8.2.3	Περιβαλλοντική παρακολούθηση εσωτερικών χώρων, παρακολούθηση και βελτίωση της ποιότητας του αέρα στο αστικό περιβάλλον και ιδίως στα κτίρια.
8.3	Οικολογικός προσανατολισμός της βιομηχανίας και των οικονομικών δραστηριοτήτων
8.3.1	Καινοτόμες προσεγγίσεις για την υιοθέτηση πρακτικών κυκλικής οικονομίας από εταιρείες (θα υποστηριχθούν έργα σε TRL 5 έως 8).
8.3.2	Ανάπτυξη πράσινων μεθόδων παραγωγής και προϊόντων που μειώνουν την κατανάλωση ενέργειας, πρώτων υλών και φυσικών πόρων και αποβλήτων (θα υποστηριχθούν έργα σε TRL 5 έως 8).
8.4	Διαχείριση των φυσικών πόρων και προστασία της βιοποικιλότητας
8.4.1	Παρακολούθηση και διαχείριση των υδάτων και των αποβλήτων, π.χ. σε κρίσιμες υποδομές. Χρήση ψηφιακών εργαλείων και ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών.
8.4.2	<p>Προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αυτόνομα πολυπρακτορικά συστήματα για την παρακολούθηση της θάλασσας σε πραγματικό χρόνο • Έγκαιρος εντοπισμός και πρόληψη της θάλασσας ρύπανσης • Οι ανθρώπινες αλληλεπιδράσεις με τους ωκεανούς και οι επιπτώσεις τους στα θαλάσσια και παράκτια οικοσυστήματα • Μοντέλα για την καλύτερη κατανόηση των παράκτιων και θαλάσσιων διεργασιών και πιέσεων και τη βελτίωση της λήψης αποφάσεων • Ανάπτυξη τεχνολογιών και μεθόδων για την παρακολούθηση των φυσικών συνθηκών στον βυθό της θάλασσας και των παραμέτρων που επηρεάζουν τη φυσική κατάσταση των υδρόβιων ζώων

1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΔΙΤΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ»

(Με τη στήριξη του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ στο πλαίσιο του **Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 2021-2026 - «Κύπρος_το αύριο»**)

Το Πρόγραμμα «Τεχνολογίες Διττής Χρήσης», το οποίο θα ανακοινωθεί σε συνεργασία με το Υπουργείο Άμυνας, στοχεύει στην προώθηση της έρευνας και ανάπτυξης τεχνολογιών διττής χρήσης για πολιτικού τύπου εφαρμογές δηλαδή για μη στρατιωτικούς, εμπορικούς και κοινωνικούς σκοπούς. Στο πλαίσιο των χρηματοδοτούμενων έργων αναμένεται να προωθηθεί η ουσιαστική συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων και οργανισμών έρευνας για την από κοινού ανάπτυξη τεχνολογιών διττής χρήσης.

Η σχετική Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή του Προγράμματος και των όρων συμμετοχής) με προϋπολογισμό ύψους **€2.720.000** αναμένεται να ανακοινωθεί τον **Σεπτέμβριο 2022**.

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ / ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑΣ»

(Συγχρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027»)

Το Πρόγραμμα «Διερεύνηση Βιομηχανικής Εφαρμογής Τεχνολογίας / Τεχνογνωσίας» στοχεύει στην προκαταρκτική διερεύνηση των πιθανών βιομηχανικών εφαρμογών που μπορεί να έχει μία τεχνολογία / τεχνογνωσία. Μέσω του Προγράμματος αναμένεται ότι οι επιχειρήσεις θα έχουν την ευκαιρία να προβούν σε εξακρίβωση της δυνατότητας βιομηχανικής εφαρμογής της τεχνολογίας / τεχνογνωσίας, πριν την έναρξη ενός εκτεταμένου ερευνητικού έργου τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας.

Οι σχετικές Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή του Προγράμματος και των όρων συμμετοχής) αναμένεται να ανακοινωθούν τον **Ιούλιο 2022** και τον **Αύγουστο 2023** (με προϋπολογισμό ύψους **€700.000** και **€500.000**, αντίστοιχα).

3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ»

(Συγχρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027»)

Το Πρόγραμμα «Ευρωπαϊκές Συμπράξεις» προσφέρει τη δυνατότητα συμμετοχής των φορέων από την Κύπρο σε διεθνή δίκτυα για την εκπόνηση έργων έρευνας και καινοτομίας σε σημαντικούς τομείς προτεραιότητας για τη χώρα, τα οποία υλοποιούνται στο πλαίσιο των Κοινών Προγραμμάτων των Ευρωπαϊκών Συμπράξεων του Προγράμματος Πλαισίου «Ορίζοντας Ευρώπη» της ΕΕ στις οποίες συμμετέχει η Κύπρος. Παράλληλα προωθεί την εξωστρέφεια, τη συνεργασία και τη δικτύωση των ερευνητικών οργανισμών και επιχειρήσεων της Κύπρου με φορείς από άλλες χώρες μέσω της συμμετοχής τους στα έργα.

Κατά την περίοδο Μάιος 2022 - Δεκέμβριος 2024 θα ανακοινωθούν Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων για τις ακόλουθες Ευρωπαϊκές Συμπράξεις:

1. Key Digital Technologies (KDT)
2. Innovative SMEs (EUROSTARS-3)
3. Clean Energy Transition (CETP)

4. Driving Urban Transitions to a Sustainable Future (DUT)
5. Sustainable Blue Economy (SBEP)
6. Accelerating Farming Systems Transition (AGROECOLOGY)

Οι σχετικές Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή του Προγράμματος και κάθε Ευρωπαϊκής Σύμπραξης αλλά και των όρων συμμετοχής) με συνολικό προϋπολογισμό ύψους **€9.000.000** αναμένεται να ανακοινωθούν εντός της εν λόγω περιόδου, σύμφωνα με τον προγραμματισμό των σχετικών Ευρωπαϊκών Συμπράξεων (για κάποιες Συμπράξεις θα ανακοινωθούν πέραν της μίας Πρόσκλησης Υποβολής Προτάσεων).

4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ»

(Με τη στήριξη του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ στο πλαίσιο του **Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 2021-2026 - «Κύπρος_το αύριο»**)

Το Πρόγραμμα «Έρευνα στις Επιχειρήσεις» στοχεύει: (α) στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των κυπριακών επιχειρήσεων και στη συνεπακόλουθη συνεισφορά στην ανάπτυξη της οικονομίας της χώρας, μέσω της δημιουργίας νέων προϊόντων / υπηρεσιών / μεθόδων παραγωγής υψηλής προστιθέμενης αξίας, ή ουσιαστικά βελτιωμένων προϊόντων / υπηρεσιών / μεθόδων παραγωγής που θα αξιοποιηθούν επιχειρηματικά και (β) στην εντατικοποίηση της συμμετοχής των κυπριακών επιχειρήσεων σε δραστηριότητες έρευνας με αποτέλεσμα την αύξηση της συμβολής του ιδιωτικού τομέα στις επενδύσεις Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΤΑΚ) της χώρας.

Οι σχετικές Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή του Προγράμματος και των όρων συμμετοχής) με συνολικό προϋπολογισμό ύψους **€6.000.000** αναμένεται να ανακοινωθούν τον **Φεβρουάριο 2023**.

Επιπρόσθετα, τον **Νοέμβριο 2023** αναμένεται να ανακοινωθεί και ειδική Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή του Προγράμματος και των όρων συμμετοχής) για προώθηση των στόχων της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας REPowerEU, με προϋπολογισμό ύψους **€4.000.000**.

5. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ»

(Συγχρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027»)

Το Πρόγραμμα «Διακρατικές Συνεργασίες» στοχεύει στην ανάπτυξη συνεργασίας και στη δικτύωση φορέων της Κύπρου με φορείς από μια άλλη συγκεκριμένη χώρα συνεργασίας, μέσω της υλοποίησης κοινών ερευνητικών έργων.

Η αφητηρία του Προγράμματος «Διακρατικές Συνεργασίες» είναι οι Διακρατικές Συμφωνίες ή Πρωτόκολλα Συνεργασίας που συνυπογράφει η Κυπριακή Κυβέρνηση και η κυβέρνηση μιας άλλης χώρας. Μια από τις βασικές πρόνοιές τους είναι συνήθως η προκήρυξη Κοινού Προγράμματος Συνεργασίας σε θέματα Έρευνας και Καινοτομίας, βάσει του οποίου καλούνται ενδιαφερόμενοι φορείς από τις δύο χώρες να υποβάλουν προτάσεις για εκπόνηση κοινών έργων, σε επιλεγμένες θεματικές ενότητες που αντικατοπτρίζουν τα κοινά ενδιαφέροντα των δύο μερών.

*Οι σχετικές Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή του Προγράμματος και κάθε Διακρατικής Συνεργασίας αλλά και των όρων συμμετοχής) με συνολικό προϋπολογισμό ύψους **€2.900.000** αναμένεται να ανακοινωθούν εντός της εν λόγω περιόδου, μετά από συνεννόηση του ΙΔΕΚ με τον αρμόδιο φορέα της χώρας συνεργασίας.*

6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ»

(Συγχρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027»)

Το Πρόγραμμα «Ερευνητικές Υποδομές» αφορά σε δημιουργία νέων ή αναβάθμιση υφιστάμενων ερευνητικών υποδομών μικρής ή μεγάλης εμβέλειας οι οποίες θα αξιοποιηθούν για την υλοποίηση ερευνητικού έργου από το Δίκτυο Συνεργασίας. Το Δίκτυο θα πρέπει να τεκμηριώσει την ανάγκη δημιουργίας νέας ή αναβάθμισης υφιστάμενης υποδομής στην Κύπρο, καθώς και τη δυνατότητα παροχής πρόσβασης και ευρείας χρήσης από την ερευνητική και επιχειρηματική κοινότητα του τόπου.

Το Πρόγραμμα θα καλύψει τις ακόλουθες πέντε θεματικές κατηγορίες:

- Υγεία
- Περιβάλλον (συμπερ. των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και των προηγμένων υλικών)
- Ναυτιλία – Θαλάσσιες Μεταφορές
- Γεωργία – Τρόφιμα
- Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (συμπερ. των τεχνολογιών διαστήματος)

*Οι σχετικές Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή του Προγράμματος και των όρων συμμετοχής) με συνολικό προϋπολογισμό ύψους **€17.500.000** αναμένεται να ανακοινωθούν τον **Δεκέμβριο 2022**.*

7. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ – ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

(Χρηματοδότηση από εθνικούς πόρους)

Το Πρόγραμμα «Ευρωπαϊκές Πρωτοβουλίες – Τοπική Ανάπτυξη» προσφέρει τη δυνατότητα εκπόνησης ερευνητικών έργων σε περιοχές αιχμής των τομέων προτεραιότητας, για βελτίωση της ποιότητας ζωής και της ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας. Παράλληλα προωθεί την εξωστρέφεια, τη συνεργασία και τη δικτύωση των ερευνητικών οργανισμών και επιχειρήσεων της Κύπρου με φορείς από άλλες χώρες μέσω της συμμετοχής τους στα ερευνητικά έργα που υλοποιούνται στο πλαίσιο των πανευρωπαϊκών πρωτοβουλιών κοινού προγραμματισμού στις οποίες συμμετέχει η Κύπρος.

Κατά την εν λόγω περίοδο το Πρόγραμμα θα καλύψει τη συμμετοχή κυπριακών φορέων σε Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων της πρωτοβουλίας PRIMA που υλοποιείται στο πλαίσιο του Άρθρου 185 της Συνθήκης της ΕΕ.

*Οι σχετικές Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή του Προγράμματος και των όρων συμμετοχής), με προϋπολογισμό ύψους **€400.000** η κάθε μία, αναμένεται να ανακοινωθούν τον **Ιανουάριο 2023** και **Μάρτιο 2024**, αντίστοιχα.*

8. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ – CO-DEVELOP»

(Με τη στήριξη του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ στο πλαίσιο του **Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 2021-2026 - «Κύπρος_το αύριο»**) και συγχρηματοδότηση από το **Πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027»**)

Το Πρόγραμμα «Συνεργατική Ανάπτυξη – CO-DEVELOP» στοχεύει στην ανάπτυξη ουσιαστικής συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων και ερευνητικής κοινότητας, με σκοπό τον εντοπισμό προκλήσεων και τον από κοινού σχεδιασμό και υλοποίηση κοινών έργων συνεργατικής έρευνας και ανάπτυξης για την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών και λύσεων για αντιμετώπιση των εν λόγω προκλήσεων. Στο πλαίσιο της ουσιαστικής συνεργασίας αναμένεται μεταξύ άλλων η από κοινού χρήση πόρων και υποδομών και η κινητικότητα του προσωπικού, με σκοπό να καταστεί δυνατή η μεταφορά τεχνολογίας και η ανταλλαγή γνώσεων. Απώτερος στόχος είναι η πραγματική διασύνδεση της ερευνητικής κοινότητας με την βιομηχανία και η αξιοποίηση της υπάρχουσας τεχνογνωσίας προς αντιμετώπιση συγκεκριμένων αναγκών και προκλήσεων, συντείνοντας με αυτό τον τρόπο στην ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στην Κύπρο.

Η σχετική Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή του Προγράμματος και των όρων συμμετοχής) αναμένεται να ανακοινωθεί τον **Αύγουστο 2023 και Ιούλιο 2024** (με προϋπολογισμό ύψους **€7.300.000** και **€6.000.000**, αντίστοιχα).

Επιπρόσθετα, τον **Δεκέμβριο 2023** αναμένεται να ανακοινωθεί και ειδική Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή του Προγράμματος και των όρων συμμετοχής) για προώθηση των στόχων της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας REPowerEU με προϋπολογισμό ύψους **€6.000.000**.

9. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΟΣ»

(Συγχρηματοδότηση από το **Πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027»**)

Το Πρόγραμμα «Τεχνολογίες Διαστήματος», το οποίο θα ανακοινωθεί σε συνεργασία με το Τμήμα Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών (THE) του Υφυπουργείου Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής, στοχεύει στην προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των φορέων του τοπικού οικοσυστήματος Έρευνας και Καινοτομίας για τον από κοινού σχεδιασμό δραστηριοτήτων για την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών και λύσεων στον τομέα του διαστήματος, και πιο συγκεκριμένα στις περιοχές εστίασης που περιλαμβάνονται στην Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης της χώρας.

Η σχετική Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή του Προγράμματος και των όρων συμμετοχής) με προϋπολογισμό ύψους **€3.000.000** αναμένεται να ανακοινωθεί τον **Ιούνιο 2024**.

10. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ / ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑΣ»

(Με τη στήριξη του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ στο πλαίσιο του **Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 2021-2026 - «Κύπρος_το αύριο»**)

Το Πρόγραμμα «Εμπορική Διερεύνηση Βιομηχανικής Εφαρμογής Τεχνολογίας / Τεχνογνωσίας» στοχεύει στην εμπορική και τεχνική/πilotική διερεύνηση των βιομηχανικών εφαρμογών που μπορεί να έχει μία τεχνολογία / τεχνογνωσία και οι οποίες θα ανταποκρίνονται σε προκλήσεις που ορίζονται στην Πρόσκληση και συμβάλλουν στους στόχους του REPowerEU.

*Η σχετική Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή του Προγράμματος και των όρων συμμετοχής) αναμένεται να ανακοινωθεί τον **Ιούνιο 2023** (με προϋπολογισμό ύψους **€1.607.000**).*

ΠΥΛΩΝΑΣ II: ΑΕΙΦΟΡΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΤΑΚ

Ο Πυλώνας II «Αειφόρο Σύστημα ΕΤΑΚ» στοχεύει στη διασφάλιση της διαχρονικότητας και της δυναμικής του συστήματος ΕΤΑΚ. Σε αντίθεση με τον Πυλώνα I που αφορά στην υλοποίηση στοχευμένων Προγραμμάτων στους Τομείς Προτεραιότητας, τα Προγράμματα που περιλαμβάνονται στον Πυλώνα II στοχεύουν στην ικανοποίηση των αναγκών του συστήματος ΕΤΑΚ και στην ενίσχυση των προοπτικών του. Τα Προγράμματα έχουν ως επίκεντρο την «αριστεία» ακολουθώντας την προσέγγιση «από κάτω προς τα πάνω» (bottom-up approach), δηλαδή οι συμμετέχοντες μπορούν να υλοποιήσουν έργα σε οποιοδήποτε επιστημονικό ή τεχνολογικό πεδίο.

Οι στόχοι του Πυλώνα II, επιτυγχάνονται μέσα από τις ακόλουθες ενότητες που περιλαμβάνουν εξειδικευμένα Προγράμματα για ενίσχυση του συστήματος ΕΤΑΚ σε επίπεδο δραστηριοτήτων και ανθρώπινου δυναμικού με τρόπο που να συνεισφέρει τόσο στην αναδιάρθρωση και μετεξέλιξη της κυπριακής οικονομίας όσο και στην ενίσχυση της αντιμετώπισης των κοινωνικών προκλήσεων:

- Ενότητα «Αριστεία»: Περιλαμβάνει Προγράμματα που στοχεύουν στην προώθηση της επιστημονικής, τεχνολογικής και επιχειρηματικής αριστείας για την ανάπτυξη πρωτοποριακών ερευνητικών ιδεών σε τομείς αιχμής και την ανάπτυξη αποτελεσματικών λύσεων και προϊόντων διεθνώς ανταγωνιστικών.
- Ενότητα «Νέοι Ερευνητές, Νέες Ιδέες, Νέες Ευκαιρίες»: Περιλαμβάνει Προγράμματα που στοχεύουν στην ενίσχυση και την κινητικότητα του ανθρώπινου δυναμικού και στη δημιουργία θέσεων εργασίας για ερευνητές σε επιχειρήσεις και ερευνητικούς φορείς. Στοχεύει επίσης στη βέλτιστη αξιοποίηση των συνεργειών μεταξύ των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 και του Προγράμματος «Ορίζοντας 2020» της ΕΕ για την υλοποίηση πρωτοποριακών έργων έρευνας και καινοτομίας. Υποστηρίζει επίσης νέες ιδέες για την επίλυση κοινωνικών προκλήσεων.

1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ ΕΥΡΩΠΗ – 2^η ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΕΙΣ»

(Με τη στήριξη του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ στο πλαίσιο του **Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 2021-2026 - «Κύπρος_το αύριο»**)

Το Πρόγραμμα «Ορίζοντας Ευρώπη – 2^η Ευκαιρία ΕΙΣ» στοχεύει στην παροχή μίας δεύτερης ευκαιρίας σε επιχειρήσεις που υπέβαλαν Προτάσεις στο πλαίσιο του Προγράμματος ΕΙΣ Accelerator του Προγράμματος Πλαισίου «Ορίζοντας Ευρώπη» της ΕΕ, οι οποίες είτε εξασφάλισαν πιστοποίηση ποιότητας (Σφραγίδα Αριστείας - Seal of Excellence) ή απορρίφθηκαν στο τελευταίο στάδιο αξιολόγησης (face-to-face interviews) του Προγράμματος, για να βελτιώσουν τις Προτάσεις τους και να διεκδικήσουν εκ νέου χρηματοδότηση από την ΕΕ μέσα από το Πρόγραμμα. Συγκεκριμένα, το Πρόγραμμα στοχεύει να υποστηρίξει τους δικαιούχους να αντιμετωπίσουν αδυναμίες/ελλείψεις των αρχικών Προτάσεων που υποβλήθηκαν στο Πρόγραμμα ΕΙΣ Accelerator και να βελτιώσουν την τεχνολογική και εμπορική ετοιμότητα της καινοτόμου ιδέας.

Οι σχετικές Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή του Προγράμματος και των όρων συμμετοχής) με προϋπολογισμό ύψους **€1.500.000** αναμένεται να ανακοινωθεί τον **Μάρτιο 2023 και Μάιο 2024**

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ ΕΥΡΩΠΗ – 2^η ΕΥΚΑΙΡΙΑ»

(Συγχρηματοδότηση από το **Πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027»** για την Πρόσκληση «Ορίζοντας Ευρώπη – 2^η Ευκαιρία - MSCA» και χρηματοδότηση από **εθνικούς πόρους** για την Πρόσκληση «Ορίζοντας Ευρώπη – 2^η Ευκαιρία - ERC»)

Το Πρόγραμμα «Ορίζοντας Ευρώπη – 2^η Ευκαιρία» στοχεύει στην παροχή μίας δεύτερης ευκαιρίας σε φορείς και φυσικά πρόσωπα (ερευνητές) που:

- υπέβαλαν Προτάσεις στο πλαίσιο των Δράσεων «Marie Skłodowska Curie Actions (MSCA)» - PostDoctoral Fellowships (PF) του Προγράμματος Πλαισίου «Ορίζοντας Ευρώπη» της ΕΕ, οι οποίες εξασφάλισαν πιστοποίηση ποιότητας (Σφραγίδα Αριστείας - Seal of Excellence), χωρίς ωστόσο να εξασφαλίσουν χρηματοδότηση, ή
- επιδίωξαν να λάβουν χρηματοδότηση στο πλαίσιο των Χρηματοδοτικών Εργαλείων «ERC Starting Grant», «ERC Consolidator Grant» και «ERC Advanced Grant» του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας (European Research Council - ERC) και οι προτάσεις τους κρίθηκαν ως επιλέξιμες για χρηματοδότηση αλλά δεν χρηματοδοτήθηκαν λόγω εξαντλήσεως του προϋπολογισμού ή έλαβαν τελική βαθμολογία Β κατά το δεύτερο στάδιο αξιολόγησης (Step 2).

Οι σχετικές Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή του Προγράμματος και των όρων συμμετοχής) με συνολικό προϋπολογισμό ύψους **€3.100.000** αναμένεται να ανακοινωθούν τον **Νοέμβριο 2022**.

3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ ΣΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ»

(Χρηματοδότηση από εθνικούς πόρους)

Το Πρόγραμμα «Διδακτορικό στη Βιομηχανία» αφορά σε χρηματοδότηση ερευνητικού έργου που υλοποιείται από ερευνητή/ερευνήτρια που εργοδοτείται από επιχείρηση στην Κύπρο και ο οποίος/οποία είναι εγγεγραμμένος/η φοιτητής/φοιτήτρια διδακτορικού επιπέδου σε Κυπριακό ακαδημαϊκό ίδρυμα. Το Πρόγραμμα στοχεύει στην προώθηση της ουσιαστικής συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων και ερευνητικής/ακαδημαϊκής κοινότητας αφού βασίζεται στη συνεργασία ερευνητών, πανεπιστημίων και βιομηχανίας, και συνδυάζει την επιστημονική έρευνα και γνωστική εξειδίκευση των ερευνητών με την πρακτική εφαρμογή της γνώσης στην βιομηχανία.

Οι σχετικές Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή του Προγράμματος και των όρων συμμετοχής) αναμένεται να ανακοινωθούν τον Δεκέμβριο 2022, τον Νοέμβριο 2023 και τον Νοέμβριο 2024 (με προϋπολογισμό ύψους €1.000.000, €1.750.000, και €1.000.000 αντίστοιχα).

4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑΚΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΑΓΟΡΕΣ»

(Με τη στήριξη του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 2021-2026 - «Κύπρος_το αύριο» και από εθνικούς πόρους)

Το Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Καινοτόμων Επιχειρήσεων με Πρωτοποριακές Τεχνολογίες στις Διεθνείς Αγορές (DISRUPT)» στοχεύει στη διασύνδεση καινοτόμων επιχειρήσεων με πρωτοποριακές τεχνολογίες που διαθέτουν την προοπτική να διαμορφώσουν νέες αγορές ή να διαταράξουν (disrupt) τις υπάρχουσες, με επενδυτές Venture Capital οι οποίοι θα υποστηρίξουν την περαιτέρω ανάπτυξη και επέκταση (scale-up) των επιχειρήσεων αυτών στις διεθνείς αγορές. Μέσα από το Πρόγραμμα, η χρηματοδότηση (χορηγία) του ΙΔΕΚ θα συνδυάζεται με επενδυτικά κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου (VC Funding), με στόχο την επιτυχή διεξόδυση των δικαιούχων επιχειρήσεων στις διεθνείς αγορές, και κατ' επέκταση την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της ανθεκτικότητας της κυπριακής οικονομίας.

Η σχετική Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή του Προγράμματος και των όρων συμμετοχής) με προϋπολογισμό ύψους €10.000.000 αναμένεται να ανακοινωθεί τον Ιανουάριο 2023.

Μια επιπρόσθετη Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή του Προγράμματος και των όρων συμμετοχής) με προϋπολογισμό ύψους €3.000.000 από εθνικούς πόρους αναμένεται να ανακοινωθεί τον Δεκέμβριο 2023.

5. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ STARTUPs ΜΕ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟ»

(Με τη στήριξη του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 2021-2026 - «Κύπρος_το αύριο» και συγχρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027»)

Το Πρόγραμμα «Δημιουργία και Αρχική Ανάπτυξη STARTUPS με Διεθνή Προσανατολισμό (Pre-Seed)» στοχεύει στην υποστήριξη της δημιουργίας και της αρχικής ανάπτυξης νεοφυών επιχειρήσεων οι οποίες σκοπεύουν να προχωρήσουν στην ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών με προοπτική διεξόδου στη διεθνή αγορά. Οι επιχειρήσεις, οι οποίες βρίσκονται ακόμα στο στάδιο της ιδέας και το προϊόν ή η υπηρεσία τους δεν είναι ακόμα πλήρως ανεπτυγμένο/η, μπορούν να αξιοποιήσουν την χρηματοδότηση για να υποστηρίξουν τα αρχικά στάδια λειτουργίας τους και να προχωρήσουν στην ανάπτυξη της ιδέας, στη δημιουργία ενός αρχικού προϊόντος / υπηρεσίας, και στις προκαταρκτικές προσπάθειες για την εμπορική αξιοποίηση του προϊόντος / υπηρεσίας.

*Οι σχετικές Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή του Προγράμματος και των όρων συμμετοχής) με προϋπολογισμό ύψους **€1.200.000** έकाστη αναμένεται να ανακοινωθούν τον **Αύγουστο 2023** και **Ιούνιο 2024**.*

6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΩΡ»

(Συγχρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027»)

Το Πρόγραμμα «ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΩΡ» στοχεύει στην ένταξη νέων επιστημόνων μεταδιδακτορικού επιπέδου στο οικοσύστημα έρευνας και καινοτομίας της Κύπρου για την εκπόνηση υψηλού επιπέδου ερευνητικών έργων, επιδιώκοντας την εμπλοκή τους στην ανάπτυξη νέων ερευνητικών δραστηριοτήτων, τη μεταφορά γνώσης και τη δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας υψηλής εξειδίκευσης για την εργοδότηση νέων επιστημόνων.

*Η σχετική Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή του Προγράμματος και των όρων συμμετοχής) με προϋπολογισμό ύψους **€2.500.000** αναμένεται να ανακοινωθεί τον **Απρίλιο 2024**.*

7. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΝΗΣΙΔΕΣ ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ»

(Συγχρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027»)

Το Πρόγραμμα «Νησίδες Αριστείας» στοχεύει στην προώθηση της επιστημονικής αριστείας, η οποία αποτελεί θεμελιώδη βάση για την αειφόρο ανάπτυξη του Συστήματος ΕΤΑΚ, μέσω της χρηματοδότησης πρωτοποριακών ερευνητικών έργων σε τομείς αιχμής. Επιπρόσθετα, το Πρόγραμμα αναμένεται να συνεισφέρει στη δημιουργία προοπτικών ανάπτυξης για την τοπική οικονομία και στην αντιμετώπιση των σύγχρονων κοινωνικών και άλλων προκλήσεων.

*Η σχετική Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή του Προγράμματος και των όρων συμμετοχής) με προϋπολογισμό ύψους **€12.000.000** αναμένεται να ανακοινωθεί τον **Απρίλιο 2024**.*

8. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΔΙΕΘΝΩΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΠΟ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ»

(Με τη στήριξη του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 2021-2026 - «Κύπρος_το_αύριο» και συγχρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027»)

Το Πρόγραμμα «Ανάπτυξη και Προώθηση Διεθνώς Ανταγωνιστικών Καινοτόμων Προϊόντων και Υπηρεσιών από Υφιστάμενες Επιχειρήσεις (INNOVATE)» στοχεύει στην υποστήριξη υφιστάμενων επιχειρήσεων από όλους τους τομείς δραστηριοτήτων, που θα επενδύσουν στην έρευνα και καινοτομία, για την ανάπτυξη ανταγωνιστικών καινοτόμων προϊόντων ή υπηρεσιών με δυνατότητα όσο το δυνατόν πιο άμεσης διείσδυσης στη διεθνή αγορά. Επιπρόσθετα, το Πρόγραμμα διευκολύνει την κινητοποίηση ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων για υποστήριξη της ταχείας ανάπτυξης καινοτόμων επιχειρήσεων.

*Η σχετική Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή του Προγράμματος και των όρων συμμετοχής) με προϋπολογισμό ύψους **€4.000.000** αναμένεται να ανακοινωθεί τον **Ιούνιο 2024**.*

ΠΥΛΩΝΑΣ III: ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΤΑΚ

Ο Πυλώνας III «Μετασχηματισμός Συστήματος ΕΤΑΚ», σε αντίθεση με τους δύο πρώτους Πυλώνες, δεν αφορά στην υλοποίηση έργων ΕΤΑΚ, αλλά στην εφαρμογή μέτρων πολιτικής για την ενίσχυση και την αναβάθμιση του συνολικού συστήματος ΕΤΑΚ, τη βελτιστοποίηση της αξιοποίησης των αποτελεσμάτων του, την προβολή των δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας και γενικότερα την αντιμετώπιση των κυριότερων προκλήσεων του συστήματος.

Οι στόχοι του Πυλώνα III, επιτυγχάνονται μέσα από τις ακόλουθες ενότητες που περιλαμβάνουν συγκεκριμένα Προγράμματα με συμπληρωματικό χαρακτήρα στις δραστηριότητες ανάπτυξης έρευνας και καινοτομίας:

- Ενότητα «Μηχανισμοί Υποστήριξης»: Περιλαμβάνει Προγράμματα που στοχεύουν στην εμπλοκή των ΜμΕ σε καινοτομικές δραστηριότητες, στην ενίσχυση των μηχανισμών αξιοποίησης των αποτελεσμάτων έρευνας, διαχείρισης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, στη μεταφορά τεχνολογίας και στην ενίσχυση της εξωστρέφειας των κυπριακών φορέων και τη δημιουργία συνεργασιών.
- Ενότητα «Εναλλακτικές Μορφές Χρηματοδότησης»: Περιλαμβάνει Προγράμματα που στοχεύουν στην εμπορική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων έρευνας από ερευνητικούς φορείς και επιχειρήσεις και στον εμπλουτισμό των εργαλείων και των μηχανισμών χρηματοδότησης, με αξιοποίηση ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών και προσέλκυση ξένων επενδύσεων.
- Ενότητα «Κουλτούρα ΕΤΑΚ»: Περιλαμβάνει Προγράμματα που στοχεύουν στην καλλιέργεια ερευνητικής και καινοτομικής κουλτούρας στα τρία επίπεδα του εκπαιδευτικού συστήματος, στις επιχειρήσεις, στο δημόσιο τομέα και στο ευρύτερο κοινό.

1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΟΥΠΟΝΙΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ»

(Με τη στήριξη του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 2021-2026 - «Κύπρος_το αύριο»)

Το Πρόγραμμα «Κουπόνια Καινοτομίας» στοχεύει στην ενθάρρυνση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜμΕ) να εμπλακούν σε δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας και στην ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων και φορέων έντασης γνώσης. Μέσα από τη διοχέτευση τεχνογνωσίας από τους φορείς έντασης γνώσης και την πρόσβαση σε εργαστηριακές υποδομές, επιδιώκεται η υποστήριξη των ΜμΕ να αναπτύξουν καινοτόμες λύσεις σε προκλήσεις ή προβλήματα που αντιμετωπίζουν.

*Οι σχετικές Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή του Προγράμματος και των όρων συμμετοχής) αναμένεται να ανακοινωθούν τον **Ιούλιο 2022**, τον **Οκτώβριο 2022** και τον **Μάιο 2024** (με συνολικό προϋπολογισμό ύψους **€605.000**).*

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ – ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΔΙΤΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ»

(Με τη στήριξη του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 2021-2026 - «Κύπρος_το αύριο»)

Το Πρόγραμμα «Διαβαθμισμένα Εργαστήρια – Τεχνολογίες Διττής Χρήσης», το οποίο θα ανακοινωθεί σε συνεργασία με το Υπουργείο Άμυνας, στοχεύει στη δημιουργία νέων ή αναβάθμιση υφιστάμενων διαβαθμισμένων εργαστηρίων, τα οποία θα μπορούν να αξιοποιηθούν στην υλοποίηση δραστηριοτήτων έρευνας και ανάπτυξης τεχνολογιών διττής χρήσης για πολιτικού τύπου εφαρμογές, δηλαδή για μη στρατιωτικούς, εμπορικούς και κοινωνικούς σκοπούς.

*Η σχετική Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή του Προγράμματος και των όρων συμμετοχής) με προϋπολογισμό ύψους **€195.000** αναμένεται να ανακοινωθεί τον **Σεπτέμβριο 2022**.*

3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ ΕΤΑΚ»

*(Χρηματοδότηση από **εθνικούς πόρους**)*

Το Πρόγραμμα «Καλλιέργεια Κουλτούρας ΕΤΑΚ» στοχεύει στην καλλιέργεια ερευνητικής και καινοτομικής κουλτούρας και στην εμπέδωση από την κοινωνία της σημασίας της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας (ΕΤΑΚ). Για την υλοποίηση των στόχων του το Πρόγραμμα καλύφθηκαν στο παρελθόν δραστηριότητες όπως Διαγωνισμοί, Βραβεία, Εκθέσεις, Εργαστήρια και άλλες Εκδηλώσεις.

Κατά την εν λόγω περίοδο το Πρόγραμμα θα καλύψει τα Βραβεία Έρευνας 2023 και 2024.

*Οι σχετικές Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή των εν λόγω Προγραμμάτων και των όρων συμμετοχής) αναμένεται να ανακοινωθούν τον **Μάιο 2023** και τον **Απρίλιο 2024**, αντίστοιχα.*

4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «BRIDGE2HORIZON»

(Συγχρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027»)

Το Πρόγραμμα «BRIDGE2HORIZON» αφορά σε χρηματοδότηση έργων Ε&Κ με στόχο την ενίσχυση των ικανοτήτων κυπριακών φορέων Ε&Κ σε συγκεκριμένες θεματικές περιοχές και πεδία της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης της Κύπρου τα οποία ευθυγραμμίζονται και με τις θεματικές προτεραιότητες και προκλήσεις που επιδιώκει να αντιμετωπίσει η Ε.Ε. στο πλαίσιο επερχόμενων Προγραμμάτων Εργασίας του Προγράμματος «Ορίζοντας Ευρώπη» για Έρευνα και Καινοτομία. Κατ' επέκταση, το Πρόγραμμα στοχεύει στην αύξηση του συντονισμού συνεργατικών έργων και της ηγεσίας πανευρωπαϊκών δικτύων συνεργασίας από κυπριακούς φορείς σε προτάσεις του Προγράμματος «Ορίζοντας Ευρώπη».

Η σχετική Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή του Προγράμματος και των όρων συμμετοχής) με προϋπολογισμό ύψους **€6.000.000** αναμένεται να ανακοινωθεί τον **Αύγουστο 2023**.

5. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «VISION ERC»

(Συγχρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027»)

Το Πρόγραμμα «VISION ERC» στοχεύει στην ενθάρρυνση περισσότερων κορυφαίων νέων και έμπειρων ερευνητών/τριών να συμμετέχουν στις Προσκλήσεις του Προγράμματος European Research Council (ERC) του Προγράμματος «Ορίζοντας Ευρώπη». Τα χρηματοδοτούμενα Έργα θα πρέπει να αφορούν σε ερευνητικές δραστηριότητες οι οποίες θα αποτελούν τη βάση για την πρόταση του/της συντονιστή/στριας (ΣΕ) στο ERC.

Η σχετική Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή του Προγράμματος και των όρων συμμετοχής) με προϋπολογισμό ύψους **€1.000.000** αναμένεται να ανακοινωθεί τον **Απρίλιο 2024**.

6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ERC VISITING RESEARCH FELLOWSHIP»

(Χρηματοδότηση από **εθνικούς πόρους**)

Το Πρόγραμμα «ERC Visiting Research Fellowship» στοχεύει στην ενθάρρυνση κορυφαίων νέων και έμπειρων ερευνητών/τριών να συμμετέχουν στις Προσκλήσεις του Προγράμματος European Research Council του Προγράμματος «Ορίζοντας Ευρώπη» δίνοντας τους την ευκαιρία στο/η ΣΕ να μεταβεί στο εξωτερικό για χρονικό διάστημα σε κάποιο ERC Grantee με στόχο την ενίσχυση του ερευνητικού του/της προφίλ και την ανταλλαγή γνώσεων σε ένα διεθνές περιβάλλον.

Η σχετική Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή του Προγράμματος και των όρων συμμετοχής) με προϋπολογισμό ύψους **€200.000** αναμένεται να ανακοινωθεί τον **Απρίλιο 2024**.

7. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΣΤΗΡΙΞΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ»

(Με τη στήριξη του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ στο πλαίσιο του **Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 2021-2026 - «Κύπρος_το αύριο»**)

Το Πρόγραμμα στοχεύει στην ενίσχυση των τοπικών υποστηρικτικών δομών καινοτομίας ούτως ώστε να προσφέρουν υψηλής ποιότητας υπηρεσίες και να καλύπτουν τις ανάγκες των νεοφυών επιχειρήσεων, ενισχύοντας τις επιχειρηματικές και εμπορικές τους δραστηριότητες και κατ' επέκταση τις πιθανότητες επιτυχίας τους. Σκοπός του προγράμματος είναι η «διοχέτευση» νεοφυών επιχειρήσεων, με προοπτικές σύντομης διείσδυσης στην αγορά, προς τοπικές Υποστηρικτικές Δομές Καινοτομίας, από τις οποίες αναμένεται ότι θα λάβουν υψηλού επιπέδου υπηρεσίες που θα ενισχύσουν τις πιθανότητες επιτυχίας τους.

*Η σχετική πρώτη Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή του Προγράμματος και των όρων συμμετοχής) με προϋπολογισμό ύψους €300.000 αναμένεται να ανακοινωθεί τον **Απρίλιο 2024**.*

8. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΝΕΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ»

*(Με τη στήριξη του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ στο πλαίσιο του **Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 2021-2026 - «Κύπρος_το αύριο»**)*

Το Πρόγραμμα «Ενίσχυση Ικανότητας Επιχειρήσεων για Ανάπτυξη Νέων Προϊόντων» στοχεύει στην υποστήριξη επιχειρήσεων οι οποίες απασχολούν 30 ή περισσότερους υπαλλήλους, για να στελεχωθούν με εξειδικευμένο προσωπικό σε θέματα ανάπτυξης προϊόντων, και να εμπλακούν σε δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης που αποσκοπούν στην δημιουργία νέων προϊόντων και υπηρεσιών.

*Η σχετική Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων (με πλήρη περιγραφή του Προγράμματος και των όρων συμμετοχής) αναμένεται να ανακοινωθεί τον **Μάιο 2024** (με προϋπολογισμό ύψους €930.000).*

ΤΜΗΜΑ ΙΙΙ – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Οι γενικοί κανονισμοί και διαδικασίες συμμετοχής **εφαρμόζονται σε όλα τα Προγράμματα RESTART 2016-2020**, εκτός και αν καθορίζεται διαφορετικά στην περιγραφή των Προγραμμάτων, στις σχετικές Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων που ανακοινώνονται.

1. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

1.1. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ RESTART 2016-2020

Δικαίωμα Συμμετοχής

Δικαίωμα συμμετοχής στα Προγράμματα RESTART 2016-2020 έχουν φορείς όπως ερευνητικοί οργανισμοί, ιδρύματα ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης, επιστημονικές και επαγγελματικές οργανώσεις, επιχειρήσεις, σύνδεσμοι επιχειρήσεων, μη κυβερνητικές οργανώσεις, δημόσιες υπηρεσίες, οργανισμοί κοινής ωφέλειας καθώς και φυσικά πρόσωπα όπως ακαδημαϊκοί, επιστήμονες, ερευνητές, τεχνικό προσωπικό, φοιτητές και μαθητές.

Η συμμετοχή φορέων καθώς και φυσικών προσώπων τα οποία ασκούν τακτικά οικονομική δραστηριότητα σε πρόταση θεωρείται έγκυρη εφόσον είναι νόμιμα εγκαταστημένοι και δραστηριοποιούνται ή πρόκειται να εγκατασταθούν και δραστηριοποιηθούν (αφορά μόνο στις νεοσύστατες επιχειρήσεις για συμμετοχή στα Προγράμματα Επιχειρηματικής Καινοτομίας) σε περιοχές που ελέγχει η Κυπριακή Δημοκρατία. Φορείς και φυσικά πρόσωπα που η έδρα τους είναι στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή σε άλλο κράτος αναγνωρισμένο από την Κυπριακή Δημοκρατία, συμμετέχουν υπό όρους και προϋποθέσεις που περιλαμβάνονται στο κείμενο της Προκήρυξης και στις επιμέρους Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων των Προγραμμάτων.

Η δραστηριοποίηση των φορέων τεκμηριώνεται με την ύπαρξη εγκαταστάσεων και λοιπού εξοπλισμού στις περιοχές που ελέγχει η Κυπριακή Δημοκρατία και, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, από ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις, τη φορολογική δήλωση του φορέα στην Κυπριακή Δημοκρατία, κοκ. Για τις νεοσύστατες επιχειρήσεις (συμμετοχή στα Προγράμματα Επιχειρηματικής Καινοτομίας) η δραστηριοποίηση πρέπει να επιβεβαιώνεται, κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου, με την ύπαρξη εγκαταστάσεων και λοιπού εξοπλισμού στις περιοχές που ελέγχει η Κυπριακή Δημοκρατία. Οι εν λόγω προϋποθέσεις θα πρέπει να συντρέχουν προς ικανοποίηση του ΙΔΕΚ και με την επιφύλαξη του Ιδρύματος να ζητήσει περαιτέρω στοιχεία και πληροφορίες από τους φορείς.

Οι ειδικοί περιορισμοί και οι προϋποθέσεις συμμετοχής που αφορούν στο δικαίωμα συμμετοχής κατηγοριών φορέων και προσώπων καθορίζονται στην περιγραφή των Προγραμμάτων, στο Τμήμα ΙΙ της παρούσας Προκήρυξης και στις Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων.

Περιορισμοί Συμμετοχής

Πρόθεση του ΙΔΕΚ είναι η διαμόρφωση των κατάλληλων συνθηκών για ελεύθερη και ανεμπόδιστη συμμετοχή των ενδιαφερομένων στις προτάσεις των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020. Οι περιοριστικές διατάξεις που περιγράφονται πιο κάτω, ωστόσο, κρίθηκαν

αναγκαίες για τη διασφάλιση της ορθολογικής και αποτελεσματικής υλοποίησης των Προγραμμάτων.

Πιο συγκεκριμένα, οι περιορισμοί που αφορούν στη συμμετοχή στα Προγράμματα RESTART 2016-2020, συνοψίζονται ως ακολούθως:

- Σε κάθε Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων κάθε πρόσωπο μπορεί να υποβάλει ως Συντονιστής Έργου κατά μέγιστο δύο (2) προτάσεις εκτός και αν αναφέρεται διαφορετικά στην Περιγραφή του Προγράμματος, όπως περιγράφεται στο Τμήμα II της παρούσας Προκήρυξης ή στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.
- Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή:
  - (α) Προσώπου που εργάζεται στο ΙΔΕΚ ή είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος.
  - (β) Φορέα και φυσικού προσώπου για τον οποίο υπάρχει απόφαση από την ΕΕ για αποκλεισμό του από τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων με την ΕΕ.
  - (γ) Φορέα για τον οποίο εκκρεμεί εντολή ανάκτησης ενισχύσεων κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με την οποία οι ενισχύσεις κηρύσσονται παράνομες και ασυμβίβαστες με την Κοινή Αγορά.
  - (δ) Φορέα και φυσικού προσώπου, για τους οποίους το Διοικητικό Συμβούλιο του ΙΔΕΚ¹¹ έχει λάβει απόφαση αποκλεισμού τους από τα Προγράμματα του Ιδρύματος, για το χρονικό διάστημα που ισχύει ο αποκλεισμός.
  - (ε) Φορέα και φυσικού προσώπου οι οποίοι έχουν καταδικαστική απόφαση κυπριακού και/ή αλλοδαπού δικαστηρίου και/ή οποιασδήποτε κυπριακής και/ή αλλοδαπής εποπτικής και/ή ρυθμιστικής αρχής εις βάρος τους, για αδίκημα το οποίο ενέχει ηθική αισχρότητα και/ή για συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση και/ή για αδίκημα σχετικό με την επαγγελματική τους διαγωγή.
  - (στ) Φορέα εναντίον του οποίου εκκρεμεί αίτηση και/ή έχει εκδοθεί διάταγμα εκκαθάρισης.
  - (ζ) Φορέα για τον οποίο εκκρεμεί αίτηση για διορισμό εξεταστή και/ή έχει εκδοθεί διάταγμα για διορισμό εξεταστή σύμφωνα με το νόμο 62(Ι)/2015.
  - (η) Προβληματικών Επιχειρήσεων όπως αυτές καθορίζονται στο Άρθρο 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 για τις Κρατικές Ενισχύσεις. Προβληματικές Επιχειρήσεις μπορούν να συμμετέχουν μόνο ως Συνεργαζόμενοι Φορείς με ίδια χρηματοδότηση. Εξαιρέση αποτελούν τα Προγράμματα: (α) «Κουπόνια Καινοτομίας», (β) «Συμμετοχή σε Εκδηλώσεις Διεθνούς Δικτύωσης», (γ) «Ενθάρρυνση Συντονισμού Έργων στο Πρόγραμμα "Ορίζοντας 2020"», και (δ) «Συμπληρωματική Χορηγία», όπου επιτρέπεται η συμμετοχή Προβληματικών Επιχειρήσεων, η χρηματοδότηση των οποίων θα γίνεται με την καταβολή εφάπαξ ποσού, ως χρηματοδότηση Ήσσονος Σημασίας.

Εκτός και αν το Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος έχει λάβει διαφορετική απόφαση, φορέας που εμφανίζει οικονομικές εκκρεμότητες προς το ΙΔΕΚ στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 ή από προηγούμενη ΔΕΣΜΗ προγραμμάτων του ΙΔΕΚ, μπορεί να συμμετάσχει με την προϋπόθεση ότι έχει έρθει σε γραπτή συμφωνία με το Ίδρυμα για τον τρόπο εξόφλησης των οικονομικών του εκκρεμοτήτων.

---

¹¹ Αρμόδιο Όργανο για την εξέταση και επιβολή κυρώσεων είναι η Επιτροπή Εξέτασης Ειδικών Θεμάτων του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος.

Πέραν των γενικών περιορισμών συμμετοχής οι οποίοι αναφέρονται πιο πάνω, είναι δυνατό να ισχύουν και ειδικοί περιορισμοί για την υποβολή ή τη συμμετοχή σε πρόταση φορέων και προσώπων οι οποίοι αναφέρονται στην περιγραφή των Προγραμμάτων, στο Τμήμα II της παρούσας Προκήρυξης και/ή στις επιμέρους Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων. Οι ειδικοί περιορισμοί δεν ισχύουν για Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων άλλων Προγραμμάτων ή ακόμη και για μεταγενέστερες Προσκλήσεις του ίδιου Προγράμματος εφόσον δεν αναφέρονται ρητά σε αυτές.

1.2. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΦΟΡΕΩΝ

Στο πλαίσιο της συμμετοχής τους στα Προγράμματα RESTART 2016-2020, οι φορείς που έχουν δικαίωμα συμμετοχής κατατάσσονται σε μία από τις κατηγορίες που περιγράφονται πιο κάτω.

Το Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας θα εξετάζει τους φορείς κατά τη διάρκεια του νομοτυπικού ελέγχου ο οποίος, κατά κανόνα, θα πραγματοποιείται πριν την υπογραφή των Συμβολαίων.

Σε περίπτωση που ένας φορέας ο οποίος έχει καταταχθεί σε συγκεκριμένη Κατηγορία Φορέων, με βάση το νομοτυπικό έλεγχο, διαπιστωθεί κατά τη διάρκεια της συμμετοχής του σε έργο, ότι δεν πληροί κάποια από τις προϋποθέσεις για να κατατάσσεται στην εν λόγω Κατηγορία, τότε το ΙΔΕΚ διατηρεί το δικαίωμα να τον κατατάξει σε άλλη Κατηγορία Φορέων. Η κατάταξη σε άλλη Κατηγορία Φορέα πιθανόν να συνεπάγεται διαφοροποιήσεις στο δικαίωμα ή στους όρους συμμετοχής του φορέα στο έργο, σύμφωνα με τους κανονισμούς και τις προϋποθέσεις συμμετοχής της παρούσας Προκήρυξης.

A. Οργανισμοί Έρευνας

Για σκοπούς της παρούσας Προκήρυξης Οργανισμός Έρευνας νοείται πανεπιστήμιο ή ερευνητικό ινστιτούτο ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του (δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου) ή τον τρόπο χρηματοδότησής του, πρωταρχικός σκοπός του οποίου είναι η ανεξάρτητη¹² διεξαγωγή βασικής έρευνας, βιομηχανικής έρευνας ή πειραματικής ανάπτυξης και η ευρεία, μη αποκλειστική και χωρίς διακρίσεις διάδοση των αποτελεσμάτων των εν λόγω δραστηριοτήτων, όπως με τη διδασκαλία, τη δημοσίευση ή τη μεταφορά γνώσεων. Στην περίπτωση που ο φορέας αυτός διενεργεί επίσης οικονομικές δραστηριότητες, η χρηματοδότηση, οι δαπάνες και τα έσοδα από αυτές τις οικονομικές δραστηριότητες πρέπει να δηλώνονται χωριστά. Επιχειρήσεις που μπορούν να επηρεάσουν καθοριστικά ένα τέτοιο φορέα, πχ με την ιδιότητα του μετόχου ή του μέλους, δεν έχουν προνομιακή πρόσβαση στα αποτελέσματα που αυτός παράγει.

Οι «οικονομικές» και «μη οικονομικές» δραστηριότητες ορίζονται στο Πλαίσιο σχετικά με τις ενισχύσεις για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία (**2022/C 414/01 – αντικατέστησε το 2014/C 198/01**).

Ο φορέας αυτός έχει την υποχρέωση να υποβάλλει στο ΙΔΕΚ, σε ετήσια βάση, βεβαίωση από ανεξάρτητο εξωτερικό εγκεκριμένο ελεγκτή ότι τηρεί ξεχωριστούς λογαριασμούς για

---

¹² Ανεξάρτητη Έρευνα είναι η έρευνα για περισσότερη γνώση και καλύτερη κατανόηση, συμπεριλαμβανομένης της συνεργατικής έρευνας και ανάπτυξης. Διευκρινίζεται ότι η παροχή υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης και η έρευνα και ανάπτυξη που διεξάγεται εκ μέρους επιχειρήσεων δεν θεωρείται ανεξάρτητη έρευνα και ανάπτυξη.

τις «οικονομικές» και «μη οικονομικές» δραστηριότητές του καθώς επίσης και ότι πληροί τις σχετικές προϋποθέσεις για το διαχωρισμό τους, όπως προνοείται στο πλαίσιο σχετικά με τις ενισχύσεις για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία (2022/C 414/01).

Σε περίπτωση ύπαρξης θεσμοθετημένου Τμήματος / Τομέα / Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου στον Φορέα, θα γίνεται αποδεκτή η υποβολή σχετικής βεβαίωσης από το Τμήμα / Τομέα / Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου, η οποία θα βεβαιώνει ότι ο Φορέας τηρεί ξεχωριστούς λογαριασμούς για τις «οικονομικές» και «μη οικονομικές δραστηριότητές» του, καθώς επίσης και ότι πληροί τις σχετικές προϋποθέσεις για το διαχωρισμό τους, όπως προνοείται στο πλαίσιο σχετικά με τις ενισχύσεις για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία (2022/C 414/01).

B. Επιχειρήσεις¹³

Η κατηγορία αυτή καλύπτει γενικά τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα που δραστηριοποιούνται σε οποιοδήποτε τομέα της οικονομίας, ως ακολούθως:

B.1. Μικρή Επιχείρηση¹⁴:

Νοείται η επιχείρηση που έχει λιγότερους από πενήντα (50) εργαζόμενους και ετήσιο κύκλο εργασιών ή σύνολο ετήσιου ισολογισμού που να μην ξεπερνά τα δέκα (10) εκατ. Ευρώ. Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται και οι Νεοσύστατες Επιχειρήσεις.

Σημειώνεται ότι, Νεοσύστατη είναι κάθε μικρή επιχείρηση μη εισηγμένη στο χρηματιστήριο, έως και πέντε έτη μετά την καταχώρισή (εγγραφή) της, η οποία πληροί τις ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις: (α) δεν έχει αναλάβει τη δραστηριότητα άλλης επιχείρησης, εκτός εάν ο κύκλος εργασιών της αναληφθείσας δραστηριότητας αντιπροσωπεύει λιγότερο από το 10 % του κύκλου εργασιών της επιλέξιμης επιχείρησης κατά το οικονομικό έτος που προηγείται της εξαγοράς, (β) δεν έχει προβεί ακόμη σε διανομή κερδών, και (γ) δεν έχει εξαγοράσει άλλη επιχείρηση ή δεν έχει συσταθεί μέσω συγχώνευσης, εκτός εάν ο κύκλος εργασιών της εξαγορασθείσας επιχείρησης αντιπροσωπεύει λιγότερο από το 10 % του κύκλου εργασιών της επιλέξιμης επιχείρησης κατά το οικονομικό έτος που προηγείται της εξαγοράς ή ο κύκλος εργασιών της επιχείρησης που προέκυψε από τη συγχώνευση υπερβαίνει κατά λιγότερο από 10 % τον συνολικό κύκλο εργασιών των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων κατά το οικονομικό έτος που προηγείται της συγχώνευσης.

Για τις επιλέξιμες επιχειρήσεις που δεν υπόκεινται σε καταχώριση, η πενταετής περίοδος μπορεί να θεωρηθεί ότι αρχίζει από τη στιγμή που η επιχείρηση είτε αρχίζει την οικονομική της δραστηριότητα ή καθίσταται υπόχρεη καταβολής φόρου για την οικονομική της δραστηριότητα.

¹³ Η κατηγοριοποίηση των επιχειρήσεων (κατ. B.1, B.2, B.3) θα επανελέγχεται κατά τη στιγμή της ετοιμασίας του συμβολαίου και πριν την τελική απόφαση για χρηματοδότηση.

¹⁴ Ο πλήρης ορισμός των «Μικρών και Μεσάιων Επιχειρήσεων» (ΜμΕ) περιλαμβάνεται στο Παράρτημα II της Παρούσας Προκήρυξης και αφορά στη σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσάιων επιχειρήσεων, ΕΕ L 124 της 20.5.2003, σ. 36. Το ΙΔΕΚ θα υιοθετεί τον εκάστοτε Κανονισμό της ΕΕ ο οποίος αντικαθιστά τον υφιστάμενο Κανονισμό.

Κατά παρέκκλιση από τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις και συγκεκριμένα του στοιχείου (γ), οι επιχειρήσεις που συστάθηκαν μέσω συγχώνευσης επιχειρήσεων επιλέξιμων για ενίσχυση δυνάμει του Άρθρου 22 του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 για τις Κρατικές Ενισχύσεις θεωρούνται επίσης επιλέξιμες επιχειρήσεις, έως και πέντε έτη μετά την ημερομηνία καταχώρισης της παλαιότερης επιχείρησης που μετέχει στη συγχώνευση. Εκτός και αν προβλέπεται διαφορετικά στο Πρόγραμμα, στην περίπτωση συμμετοχής Νεοσύστατων Επιχειρήσεων, η εγγραφή της εταιρείας πρέπει να προϋπάρχει της πρότασης.

Οι ενισχύσεις για Νεοσύστατες Επιχειρήσεις θα πρέπει να πληρούν τις πρόνοιες του Άρθρου 22 του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 για τις Κρατικές Ενισχύσεις (βλέπε αναθεωρημένο Κανονισμό ΓΚΑΚ¹⁵).

Επιπρόσθετα, σημειώνονται τα ακόλουθα:

- Σύμφωνα με το Άρθρο 22 (3) (γ) του Κανονισμού, οι ενισχύσεις που θα παρέχονται σε Νεοσύστατες Επιχειρήσεις στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 θα έχουν τη μορφή «επιχορηγήσεων, συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων ιδίων ή οιονεί ιδίων κεφαλαίων, και μειώσεις επιτοκίων και προμηθειών εγγυήσεων των οποίων το μέγιστο ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης δεν υπερβαίνει το 0,5 εκατ. Ευρώ».
- Σύμφωνα με το Άρθρο 22 (5) του Κανονισμού, «Για τις μικρές και καινοτόμες επιχειρήσεις, τα ανώτατα ποσά που καθορίζονται στην παράγραφο 3 μπορούν να διπλασιαστούν» (για ορισμό Καινοτόμων Επιχειρήσεων βλέπε αναθεωρημένο Κανονισμό ΓΚΑΚ – Άρθρο 2 (80)).

B.2. Μεσαία Επιχείρηση:

Νοείται η επιχείρηση που έχει από πενήντα (50) έως και διακόσιους σαράντα εννέα (249) εργαζόμενους και ετήσιο κύκλο εργασιών έως και πενήντα (50) εκατ. Ευρώ ή συνολικό ετήσιο ισολογισμό έως και σαράντα τρία (43) εκατ. Ευρώ.

B.3. Μεγάλη Επιχείρηση:

Νοείται η επιχείρηση που απασχολεί από διακόσιους πενήντα (250) εργαζόμενους και άνω και/ή έχει ετήσιο κύκλο εργασιών άνω των πενήντα (50) εκατ. Ευρώ ή συνολικό ετήσιο ισολογισμό άνω των σαράντα τριών (43) εκατ. Ευρώ.

Σημειώνεται ότι, η συμμετοχή Μεγάλης Επιχείρησης σε έργο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 είναι δυνατή μόνο εφόσον αποδειχθεί, εκ των προτέρων, μέσα από την πρόταση, ο χαρακτήρας κινήτρου που αναμένεται να έχει η χρηματοδότηση προς τη Μεγάλη επιχείρηση. Για το σκοπό αυτό πρέπει να πληρείται τουλάχιστον ένα από τα ακόλουθα κριτήρια:

- Αύξηση του μεγέθους του έργου: αύξηση του συνολικού κόστους του έργου (χωρίς μείωση της δαπάνης της Μεγάλης Επιχείρησης σε σχέση με την υπόθεση μη ενίσχυσης)· αύξηση του αριθμού των ατόμων που ασχολούνται με δραστηριότητες έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας,
- Αύξηση του πεδίου εφαρμογής: αύξηση του αριθμού των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων του έργου· αύξηση των προσδοκιών από το έργο, η οποία

¹⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:02014R0651-20230701>

αποδεικνύεται από τον μεγαλύτερο αριθμό συμμετεχόντων εταίρων, τη μεγαλύτερη πιθανότητα επιτυχίας επιστημονικών ή τεχνολογικών τομών ή τον υψηλότερο κίνδυνο αποτυχίας (ιδιαίτερα σε συνδυασμό με τον μακροπρόθεσμο χαρακτήρα του έργου και την αβεβαιότητα για τα αποτελέσματά του),

- Αύξηση της ταχύτητας: η υλοποίηση του έργου απαιτεί λιγότερο χρόνο σε σύγκριση με το χρόνο υλοποίησης που απαιτείται για την εκτέλεση του ίδιου έργου χωρίς ενίσχυση, και
- Αύξηση του συνολικού δαπανηθέντος ποσού: αύξηση της συνολικής δαπάνης έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας από τη Μεγάλη Επιχείρηση σε απόλυτους όρους ή ως ποσοστό του κύκλου εργασιών, αλλαγές στον προϋπολογισμό του έργου (χωρίς αντίστοιχη μείωση του προϋπολογισμού για άλλα έργα).

Σημειώνεται ότι για τα έργα που θα χρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ κάτω από το Πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027», η συμμετοχή των μεγάλων επιχειρήσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας θα πρέπει να περιλαμβάνει συνεργασία με ΜμΕ, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Άρθρου 5 παράγραφος 2.α του Κανονισμού ΕΕ 2021/1058 για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής.

Γ. Άλλοι Φορείς

Γ.1. Άλλοι Φορείς του Ιδιωτικού Τομέα:

Ιδιωτικά Ακαδημαϊκά Ιδρύματα που δεν εμπίπτουν στην κατηγορία του Οργανισμού Έρευνας, Μη Κερδοσκοπικοί Οργανισμοί, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, Επαγγελματικές, Επιστημονικές και Συνδικαλιστικές Οργανώσεις, Σύνδεσμοι Επιχειρήσεων, Επιμελητήρια Επιχειρήσεων κλπ.

Οι Φορείς της εν λόγω κατηγορίας θα τυγχάνουν χρηματοδότησης σύμφωνα με τους όρους που ισχύουν για την αντίστοιχη κατηγορία επιχειρήσεων στην οποία εμπίπτουν (B.1, B.2 ή B.3). Διευκρινίζεται ότι, στην περίπτωση Συνδέσμων Επιχειρήσεων, Επιμελητηρίων Επιχειρήσεων ή άλλων οργανωμένων συνόλων που έχουν ως μέλος Μεγάλη Επιχείρηση τότε αυτόματα θα εντάσσονται στην κατηγορία των Μεγάλων Επιχειρήσεων (B.3).

Γ.2. Άλλοι Φορείς του Δημόσιου και Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα

Κυβερνητικά Τμήματα, Δήμοι, Κοινότητες, Ευρύτερος Δημόσιος Τομέας, Κρατικοί Οργανισμοί, κλπ. Εξαιρούνται οι φορείς που λειτουργούν σε συνθήκες ελεύθερου ανταγωνισμού, οι οποίοι κατατάσσονται στην Κατηγορία «Επιχειρήσεις».

1.3. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Στο πλαίσιο της συμμετοχής τους στα Προγράμματα RESTART 2016-2020, τα πρόσωπα μπορούν να ενταχθούν στις ακόλουθες κατηγορίες:

Ερευνητής

Στην κατηγορία αυτή μπορεί να ενταχθεί εργαζόμενος¹⁶ σε έναν εκ των φορέων που συμμετέχουν στο Δίκτυο Συνεργασίας ενός έργου ο οποίος εκτελεί ερευνητική εργασία στο πλαίσιο του εν λόγω έργου. Ο Ερευνητής πρέπει να εργάζεται στον φορέα με τον οποίο συμμετέχει σε ένα έργο κατά την περίοδο συμμετοχής του στο εν λόγω έργο.

Για τους σκοπούς των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, ένα πρόσωπο θεωρείται ότι είναι «εργαζόμενος» σε κάποιο φορέα, εφόσον:

- Αποδεικνύεται η σχέση εργοδότη-εργαζομένου (σύμβαση εργασίας, έλεγχος, εποπτεία και έγκριση εργασίας, παροχή μέσων εργασίας κοκ),
- Συμπεριλαμβάνεται σε τακτική βάση στο επίσημο μισθολόγιο του φορέα, και
- Τηρούνται όλες οι προβλεπόμενες από το νόμο υποχρεώσεις του εργοδότη.

Στην κατηγορία αυτή μπορεί να ενταχθεί προσωπικό το οποίο αναλαμβάνει την εξειδικευμένη τεχνική υποστήριξη ερευνητικών εργασιών ή στα Προγράμματα στήριξης της επιχειρηματικότητας, προσωπικό που απασχολείται με δραστηριότητες Καινοτομίας ή άλλες συναφείς δραστηριότητες.

Διευκρινίζεται ότι, άτομα τα οποία παρέχουν υπηρεσίες προς κάποιον φορέα, χωρίς να έχουν σχέση εργαζόμενου-εργοδότη δεν θεωρούνται ότι εντάσσονται στην κατηγορία «Ερευνητής».

Κάθε φυσικό πρόσωπο μπορεί να συμμετέχει σε έργα των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 με περισσότερους από ένα φορείς απασχόλησης σε μία δεδομένη χρονική στιγμή.

Το Ίδρυμα επιτρέπει τη συμμετοχή σε διαφορετικά έργα του Ιδρύματος με διαφορετικούς εργοδότες νοουμένου ότι ο συνολικός χρόνος όλων των συμβολαίων εργοδότησης δεν υπερβαίνει το ισοδύναμο πλήρους απασχόλησης ενός (1) ατόμου το οποίο καθορίζεται στις 1720 ώρες ανά έτος.

Σε περίπτωση συνδεδεμένων φορέων (δηλ. όπου υπάρχει ποσοστό ελέγχου μεταξύ των εταιριών (άνω του 50%) ή βρίσκονται κάτω από κοινό έλεγχο) όπου ο δικαιούχος χρησιμοποιεί μέρος του χρόνου προσωπικού άλλων εταιριών του συγκροτήματος, αναμένεται ότι θα υπάρχουν πολλαπλές συμβάσεις εργοδότησης μεταξύ εργοδοτούμενων και των εργοδοτών (συνδεδεμένων φορέων).

Φοιτητής - Μαθητής

Στην κατηγορία αυτή μπορεί να ενταχθεί:

- Φοιτητής προπτυχιακού ή μεταπτυχιακού επιπέδου, και

---

¹⁶ Μόνη εξαίρεση μπορούν να αποτελέσουν άτομα που συμμετέχουν ως μέλη Συνδέσμων, Επιστημονικών Συλλόγων ή άλλων Οργανώσεων που δεν εργοδοτούν προσωπικό, οι οποίοι μπορούν να συμμετέχουν με Σύμβαση Παροχής Υπηρεσιών.

- Μαθητής που φοιτά σε δημόσιο ή ιδιωτικό σχολείο¹⁷ της Κύπρου.

1.4. ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΦΟΡΕΩΝ

Όλοι οι φορείς που επιθυμούν τη συμμετοχή τους σε προτάσεις στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, εντάσσονται σε μία μόνο από τις πιο πάνω κατηγορίες, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά τους.

Η κατηγορία του φορέα μπορεί να μεταβάλλεται μόνο εάν μεταβληθούν τα χαρακτηριστικά του. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει άμεσα να ενημερώνεται το ΙΔΕΚ.

1.5. ΡΟΛΟΙ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΣΕ ΕΡΓΟ

Ανάδοχος Φορέας

Ο Ανάδοχος Φορέας (ΑΦ) είναι ο φορέας που υποβάλλει την πρόταση, υπογράφει το Συμβόλαιο Έργου και εξουσιοδοτεί δεόντως το Συντονιστή Έργου για σκοπούς υλοποίησης του έργου και τροποποίησης του Συμβολαίου. Ο ΑΦ πρέπει να είναι νόμιμα εγκαταστημένος και δραστηριοποιείται ή πρόκειται να εγκατασταθεί και δραστηριοποιηθεί (αφορά μόνο στις νεοσύστατες επιχειρήσεις για συμμετοχή στα Προγράμματα Επιχειρηματικής Καινοτομίας) σε περιοχές που ελέγχει η Κυπριακή Δημοκρατία. Ο ΑΦ έχει νομική ευθύνη έναντι του ΙΔΕΚ μεταξύ άλλων για:

- Την εποπτεία, τον έλεγχο και γενικά την εξασφάλιση της ομαλής υλοποίησης του έργου σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Συμβόλαιο Έργου,
- Τη διαχείριση της χρηματοδότησης, σύμφωνα με τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό και τους κανονισμούς οικονομικής διαχείρισης που περιλαμβάνονται στο Συμβόλαιο Έργου, και
- Την υποβολή των προβλεπόμενων επιστημονικών και οικονομικών εκθέσεων προόδου του έργου ή άλλων συμπληρωματικών στοιχείων που τυχόν ζητηθούν.

Συνεργαζόμενος Φορέας

Ο Συνεργαζόμενος Φορέας (ΣΦ) είναι φορέας που συμμετέχει στο Δίκτυο Συνεργασίας του έργου και αναλαμβάνει την υλοποίηση τμήματος του έργου. Ο ΣΦ πρέπει να είναι νόμιμα εγκαταστημένος και δραστηριοποιείται ή πρόκειται να εγκατασταθεί και δραστηριοποιηθεί (αφορά μόνο στις νεοσύστατες επιχειρήσεις για συμμετοχή στα Προγράμματα Επιχειρηματικής Καινοτομίας) σε περιοχές που ελέγχει η Κυπριακή Δημοκρατία.

Ερευνητικός Φορέας Εξωτερικού

Ερευνητικός Φορέας του Εξωτερικού (ΕΦΕ) νοείται οποιοσδήποτε μη κερδοσκοπικός οργανισμός, που η έδρα του είναι σε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε άλλο κράτος αναγνωρισμένο από την Κυπριακή Δημοκρατία, ο οποίος έχει ως μία από τις βασικές δραστηριότητές του τη διεξαγωγή έρευνας. Κερδοσκοπικοί οργανισμοί του εξωτερικού δεν

---

¹⁷ Τα σχολεία πρέπει να είναι αναγνωρισμένα από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας.

μπορούν να τύχουν χρηματοδότησης στο πλαίσιο των Προγραμμάτων του Ιδρύματος ως ΕΦΕ.

Ο ΕΦΕ μπορεί να συμμετέχει ονομαστικά σε πρόταση, στην οποία περιγράφεται αναλυτικά η εξειδίκευση και ο ρόλος του στην υλοποίηση του έργου αλλά δεν αποτελεί μέλος του Δικτύου Συνεργασίας (ΔΣ). Συνεπώς, οι ΕΦΕ δεν αποτελούν συμβαλλόμενα μέρη στο Συμβόλαιο Έργου και δεν υπογράφουν το Συμφωνητικό Δικτύου Συνεργασίας ενώ ο προϋπολογισμός τους εντάσσεται σε αυτόν του ΑΦ, σε ειδική κατηγορία δαπανών. Όσον αφορά τη διαδικασία σύναψης σύμβασης μεταξύ του ΑΦ και του ΕΦΕ, σχετικό είναι το άρθρο 5.5 – Διαδικασίες Προσφορών της παρούσας Προκήρυξης.

Φορέας Χώρας Συνεργασίας

Φορέας από Χώρα Συνεργασίας που συμμετέχει στο έργο και χρηματοδοτείται από τους οικείους οργανισμούς χρηματοδότησης της χώρας του. Αφορά στα Προγράμματα «Διακρατικές Συνεργασίες», «EUREKA Κύπρου», «Ευρωπαϊκές Πρωτοβουλίες-Τοπική Ανάπτυξη», «EUROSTARS Κύπρου» και «Ευρωπαϊκές Συμπράξεις».

Συντονιστής Έργου

Ο Συντονιστής Έργου (ΣΕ) πρέπει να είναι εργαζόμενος στον ΑΦ από την ημερομηνία έναρξης του Έργου, όπως καθορίζεται στο Συμβόλαιο Έργου, και καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του έργου, να συμμετέχει στις εργασίες και να συντονίζει τις δραστηριότητες του Δικτύου Συνεργασίας του Έργου. Ο ΣΕ πρέπει να είναι δεόντως εξουσιοδοτημένος από τον ΑΦ για σκοπούς υλοποίησης του έργου και τροποποίησης του Συμβολαίου.

Επιπρόσθετα, ο ΣΕ μεταξύ άλλων:

- Ελέγχει την πρόοδο υλοποίησης του έργου,
- Εκπροσωπεί το Δίκτυο Συνεργασίας σε όλα τα στάδια υποβολής πρότασης, ετοιμασίας συμβολαίου, υλοποίησης του έργου και τροποποίησης του Συμβολαίου και επικοινωνίας με το ΙΔΕΚ,
- Επικοινωνεί με το ΙΔΕΚ και έχει την ευθύνη ενημέρωσης του Δικτύου Συνεργασίας για θέματα τα οποία αφορούν στο φυσικό και οικονομικό αντικείμενο του χρηματοδοτούμενου έργου,
- Ενημερώνει τα υπεύθυνα πρόσωπα όλων των εμπλεκόμενων φορέων του Δικτύου Συνεργασίας και εξασφαλίζει την έγκρισή τους, για όσα θέματα απαιτείται και ειδικότερα για το περιεχόμενο των δραστηριοτήτων του έργου, τη συμμετοχή ανθρώπινου δυναμικού, τη χρήση των εγκαταστάσεων και τις πιθανές οικονομικές υποχρεώσεις που πηγάζουν από τη συμμετοχή των φορέων στο έργο,
- Ελέγχει την εγκυρότητα της συμμετοχής όλων των φορέων και προσώπων, όπως αυτή καθορίζεται στις σχετικές πρόνοιες των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 και τις ειδικές διατάξεις κάθε Πρόσκλησης,
- Συγκεντρώνει από τους εμπλεκόμενους φορείς του Δικτύου Συνεργασίας και ελέγχει οποιαδήποτε έγγραφα και πληροφορίες ζητηθούν από το ΙΔΕΚ και/ή άλλες αρμόδιες αρχές,
- Υποβάλλει τις προβλεπόμενες Εκθέσεις Προόδου και Αιτήματα Πληρωμής του έργου και ελέγχει την ορθότητά και την πληρότητά τους λαμβάνοντας υπόψη το επιστημονικό αντικείμενο του έργου, ή άλλα συμπληρωματικά στοιχεία που τυχόν ζητηθούν, και

- Διασφαλίζει ότι όλες οι πληρωμές έχουν γίνει προς το Δίκτυο Συνεργασίας χωρίς καθυστερήσεις και ενημερώνει ανάλογα το ΙΔΕΚ, όταν και εφόσον ζητηθεί.

Διευκρινίζεται ότι, οι αρμοδιότητες του ΣΕ δεν μπορούν να ανατεθούν σε άλλο μέλος του Δικτύου Συνεργασίας ή να ανατεθούν ως υπεργολαβία σε τρίτο πρόσωπο.

Υπεύθυνος Επικοινωνίας για Οικονομικά Θέματα

Στο στάδιο της ετοιμασίας του Συμβολαίου Έργου, ο ΑΦ θα ορίζει ένα Υπεύθυνο Επικοινωνίας για Οικονομικά Θέματα (ΥΟΘ) του έργου, με σκοπό τη διευκόλυνση της επικοινωνίας του Δικτύου Συνεργασίας με το Λογιστήριο του ΙΔΕΚ για θέματα οικονομικής φύσεως (λογιστικές καταχωρήσεις, παραχώρηση λογιστικών στοιχείων κλπ) στο πλαίσιο των οικονομικών ελέγχων των έργων που διενεργεί το ΙΔΕΚ.

Οποιαδήποτε επικοινωνία του ΙΔΕΚ με τον ΥΟΘ του ΑΦ θα κοινοποιείται στο ΣΕ και το Νόμιμο Εκπρόσωπο του ΑΦ.

Επιπρόσθετα, ο κάθε φορέας του Δικτύου Συνεργασίας ορίζει ένα ΥΟΘ για σκοπούς χρήσης του ηλεκτρονικού συστήματος σε θέματα οικονομικής διαχείρισης.

Το κόστος των ΥΟΘ θα καλύπτεται από την κατηγορία δαπανών «Υπερκεφαλικά».

Νόμιμος Εκπρόσωπος Φορέα

Ο Νόμιμος Εκπρόσωπος Φορέα (ΝΕΦ) είναι πρόσωπο το οποίο εκπροσωπεί το φορέα και τον δεσμεύει νομικά.

1.6. ΔΙΚΤΥΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Το Δίκτυο Συνεργασίας αποτελεί τη σύνθεση των φορέων που περιλαμβάνει κάθε πρόταση και συμβόλαιο έργου. Ανάλογα με τους επιδιωκόμενους στόχους του εκάστοτε Προγράμματος, μία Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων μπορεί να καθορίζει τυχόν απαιτήσεις του Ιδρύματος σε σχέση με τις κατηγορίες ή τον αριθμό φορέων που πρέπει να συναποτελούν ένα Δίκτυο Συνεργασίας.

Στις περιπτώσεις που απαιτείται ελάχιστο Δίκτυο Συνεργασίας αυτό πρέπει να απαρτίζεται από νομικές οντότητες, ανεξάρτητες μεταξύ τους, όπου καμία δεν τελεί υπό τον άμεσο ή έμμεσο έλεγχο της άλλης ούτε τυγχάνουν υπό τον ίδιο άμεσο ή έμμεσο έλεγχο.

2. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΝΙΣΧΥΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Οι προτάσεις που υποβάλλονται στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 μπορούν να αφορούν σε μια ή περισσότερες από τις ακόλουθες κατηγορίες δραστηριοτήτων, όπως αυτές καθορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 651/2014 για τις Κρατικές Ενισχύσεις (ΓΚΑΚ) και στο Πλαίσιο σχετικά με τις Κρατικές Ενισχύσεις για την Έρευνα, Ανάπτυξη και Καινοτομία (2022/C 414/01), ως εξής:

- Δραστηριότητες Έρευνας και Ανάπτυξης (Άρθρο 25 του ΓΚΑΚ),
- Δραστηριότητες Καινοτομίας (Άρθρο 28 του ΓΚΑΚ),

- Συμμετοχή ΜμΕ σε Εμπορικές Εκθέσεις (Άρθρο 19 του ΓΚΑΚ),
- Δραστηριότητες Νεοσύστατων Επιχειρήσεων (Άρθρο 22 του ΓΚΑΚ), και
- Επενδυτικές Ενισχύσεις για Ερευνητικές Υποδομές (Άρθρο 26 του ΓΚΑΚ).

Επιπρόσθετα, και εφόσον προβλέπεται από την Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων, είναι δυνατή η συμπερίληψη δραστηριοτήτων που δεν εντάσσονται στις πιο πάνω κατηγορίες και οι οποίες θα χρηματοδοτούνται ως Χορηγίες Ήσσονος Σημασίας.

Σε κάθε Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων καθορίζονται οι επιλέξιμες δραστηριότητες που είναι δυνατό να περιλαμβάνονται σε έργο.

2.1. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Κατηγορίες Δραστηριοτήτων Έρευνας και Ανάπτυξης

Οι δραστηριότητες Έρευνας και Ανάπτυξης μπορούν να αφορούν σε:

A. Βασική Έρευνα:

Ως Βασική Έρευνα ορίζεται η πειραματική ή θεωρητική εργασία που αναλαμβάνεται κυρίως για την απόκτηση νέων γνώσεων σχετικά με τα βασικά αίτια φαινομένων και παρατηρήσιμων γεγονότων, χωρίς να προβλέπεται άμεση εμπορική εφαρμογή ή χρήση.

B. Βιομηχανική Έρευνα:

Ως Βιομηχανική Έρευνα ορίζεται η σχεδιασμένη έρευνα ή κριτική διερεύνηση που αποσκοπεί στην απόκτηση νέων γνώσεων και δεξιοτήτων για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών είτε στη σημαντική βελτίωση υφιστάμενων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών, σε οποιονδήποτε τομέα, τεχνολογία, βιομηχανία ή κλάδο (συμπεριλαμβανομένων, ενδεικτικά, των ψηφιακών βιομηχανιών και τεχνολογιών, όπως η υπερυπολογιστική, οι κβαντικές τεχνολογίες, οι τεχνολογίες αλυσίδας συστοιχιών, η τεχνητή νοημοσύνη, η κυβερνοασφάλεια, τα μαζικά δεδομένα και οι τεχνολογίες υπολογιστικού νέφους). Περιλαμβάνει τη δημιουργία συστατικών στοιχείων πολύπλοκων συστημάτων και μπορεί να συμπεριλαμβάνει την κατασκευή πρωτοτύπων σε εργαστηριακό περιβάλλον ή σε περιβάλλον προσομοίωσης διεπαφών με υφιστάμενα συστήματα, καθώς και δοκιμαστικές γραμμές παραγωγής, εφόσον κρίνεται αναγκαίο για τη βιομηχανική έρευνα και ιδιαίτερα για την επικύρωση τεχνολογίας πολλαπλών εφαρμογών.

Γ. Πειραματική Ανάπτυξη:

Ως Πειραματική Ανάπτυξη ορίζεται η απόκτηση, ο συνδυασμός, η διαμόρφωση και η χρήση υφιστάμενων επιστημονικών, τεχνολογικών, επιχειρηματικών και άλλων συναφών γνώσεων και δεξιοτήτων που αποσκοπούν στην ανάπτυξη νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών, σε οποιονδήποτε τομέα, τεχνολογία, βιομηχανία ή κλάδο (περιλαμβανομένων, ενδεικτικά, των ψηφιακών βιομηχανιών και τεχνολογιών, όπως η υπερυπολογιστική, οι κβαντικές τεχνολογίες, οι τεχνολογίες αλυσίδας συστοιχιών, η τεχνητή νοημοσύνη, η κυβερνοασφάλεια, τα μαζικά δεδομένα και οι τεχνολογίες υπολογιστικού νέφους ή υπολογιστικής παρυφών). Μπορούν να περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, και άλλες

δραστηριότητες με στόχο τον εννοιολογικό προσδιορισμό, το σχεδιασμό και την τεκμηρίωση νέων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών.

Η πειραματική ανάπτυξη μπορεί να περιλαμβάνει την κατασκευή πρωτοτύπων, την επίδειξη, την πιλοτική λειτουργία, τη δοκιμή και επικύρωση νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών σε αντιπροσωπευτικά περιβάλλοντα πραγματικών συνθηκών λειτουργίας, στα οποία ο πρωταρχικός στόχος συνίσταται στην υλοποίηση περαιτέρω τεχνικών βελτιώσεων σε προϊόντα, διεργασίες ή υπηρεσίες που δεν έχουν διαμορφωθεί ουσιαστικά. Στα ανωτέρω μπορεί να συμπεριλαμβάνεται η ανάπτυξη εμπορικά εκμεταλλεύσιμου πρωτοτύπου ή πιλοτικού σχεδίου που συνιστά κατ' ανάγκη το τελικό εμπορικό προϊόν και το οποίο είναι υπερβολικά δαπανηρό να παραχθεί και να χρησιμοποιηθεί μόνο για σκοπούς επίδειξης και επικύρωσης.

Η πειραματική ανάπτυξη δεν περιλαμβάνει τις συνήθεις ή περιοδικές τροποποιήσεις σε υφιστάμενα προϊόντα, γραμμές παραγωγής, μεταποιητικές μεθόδους, υπηρεσίες και άλλες λειτουργίες σε εξέλιξη, ακόμη και αν αυτές οι τροποποιήσεις αποτελούν, ενδεχομένως, βελτιώσεις.

Δ. Μελέτη Σκοπιμότητας:

Ως Μελέτη Σκοπιμότητας νοείται η αξιολόγηση, η ανάλυση του δυναμικού ενός έργου με στόχο την υποστήριξη της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, αποκαλύπτοντας κατά τρόπο αντικειμενικό και ορθολογικό τα δυνατά σημεία και τις αδυναμίες του, τις ευκαιρίες που προσφέρει και τις απειλές που εγκυμονεί, προσδιορίζοντας εκ παραλλήλου τους πόρους που απαιτούνται για την εκτέλεσή του και τελικά τις προοπτικές επιτυχίας του.

Ερευνητικός Χαρακτήρας Έργου

Ο «ερευνητικός χαρακτήρας» ενός έργου προσδιορίζεται από τις κατηγορίες έρευνας στις οποίες εντάσσονται οι δραστηριότητες που περιλαμβάνει.

Ένα έργο μπορεί να περιλαμβάνει μία ή περισσότερες από τις πιο πάνω αναφερόμενες κατηγορίες. Ανάλογα με τους στόχους του επιμέρους Προγράμματος ο προσδιορισμός των επιτρεπόμενων κατηγοριών, γίνεται στην περιγραφή των Προγραμμάτων, στο Τμήμα II της παρούσας Προκήρυξης και/ή στις Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων.

2.2. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 υποστηρίζονται δραστηριότητες:

- Απόκτησης, επικύρωσης και προστασίας των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και λοιπών άυλων στοιχείων ενεργητικού,
- Απόσπασης¹⁸ από οργανισμό έρευνας και διάδοσης γνώσεων ή από μεγάλη επιχείρηση, προσωπικού υψηλής ειδίκευσης το οποίο δεν αντικαθιστά άλλο προσωπικό και απασχολείται σε δραστηριότητες έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας σε νέες θέσεις που έχουν δημιουργηθεί προς τον σκοπό αυτό στη δικαιούχο επιχείρηση,

---

¹⁸ Προσωρινή απασχόληση προσωπικού από δικαιούχο ενίσχυσης με δικαίωμα του προσωπικού να επιστρέψει στον προηγούμενο εργοδότη του.

- Συμβουλευτικών Υπηρεσιών στον Τομέα της Καινοτομίας: Οι συμβουλευτικές υπηρεσίες, η συνδρομή και η εκπαίδευση στους τομείς της μεταφοράς γνώσεων, της απόκτησης, της προστασίας και της εκμετάλλευσης άυλων στοιχείων ενεργητικού, της χρήσης προτύπων και κανονισμών που τα εμπεριέχουν, καθώς και η παροχή συμβουλών, η συνδρομή και η εκπαίδευση στην εισαγωγή ή χρήση καινοτόμων τεχνολογιών και λύσεων (συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών τεχνολογιών και λύσεων), και
- Υποστηρικτικών Υπηρεσιών στον Τομέα της Καινοτομίας: Η παροχή χώρων γραφείων, τραπεζών δεδομένων, υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους και αποθήκευσης δεδομένων, βιβλιοθηκών, έρευνας αγοράς, εργαστηρίων, σήμανσης ποιότητας, δοκιμών, πειραματισμού και πιστοποίησης ή άλλων σχετικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών που παρέχονται από οργανισμούς έρευνας και διάδοσης γνώσεων, ερευνητικές υποδομές, υποδομές δοκιμών και πειραματισμού ή συνεργατικούς σχηματισμούς καινοτομίας, με σκοπό την ανάπτυξη πιο αποτελεσματικών ή τεχνολογικά προηγμένων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών, περιλαμβανομένης της εφαρμογής καινοτόμων τεχνολογιών και λύσεων (συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών τεχνολογιών και λύσεων).

2.3. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΜΜΕ ΣΕ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 υποστηρίζεται η συμμετοχή ΜμΕ σε Εμπορικές Εκθέσεις.

2.4. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΝΕΟΣΥΣΤΑΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 υποστηρίζονται οι Νεοσύστατες Επιχειρήσεις, οι οποίες πληρούν το σχετικό ορισμό (Κεφ. 1.2 του Τμήματος ΙΙΙ της παρούσας Προκήρυξης), για εμπλοκή τους σε δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης. Επιπρόσθετα, υποστηρίζονται οι δραστηριότητες Νεοσύστατων Επιχειρήσεων οι οποίες δημιουργούνται με σκοπό την εμπορική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων έρευνας που έχουν ήδη παραχθεί, καθώς και οι δραστηριότητες Νεοσύστατων Επιχειρήσεων που αναπτύσσουν καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες με προοπτική διεξόδου στη διεθνή αγορά. Οι επιλέξιμες δραστηριότητες και συναφείς δαπάνες περιγράφονται στις σχετικές Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων των Προγραμμάτων που περιλαμβάνουν αυτή την κατηγορία δραστηριοτήτων.

2.5. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 υποστηρίζονται οι επενδυτικές ενισχύσεις για την ανάπτυξη νέων ή την αναβάθμιση υφιστάμενων ερευνητικών υποδομών.

Σύμφωνα με το Πλαίσιο σχετικά με τις ενισχύσεις για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία (2022/C 414/01) και το Άρθρο 2 (91) του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 για τις Κρατικές Ενισχύσεις, ως ερευνητική υποδομή ορίζονται «Οι εγκαταστάσεις, οι πόροι και οι συναφείς υπηρεσίες που χρησιμοποιεί η επιστημονική κοινότητα για τη διεξαγωγή έρευνας στους αντίστοιχους τομείς. Ο ορισμός αυτός καλύπτει τον επιστημονικό εξοπλισμό ή σύνολα οργάνων, τους γνωστικούς πόρους, όπως συλλογές, αρχεία και δομημένες επιστημονικές πληροφορίες, τις υποδομές με βάση την τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών, όπως δίκτυα τύπου GRID, εξοπλισμό πληροφορικής, λογισμικό και επικοινωνιακά εργαλεία, καθώς και κάθε άλλο μέσο το οποίο είναι απαραίτητο για τη διεξαγωγή έρευνας. Οι

ερευνητικές αυτές υποδομές μπορεί να είναι ενιαίας θέσης ή κατανεμημένες (οργανωμένο δίκτυο υποδομών)».

Σημειώνεται ότι το Άρθρο 26 του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 προνοεί τα εξής:

- Όταν μια ερευνητική υποδομή ασκεί τόσο οικονομικές όσο και μη οικονομικές δραστηριότητες, η χρηματοδότηση, οι δαπάνες και τα έσοδα κάθε τύπου δραστηριότητας δηλώνονται χωριστά, με βάση αρχές αναλυτικής λογιστικής που εφαρμόζονται με συνέπεια και δικαιολογούνται αντικειμενικά.
- Η τιμή που χρεώνεται για τη λειτουργία ή τη χρήση της υποδομής αντιστοιχεί στην τιμή της αγοράς.
- Όταν μια ερευνητική υποδομή λαμβάνει δημόσια χρηματοδότηση τόσο για οικονομικές όσο και για μη οικονομικές δραστηριότητες, τα κράτη μέλη θέτουν σε εφαρμογή μηχανισμό παρακολούθησης και ανάκτησης, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν υπάρχει υπέρβαση της ισχύουσας έντασης ενίσχυσης ως αποτέλεσμα αύξησης του μεριδίου των οικονομικών δραστηριοτήτων σε σύγκριση με την κατάσταση που προβλεπόταν κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης.

3. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ-ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Η χρηματοδότηση των έργων των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 θα γίνει σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό (ΕΕ) 651/2014 για τις Κρατικές Ενισχύσεις.

Η υποστήριξη ενός έργου που υλοποιείται στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 από το ΙΔΕΚ εκφράζεται με τη μορφή χορηγίας. Το ποσοστό χρηματοδότησης διαφοροποιείται ανάλογα με τις δραστηριότητες που υλοποιούνται και το δικαιούχο.

Συνήθως, είναι απαραίτητη η οικονομική συνεισφορά των εμπλεκόμενων φορέων, αλλά η χρηματοδότηση του ΙΔΕΚ μπορεί να καλύψει, υπό προϋποθέσεις, το σύνολο (100%) των επιλέξιμων δαπανών.

Δικαίωμα Χρηματοδότησης

Οι δικαιούχοι χρηματοδότησης από το ΙΔΕΚ πρέπει να είναι νόμιμα εγκαταστημένοι και δραστηριοποιούνται ή πρόκειται να εγκατασταθούν και δραστηριοποιηθούν (αφορά μόνο στις νεοσύστατες επιχειρήσεις για συμμετοχή στα Προγράμματα Επιχειρηματικής Καινοτομίας) σε περιοχές που ελέγχει η Κυπριακή Δημοκρατία.

Οι φορείς που η έδρα τους είναι εκτός της Κυπριακής Δημοκρατίας σε κράτος στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή σε κράτος αναγνωρισμένο από την Κυπριακή Δημοκρατία, προκειμένου να λάβουν χρηματοδότηση από το ΙΔΕΚ μέσω του Ανάδοχου Φορέα του Δικτύου Συνεργασίας, πρέπει να είναι μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, που έχουν ως μία από τις βασικές δραστηριότητές τους τη διεξαγωγή έρευνας (Ερευνητικοί Φορείς του Εξωτερικού). Η χρηματοδότηση των ΕΦΕ μπορεί να ανέλθει μέχρι το 15% της συνολικής χρηματοδότησης του έργου από το ΙΔΕΚ, εκτός αν καθορίζεται διαφορετικά στην Περιγραφή των Προγραμμάτων και/ή στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων. Σημειώνεται ότι, στις Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων ενδέχεται να καθορίζονται πρόσθετοι περιορισμοί σε σχέση με τη χρηματοδότηση των ΕΦΕ.

3.1. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΟΥ

Ο προϋπολογισμός ενός έργου είναι το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών που απαιτούνται για την υλοποίησή του και καλύπτεται από τη χρηματοδότηση του ΙΔΕΚ και τη χρηματοδότηση από ίδιες πηγές, δηλαδή τη συνεισφορά των φορέων του Δικτύου Συνεργασίας.

Το ύψος της χρηματοδότησης που μπορεί να εξασφαλίσει ένα έργο από το ΙΔΕΚ περιορίζεται από:

- (α) το Ανώτατο Ποσό Χρηματοδότησης, δηλαδή το μέγιστο ποσό που μπορεί να εξασφαλίσει ένα έργο ως χρηματοδότηση από το ΙΔΕΚ, όπως καθορίζεται στην περιγραφή των Προγραμμάτων και στις επιμέρους Προσκλήσεις, και
- (β) τη Μέγιστη (σύμφωνα με το πλαίσιο Κρατικών Ενισχύσεων) ή τη Μέγιστη Επιτρεπόμενη (σύμφωνα με τους περιορισμούς των επιμέρους Προγραμμάτων) Ένταση Ενίσχυσης.

Το ύψος του Προϋπολογισμού, η Αιτούμενη Χρηματοδότηση και η Τελική Ένταση Ενίσχυσης του κάθε φορέα η οποία ορίζεται ως ποσοστό της Αιτούμενης Χρηματοδότησης σε σχέση με τον Προϋπολογισμό του κάθε φορέα καθορίζονται στο έντυπο του Προϋπολογισμού του έργου, το οποίο περιλαμβάνεται στο Συμβόλαιο ερευνητικού έργου. Η Τελική Ένταση Ενίσχυσης για τον κάθε φορέα δεν μπορεί να διαφοροποιηθεί, εκτός και αν έχει διαφοροποιηθεί η κατηγορία του φορέα και η Τελική Χρηματοδότηση του ΙΔΕΚ δεν μπορεί να ξεπεράσει την Αιτούμενη Χρηματοδότηση που καθορίζεται στο Συμβόλαιο.

Σημειώνεται ότι, επιτρέπεται να σωρευτεί ενίσχυση με άλλη χορηγία που θα λάβει δικαιούχος από άλλο τοπικό, περιφερειακό, εθνικό ή κοινοτικό καθεστώς ενισχύσεων με σκοπό την κάλυψη των ίδιων επιλέξιμων δαπανών η οποία δεν θα ξεπερνά τη μέγιστη ένταση ενίσχυσης σύμφωνα με το πλαίσιο Κρατικών Ενισχύσεων.

3.2. ΜΕΓΙΣΤΗ ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Η Ένταση Ενίσχυσης υπολογίζεται για τον κάθε φορέα ξεχωριστά και ανάλογα με το είδος δραστηριότητας, ως ακολούθως.

Δραστηριότητες Έρευνας και Ανάπτυξης

Η Μέγιστη Ένταση Ενίσχυσης, σύμφωνα με το πλαίσιο Κρατικών Ενισχύσεων, για κάθε κατηγορία δικαιούχων στα Προγράμματα RESTART 2016-2020 συνοψίζεται στον Πίνακα III.1 που ακολουθεί.

Για τους δικαιούχους που εμπίπτουν στις κατηγορίες «**Οργανισμοί Έρευνας**» και «**Άλλοι Φορείς του Δημόσιου και Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα**», η Ένταση Ενίσχυσης ανέρχεται κατά κανόνα στο 100% των επιλέξιμων δαπανών του έργου, και η χρηματοδότησή τους δεν εμπίπτει στο φάσμα ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων.

Η Μέγιστη Ένταση Ενίσχυσης για τους δικαιούχους των κατηγοριών που δεν εμπίπτουν στις πιο πάνω κατηγορίες, θα ταυτίζεται με αυτή της Κατηγορίας Επιχειρήσεων στην οποία ανήκουν (Μικρή, Μεσαία ή Μεγάλη Επιχείρηση).

Πίνακας III.1 ΜΕΓΙΣΤΗ ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ					
Α. ΒΑΣΙΚΗ ΕΝΤΑΣΗ					
Υπολογίζεται σύμφωνα με τον ερευνητικό χαρακτήρα του έργου					
	Ερευνητικός Χαρακτήρας Έργου	Μικρή Επιχείρηση	Μεσαία Επιχείρηση	Μεγάλη Επιχείρηση	«Οργανισμοί Έρευνας» και «Άλλοι Φορείς του Δημόσιου και Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα»
A.1	Δραστηριότητες Βασικής Έρευνας	100%			100% ¹⁹
A.2	Δραστηριότητες Βιομηχανικής Έρευνας	70%	60%	50%	
A.3	Δραστηριότητες Πειραματικής Ανάπτυξης	45%	35%	25%	
A.4	Μελέτες Σκοπιμότητας	70%	60%	50%	

Β. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΝΤΑΣΗ	
Προστίθεται στη Βασική Ένταση σε περίπτωση που το έργο καλύπτει μια από τις πιο κάτω ειδικές πρόνοιες (εκτός Μελετών Σκοπιμότητας) εάν πληρούνται μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:	Επιχείρηση
I. Το Έργο προβλέπει σε πραγματική συνεργασία ²⁰ : <ul style="list-style-type: none"> ▪ μεταξύ επιχειρήσεων από τις οποίες τουλάχιστον μία είναι ΜμΕ ή πραγματοποιείται σε τουλάχιστον δύο κράτη μέλη ή σε ένα κράτος μέλος και σε ένα συμβαλλόμενο μέρος της συμφωνίας Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) και καμία μεμονωμένη επιχείρηση δεν φέρει άνω του 70% των επιλέξιμων δαπανών, ή ▪ μεταξύ μίας επιχείρησης και ενός ή περισσότερων οργανισμών έρευνας οι οποίοι φέρουν τουλάχιστον το 10% των επιλέξιμων δαπανών και έχουν δικαίωμα να δημοσιεύουν τα αποτελέσματα των ερευνών τους. 	+15%
II. Τα αποτελέσματα του Έργου διαδίδονται ευρέως μέσω συνεδρίων, δημοσιεύσεων, αποθετηρίων ελεύθερης πρόσβασης ή μέσω δωρεάν λογισμικού ή λογισμικού ανοικτής πηγής.	

Σημειώνεται ότι:

(α) για έργα ή τμήματα έργων Βιομηχανικής Έρευνας η μέγιστη Ένταση Ενίσχυσης που μπορεί να λάβει ένας δικαιούχος ο οποίος χρηματοδοτείται ως Επιχείρηση δεν μπορεί να ξεπερνά το 80%.

¹⁹ Το ποσοστό ισχύει δεδομένου ότι η χρηματοδότηση δεν αφορά σε οικονομικές δραστηριότητες για τον εν λόγω φορέα (πχ μίσθωση υποδομών, παροχή υπηρεσιών σε επιχειρήσεις, πραγματοποίηση έρευνας επί συμβάσει για το όφελος των επιχειρήσεων). Σε περίπτωση που η χρηματοδότηση αφορά σε οικονομικές δραστηριότητες τότε ο φορέας θα αντιμετωπίζεται με το αντίστοιχο ποσοστό ενίσχυσης της κατηγορίας των Επιχειρήσεων.

²⁰ «πραγματική συνεργασία»: η συνεργασία μεταξύ δύο τουλάχιστον ανεξάρτητων μερών για την ανταλλαγή γνώσεων ή τεχνολογίας ή για την επίτευξη κοινού στόχου βάσει του καταμερισμού της εργασίας, στην περίπτωση που τα μέρη καθορίζουν από κοινού το αντικείμενο του συνεργατικού έργου, συμβάλλουν στην υλοποίησή του και αναλαμβάνουν από κοινού τους κινδύνους, καθώς και τα αποτελέσματά του. Ένα ή περισσότερα μέρη μπορεί να επιβαρύνονται με το πλήρες κόστος του έργου και άρα να απαλλάσσονται τα λοιπά μέρη από τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους του. Η έρευνα επί συμβάσει και η παροχή ερευνητικών υπηρεσιών δεν θεωρούνται μορφές συνεργασίας.

(β) η συμπληρωματική ένταση παραχωρείται μόνο όταν πληρούνται τα κριτήρια I και/ή II πιο πάνω. Με την Ολοκλήρωση της Υλοποίησης των έργων αν τα κριτήρια αυτά δεν πληρούνται τότε η ένταση ενίσχυσης θα περιορίζεται στη Βασική Ένταση.

Διευκρινίζεται ότι, η Συμπληρωματική Ένταση δεν εφαρμόζεται στις Μελέτες Σκοπιμότητας και ισχύει μόνο στη Βιομηχανική Έρευνα και Πειραματική Ανάπτυξη.

Η μέγιστη επιτρεπόμενη Ένταση Ενίσχυσης για **Νεοσύστατες Επιχειρήσεις** ισούται με την μέγιστη Ένταση Ενίσχυσης που αντιστοιχεί στις Μικρές Επιχειρήσεις, εκτός αν καθορίζεται διαφορετικά στο Πρόγραμμα.

Δραστηριότητες Καινοτομίας

Η Μέγιστη Ένταση Ενίσχυσης για τις δραστηριότητες καινοτομίας, όπως αυτές περιγράφονται πιο πάνω συνοψίζεται στον Πίνακα III.2 που ακολουθεί.

Πίνακας III.2 ΜΕΓΙΣΤΗ ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	
Μικρή και Μεσαία Επιχείρηση	«Οργανισμοί Έρευνας» και «Άλλοι Φορείς του Δημόσιου και Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα»
50%	100%

Οι Μεγάλες Επιχειρήσεις (κατ. Β.3) εξαιρούνται από τους δικαιούχους αυτής της κατηγορίας ενισχύσεων.

Συμμετοχή ΜμΕ σε Εμπορικές Εκθέσεις

Η Ένταση Ενίσχυσης για δαπάνες που αφορούν τη συμμετοχή ΜμΕ σε εμπορικές εκθέσεις δεν υπερβαίνει το 50% των επιλέξιμων δαπανών.

Ένταση Ενίσχυσης για Χορηγίες Ήσσονος Σημασίας (De Minimis)

Η Ένταση Ενίσχυσης για τις χορηγίες Ήσσονος Σημασίας (De Minimis) μπορεί να ανέλθει μέχρι το 100% των επιλέξιμων δαπανών του έργου και θα ορίζεται στην εκάστοτε Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων του κάθε Προγράμματος και δεν θα μπορεί να ξεπεράσει το ποσό που ορίζεται στον Κανονισμό 1407/2013 της ΕΕ για τις ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας (για τις εν λόγω ενισχύσεις θα τηρηθεί το πεδίο εφαρμογής του Κανόνα Ενίσχυσης Ήσσονος Σημασίας) **(αντικαταστάθηκε από τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2023/2831 της Επιτροπής της 13^{ης} Δεκεμβρίου 2023²¹)**.

Στις περιπτώσεις που δραστηριότητες και/ή δικαιούχοι δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 για τις Κρατικές Ενισχύσεις, η χρηματοδότηση μπορεί να γίνει στη βάση του Κανονισμού της ΕΕ για τις ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας (De Minimis). Στην περίπτωση που οι δικαιούχοι δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν ούτε σύμφωνα με τον Κανονισμό De Minimis λόγω του ότι δεν καλύπτονται οι προϋποθέσεις οι οποίες πηγάζουν από τον Κανονισμό) τότε:

²¹ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 2023/2831 της Επιτροπής
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202302831&qid=1704451373927

(α) αν η επιχείρηση είναι Ανάδοχος Φορέας, η διαδικασία ετοιμασίας συμβολαίου θα τερματίζεται, και

(β) αν η επιχείρηση είναι Συνεργαζόμενος Φορέας, είτε θα συμμετέχει με ίδια χρηματοδότηση ή θα αντικαθίσταται.

Η μη υπέρβαση του ανώτατου ορίου εξασφαλίζεται με την τήρηση της διαδικασίας που προβλέπει ο Κανονισμός της ΕΕ για τις ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας (De Minimis) , πριν από τη χορήγηση της ενίσχυσης από την αρμόδια εθνική αρχή. Σημειώνεται ότι από τον Ιανουάριο 2022 τίθεται σε εφαρμογή το Κεντρικό Σύστημα Μητρώων Κρατικών Ενισχύσεων και Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (ΚΜΚΕ) στο οποίο θα καταχωρούνται όλες οι ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας για εξασφάλιση της μη υπέρβασης του ανώτατου ορίου.

3.3. ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΔΑΠΑΝΩΝ

Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, θεωρούνται επιλέξιμες οι δαπάνες οι οποίες:

- Περιλαμβάνονται στον Προϋπολογισμό του έργου,
- Είναι πραγματικές και αναγκαίες για την υλοποίηση του έργου,
- Έχουν πραγματοποιηθεί από το φορέα ο οποίος τις δηλώνει,
- Αφορούν σε δραστηριότητες που έχουν πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου,
- Έχουν εξοφληθεί το αργότερο μέχρι την ημερομηνία υποβολής του Τελικού Αιτήματος Πληρωμής (Σημείωση: εξαίρεση αποτελούν οι δαπάνες του ΦΠΑ, οι οποίες μπορούν να εξοφληθούν μέχρι την αμέσως επόμενη προθεσμία καταβολής του ΦΠΑ από την ημερομηνία υποβολής του Τελικού Αιτήματος Πληρωμής, όπως αυτή ορίζεται με βάση την εθνική νομοθεσία),
- Σχετίζονται άμεσα και έχουν πραγματοποιηθεί εξ' ολοκλήρου και αποκλειστικά για τις ανάγκες διεκπεραίωσης του συγκεκριμένου έργου,
- Συνάδουν με τις αρχές της οικονομίας, της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας, και
- Έχουν καταχωρηθεί στα λογιστικά αρχεία του φορέα.

Το λογιστικό σύστημα κάθε φορέα θα πρέπει να επιτρέπει τη συμφιλίωση μεταξύ των δηλωμένων δαπανών και των οικονομικών καταστάσεων καθώς επίσης και των αποδεικτικών στοιχείων.

Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ)

Ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμος μόνο στις περιπτώσεις όπου ο δικαιούχος δεν έχει υποχρέωση, ούτε δικαίωμα εγγραφής στο Μητρώο ΦΠΑ ή δεν μπορεί να ανακτήσει τον ΦΠΑ επί των εισροών που αφορούν σε ερευνητικές δραστηριότητες. Για να θεωρηθεί ο ΦΠΑ ως επιλέξιμη δαπάνη, θα πρέπει ο δικαιούχος να υποβάλει στο ΙΔΕΚ τη σχετική αλληλογραφία με τον Έφορο ΦΠΑ που να αποδεικνύει τα πιο πάνω. Μέχρι την υποβολή της εν λόγω αλληλογραφίας, ο ΦΠΑ θα θεωρείται ως μη επιλέξιμος.

Σημειώνεται ότι για τα έργα που θα χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ (μέσω του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 2021-2026 - «Κύπρος_το αύριο»), και στα οποία ο ΦΠΑ θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη βάσει

της προηγούμενης παραγράφου (σε επίπεδο έργου), αυτή θα καλύπτεται από συμπληρωματική εθνική χρηματοδότηση.

Δαπάνες σε Ξένο Νόμισμα

Στις περιπτώσεις συναλλαγών σε ξένο νόμισμα, επιλέξιμες δαπάνες θεωρούνται οι πραγματικές δαπάνες του φορέα με βάση τις συναλλαγματικές ισοτιμίες με το Ευρώ που καθορίζονται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα²² κατά τις μέρες των πληρωμών.

Μη Επιλέξιμες Δαπάνες

Οι δαπάνες που αναφέρονται πιο κάτω δε θεωρούνται επιλέξιμες:

- Δαπάνες άνω των 100 Ευρώ οι οποίες πληρώνονται σε μετρητά και για τις οποίες δεν πληρούνται οι πρόνοιες του Κεφαλαίου 5.4 του Τμήματος III της παρούσας Προκήρυξης,
- Δαπάνες οι οποίες εξοφλούνται με μη χρηματικό αντίτιμο (πχ εξόφληση μισθού μέσω εξόφλησης δανείου, ενοικίου, εξόφληση σε είδος, με ανταλλαγή υπηρεσιών κλπ),
- Δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί πριν την έναρξη του έργου, με εξαίρεση τις κατηγορίες δαπανών «Δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό» και «Αναλώσιμα» οι προϋποθέσεις επιλεξιμότητας των οποίων καθορίζονται στο Κεφ. 3.4 του Τμήματος III της παρούσας Προκήρυξης,
- Χρεώσεις μεταξύ των φορέων του Δικτύου Συνεργασίας,
- Εσωτερικές χρεώσεις μεταξύ τμημάτων του ίδιου φορέα,
- Συναλλαγές μεταξύ συνδεδεμένων φορέων,
- Τόκοι πληρωτέοι και άλλα τραπεζικά έξοδα,
- Προβλέψεις για πιθανές μελλοντικές ζημιές ή χρεώσεις,
- Συναλλαγματικές ζημιές,
- Κόστος που αφορά απόδοση κεφαλαίου,
- Δαπάνες οι οποίες χρηματοδοτούνται και/ή αφορούν δραστηριότητες από άλλα έργα,
- Χρεώσεις που αφορούν δάνεια (πχ έξοδα έκδοσης και διαχείρισης δανείου),
- Υπερβολικές και αλόγιστες δαπάνες,
- Έμμεσοι φόροι οι οποίοι είναι επιστρεπτέοι στο φορέα από τις αρμόδιες αρχές (δεν αποτελούν δηλαδή πραγματικό κόστος στο φορέα),
- Μέρη της αμοιβής όπως καθορίζεται στα Κεφ. 3.4 και 5.4.1 του Τμήματος III της παρούσας Προκήρυξης (πχ υπερωρίες, προμήθειες, επιδόματα κλπ), και
- Δαπάνες για αγορά ακίνητης περιουσίας και/ή ανέγερση κτιριακών εγκαταστάσεων.

3.4. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Οι κατηγορίες δαπανών Έρευνας και Ανάπτυξης κατηγοριοποιούνται σε άμεσες και έμμεσες δαπάνες. Οι Άμεσες Δαπάνες περιλαμβάνουν Αμοιβές Προσωπικού, Δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό, Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών, Δαπάνες για Ερευνητικούς Φορείς του Εξωτερικού, Μετακινήσεις στο Εξωτερικό, Αναλώσιμα και Ειδικά Έξοδα και οι Έμμεσες Δαπάνες περιλαμβάνουν Υπερκεφαλικά έξοδα.

²² <https://www.ecb.europa.eu/stats/exchange/eurofxref/html/index.en.html>

Σε περίπτωση που μια Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προνοεί χρήση της απλοποιημένης μεθόδου υπολογισμού και δήλωσης δαπανών «Αμοιβές Προσωπικού + 40% επί των Αμοιβών Προσωπικού για κάλυψη των υπολοίπων δαπανών», οι επιλέξιμες δαπάνες του Έργου αποτελούνται από τις άμεσες δαπάνες αμοιβών προσωπικού και τις άλλες δαπάνες (άμεσες και έμμεσες) που υπολογίζονται με σταθερό ποσοστό 40% επί των αμοιβών προσωπικού.

Οι κατηγορίες δαπανών Έρευνας και Ανάπτυξης περιγράφονται ως ακολούθως:

Αμοιβές Προσωπικού

Η κατηγορία αφορά σε αμοιβές για τα μέλη της ερευνητικής ομάδας για το χρόνο που απασχολούνται στο έργο. Ο ανθρωποχρόνος εργασίας του ερευνητή σε ένα έργο θα πρέπει να υπολογίζεται στη βάση των παραγωγικών ωρών του φορέα με τον οποίο συμμετέχει στο έργο, ανεξάρτητα από το ποσοστό απασχόλησής του στο φορέα. Οι παραγωγικές μηνιαίες εργάσιμες ώρες, καθορίζονται ως οι εργάσιμες μέρες του έτους (365 μέρες), μείον Σαββατοκύριακα (104 μέρες), ετήσιες άδειες, επίσημες αργίες, άδειες ασθενείας και άλλα, πολλαπλασιασμένες με τις παραγωγικές ώρες ανά ημέρα και διαιρεμένες για 12 μήνες.

Οι επιλέξιμες δαπάνες για αμοιβές προσωπικού αποτελούνται από το μεικτό μισθό πλέον τις εισφορές που πρέπει να καταβάλλονται στις αρχές του κράτους σύμφωνα με τη σχετική Νομοθεσία, πλέον τις εισφορές του εργοδότη που αφορούν σε Ιατροφαρμακευτική Περίθαλψη και Ταμείο Προνοίας. Οι εισφορές του εργοδότη είναι επιλέξιμες νοουμένου ότι:

- (i) καθορίζονται σε έγγραφο απασχόλησης ή από τον νόμο,
- (ii) είναι σύμφωνες με τη νομοθεσία που αναφέρεται στο έγγραφο απασχόλησης και/ή τις συνήθειες πρακτικές που εφαρμόζονται στη χώρα και/ή στον οργανισμό όπου εργάζεται πράγματι κάθε συγκεκριμένο μέλος του προσωπικού,
- (iii) δεν είναι ανακτήσιμες από τον εργοδότη, και
- (iv) τηρούνται οι γενικές αρχές (πχ ίσης μεταχείρισης μεταξύ των υπαλλήλων του Δικαιούχου) και οι κανόνες που ισχύουν για συνεισφορά στα συγκεκριμένα ταμεία.

Σημειώνεται ότι, για την κατηγορία Αμοιβές Προσωπικού κατά κανόνα δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες και ως εκ τούτου δεν λαμβάνονται υπόψη στους υπολογισμούς για τις επιλέξιμες δαπάνες, τα ακόλουθα:

- Υπερωριακή Απασχόληση (χρόνος που δηλώνεται στα Δελτία Αναφοράς Χρόνου για έργα που χρηματοδοτούνται από το Ίδρυμα και άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς πέραν των μηνιαίων Παραγωγικών Ωρών του φορέα),
- Επιπρόσθετη / Ενθαρρυντική αμοιβή (bonus), και
- Προμήθειες, επιδόματα (πχ ενοικίου) κλπ.

Επιπρόσθετα, για τους οργανισμούς, των οποίων οι μισθολογικές απολαβές του προσωπικού τους προέρχονται άμεσα ή έμμεσα από τον κρατικό προϋπολογισμό, τότε, επιλέξιμες για χρηματοδότηση από το ΙΔΕΚ είναι μόνο οι επιπρόσθετες δαπάνες προσωπικού που προσλαμβάνεται ειδικά για σκοπούς υλοποίησης του έργου.

Επιπρόσθετα, δεν θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη για χρηματοδότηση η αμοιβή προσώπου του οποίου οι βασικές μισθολογικές απολαβές προέρχονται άμεσα ή έμμεσα από τον

κρατικό προϋπολογισμό, έστω και αν για τους σκοπούς του έργου συνεργάζεται με άλλο φορέα.

Δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό

Η κατηγορία αφορά στα έξοδα για όργανα και εξοπλισμό, στο βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται στο έργο. Επιλέξιμη θεωρείται η δαπάνη απόσβεσης η οποία υπολογίζεται βάσει του κόστους αγοράς και της διάρκειας χρήσης του εξοπλισμού για τους σκοπούς του έργου.

Εξαίρεση αποτελούν:

- Το Πρόγραμμα «Νέες Στρατηγικές Μονάδες Υποδομής – Νέοι Επιστήμονες», όπου για τους φορείς που εξαιρούνται από τον Κανονισμό (ΕΕ) 651/2014 για τις Κρατικές Ενισχύσεις (Κατηγορίες Α και Γ2), στην κατηγορία δαπανών για Όργανα και Εξοπλισμό δεν εφαρμόζεται η έννοια της απόσβεσης και για σκοπούς χρηματοδότησης επιλέξιμο είναι το πλήρες κόστος αγοράς του εξοπλισμού.
- Το Πρόγραμμα «Ερευνητικές Υποδομές», όπου:
  - Για τους φορείς που εξαιρούνται από τον Κανονισμό (ΕΕ) 651/2014 για τις Κρατικές Ενισχύσεις (Κατηγορίες Α και Γ2), στην κατηγορία δαπανών για Όργανα και Εξοπλισμό δεν εφαρμόζεται η έννοια της απόσβεσης και για σκοπούς χρηματοδότησης επιλέξιμο είναι το 90% του πλήρους κόστους αγοράς του εξοπλισμού.
  - Για τους φορείς που δεν εξαιρούνται από τον Κανονισμό (ΕΕ) 651/2014 για τις Κρατικές Ενισχύσεις, η χρηματοδότηση για δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό θα γίνεται στη βάση του Άρθρου 26 του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 για τις Κρατικές Ενισχύσεις (Κατηγορία Ενισχυόμενων Δραστηριοτήτων «Επενδυτικές Ενισχύσεις για Ερευνητικές Υποδομές») και δεν εφαρμόζεται η έννοια της απόσβεσης. Για σκοπούς χρηματοδότησης η σχετική ένταση ενίσχυσης στην εν λόγω Κατηγορία Ενισχυόμενων Δραστηριοτήτων ανέρχεται σε 50%.

Δεν καλύπτεται η αγορά μεταχειρισμένου εξοπλισμού και οργάνων.

Η διάρκεια χρήσης για σκοπούς του έργου καθορίζεται ως το μικρότερο μεταξύ:

- (α) Της διάρκειας υλοποίησης του έργου,
- (β) Της περιόδου που μεσολαβεί από την ημερομηνία αγοράς του εξοπλισμού μέχρι την Ολοκλήρωση της Υλοποίησης του έργου ή της εκποίησης του εξοπλισμού, και
- (γ) Της διάρκειας σε μήνες, ίσης με το σύνολο των τελικών επιλέξιμων Ανθρωπομηνών Εργασίας των ερευνητών του φορέα.

Το κόστος εξοπλισμού περιλαμβάνει, το σύνολο των άμεσων δαπανών που είναι αναγκαίες για την εγκατάστασή του στο χώρο που προορίζεται για τη λειτουργία του, συμπεριλαμβανομένων εξόδων μεταφοράς, εκτελώνισης κοκ.

Κατά κανόνα, δαπάνες που αφορούν σε απόσβεση εξοπλισμού για τη διάρκεια χρήσης εντός του έργου, για εξοπλισμό που έχει αποκτηθεί/αγοραστεί πριν από την ημερομηνία έναρξης του έργου είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση, με δεδομένο ότι ο εξοπλισμός αποκτήθηκε/αγοράστηκε μετά την ημερομηνία υποβολής της Πρότασης.

Δεν θεωρείται επιλέξιμη η δαπάνη για συντήρηση εξοπλισμού (καλύπτεται από τα Υπερκεφαλικά) ούτε το κόστος λειτουργίας του εξοπλισμού από τον ίδιο το φορέα ή άλλο φορέα του Δικτύου Συνεργασίας. Επιπρόσθετα, δεν θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη που αφορά στο κόστος εκπαίδευσης του προσωπικού του φορέα για να λειτουργήσει τον εξοπλισμό.

Οι δαπάνες για όργανα και εξοπλισμό αφορούν σε δύο υπό-κατηγορίες:

- **Πάγιος Εξοπλισμός:** Αφορά σε δαπάνες αγοράς σύγχρονων ερευνητικών οργάνων και εξειδικευμένου ερευνητικού εξοπλισμού (ωφέλιμη διάρκεια ζωής: 5 χρόνια).
- **Εξοπλισμός σε Η/Υ και Λογισμικά Προγράμματα:** Αφορά σε εξειδικευμένους Η/Υ και λογισμικά που απαιτούνται για την υλοποίηση του έργου και όχι συνήθεις Η/Υ και λογισμικά γραφείου (τα οποία καλύπτονται από τα Υπερκεφαλικά) (ωφέλιμη διάρκεια ζωής: 3 χρόνια).

Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών

Η κατηγορία αναφέρεται στα έξοδα κάλυψης υπεργολαβιών, συμπεριλαμβανομένων συμβουλευτικών και παρεμφερών υπηρεσιών, που χρησιμοποιούνται για την ερευνητική δραστηριότητα. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι μπορούν να καλυφθούν:

- Δαπάνες για έρευνα με σύμβαση,
- Δαπάνες για πρόσβαση σε ερευνητική υποδομή για σκοπούς υλοποίησης πειραματικών διεργασιών που δεν είναι δυνατό να υλοποιηθούν εντός του Δικτύου Συνεργασίας,
- Δαπάνες για αγορά τεχνικών γνώσεων και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας καθώς και για μίσθωση άδειας εκμετάλλευσης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας από εξωτερικές πηγές σε τιμές ελεύθερης αγοράς,
- Δαπάνες για διάχυση των αποτελεσμάτων του έργου προς την επιστημονική κοινότητα ή και τους ενδιαφερόμενους κοινωνικούς ή επιχειρηματικούς φορείς, όπως για παράδειγμα ανάπτυξη αναρτημένων ανακοινώσεων σε συνέδρια (poster) και διοργάνωση ενημερωτικής ημερίδας. Για τη διοργάνωση μίας τοπικής εκδήλωσης διάχυσης αποτελεσμάτων ερευνητικού έργου η επιλέξιμη δαπάνη δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 500 Ευρώ, εκτός εάν τεκμηριώνεται διαφορετικά στο Συμβόλαιο Έργου. Το ποσό αυτό μπορεί να καλύψει κόστος που αφορά, μεταξύ άλλων το ενοίκιο της αίθουσας και οπτικό-ακουστικά μέσα καθώς και διάλειμμα/τα για καφέ. Δαπάνες οι οποίες αφορούν σε γεύματα/δείπνα δεν είναι επιλέξιμες. Οι δαπάνες για τη δημιουργία ιστοσελίδων ερευνητικών έργων για σκοπούς διάχυσης δεν είναι επιλέξιμες. Αναμένεται ότι όλοι οι φορείς του Δικτύου Συνεργασίας θα παρουσιάζουν τα ερευνητικά έργα και τα αποτελέσματά τους στις ιστοσελίδες τους. Επιπλέον, οι φορείς θα έχουν τη δυνατότητα να αναρτούν πληροφορίες για το ερευνητικό τους έργο και τα αποτελέσματά του στην ιστοσελίδα του ΙΔΕΚ.

Οι σχετικές συναλλαγές θα πρέπει να πραγματοποιούνται υπό πλήρως ανταγωνιστικές συνθήκες και χωρίς να υπάρχει κανένα στοιχείο αθέμιτης σύμπραξης.

Οι δαπάνες για αγορά υπηρεσιών δεν πρέπει να ξεπερνούν το 10% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου σύμφωνα με το Συμβόλαιο Έργου και το 40% του προϋπολογισμού του φορέα που υλοποιεί τη δαπάνη.

Οι δαπάνες για αγορά υπηρεσιών εξαιρούνται από τις άμεσες δαπάνες στις οποίες βασίζεται ο υπολογισμός των Υπερκεφαλικών.

Σημειώνεται ότι, στην περιγραφή των Προγραμμάτων, στο Τμήμα II της παρούσας Προκήρυξης και στις Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων ενδέχεται να καθορίζονται πρόσθετοι περιορισμοί ή διαφοροποιημένα όρια σε σχέση με τις δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών.

Δαπάνες για Ερευνητικούς Φορείς του Εξωτερικού

Σε αυτήν την κατηγορία δαπανών εντάσσεται το κόστος των Ερευνητικών Φορέων του Εξωτερικού που συμμετέχουν στο έργο. Οι δαπάνες για τους Ερευνητικούς Φορείς του Εξωτερικού δεν πρέπει να ξεπερνούν το 15% της συνολικής χρηματοδότησης του έργου από το ΙΔΕΚ. Σημειώνεται ότι, στην περιγραφή των Προγραμμάτων, στο Τμήμα II της παρούσας Προκήρυξης και στις Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων ενδέχεται να καθορίζονται πρόσθετοι περιορισμοί ή διαφοροποιημένα όρια σε σχέση με τη χρηματοδότηση των Ερευνητικών Φορέων του Εξωτερικού.

Οι δαπάνες για Ερευνητικούς Φορείς του Εξωτερικού εξαιρούνται από τις άμεσες δαπάνες στις οποίες βασίζεται ο υπολογισμός των Υπερκεφαλικών.

Μετακινήσεις στο Εξωτερικό

Η κατηγορία καλύπτει δαπάνες για τις μετακινήσεις στο εξωτερικό που είναι αναγκαίες για την υλοποίηση του έργου (διάχυση, συντονισμός, υλοποίηση έρευνας, πρόσβαση σε ερευνητικές υποδομές του εξωτερικού, κλπ).

Η μέγιστη χρονική διάρκεια που μπορεί να χρηματοδοτήσει το ΙΔΕΚ, ανεξάρτητα του σκοπού του ταξιδιού, δεν υπερβαίνει κατά κανόνα τις 5 ημερολογιακές μέρες ανά ταξίδι, εκτός εάν εγκριθεί από το ΙΔΕΚ αίτημα για μεγαλύτερη διάρκεια, ή ορίζεται διαφορετικά στο Συμβόλαιο Έργου και στις επιμέρους Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων, ή πρόκειται για συμμετοχή σε συνέδριο με διάρκεια μεγαλύτερη των 5 ημερολογιακών ημερών.

Σε περίπτωση που η μετακίνηση γίνεται για πολλαπλούς σκοπούς πέραν από αυτούς που αφορούν στη διεκπεραίωση του έργου, επιλέξιμη δαπάνη θα θεωρείται μόνο το μέρος του κόστους που αφορά στο συγκεκριμένο έργο.

Δαπάνες που αφορούν σε συμμετοχή σε συνέδρια είναι αποδεκτές μόνο για τους ερευνητές που συμμετέχουν στο έργο και παρουσιάζουν τα αποτελέσματά τους στο πλαίσιο του επίσημου προγράμματος του συνεδρίου, είτε με προφορική παρουσίαση είτε με αναρτημένη ανακοίνωση και με την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι κανονισμοί για πληροφόρηση και δημοσιότητα για τα έργα συγχρηματοδοτούμενα από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία. Δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη η συμμετοχή δευτέρου ή περισσότερων ερευνητών του ίδιου έργου στο ίδιο συνέδριο εκτός αν γίνει αντίστοιχος ή μεγαλύτερος αριθμός παρουσιάσεων που αφορούν στα αποτελέσματα του έργου.

Αναλώσιμα

Η κατηγορία αφορά σε αναλώσιμα που είναι αναγκαία για την υλοποίηση πειραματικών διεργασιών στο πλαίσιο της ερευνητικής δραστηριότητας και έχουν αποκτηθεί μετά την ημερομηνία υποβολής της Πρότασης.

Στην κατηγορία δεν περιλαμβάνονται γενική γραφειακή ύλη, χαρτί εκτύπωσης, μελάνια, ψηφιακοί δίσκοι κ.ο.κ. τα οποία καλύπτονται από την κατηγορία δαπανών «Υπερκεφαλικά».

Σε περίπτωση αγοράς μεγάλων ποσοτήτων αναλωσίμων για σκοπούς πολλαπλών δραστηριοτήτων ενός φορέα, θα γίνεται αποδεκτός ο καταμερισμός των δαπανών που αφορούν στο έργο, νοουμένου ότι ο τρόπος καταμερισμού είναι επαρκώς τεκμηριωμένος κατά την αποκλειστική κρίση του ΙΔΕΚ.

Κατά κανόνα, δαπάνες που αφορούν σε αγορά αναλωσίμων που έχουν αποκτηθεί/αγοραστεί πριν από την ημερομηνία έναρξης του έργου, είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση, με δεδομένο ότι έχουν αγοραστεί μετά την ημερομηνία υποβολής της Πρότασης και έχουν χρησιμοποιηθεί/καταναλωθεί κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου. Έξοδα που αφορούν σε εκτελώνιση των αναλωσίμων είναι επίσης αποδεκτά.

Κάθε δαπάνη για αγορά αναλωσίμων θα πρέπει να τεκμηριώνεται μέσω άμεσης συσχέτισης με το αντίστοιχο τιμολόγιο αγοράς. Δεν θεωρούνται επιλέξιμες δαπάνες που προκύπτουν από σύστημα κοστολόγησης το οποίο λαμβάνει υπόψη πολλαπλά τιμολόγια αγορών (πχ σταθμισμένος μέσος όρος κόστους).

Ειδικά Έξοδα

Η κατηγορία αφορά σε δαπάνες που προκύπτουν άμεσα από την ερευνητική δραστηριότητα και δεν μπορούν να ενταχθούν στις πιο πάνω κατηγορίες δαπανών όπως για παράδειγμα καταχώρηση δημοσιεύσεων σε τεχνικά και επιστημονικά περιοδικά και/ή αποθετήρια, κόστος εγγραφής σε συνέδριο, οδοιπορικά εντός Κύπρου κλπ. Στην κατηγορία αυτή δεν περιλαμβάνονται δαπάνες που θεωρούνται ως μη επιλέξιμες σε μια ή περισσότερες από τις υπόλοιπες κατηγορίες.

Άλλες Δαπάνες (Απλοποιημένη Μέθοδος Υπολογισμού και Δήλωσης Δαπανών)

Η κατηγορία αφορά σε άμεσες και έμμεσες λειτουργικές δαπάνες που προκύπτουν από την ερευνητική δραστηριότητα και μπορεί να περιλαμβάνει δαπάνες για όργανα και εξοπλισμό, αγορά υπηρεσιών, κάλυψη κόστους συμμετοχής ερευνητικών φορέων του εξωτερικού, μετακινήσεις στο εξωτερικό, αναλώσιμα, ειδικά έξοδα, και υπερκεφαλικά. Οι δαπάνες στην κατηγορία αυτή υπολογίζονται ως ποσοστό 40% επί των επιλέξιμων αμοιβών προσωπικού.

Υπερκεφαλικά

Η κατηγορία αφορά σε έμμεσες λειτουργικές δαπάνες που προκύπτουν είτε από την απασχόληση προσωπικού σε ερευνητική δραστηριότητα στις εγκαταστάσεις του φορέα (πχ λογαριασμούς για ρεύμα, νερό, τηλέφωνα, γραμματειακή υποστήριξη, αμοιβές ΥΟΘ, λογιστήριο, συνήθειες Η/Υ και λογισμικά γραφείου) είτε από τη συντήρηση πάγιου εξοπλισμού. Οι δαπάνες υπερκεφαλικών ορίζονται ως ποσοστό μέχρι 20% επί των άμεσων δαπανών εξαιρουμένων των δαπανών για αγορά υπηρεσιών και δαπανών Ερευνητικών Φορέων του Εξωτερικού.

3.5. ΔΑΠΑΝΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Οι Δαπάνες Καινοτομίας αφορούν σε δαπάνες που σχετίζονται με Δραστηριότητες Καινοτομίας όπως αυτές ορίζονται στο Κεφ. 2.2 του Τμήματος ΙΙΙ της παρούσας Προκήρυξης.

3.6. ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΜΜΕ ΣΕ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Δαπάνες μίσθωσης, εγκατάστασης και διαχείρισης περιπτέρου για τη συμμετοχή μιας επιχείρησης σε οποιαδήποτε εμπορική έκθεση.

3.7. ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Ο τρόπος καταβολής της χρηματοδότησης του ΙΔΕΚ καθορίζεται στα Συμβόλαια Ερευνητικών Έργων και μπορεί να διαφέρει για κάθε επιμέρους Πρόγραμμα. Σε κάθε περίπτωση, η χρηματοδότηση του έργου καταβάλλεται από το ΙΔΕΚ προς τον ΑΦ, ο οποίος έχει την ευθύνη μεταφοράς της χρηματοδότησης στους Συνεργαζόμενους Φορείς.

Κατά κανόνα, η καταβολή χρηματοδότησης γίνεται σε δόσεις ως ακολούθως:

- **Προκαταβολή Χρηματοδότησης**, που ανέρχεται σε **40%** της Αιτούμενης Χρηματοδότησης καταβάλλεται με την υπογραφή του Συμβολαίου.
- **Ενδιάμεση Δόση Χρηματοδότησης**, που μπορεί να ανέλθει μέχρι το **40%** της Αιτούμενης Χρηματοδότησης, λαμβάνοντας υπόψη τις επιλέξιμες δαπάνες της πρώτης περιόδου και με την προϋπόθεση έγκρισης από το ΙΔΕΚ της Ενδιάμεσης Έκθεσης Προόδου. Πιο συγκεκριμένα, η δεύτερη δόση χρηματοδότησης καταβάλλεται κατά κανόνα μόνο στην περίπτωση όπου οι επιλέξιμες δαπάνες για την πρώτη περίοδο υπερβαίνουν το 50% της προκαταβολής.
- **Τελική Δόση Χρηματοδότησης**, που μπορεί να ανέλθει μέχρι το υπόλοιπο της Αιτούμενης Χρηματοδότησης, λαμβάνοντας υπόψη τις επιλέξιμες δαπάνες του έργου, την Τελική Ένταση Ενίσχυσης και με την προϋπόθεση έγκρισης από το ΙΔΕΚ της Τελικής Έκθεσης Προόδου.

Για «Μικρά Έργα», όπως αυτά ορίζονται στο Κεφ. 6 του Τμήματος ΙΙΙ της παρούσας Προκήρυξης, η Προκαταβολή Χρηματοδότησης ανέρχεται σε 70% της Αιτούμενης Χρηματοδότησης και καταβάλλεται με την υπογραφή του Συμβολαίου. Με την έγκριση από το ΙΔΕΚ της Τελικής Έκθεσης Προόδου καταβάλλεται η Τελική Δόση Χρηματοδότησης η οποία μπορεί να ανέλθει μέχρι το υπόλοιπο της Αιτούμενης Χρηματοδότησης λαμβάνοντας υπόψη τις επιλέξιμες δαπάνες του έργου και την Τελική Ένταση Ενίσχυσης.

Για συγκεκριμένο αριθμό Προγραμμάτων η χρηματοδότηση καταβάλλεται εφάπαξ.

Σε ειδικές περιπτώσεις, μπορεί να καθορίζονται στις Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων διαφορετικές ρυθμίσεις σε σχέση με την καταβολή των δόσεων χρηματοδότησης.

Οι Ανάδοχοι Φορείς Ιδιωτικού Δικαίου που δεν πληρούν τα κριτήρια του ελέγχου οικονομικής βιωσιμότητας όπως αυτά αναφέρονται στο Κεφ. 4.4. της παρούσας Προκήρυξης:

- Θα πρέπει να καταβάλλουν τραπεζική εγγύηση ίση με το ποσό της προκαταβολής, ή εναλλακτικά,
- Θα λαμβάνουν προκαταβολή της τάξης του 15% και εξαμηνιαίες δόσεις στη βάση των επιλέξιμων δαπανών τους οι οποίες θα δηλώνονται σε αντίστοιχα Αιτήματα Πληρωμών, τα οποία θα ελέγχονται και θα εγκρίνονται από το ΙΔΕΚ.

Επιπρόσθετα, πριν την καταβολή κάθε Δόσης Χρηματοδότησης το ΙΔΕΚ ελέγχει κατά πόσον οι φορείς του Ιδιωτικού Τομέα έχουν συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις τους προς το Κράτος, όπως καθορίζεται από την κείμενη Νομοθεσία και/ή τις εκάστοτε αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου. Στην περίπτωση που ένας φορέας έχει ήδη υποβάλει τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία και δεν έχει παρέλθει η περίοδος ισχύος τους τότε δεν απαιτείται η εκ νέου υποβολή των στοιχείων.

Η καταβολή των δόσεων θα γίνεται άμεσα μετά την ολοκλήρωση των οικονομικών επαληθεύσεων και ανεξάρτητα από το ενδεχόμενο υποβολής ένστασης από τον ΣΕ.

4. ΥΠΟΒΟΛΗ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ – ΕΠΙΛΟΓΗ

Οι διαδικασίες που περιλαμβάνονται στη διαδρομή από την προετοιμασία της υποβολής μιας ερευνητικής πρότασης μέχρι και την υπογραφή του συμβολαίου έργου θα περιλαμβάνουν, κατά κανόνα, τα πιο κάτω πέντε βασικά στάδια:

- Εγγραφή Φορέων και ΣΕ,
- Υποβολή Πρότασης,
- Επιλογή Προτάσεων,
- Ετοιμασία Συμβολαίου, και
- Τελική Απόφαση - Υπογραφή Συμβολαίου.

4.1. ΕΓΓΡΑΦΗ

Κατά κανόνα, πριν το στάδιο υποβολής μίας πρότασης έργου, οι συμμετέχοντες φορείς θα υπόκεινται σε **Νομοτυπικό Έλεγχο** από το ΙΔΕΚ. Για το σκοπό αυτό, πριν την υποβολή προτάσεων, θα καλούνται να καταχωρήσουν τα στοιχεία τους, μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος. Κατά την εγγραφή τους, οι φορείς θα λαμβάνουν μοναδικό **Αριθμό Εγγραφής** ο οποίος θα ισχύει για όλη τη διάρκεια των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020.

Οι φορείς, μέσω του Νόμιμου Εκπροσώπου τους, θα συμπληρώνουν μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος τα στοιχεία τους και θα αναρτούν τα σχετικά πιστοποιητικά αναλόγως της κατηγορίας δικαιούχων στην οποία κατατάσσονται και όπως αυτά ορίζονται στο ηλεκτρονικό σύστημα.

Αναφορικά με το Νόμιμο Εκπρόσωπο του φορέα, πρέπει να υποβάλλεται μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος σχετική Βεβαίωση του φορέα ότι όντως το συγκεκριμένο άτομο εκπροσωπεί το φορέα και είναι δεόντως εξουσιοδοτημένο να το δεσμεύει (πχ πρακτικά Διοικητικού Συμβουλίου για εξουσιοδότηση του Νόμιμου Εκπροσώπου, κτλ). Στην περίπτωση φυσικών προσώπων ή ομάδων φυσικών προσώπων, πρέπει να υποβάλλεται σχετική Υπεύθυνη Δήλωση αναφορικά με την εξουσιοδότηση του Νόμιμου Εκπροσώπου.

Τα στοιχεία εξετάζονται από το ΙΔΕΚ (μόνο για τους φορείς οι οποίοι κρίνονται επιλέξιμοι για χρηματοδότηση και προχωρούν στη διαδικασία ετοιμασίας Συμβολαίου) και ο φορέας

κατατάσσεται στην κατάλληλη κατηγορία δικαιούχων στα Προγράμματα RESTART 2016-2020, βάσει των χαρακτηριστικών του. Το ΙΔΕΚ θα πρέπει να ενημερώνεται άμεσα στην περίπτωση που υπάρχει αλλαγή στο Νόμιμο Εκπρόσωπο του φορέα.

Οι φορείς έχουν την υποχρέωση να ενημερώσουν άμεσα το ΙΔΕΚ (μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος) για οποιαδήποτε αλλαγή στα χαρακτηριστικά τους όπως πχ αλλαγή στο ιδιοκτησιακό καθεστώς, αλλαγή στη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου, μεταβολή η οποία επηρεάζει το μέγεθος της επιχείρησης, παύση δραστηριοτήτων, κα.

Για τους Ερευνητικούς Φορείς του Εξωτερικού υποβάλλεται βεβαίωση, στη φάση Ετοιμασίας του Συμβολαίου, η οποία επιβεβαιώνει τον μη κερδοσκοπικό τους χαρακτήρα και τη διεξαγωγή έρευνας ως μια από τις βασικές δραστηριότητες του φορέα.

4.2. ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Διαδικασία Υποβολής

Η υποβολή πρότασης στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, γίνεται μετά την ανακοίνωση από το ΙΔΕΚ Πρόσκλησης Υποβολής Προτάσεων για συγκεκριμένο Πρόγραμμα, η οποία καλεί τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν προτάσεις και περιλαμβάνει μεταξύ άλλων πληροφορίες σχετικά με τους στόχους, τον προϋπολογισμό, τις επιλέξιμες κατηγορίες δαπανών, τους δικαιούχους και την προθεσμία υποβολής προτάσεων. Ο τρόπος υποβολής των προτάσεων θα προσδιορίζεται στις επιμέρους Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων και κατά κανόνα μπορεί να είναι «Ηλεκτρονικά» ή «Διά χειρός». Όλες οι προτάσεις υποβάλλονται στην αγγλική γλώσσα.

Για σκοπούς καλύτερης προετοιμασίας όσον αφορά στην υποβολή προτάσεων, οι ενδιαφερόμενοι καλούνται να αξιοποιήσουν τον «Οδηγό Ετοιμασίας Προτάσεων», ο οποίος περιέχει οδηγίες και σχετικές διευκρινήσεις για καλύτερη καθοδήγηση ως προς τη διαδικασία υποβολής και είναι αναρτημένος στην Πύλη ηλεκτρονικών υπηρεσιών του Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας (<https://iris.research.org.cy>).

«Ηλεκτρονική» Υποβολή Προτάσεων

Η υποβολή πρότασης γίνεται με τη χρήση του ηλεκτρονικού συστήματος υποβολής προτάσεων, μέσω του διαδικτύου και του ιστοχώρου του Ιδρύματος.

Κατά περίπτωση είναι δυνατόν η Πρόσκληση να απαιτεί τη δια χειρός υποβολή συγκεκριμένων εγγράφων τα οποία ενδεχομένως να απαιτούν υπογραφές.

«Διά Χειρός» Υποβολή Προτάσεων

Η διαδικασία αυτή προβλέπει την κατάθεση στα γραφεία του ΙΔΕΚ ή την ταχυδρομική αποστολή του απαιτούμενου αριθμού αντιγράφων, καθώς επίσης και ψηφιακού δίσκου που να περιλαμβάνει τα σχετικά αρχεία σε ηλεκτρονική μορφή. Ενδέχεται επίσης να χρειαστεί να υποβληθούν υπογεγραμμένα έντυπα από τον ΑΦ.

Χρόνος Υποβολής

Αναφορικά με το χρόνο υποβολής των προτάσεων των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 ισχύουν τα ακόλουθα:

- Οι προτάσεις υποβάλλονται, μέχρι την καταληκτική ημερομηνία και ώρα που ορίζεται στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων,
- Καμία αλλαγή ή προσθήκη στην πρόταση δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή μετά την οριστική υποβολή της,
- Εκτός σημαντικού έκτακτου γεγονότος που επηρεάζει ταυτόχρονα το σύνολο των υποψήφιων Φορέων και το Ίδρυμα, οι καταληκτικές ημερομηνίες δεν αλλάζουν. Σε κάθε περίπτωση, η αλλαγή της καταληκτικής ημερομηνίας είναι στην αποκλειστική ευχέρεια του ΙΔΕΚ.
- Όταν υποβληθεί μετά από την προκαθορισμένη καταληκτική ημερομηνία και ώρα, η πρόταση θεωρείται εκπρόθεσμη και αποκλείεται από την υπόλοιπη διαδικασία.

Οι προθεσμίες υποβολής θα καθορίζονται στις Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων. Σε ειδικές περιπτώσεις είναι δυνατό να καθορισθούν ενδιάμεσες ημερομηνίες συλλογής προτάσεων. Επιπρόσθετα, και εφόσον καθορίζεται στη σχετική Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων, στο πλαίσιο υλοποίησης συγκεκριμένων Προγραμμάτων μπορεί να υιοθετηθεί διαδικασία υποβολής προτάσεων σε δύο στάδια.

Στην περίπτωση «Διά Χειρός» Υποβολής, προτάσεις που θα υποβληθούν ταχυδρομικά θα πρέπει να έχουν φθάσει στη θυρίδα του ΙΔΕΚ μέχρι την καταληκτική ημερομηνία και ώρα και δε θα λαμβάνεται υπόψη η ημερομηνία αποστολής που εμφανίζεται στην ταχυδρομική σφραγίδα.

Αριθμός Πρωτοκόλλου

Κάθε πρόταση που υποβάλλεται στο ΙΔΕΚ λαμβάνει Αριθμό Πρωτοκόλλου (ΑΠ). Ο ΑΠ προσδιορίζει την Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων στο πλαίσιο της οποίας κατατέθηκε μια πρόταση. Ο ΑΠ είναι μοναδικός και χρησιμοποιείται στη συνέχεια από το ΙΔΕΚ για την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων και την αλληλογραφία με τον ΑΦ.

Επιπλέον, κατά κανόνα η πρόταση θα προσδιορίζεται και από το Ακρωνύμιο το οποίο θα δηλώνεται στα έντυπα υποβολής ώστε να διευκολύνεται η επικοινωνία μεταξύ ΙΔΕΚ και Δικτύου Συνεργασίας.

4.3. ΕΠΙΛΟΓΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Η διαδικασία Επιλογής Προτάσεων προς χρηματοδότηση περιλαμβάνει τον Προκαταρκτικό Έλεγχο και την Επιστημονική Αξιολόγηση των Προτάσεων.

Προκαταρκτικός Έλεγχος

Κατά τον Προκαταρκτικό Έλεγχο ελέγχεται η συμβατότητα της πρότασης που υποβλήθηκε σε σχέση με συγκεκριμένα κριτήρια. Η μη συμβατότητα της πρότασης με ένα από τα κριτήρια καθιστά την πρόταση μη επιλέξιμη και δεν προωθείται για αξιολόγηση.

Στον Πίνακα III.3 περιλαμβάνονται τα γενικά κριτήρια Προκαταρκτικού Ελέγχου τα οποία δύναται να προσαρμόζονται ανάλογα με την Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων:

Πίνακας III.3 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ		
A/A	Κριτήριο	Ερμηνεία
1.	Εγκυρότητα Υποβολής (διαδικασία και έντυπα)	Ελέγχεται κατά πόσο η πρόταση: (α) υποβάλλεται εμπρόθεσμα και σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία υποβολής, και (β) περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα έντυπα και συνοδευτικά έγγραφα.
2.	Γλώσσα	Ελέγχεται κατά πόσο η πρόταση υποβλήθηκε στην Αγγλική γλώσσα.
3	Δίκτυο Συνεργασίας και Δικαίωμα Συμμετοχής	Ελέγχεται με βάση τα δηλωθέντα στην πρόταση κατά πόσο: (α) καλύπτονται οι απαιτήσεις σε σχέση με το Δίκτυο Συνεργασίας, σε ό,τι αφορά στη συμμετοχή προσώπων και φορέων, (β) η πρόταση υποβλήθηκε από άτομα/φορείς που έχουν δικαίωμα συμμετοχής. Ο προσδιορισμός των κατηγοριών φορέων και προσώπων που έχουν δικαίωμα συμμετοχής σε κάθε πρόταση ερευνητικού έργου καθορίζεται στην αντίστοιχη Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.
4.	Διάρκεια	Ελέγχεται εάν η διάρκεια υλοποίησης έργου είναι εντός των προβλεπόμενων ορίων.
5.	Χρηματοδότηση	Ελέγχεται κατά πόσο η αιτούμενη χρηματοδότηση δεν ξεπερνά το Ανώτατο Ποσό Χρηματοδότησης που έχει οριστεί στην Πρόσκληση.

Οι προτάσεις που ικανοποιούν όλα τα προαπαιτούμενα Κριτήρια προωθούνται για αξιολόγηση. Κατά την ηλεκτρονική υποβολή των προτάσεων, ορισμένα από τα Κριτήρια Προκαταρκτικού Ελέγχου θα ελέγχονται αυτόματα από το ηλεκτρονικό σύστημα υποβολής προτάσεων.

Διευκρινίζεται ότι, στην περίπτωση που ένα πρόσωπο υποβάλει ως Συντονιστής Έργου περισσότερες από δύο (2) προτάσεις σε μια Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων, εκτός και αν αναφέρεται διαφορετικά στην Περιγραφή του Προγράμματος όπως περιγράφεται στο Τμήμα II της παρούσας Προκήρυξης ή στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων, θα θεωρούνται ως έγκυρες οι δύο πρώτες προτάσεις με βάση τη σειρά υποβολής και οι υπόλοιπες προτάσεις θα θεωρούνται ως μη έγκυρες.

Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας του Προκαταρκτικού Ελέγχου, τα αποτελέσματα κοινοποιούνται στους δικαιούχους μέσω σχετικής επιστολής από το ΙΔΕΚ, οι οποίοι έχουν το δικαίωμα υποβολής ένστασης, όπως περιγράφεται στην ενότητα «Διαδικασία Ενστάσεων» του Κεφ. 4.3. του Τμήματος III της παρούσας Προκήρυξης.

Μέθοδοι Αξιολόγησης

Για την αξιολόγηση των προτάσεων το ΙΔΕΚ θα χρησιμοποιεί, κατά κανόνα, μία από τις πιο κάτω μεθόδους αξιολόγησης ή συνδυασμό αυτών αναλόγως των αναγκών του Προγράμματος, ενώ θα γίνεται σχετική αναφορά στην Πρόσκληση.

Μέθοδος Ι – Αξιολόγηση Εξ' Αποστάσεως

- **Αξιολόγηση Εξ' αποστάσεως από Ένα (1) Ανεξάρτητο Αξιολογητή**
Η πρόταση αξιολογείται από ένα (1) ανεξάρτητο αξιολογητή. Η μέθοδος εφαρμόζεται κατά κανόνα σε Προγράμματα με χαμηλό Ανώτατο Ποσό Χρηματοδότησης ανά έργο.
- **Αξιολόγηση Εξ' αποστάσεως από Δύο (2) Ανεξάρτητους Αξιολογητές**

Η πρόταση αξιολογείται από δύο (2) ανεξάρτητους αξιολογητές και η τελική της βαθμολογία ορίζεται ως ο μέσος όρος της βαθμολογίας τους. Στην περίπτωση που οι βαθμολογίες τους έχουν διαφορά μεγαλύτερη από 3,00/15,00 στο σύνολο, τότε η πρόταση θα αξιολογείται και από τρίτο αξιολογητή και η τελική βαθμολογία θα προκύπτει από το μέσο όρο των δύο πλησιέστερων βαθμολογιών.

Σε περίπτωση που και οι δύο αρχικές βαθμολογίες είναι μικρότερες από 12,00/15,00²³ τότε η πρόταση κρίνεται ως μη επιλέξιμη και δεν προωθείται σε τρίτο κριτή έστω και αν μεταξύ των δύο βαθμολογιών υπάρχει διαφορά μεγαλύτερη από 3,00/15,00.

▪ **Αξιολόγηση Εξ' αποστάσεως Από Τρεις (3) Ανεξάρτητους Αξιολογητές**

Η πρόταση αξιολογείται από Ομάδα Αξιολόγησης (Consensus Group) που αποτελείται από τρεις (3) ανεξάρτητους αξιολογητές και έναν εισηγητή (rapporteur). Η Ομάδα Αξιολόγησης καταλήγει σε μια κοινή θέση αναφορικά με την αξιολόγηση της Πρότασης, συμπεριλαμβανομένων κοινών βαθμολογιών και σχολίων στα επιμέρους Κριτήρια Αξιολόγησης και υποβάλλει κοινό Δελτίο Αξιολόγησης (Consensus Report) το οποίο θα κοινοποιείται στους Συντονιστές Έργων.

Σε περιπτώσεις όπου η Ομάδα Αξιολόγησης δεν μπορεί να καταλήξει σε κοινό Δελτίο Αξιολόγησης (Consensus Report), πραγματοποιείται ψηφοφορία μεταξύ των τριών (3) ανεξάρτητων αξιολογητών και λαμβάνεται απόφαση κατά πλειοψηφία.

Μέθοδος II - Αξιολόγηση από Επιστημονική Επιτροπή Αξιολόγησης (ΕΕΑ)

Η πρόταση αξιολογείται από Επιστημονική Επιτροπή Αξιολόγησης (ΕΕΑ). Η σύσταση της ΕΕΑ καθορίζεται, όπου εφαρμόζεται, στην περιγραφή των Προγραμμάτων στο Τμήμα II της παρούσας Προκήρυξης. Οι προτάσεις που προωθούνται για αξιολόγηση από την ΕΕΑ μπορεί να έχουν σε προηγούμενο στάδιο αξιολογηθεί είτε από τα μέλη της ΕΕΑ, είτε από άλλους ανεξάρτητους αξιολογητές.

Κατά κανόνα, ο Συντονιστής Έργου καλείται να παρουσιάσει διά ζώσης την πρόταση στην ΕΕΑ. Η παρουσίαση γίνεται είτε σε χώρο που καθορίζει το ΙΔΕΚ, είτε στις εγκαταστάσεις του ΑΦ, εάν κριθεί αναγκαία η επί τόπου επίσκεψη των αξιολογητών. Σημειώνεται ότι, στις εργασίες της ΕΕΑ συμμετέχουν με ρόλο υποστηρικτικό στελέχη του ΙΔΕΚ καθώς και εξωτερικοί Παρατηρητές.

Κατά κανόνα, κατά τη συνεδρία της ΕΕΑ, τα μέλη της κατατάσσουν τις Προτάσεις προς χρηματοδότηση κατά σειρά προτεραιότητας (ranking list) και τεκμηριώνουν το σκεπτικό της απόφασής τους σε σχετική Έκθεση Αξιολόγησης. Τυχόν ειδικές διατάξεις (ειδικότερα στις περιπτώσεις Διαγωνισμών) θα περιλαμβάνονται στις σχετικές Προσκλήσεις για Υποβολή Προτάσεων. Σημειώνεται ότι, στην περίπτωση Προγραμμάτων στήριξης της επιχειρηματικότητας, η Επιτροπή Αξιολόγησης δεν είναι πρωτίστως επιστημονική αλλά αποτελείται κατά κανόνα από εμπειρογνώμονες με επιχειρηματικό υπόβαθρο.

Μέθοδος III - Εσωτερική Αξιολόγηση

Η μέθοδος αυτή μπορεί να εφαρμοστεί σε συγκεκριμένα Προγράμματα όπου η αξιολόγηση δεν είναι πρωτίστως επιστημονική. Οι προτάσεις αξιολογούνται από το ΙΔΕΚ σύμφωνα με

---

²³ Για Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων που ανακοινώθηκαν πριν τον Ιούλιο 2019, το αντίστοιχο όριο είναι 11,00/15,00.

συγκεκριμένη διαδικασία η οποία αποσκοπεί στην εξασφάλιση της τήρησης συγκεκριμένων προδιαγραφών και προϋποθέσεων και καθορίζεται στην Περιγραφή του Προγράμματος ή στη σχετική Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων. Στο πλαίσιο της εν λόγω Μεθόδου Αξιολόγησης το ΙΔΕΚ δύναται να χρησιμοποιήσει επικουρικά εξωτερικούς εμπειρογνώμονες ή παρατηρητές. Το Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας στο πλαίσιο της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης δύναται να ζητήσει την υποβολή επιπρόσθετων συμπληρωματικών στοιχείων, τα οποία θα πρέπει να υποβάλλονται σε εύλογο χρονικό διάστημα που θα καθορίζεται από το Ίδρυμα.

Συνδυασμός των Μεθόδων Αξιολόγησης

Όπου κρίνεται σκόπιμο δύναται να γίνει συνδυασμός των πιο πάνω μεθόδων αξιολόγησης.

Επιλογή Αξιολογητών

Η επιστημονική αξιολόγηση της πρότασης γίνεται από διεθνείς ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες οι οποίοι επιλέγονται σύμφωνα με συγκεκριμένα κριτήρια ως εξής:

- Βάσει των «λέξεων-κλειδιά» που υποδεικνύονται από τους αιτητές στην πρόταση για αναζήτηση κατάλληλων αξιολογητών. Γίνεται σύσταση όπου είναι δυνατόν να δηλώνονται δυο «λέξεις-κλειδιά» στο επιστημονικό αντικείμενο της πρότασης και μια στο πεδίο εφαρμογής. Σε περιπτώσεις που δεν είναι δυνατόν να εντοπιστούν κατάλληλοι αξιολογητές στη βάση των δηλωμένων «λέξεων-κλειδιά», δύναται να χρησιμοποιηθούν επιπρόσθετες «λέξεις-κλειδιά» που θεωρούνται κατάλληλες μετά από μελέτη της πρότασης.
- Βάσει των Πεδίων Κατηγοριοποίησης Δραστηριοτήτων Επιστήμης και Τεχνολογίας των Έργων (Frascati Manual) που επιλέγονται από τους αιτητές στην πρόταση.
- Ποιότητα / περιεχόμενο βιογραφικού σημειώματος των αξιολογητών (πχ θέση, εκπαίδευση, ερευνητική εμπειρία, επιχειρηματική εμπειρία, σχετικές με το ερευνητικό πεδίο δημοσιεύσεις, διπλώματα ευρεσιτεχνίας, εμπειρία στην αξιολόγηση ερευνητικών προτάσεων, συμμετοχή σε διάφορα συμβούλια και/ή επαγγελματικά / επιστημονικά σώματα).
- Καλή γνώση της αγγλικής γλώσσας.
- Στις περιπτώσεις Προτάσεων με διεπιστημονικό περιεχόμενο επιλέγονται αξιολογητές με τρόπο που το επιστημονικό υπόβαθρο της ομάδας αξιολογητών να καλύπτει τα διάφορα θέματα τα οποία πραγματεύεται η πρόταση. Για προτάσεις με περιεχόμενο βιομηχανικής εφαρμογής, θα επιδιώκεται η συμμετοχή αξιολογητών με αντίληψη της αγοράς.

Σημειώνεται ότι, για την επιλογή των αξιολογητών αξιοποιούνται η Βάση Αξιολογητών της ΕΕ, εμπορικές βάσεις δεδομένων και/ή άλλα εργαλεία, κατά περίπτωση.

Κατά την επιλογή των αξιολογητών λαμβάνεται μέριμνα για τα ακόλουθα:

- Διερευνάται η πιθανότητα άμεσης ή έμμεσης σύνδεσης του υποψήφιου αξιολογητή με το Δίκτυο Συνεργασίας της πρότασης και τους πραγματικούς δικαιούχους τους. Απορρίπτονται οι υποψήφιοι αξιολογητές που είτε συμμετέχουν στο Δίκτυο Συνεργασίας είτε σχετίζονται με αυτό (αναφέρονται στις δημοσιεύσεις του Δικτύου, προέρχονται από φορείς που ανήκουν στο Δίκτυο Συνεργασίας ή αναφέρονται στο επιστημονικό μέρος της πρότασης).

- Λαμβάνεται υπόψη η δήλωση των αιτητών ως προς τα άτομα και/ή φορείς τα οποία επιθυμούν να μην εμπλακούν στην αξιολόγηση των προτάσεων τους. Σημειώνεται ότι, στα έντυπα υποβολής πρότασης δίνεται η δυνατότητα στο Συντονιστή της πρότασης να εισηγηθεί τις ειδικότητες των κριτών, όπως επίσης και τον αποκλεισμό συγκεκριμένων προσώπων/φορέων από τη διαδικασία αξιολόγησης της πρότασής του.
- Δίνεται προτεραιότητα σε αξιολογητές που προέρχονται από χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ισλανδία, Νορβηγία, Λιχτενστάιν) το Ισραήλ και την Ελβετία και/ή τρίτες χώρες εκτός Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου για τις οποίες η Ε.Ε. έχει αποφασίσει ότι υπάρχει επαρκής εξασφάλιση και/ή άλλες τρίτες χώρες σύμφωνα με τις διατάξεις του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων (GDPR) και της σχετικής κυπριακής νομοθεσίας 125(I)2018.

Για καλύτερη τεκμηρίωση και γενικότερα για εξασφάλιση της ποιότητας της διαδικασίας καθώς και για την επίτευξη της μέγιστης δυνατής διαφάνειας σχετικά με τη διαδικασία, οι αξιολογητές θα εκπονούν τις δραστηριότητές τους σύμφωνα με σαφείς οδηγίες αναφορικά με τη διαδικασία αξιολόγησης που καταγράφονται στους αντίστοιχους οδηγούς προς αξιολογητές. Σημειώνεται ότι, θα ζητείται από τους αξιολογητές να δικαιολογούν επαρκώς τις βαθμολογίες τους.

Για σκοπούς διαφάνειας το ΙΔΕΚ θα ανακοινώνει κατάλογο με τα ονόματα των αξιολογητών που χρησιμοποιήθηκαν για την αξιολόγηση των προτάσεων, σε τακτά χρονικά διαστήματα κατά τη διάρκεια υλοποίησης των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020.

Κριτήρια Αξιολόγησης

Στο Δελτίο Αξιολόγησης, σε πρώτη φάση, ο αξιολογητής καλείται να αξιολογήσει κατά πόσο η πρόταση είναι συμβατή με τους στόχους του Προγράμματος. Στο πλαίσιο του ελέγχου συμβατότητας αξιολογείται κατά πόσο οι δραστηριότητες του έργου εμπίπτουν στις απαιτήσεις της Πρόσκλησης Υποβολής Προτάσεων. Σε περίπτωση που η πρόταση δεν είναι συμβατή με τους στόχους του Προγράμματος, ο αξιολογητής απορρίπτει την πρόταση και δεν προχωρεί με την εξέταση των κριτηρίων αξιολόγησης.

Η επιστημονική αξιολόγηση θα βασίζεται κατά κανόνα, στα παρακάτω τρία γενικά κριτήρια:

1. Αριστεία

- Ποιότητα των Στόχων του έργου.
- Βαθμός Καινοτομίας και Πρωτοτυπίας του έργου σε σχέση με την υφιστάμενη γνώση σε διεθνές επίπεδο.
- Πληρότητα, αξιοπιστία και επιτευξιμότητα της προτεινόμενης ιδέας.

2. Προστιθέμενη Αξία και Όφελος

- Επιστημονικός, τεχνολογικός, κοινωνικός και/ή οικονομικός αντίκτυπος και μέτρα για μεγιστοποίησή του.
- Αποτελεσματικότητα των προτεινόμενων δράσεων για εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων (συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας) και για τη μέγιστη δυνατή διάχυσή τους.

3. Υλοποίηση

- Πληρότητα και καταλληλότητα του περιεχομένου των πακέτων εργασίας, της κατανομής των επιμέρους δραστηριοτήτων, του χρονοδιαγράμματος και του προϋπολογισμού.
- Αποτελεσματικότητα της προτεινόμενης μεθοδολογίας ως προς την υλοποίηση των παραδοτέων.
- Πληρότητα, ποιότητα και ικανότητα του Δικτύου Συνεργασίας για τη διεκπεραίωση του έργου (σε επίπεδο φορέων και/ή ατόμων) και την υλοποίηση των προτεινόμενων στόχων.
- Καταλληλότητα και επάρκεια των προτεινόμενων δραστηριοτήτων συντονισμού και διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένου του εντοπισμού και της αντιμετώπισης ενδεχόμενων κινδύνων.

Το περιεχόμενο των κριτηρίων εξειδικεύεται σε κάθε Πρόσκληση, έτσι ώστε να εκφράζει τη φιλοσοφία και τους επιδιωκόμενους στόχους κάθε Προγράμματος. Η διαφοροποίηση αφορά στην ερμηνεία, ανάλυση και εξειδίκευση κάθε κριτηρίου και στη βαρύτητά του στο σύνολο της βαθμολογίας.

Στα πιο πάνω κριτήρια οι κριτές καλούνται να δώσουν επαρκώς αιτιολογημένο βαθμό. Επιπρόσθετα, ζητείται η γνώμη (χωρίς βαθμό) των κριτών, σε σχέση με:

- Την ανάγκη βιοηθικής αξιολόγησης της πρότασης,
- Το ενδεχόμενο αρνητικών επιπτώσεων και/ή κινδύνων στο περιβάλλον ως επακόλουθο των προτεινόμενων δραστηριοτήτων ή των αποτελεσμάτων / προϊόντων του έργου, και
- Την ισότητα των δύο φύλων σε σχέση με το ερευνητικό περιεχόμενο του έργου και τη σύνθεση της ερευνητικής ομάδας του έργου.

Εμπιστευτικότητα

Η όλη διαδικασία αξιολόγησης είναι εμπιστευτική. Τόσο το περιεχόμενο των προτάσεων, όσο και η ταυτότητα των αξιολογητών που αξιολόγησαν κάθε πρόταση δεν κοινοποιούνται από το ΙΔΕΚ. Παράλληλα, οι κριτές που θα αξιολογήσουν τις προτάσεις δεσμεύονται με «Δήλωση Εμπιστευτικότητας» με την οποία αναλαμβάνουν την υποχρέωση τήρησης αυστηρής εμπιστευτικότητας αναφορικά με όλα τα δεδομένα, πληροφορίες, έγγραφα ή οποιαδήποτε άλλα στοιχεία έλθουν εις γνώση τους, συμπεριλαμβανομένων των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, κατά την αξιολόγηση της πρότασης έργου.

Βαθμολογία

Οι Προτάσεις βαθμολογούνται από τους αξιολογητές για κάθε κριτήριο αξιολόγησης. Η ερμηνεία των βαθμολογιών φαίνεται στον Πίνακα III.4:

Πίνακας III.4 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ	
Βαθμολογία	Γενικός Χαρακτηρισμός
0	Η πρόταση δεν ανταποκρίνεται στο κριτήριο ή δεν μπορεί να γίνει εκτίμηση λόγω ελλιπούς πληροφόρησης.
< 0,99	Η πρόταση ανταποκρίνεται ανεπαρκώς στο κριτήριο, ή υπάρχουν σοβαρές εγγενείς αδυναμίες.
1,00 – 1,99	Η πρόταση καλύπτει σε μικρό βαθμό το κριτήριο και υπάρχουν σημαντικές αδυναμίες.

2,00 – 2,99	Η πρόταση καλύπτει το κριτήριο μερικώς, αλλά παρατηρούνται σημαντικές ελλείψεις/ αδυναμίες.
3,00 – 3,99	Η πρόταση ανταποκρίνεται στο κριτήριο αρκετά ικανοποιητικά, αλλά παρατηρούνται κάποιες μη αμελητέες ελλείψεις/ αδυναμίες.
4,00 – 5,00	Η πρόταση ανταποκρίνεται επιτυχώς στο κριτήριο. Τυχόν ελλείψεις/ αδυναμίες είναι ήσσονος σημασίας.

Οι βαθμολογίες ανά κριτήριο θα καταγράφονται με ακρίβεια ενός τετάρτου της μονάδας (0,25) και θα κυμαίνονται από το 0 μέχρι το 5.

Η συνολική βαθμολογία προκύπτει από το άθροισμα των σταθμισμένων βαθμολογιών των τριών κριτηρίων με βάση τις σχετικές βαρύτητές τους, όπως αυτές καθορίζονται στην περιγραφή των αντίστοιχων Προγραμμάτων και/ή στις επιμέρους Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων.

Για να θεωρηθεί μία πρόταση ως επιλέξιμη για χρηματοδότηση, πρέπει να λάβει βαθμολογία από την επιστημονική αξιολόγηση, τουλάχιστον 12,00/15,00²⁴.

Κατάταξη Προτάσεων

Οι επιλέξιμες προτάσεις θα κατατάσσονται σε σειρά επιτυχίας με βάση τη βαθμολογία τους. Κατά την επιλογή των προτάσεων για χρηματοδότηση θα λαμβάνονται υπόψη ειδικές ρυθμίσεις που καταγράφονται στην περιγραφή των Προγραμμάτων και/ή στις Προσκλήσεις.

Στην περίπτωση ανοικτών Προσκλήσεων Υποβολής Προτάσεων δεν εφαρμόζεται η κατάταξη των προτάσεων σε σειρά επιτυχίας με βάση τη βαθμολογία τους και οι προτάσεις για χρηματοδότηση επιλέγονται κατά σειρά προτεραιότητας.

Ειδικές Περιπτώσεις

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας Αξιολόγησης, ενδέχεται να προκύψουν περιπτώσεις που θα χρήζουν ειδικού χειρισμού, όπως είναι για παράδειγμα οι ακόλουθες:

- **Ισοβαθμία προτάσεων στην περίπτωση που δεν υπάρχει διαθέσιμος προϋπολογισμός για τη χρηματοδότηση όλων:** Οι ισόβαθμες προτάσεις θα κατατάσσονται στα μεν Προγράμματα του Πυλώνα Ι κατά σειρά βαθμολογίας που εξασφάλισαν στο κριτήριο «Προστιθέμενη Αξία και Όφελος», στα δε Προγράμματα του Πυλώνα ΙΙ κατά σειρά βαθμολογίας που εξασφάλισαν στο κριτήριο «Αριστεία». Αν οι προτάσεις δεν μπορούν να διαχωριστούν ως προς τα πιο πάνω κριτήρια, τότε θα κατατάσσονται κατά σειρά φθίνοντος μεγέθους προϋπολογισμού που αντιστοιχεί στις επιχειρήσεις που συμμετέχουν στις εν λόγω προτάσεις. Αν και πάλι δεν μπορούν να διαχωριστούν, τότε δίνεται προτεραιότητα στις προτάσεις που με βάση την κρίση των αξιολογητών παρουσιάζουν ισορροπία φύλου (gender balance) σε σχέση με το ερευνητικό περιεχόμενο του έργου και τη σύνθεση της ερευνητικής ομάδας του έργου ως προς τους αριθμούς συμμετοχής γυναικών/ανδρών.
- **Όμοιες Προτάσεις:** Εφόσον διαπιστωθεί ότι δύο ή περισσότερες προτάσεις σε δύο διαφορετικές Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων είναι όμοιες όσον αφορά το

²⁴ Για Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων που ανακοινώθηκαν πριν τον Ιούλιο 2019, το αντίστοιχο όριο είναι 11,00/15,00.

επιστημονικό τους περιεχόμενο και τις σχετικές δραστηριότητες που περιλαμβάνουν, τότε θα χρηματοδοτείται μόνο μία πρόταση η οποία θα καθορίζεται κατά σειρά προτεραιότητας με βάση: (α) τη μεγαλύτερη βαθμολογία, και (β) το μικρότερο ποσό αιτούμενης χρηματοδότησης.

- **Προτάσεις με Ενδεχόμενες Επικαλύψεις Δραστηριοτήτων:** Εφόσον διαφανεί ότι μπορεί να υπάρχουν σημαντικές επικαλύψεις μεταξύ δύο ή περισσότερων προτάσεων οι οποίες έχουν επιλεγεί για χρηματοδότηση, το ΙΔΕΚ δύναται να ζητάει την άποψη ενός ή περισσότερων εμπειρογνομόνων καθώς και διευκρινήσεις από τους Συντονιστές Έργων επί του θέματος και σε περίπτωση επιβεβαίωσης της ύπαρξης σημαντικών επικαλύψεων θα αποφασίζει κατά περίπτωση το ενδεχόμενο: (α) χρηματοδότησης ενός εκ των παρόμοιων έργων, ή (β) χρηματοδότηση της κοινής δραστηριότητας σε ένα από τα παρόμοια έργα και αντίστοιχη μείωση του προϋπολογισμού στα έργα στα οποία δεν θα χρηματοδοτηθεί.

Ανακοίνωση Αποτελεσμάτων

Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης των προτάσεων, τα αποτελέσματα της αξιολόγησης επικυρώνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) του ΙΔΕΚ, εκτός και αν για συγκεκριμένα Προγράμματα το ΔΣ αποφασίσει να ακολουθήσει διαφορετική διαδικασία επικύρωσης. Μετά την επικύρωσή τους τα αποτελέσματα δημοσιεύονται στον ιστοχώρο του ΙΔΕΚ με την ανάρτηση Πίνακα Αποτελεσμάτων που παρουσιάζει την κατάταξη των προτάσεων έργων κατά φθίνουσα σειρά βαθμολογίας, ανώνυμα (αναφέροντας τον Αριθμό Πρωτοκόλλου των προτάσεων).

Στο πλαίσιο των διαδικασιών πλήρους διαφάνειας που ακολουθεί το ΙΔΕΚ, μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης τα αποτελέσματα της αξιολόγησης (συμπεριλαμβανομένων, όπου εφαρμόζεται, των Δελτίων Αξιολόγησης με τα αναλυτικά σχόλια και τις επιμέρους βαθμολογίες, και/ή των Εκθέσεων Αξιολόγησης) κοινοποιούνται στους δικαιούχους, μέσω σχετικής επιστολής από το ΙΔΕΚ.

Στις περιπτώσεις που ακολουθείται διαδικασία αξιολόγησης σε δύο (2) φάσεις οι δικαιούχοι λαμβάνουν τα αποτελέσματα της αξιολόγησής τους για κάθε φάση.

Με την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων, οι δικαιούχοι έχουν το δικαίωμα υποβολής ένστασης, όπως περιγράφεται στην ενότητα «Διαδικασία Ενστάσεων» του Κεφ. 4.3. του Τμήματος ΙΙΙ της παρούσας Προκήρυξης.

Διαδικασία Ενστάσεων

Ανάδοχος Φορέας πρότασης έργου που απορρίφθηκε σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας Επιλογής Προτάσεων όπως περιγράφεται πιο κάτω, έχει το δικαίωμα να υποβάλει ένσταση μέσω του Νόμιμου Εκπρόσωπού ή του ΣΕ αποστέλλοντας συμπληρωμένο το Έντυπο Ενστάσεων μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος εντός επτά (7) ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της επιστολής του ΙΔΕΚ που αφορά στην ενημέρωση του ΑΦ για τα αποτελέσματα, και σε κάθε περίπτωση όχι αργότερα από δέκα (10) ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία αποστολής του αρχικού ηλεκτρονικού μηνύματος γνωστοποίησης της επιστολής του ΙΔΕΚ για τα αποτελέσματα.

Οι ενστάσεις εξετάζονται από τριμελή Επιτροπή Ενστάσεων που ορίζεται για το σκοπό αυτό από το Διοικητικό Συμβούλιο του ΙΔΕΚ.

Επιστημονική Αξιολόγηση

Η ένσταση μπορεί:

- Να αφορά στο λανθασμένο αποκλεισμό μίας πρότασης κατά τον προκαταρκτικό έλεγχο, ή
- Με εξαίρεση τις περιπτώσεις αξιολόγησης προτάσεων με τη μέθοδο «Αξιολόγηση Εξ' αποστάσεως Από Τρεις (3) Ανεξάρτητους Αξιολογητές», να αφορά στην επιλογή των αξιολογητών της πρότασης, όπως αυτή διαφαίνεται κατά την άποψη του ενιστάμενου από τα σχόλια στα σχετικά Δελτία Αξιολόγησης, ή
- Να είναι επί της διαδικασίας στις περιπτώσεις αξιολόγησης προτάσεων με τη μέθοδο «Αξιολόγηση Εξ' αποστάσεως Από Τρεις (3) Ανεξάρτητους Αξιολογητές».

Στις περιπτώσεις αξιολόγησης προτάσεων από Επιστημονική Επιτροπή Αξιολόγησης (ΕΕΑ) η απόφαση της ΕΕΑ είναι τελεσίδικη και δεν υπάρχει η δυνατότητα υποβολής ένστασης. Επιπρόσθετα, δεν υπάρχει δυνατότητα υποβολής ένστασης σε Κοινά Προγράμματα που υλοποιούνται σε συνεργασία με άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς (Ευρωπαϊκές Συμπράξεις, Ευρωπαϊκές Πρωτοβουλίες-Τοπική Ανάπτυξη, EUROSTARS), όπου η διαδικασία αξιολόγησης διεξάγεται κεντρικά σε διεθνές επίπεδο, και στο Πρόγραμμα «Διακρατικές Συνεργασίες», όπου η επιλογή των προτάσεων που θα χρηματοδοτηθούν γίνεται από τη Μικτή Επιτροπή Κύπρου – Χώρας Συνεργασίας.

Η Επιτροπή Ενστάσεων εξετάζει, κατά περίπτωση:

- Το περιεχόμενο της πρότασης σε σχέση με τους λόγους που αναφέρονται στο Δελτίο Προκαταρκτικού Ελέγχου ότι αποτέλεσαν την αιτία μη προώθησής της για επιστημονική αξιολόγηση. Εάν διαπιστώσει ότι έγινε οποιαδήποτε καθοριστική παράλειψη ή λάθος κατά τον Προκαταρκτικό Έλεγχο τότε αποφασίζει την προώθηση της πρότασης για αξιολόγηση.
- Την ορθότητα της επιλογής των αξιολογητών. Εάν διαπιστώσει ότι έγινε οποιαδήποτε παράλειψη ή λάθος κατά την επιλογή ενός ή περισσότερων αξιολογητών τότε αποφασίζει την προώθηση της πρότασης για επανααξιολόγηση από άλλον ή άλλους αξιολογητές (με εξαίρεση τις περιπτώσεις αξιολόγησης προτάσεων με τη μέθοδο «Αξιολόγηση Εξ' αποστάσεως Από Τρεις (3) Ανεξάρτητους Αξιολογητές»).
- Ενδεχόμενη μη τήρηση της προβλεπόμενης διαδικασίας αξιολόγησης στην περίπτωση της μεθόδου «Αξιολόγηση Εξ' αποστάσεως Από Τρεις (3) Ανεξάρτητους Αξιολογητές».

Η Επιτροπή Ενστάσεων δεν εξετάζει το περιεχόμενο της κρίσης των αξιολογητών ούτε επανααξιολογεί η ίδια τις προτάσεις.

Στην περίπτωση προτάσεων που κατόπιν έγκρισης της ένστασης που υποβλήθηκε από τον ΑΦ, λάβουν βαθμολογία μεγαλύτερη από τη βαθμολογία της τελευταίας πρότασης που προωθήθηκε για χρηματοδότηση / ετοιμασία συμβολαίου, τότε οι ΑΦ και οι ΣΕ των προτάσεων αυτών καλούνται στη διαδικασία ετοιμασίας συμβολαίου.

Εσωτερική Αξιολόγηση

Στα Προγράμματα στα οποία εφαρμόζεται Εσωτερική Αξιολόγηση, η ένσταση μπορεί να αφορά στο λανθασμένο αποκλεισμό μίας πρότασης κατά την εσωτερική αξιολόγηση. Η

Επιτροπή Ενστάσεων εξετάζει την ορθότητα του αποκλεισμού της πρότασης κατά την εσωτερική αξιολόγηση.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας οι ενδιαφερόμενοι ενημερώνονται γραπτώς για το αποτέλεσμα της ένστασής τους. Σημειώνεται ότι, η απόφαση της Επιτροπής Ενστάσεων είναι τελεσίδικη.

4.4. ΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΥ

Πρόσκληση σε Ετοιμασία Συμβολαίου

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης και την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων, το ΙΔΕΚ καλεί τους Ανάδοχους Φορείς και τους ΣΕ των επιλέξιμων προτάσεων έργων για τη διαδικασία ετοιμασίας Συμβολαίου. Η κλήση γίνεται με σειρά προτεραιότητας, σύμφωνα με την κατάταξή τους στον Πίνακα Αποτελεσμάτων (όπου εφαρμόζεται) και μέχρι εξάντλησης του διαθέσιμου προϋπολογισμού για κάθε Πρόσκληση. Για να κληθεί μια πρόταση για Ετοιμασία Συμβολαίου θα πρέπει να υπάρχει διαθέσιμος προϋπολογισμός, εντός της Πρόσκλησης, που να καλύπτει τουλάχιστον το 70% της αιτούμενης χρηματοδότησης της πρότασης, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στην σχετική Πρόσκληση.

Η πρόνοια αυτή δεν αφορά στα Προγράμματα που το ΙΔΕΚ διαχειρίζεται εκ μέρους του Υπουργείου Άμυνας καθώς στις σχετικές Προσκλήσεις θα πρέπει να υπάρχει διαθέσιμος προϋπολογισμός που να καλύπτει το 100% της αιτούμενης χρηματοδότησης για να κληθεί μια πρόταση για Ετοιμασία Συμβολαίου.

Στην περίπτωση διακοπής της διαδικασίας ετοιμασίας Συμβολαίου με τους Φορείς μίας ή και περισσότερων προτάσεων το ΙΔΕΚ δεν θα καλεί τις αμέσως επόμενες Προτάσεις σε ετοιμασία Συμβολαίου αλλά ο υπόλοιπος προϋπολογισμός θα διατίθεται σε μελλοντικές Προσκλήσεις.

Διαδικασία Ετοιμασίας Συμβολαίου

Η διαδικασία Ετοιμασίας Συμβολαίου γίνεται ώστε το Συμβόλαιο Έργου που θα ετοιμαστεί να περιέχει τις κατάλληλες πρόνοιες για την όσο το δυνατόν πιο ομαλή διαχείριση του έργου και κατά κανόνα, περιλαμβάνει συνάντηση η οποία ορίζεται είτε στους χώρους του Ανάδοχου Φορέα είτε στις κτιριακές εγκαταστάσεις του ΙΔΕΚ.

Διευκρινίζεται ότι, η πρόσκληση για ετοιμασία συμβολαίου δεν συνεπάγεται απαραίτητα και δέσμευση του ΙΔΕΚ για χρηματοδότηση του έργου. Για να τύχει χρηματοδότησης ένα έργο πρέπει απαραίτητα να επέλθει συμφωνία σε όλα τα θέματα της διαδικασίας.

Στο πλαίσιο της διαδικασίας ο Ανάδοχος Φορέας καλείται να υποβάλει στο ΙΔΕΚ, σε εύλογο χρονικό διάστημα το οποίο καθορίζεται από το ΙΔΕΚ, συμπληρωματικά στοιχεία, δικαιολογητικά και έγγραφα για θέματα που πιθανόν να επηρεάσουν το συμβόλαιο και μελλοντικά την υλοποίηση του έργου.

Αφού ληφθούν υπόψη η σχετική Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων και γενικότερα οι διαδικασίες και οι κανονισμοί χρηματοδότησης των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, κατά τη συνάντηση μεταξύ των εκπροσώπων του ΙΔΕΚ με τους φορείς θα γίνεται συζήτηση σχετικά με τα παρακάτω θέματα και/ή θα ζητούνται διευκρινήσεις και/ή επιπρόσθετα στοιχεία και/ή αναπροσαρμογές όπου εφαρμόζεται:

- **Δίκτυο Συνεργασίας / Δικαιούχοι:** Τεκμηριώνεται η εγκυρότητα συμμετοχής ατόμων και φορέων μέσω της ολοκλήρωσης του Νομοτυπικού Ελέγχου για όλους τους φορείς και του ελέγχου οικονομικής βιωσιμότητας για τους Ανάδοχους Φορείς (βλ. Κεφ. 4.1. Εγγραφή)
- **Προϋπολογισμός Έργου:** Ελέγχεται κατά πόσο: (α) η ένταση ενίσχυσης για κάθε φορέα είναι συμβατή με τα όρια που καθορίζονται στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 και με τις κατηγορίες στις οποίες εντάσσονται οι δραστηριότητες του κάθε φορέα που περιλαμβάνονται στην πρόταση, και (β) οι δαπάνες που προβλέπονται είναι επιλέξιμες και τηρούνται οι πρόνοιες της παρούσας Προκήρυξης και των επιμέρους Προγραμμάτων όπως περιγράφονται στο Τμήμα II της Προκήρυξης και/ή στις αντίστοιχες Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων.
- **Παραδοτέα:** Ελέγχεται κατά πόσο περιλαμβάνονται τα ελάχιστα απαραίτητα Παραδοτέα που αναφέρονται στον «Οδηγό Ετοιμασίας Προτάσεων», όπως είναι για παράδειγμα οι Εκθέσεις Προόδου και τα Παραδοτέα που αφορούν σε δραστηριότητες διάχυσης. Επιπρόσθετα, ελέγχεται κατά πόσο τα Παραδοτέα θα παραδίδονται σε μορφή που να επιτρέπει την υποβολή τους στο ΙΔΕΚ και την ενδεχόμενη αξιολόγησή τους από εξωτερικό εμπειρογνώμονα, στο πλαίσιο της διαδικασίας παρακολούθησης του έργου.

Επίσης, σε σπάνιες περιπτώσεις θα συζητείται το ενδεχόμενο τροποποιήσεων επί του έργου, για τις οποίες προέκυψε η ανάγκη κατά το χρονικό διάστημα από την καταληκτική ημερομηνία μέχρι και τη συνάντηση ετοιμασίας συμβολαίου. Σε αυτή την περίπτωση θα υποβάλλεται γραπτώς σχετικό αίτημα από το Συντονιστή προς το ΙΔΕΚ και δύναται να ζητηθεί η άποψη ανεξάρτητου εμπειρογνώμονα επί του θέματος.

Πριν την ολοκλήρωση της διαδικασίας ετοιμασίας συμβολαίου, πρέπει να υποβληθούν στο ΙΔΕΚ:

- Το υπογεγραμμένο από τους φορείς του Δικτύου Συνεργασίας Συμφωνητικό Δικτύου Συνεργασίας,
- Ενυπόγραφη συγκατάθεση για τον Κανονισμό Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων από τον Ανάδοχο Φορέα,
- Όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις / άδειες που απαιτούνται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και σχετίζονται με το αντικείμενο του έργου (βλ. Κεφ. 8 Ευρύτερο Νομικό Πλαίσιο) εκτός και αν η εκδίδουσα αρχή επιβεβαιώνει γραπτώς ότι η έγκριση θα δοθεί σε μεταγενέστερο στάδιο (Σημείωση: ο ΣΕ έχει υποχρέωση να υποβάλει αίτηση στις αρμόδιες αρχές για εξασφάλισή τους εντός 30 ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία ανακοίνωσης των αποτελεσμάτων. Σε αντίθετη περίπτωση το Ίδρυμα διατηρεί το δικαίωμα τερματισμού της διαδικασίας ετοιμασίας Συμβολαίου),
- Άλλες βεβαιώσεις ή έγγραφα που μπορεί κατά καιρούς να απαιτούνται από τις αρμόδιες κρατικές αρχές ή να προκύπτουν από αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, και
- Υπεύθυνες Δηλώσεις από όλους τους φορείς του Δικτύου Συνεργασίας, αναφορικά με την τήρηση της κείμενης νομοθεσίας κ.α.

Επιπρόσθετα, οι φορείς του Ιδιωτικού Τομέα (Κατηγορίες Β.1, Β.2, Β.3 και Γ.1 και οι Ιδιωτικοί Φορείς της Κατηγορίας Α), πρέπει να υποβάλουν Υπεύθυνη Δήλωση που να βεβαιώνει τα ακόλουθα:

- Ο Φορέας δεν τελεί υπό πτώχευση, εκκαθάριση, παύση δραστηριοτήτων, αναγκαστική διαχείριση, ή πτωχευτικό συμβιβασμό, ή οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση που προκύπτει από παρόμοια διαδικασία προβλεπόμενη από τις εθνικές νομοθετικές ή κανονιστικές πράξεις,
- Δεν έχει κινηθεί εναντίον του Φορέα διαδικασία κήρυξης σε πτώχευση, εκκαθάρισης, αναγκαστικής διαχείρισης, πτωχευτικού συμβιβασμού, ή παρόμοια διαδικασία προβλεπόμενη από τις εθνικές νομοθετικές ή κανονιστικές πράξεις, και
- Ο Φορέας δεν έχει καταδικαστεί με απόφαση κυπριακού και/ή αλλοδαπού δικαστηρίου και/ή οποιασδήποτε κυπριακής και/ή αλλοδαπής εποπτικής και/ή ρυθμιστικής αρχής, για αδίκημα το οποίο ενέχει ηθική αισχροτήτα και/ή για συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση και/ή για αδίκημα σχετικό με την επαγγελματική τους διαγωγή.

Πέραν των πιο πάνω, σημειώνεται ότι, στις περιπτώσεις φορέων του ιδιωτικού τομέα θα ζητούνται στο στάδιο της Ετοιμασίας Συμβολαίου: (α) Για σκοπούς ελέγχου της οικονομικής βιωσιμότητας του ΑΦ ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για το προηγούμενο οικονομικό έτος (N-1) ή το έτος που προηγείται (N-2), όπου «N» το έτος διεξαγωγής της διαδικασίας Ετοιμασίας Συμβολαίου, (β) Βεβαίωση από ανεξάρτητο εξωτερικό εγκεκριμένο ελεγκτή ότι η επιχείρηση δεν είναι προβληματική βάσει των ελεγμένων οικονομικών καταστάσεων του προηγούμενου οικονομικού έτους (N-1) ή του έτους που προηγείται (N-2), όπου «N» το έτος διεξαγωγής της διαδικασίας Ετοιμασίας Συμβολαίου, και (γ) όπου εφαρμόζεται, Δήλωση για τις Ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας (De Minimis). Σημειώνεται ότι από τον Ιανουάριο 2022, τα ποσά Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας θα καταχωρούνται στο Ηλεκτρονικό Κεντρικό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων και Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας για εξασφάλιση της μη υπέρβασης του ανώτατου ορίου.

Για σκοπούς ετοιμασίας συμβολαίων, η βεβαίωση ότι η επιχείρηση δεν είναι προβληματική (βλέπε (β) πιο πάνω) θα έχει ισχύ είκοσι τέσσερις (24) μήνες από την ημερομηνία αναφοράς των ελεγμένων οικονομικών καταστάσεων που έχουν υποβληθεί και εξεταστεί με βάση την διαδικασία ελέγχου.

Στην περίπτωση που στο Δίκτυο Συνεργασίας συμμετέχει Ερευνητικός Φορέας του Εξωτερικού (ΕΦΕ), μέσω του ΑΦ πρέπει να υποβάλλεται σχετική βεβαίωση του ΕΦΕ ότι δεν είναι κερδοσκοπικός και ότι μία από τις βασικές του δραστηριότητες είναι η διεξαγωγή έρευνας.

Γενικότερα, κατά το στάδιο της Ετοιμασίας Συμβολαίου θα επιβεβαιώνεται η ορθότητα των στοιχείων των φορέων. Προς τούτο το ΙΔΕΚ διατηρεί το δικαίωμα να ζητήσει οποιαδήποτε επιπρόσθετα έγγραφα κριθούν απαραίτητα για την επιβεβαίωση της ορθότητας των στοιχείων. Όπου είναι δυνατό, τα έγγραφα θα ζητούνται μία φορά ανά φορέα.

Επιπρόσθετα, με βάση τον Κανονισμό (Ε.Ε.) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24^{ης} Ιουνίου 2021 για τον Καθορισμό Κοινών Διατάξεων και τον Κανονισμό (Ε.Ε.) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12^{ης} Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ), το ΙΔΕΚ υποχρεούται να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλισθεί ότι η χρήση των κεφαλαίων συνάδει με το εφαρμοστέο ενωσιακό και εθνικό δίκαιο, ιδίως όσον αφορά την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διόρθωση περιπτώσεων απάτης, διαφθοράς και σύγκρουσης συμφερόντων.

Ως εκ τούτου, οι φορείς θα κληθούν να υποβάλουν στοιχεία σε σχέση με τους πραγματικούς δικαιούχους και τις δημόσιες συμβάσεις όπως παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Συντονιστικής Αρχής για το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) Κύπρου²⁵ και τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Διαχειριστικής Αρχής των Ταμείων Πολιτικής Συνοχής²⁶.

Πίνακας III.5 ΠΙΝΑΚΑΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	
Κατηγορία Φορέων ²⁷	Υποχρεώσεις
Φορείς Ιδιωτικού Δικαίου (με υποχρέωση υποβολής στοιχείων πραγματικών δικαιούχων στα Επίσημα Μητρώα της Κυπριακής Δημοκρατίας)	<p>Φορείς με Αιτούμενη Χρηματοδότηση που δεν υπερβαίνει τις 150.000 Ευρώ θα πρέπει να υποβάλουν τις πιο κάτω πληροφορίες:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Αποδεικτικό Καταχώρησης των εν λόγω στοιχείων και μοναδικό αριθμό εγγραφής στο Επίσημο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων της Κυπριακής Δημοκρατίας <p>Φορείς με Αιτούμενη Χρηματοδότηση που υπερβαίνει τις 150.000 Ευρώ θα πρέπει να υποβάλουν τις πιο κάτω πληροφορίες:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Ονοματεπώνυμο, αριθμό ταυτότητας / διαβατηρίου και ημερομηνία γέννησης των πραγματικών δικαιούχων τους (UBOs), και ➤ Αποδεικτικό Καταχώρησης των εν λόγω στοιχείων και μοναδικό αριθμό εγγραφής στο Επίσημο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων της Κυπριακής Δημοκρατίας
Φορείς που υποχρεούνται να εφαρμόζουν τις Εθνικές και Κοινοτικές νομοθεσίες και πολιτικές που αφορούν στις δημόσιες συμβάσεις (δηλαδή ενεργούν ως Αναθέτουσες Αρχές)	<p>Καταχώρηση στο πληροφοριακό σύστημα της Διαχειριστικής Αρχής για τα Ταμεία Πολιτικής Συνοχής ή/και στο πληροφοριακό σύστημα της Συντονιστικής Αρχής για το Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας²⁸ (για τους Ερευνητικούς Φορείς του Εξωτερικού και τις υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης δεδομένου ότι δεν εξαιρούνται από τις πρόνοιες του νόμου για δημόσιες συμβάσεις όπως αυτές καταγράφονται στο Κεφ. 5.5. και για όλους τους υπόλοιπους διαγωνισμούς) των πιο κάτω στοιχείων σε σχέση με διαγωνισμούς δημοσίων συμβάσεων χρηματοδοτούμενων από έργα του ΙΔΕΚ, ανεξαρτήτως του ποσού της δημόσιας σύμβασης:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Αριθμός Διαγωνισμού ➤ Στοιχεία Αναθέτουσας Αρχής ➤ Μητρώο εμπλεκόμενων λειτουργών στη διαδικασία του διαγωνισμού ➤ Υπογεγραμμένες δηλώσεις αμεροληψίας των εμπλεκόμενων λειτουργών ➤ Τον ανάδοχο της σύμβασης (ή τον επιτυχών οικονομικό φορέα) και τον μοναδικό αριθμό ταυτοποίησης του στο Επίσημο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων της χώρας εγγραφής του ➤ Την αξία της σύμβασης ➤ Το είδος του διαγωνισμού και της διαγωνιστικής διαδικασίας που ακολουθήθηκε ➤ Για τον ανάδοχο της σύμβασης:

²⁵ Διαδικασίες Διασφάλισης Συμβατότητας με την Εθνική και Ενωσιακή Πολιτική για τις Δημόσιες Συμβάσεις και Διασφάλισης της Πρόληψης, του Εντοπισμού και της Διόρθωσης Περιπτώσεων Απάτης, Διαφθοράς και Σύγκρουσης Συμφερόντων στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Κατευθυντήριες Γραμμές ΣΑΑ)

<http://www.cyprus-tomorrow.gov.cy/cypresidency/kyprostoavrio.nsf/All/2452E45691D999FBC2258893003E9ACC?OpenDocument>

²⁶ Κατευθυντήριες Γραμμές για τις Διαδικασίες Διασφάλισης Συμβατότητας με την Εθνική και Ενωσιακή Αρχή για τις Δημόσιες Συμβάσεις και Διασφάλισης της Πρόληψης, του Εντοπισμού και της Διόρθωσης Περιπτώσεων Απάτης, Διαφθοράς και Σύγκρουσης Συμφερόντων στο Πλαίσιο των Προγραμμάτων «ΘΑΛΕΙΑ2021-2027» και «Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας»

<https://thalia.com.cy/circulars/>

²⁷ Οι πρόνοιες ισχύουν μόνο για τους Ανάδοχους και Συνεργαζόμενους Φορείς.

²⁸ <https://cyprus-tomorrow.gov.cy/cypresidency/kyprostoavrio.nsf/All/3A7B366A18F25173C2258A9F00277216?OpenDocument>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Με χώρα σύστασης την Κυπριακή Δημοκρατία: Αποδεικτικό Καταχώρησης των στοιχείων των πραγματικών δικαιούχων τους και μοναδικό αριθμό εγγραφής στο Επίσημο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων της Κυπριακής Δημοκρατίας 2. Με χώρα σύστασης άλλο κράτος-μέλος της ΕΕ (δεσμεύεται από την Οδηγία (ΕΕ) 2015/849): <ol style="list-style-type: none"> (α) Αποδεικτικό Καταχώρησης των στοιχείων των πραγματικών δικαιούχων τους και μοναδικό αριθμό εγγραφής στο Επίσημο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων της Κυπριακής Δημοκρατίας, και (β) ονοματεπώνυμο, αριθμό ταυτότητας / διαβατηρίου και ημερομηνία γέννησης των πραγματικών δικαιούχων τους 3. Με χώρα σύστασης εκτός ΕΕ (δε δεσμεύεται από την Οδηγία (ΕΕ) 2015/849): <ol style="list-style-type: none"> (α) ονοματεπώνυμο, αριθμό ταυτότητας / διαβατηρίου και ημερομηνία γέννησης των πραγματικών δικαιούχων τους, ή (β) ονοματεπώνυμο, αριθμό ταυτότητας / διαβατηρίου και ημερομηνία γέννησης των ανώτερων διοικητικών στελεχών. <p>➤ Ονοματεπώνυμο των υπεργολάβων που θα χρησιμοποιηθούν για την εκτέλεση της σύμβασης (εάν εφαρμόζεται)</p> <p>Οι Αναθέτουσες Αρχές, μέσω δεόντως εξουσιοδοτημένου ατόμου, θα πρέπει να καταχωρήσουν τα πιο πάνω στοιχεία στο πληροφοριακό σύστημα της Συντονιστικής / Διαχειριστικής Αρχής (αναλόγως της πηγής χρηματοδότησης) τρεις μήνες μετά την υπογραφή του Συμβολαίου και το αργότερο μέχρι την υποβολή του Αιτήματος Πληρωμής στο οποίο περιλαμβάνονται δαπάνες σε σχέση με τις εν λόγω δημόσιες συμβάσεις. Για την καταχώρηση των πιο πάνω στοιχείων τα εξουσιοδοτημένα άτομα θα πρέπει να αποκτήσουν πρόσβαση στο πληροφοριακό σύστημα ακολουθώντας τη σχετική διαδικασία που προνοείται από τη Διαχειριστική / Συντονιστική Αρχή. Το ΙΔΕΚ θα διενεργεί ελέγχους στα υποβληθέντα στοιχεία για τις δημόσιες συμβάσεις και σε περίπτωση εντοπισμού μη καταχώρησης των στοιχείων δύναται να κρίνει τη σχετική δαπάνη ως μη επιλέξιμη για χρηματοδότηση.</p>
--	--

Το ΙΔΕΚ καθώς και άλλες αρμόδιες αρχές θα διενεργούν ελέγχους στα υποβληθέντα στοιχεία των πραγματικών δικαιούχων με στόχο την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διόρθωση περιπτώσεων απάτης, διαφθοράς και σύγκρουσης συμφερόντων στη βάση σχετικών εγκυκλίων και κατευθυντήριων γραμμών που θα εκδίδονται από την αρμόδια εθνική αρχή.

Η διαδικασία Ετοιμασίας Συμβολαίου μπορεί να διακοπεί εφόσον διαπιστωθεί ένα από τα ακόλουθα:

- Το σύνολο ή σημαντικό τμήμα του έργου έχει τύχει στο παρελθόν ή τυγχάνει παράλληλης χρηματοδότησης από το ΙΔΕΚ ή άλλη πηγή και η χρηματοδότηση σωρευτικά έχει ξεπεράσει τα ανώτατα όρια ενίσχυσης,
- Η πρόταση έργου περιέχει οποιοδήποτε στοιχείο που προέκυψε από παράνομη ή αντιδεοντολογική ενέργεια οποιουδήποτε,
- Δεν έχουν υποβληθεί επαρκή αποδεικτικά στοιχεία για τον νομοτυπικό έλεγχο των φορέων του Δικτύου Συνεργασίας,
- Ο ΑΦ δεν πληροί τον ορισμό της νεοσύστατης επιχείρησης (όπου η συμμετοχή τους απαιτείται από την Πρόσκληση) όπως αυτός ορίζεται στο Κεφ. 1.2. κατά την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης, δηλαδή την ημερομηνία υπογραφής του Συμβολαίου (σύμφωνα με το Κεφ. 4.5.),
- Ο ΑΦ δεν έχει έρθει σε γραπτή συμφωνία με το Ίδρυμα για τον τρόπο εξόφλησης προηγούμενων οικονομικών του εκκρεμοτήτων έναντι του ΙΔΕΚ (διευκρινίζεται ότι η εξόφληση οφειλών προς το Ίδρυμα πρέπει να πραγματοποιείται ανεξάρτητα από

την εξέταση, παράλληλα, τυχόν ένστασης που έχει υποβληθεί για το συγκεκριμένο έργο),

- Οι συμμετέχοντες φορείς και πρόσωπα δεν εντάσσονται στην κατηγορία δικαιούχων της Πρόσκλησης Υποβολής Προτάσεων ή δεν έχουν το δικαίωμα υποβολής/συμμετοχής στην πρόταση,
- Εφόσον αποδειχθεί ότι το περιεχόμενο της πρότασης έργου ή τα συμπληρωματικά στοιχεία που θα υποβληθούν περιλαμβάνουν αναληθή στοιχεία,
- Εφόσον διαπιστωθεί ότι ο ΑΦ τελεί υπό πτώχευση, εκκαθάριση, παύση δραστηριοτήτων, αναγκαστική διαχείριση, ή πτωχευτικό συμβιβασμό, ή οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση που προκύπτει από παρόμοια διαδικασία προβλεπόμενη από τις εθνικές νομοθετικές ή κανονιστικές πράξεις,
- Δεν είναι δυνατό να επέλθει συμφωνία στα θέματα ετοιμασίας συμβολαίου (συμπερ. της μη υποβολής των απαραίτητων στοιχείων) **εντός του χρονικού πλαισίου** που έχει καθοριστεί από το ΙΔΕΚ, και
- Εφόσον διαπιστωθεί η προσπάθεια εξαπάτησης του Ιδρύματος όσον αφορά στη σύγκρουση συμφερόντων των πραγματικών δικαιούχων των φορέων που συμμετέχουν στην πρόταση έργου με άτομα που εμπλέκονται στη διαδικασία αξιολόγησής της.

Έλεγχος Οικονομικής Βιωσιμότητας Φορέων

Ο έλεγχος της οικονομικής βιωσιμότητας (Financial Viability) των Φορέων θα γίνεται στη φάση της Ετοιμασίας Συμβολαίου και θα αφορά μόνο στους Ανάδοχους Φορείς Έργων, ιδιωτικού δικαίου (νομικά και φυσικά πρόσωπα που ασκούν τακτικά οικονομική δραστηριότητα), οι οποίοι θα τύχουν χρηματοδότησης από το ΙΔΕΚ με ποσό:

- α) ίσο ή μεγαλύτερο των 120.000 Ευρώ για ένα έργο, ή
- β) κάτω των 120.000 Ευρώ ανά έργο αλλά σωρευτικά²⁹ ίσο ή μεγαλύτερο από το ποσό αυτό για περισσότερα του ενός έργα.

Επιπρόσθετα, το ΙΔΕΚ σε ειδικές περιπτώσεις, διατηρεί το δικαίωμα για διενέργεια ελέγχου οικονομικής βιωσιμότητας σε Ανάδοχους Φορείς Έργων ιδιωτικού δικαίου, ανεξαρτήτως του ύψους της χρηματοδότησης που θα λάβουν.

Από τη διαδικασία ελέγχου της οικονομικής βιωσιμότητας εξαιρούνται οι ιδιωτικοί φορείς των οποίων τα έσοδα προέρχονται σε ποσοστό ίσο ή πέραν του 50% από κρατική χορηγία (στο ποσοστό αυτό δεν περιλαμβάνονται έσοδα που λαμβάνονται από κρατική χορηγία λόγω συμμετοχής του φορέα σε ανταγωνιστικά ή άλλα προγράμματα ή έργα).

Για τη διαδικασία ελέγχου οικονομικής βιωσιμότητας απαιτείται η υποβολή ελεγμένων οικονομικών καταστάσεων των Φορέων για το προηγούμενο οικονομικό έτος (N-1) ή το έτος που προηγείται (N-2), όπου «N» το έτος διεξαγωγής της διαδικασίας Ετοιμασίας Συμβολαίου. Οι ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις πρέπει κατ' ελάχιστο να περιλαμβάνουν:

- Ισολογισμό,
- Κατάσταση Αποτελεσμάτων και Λοιπών Συνολικών Εσόδων, και

---

²⁹ Στο ποσό αυτό δεν προσμετρούνται τα ποσά που προέρχονται από τα Προγράμματα: «Κουπόνια Καινοτομίας», «Συμμετοχή σε Εκδηλώσεις Διεθνούς Δικτύωσης» και «Ενθάρρυνση Συντονισμού Έργων στο Πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020».

- Έκθεση Ανεξάρτητου Εξωτερικού Εγκεκριμένου Ελεγκτή.

Οι επεξηγηματικές σημειώσεις αποτελούν μέρος των Οικονομικών Καταστάσεων και πρέπει να προσκομίζονται.

Για Ανάδοχο Φορέα ο οποίος ανήκει σε συγκρότημα εταιριών θα πρέπει να προσκομίζονται οι ξεχωριστές ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις του εν λόγω φορέα και δεν θα γίνονται αποδεκτές οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του συγκροτήματος.

Στην περίπτωση που οι φορείς δεν διαθέτουν ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για ένα εκ των δύο πιο πάνω ετών, τότε η διαδικασία Ετοιμασίας Συμβολαίου διακόπτεται. Εξαιρέση αποτελούν οι φορείς οι οποίοι βάσει εθνικής νομοθεσίας δεν υποχρεώνονται να ετοιμάζουν Οικονομικές Καταστάσεις. Οι εν λόγω φορείς, στο πλαίσιο του ελέγχου οικονομικής βιωσιμότητας θα κατατάσσονται στην κατηγορία με βαθμολογία 1-3, όπως περιγράφεται στον Πίνακα III.6.

Η μέθοδος ελέγχου οικονομικής βιωσιμότητας που χρησιμοποιεί το ΙΔΕΚ, στηρίζεται στην αντίστοιχη μέθοδο αξιολόγησης της οικονομικής βιωσιμότητας φορέων όπως αυτή εφαρμόζεται από την ΕΕ στα Προγράμματα Πλαίσιο της. Για το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ «Ορίζοντας 2020» η μέθοδος παρουσιάζεται αναλυτικά στον «Οδηγό Εγγραφής, Επικύρωσης και Ελέγχου Οικονομικής Βιωσιμότητας Δικαιούχων» του Προγράμματος³⁰.

Με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου οικονομικής βιωσιμότητας οι φορείς κατατάσσονται σε τέσσερις (4) κατηγορίες. Στον Πίνακα III.6 παρουσιάζονται τα πιθανά αποτελέσματα του ελέγχου οικονομικής βιωσιμότητας και τα μέτρα που λαμβάνονται από το ΙΔΕΚ για ολοκλήρωση της διαδικασίας Ετοιμασίας Συμβολαίου:

Πίνακας III.6 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΦΟΡΕΩΝ		
Βαθμολογία	Γενικός Χαρακτηρισμός	Μέτρα από ΙΔΕΚ
0	Μη ικανοποιητική	Διακοπή διαδικασίας Ετοιμασίας Συμβολαίου
1-3	Αδύνατη	(α) Απαιτήση καταβολής από το Φορέα τραπεζικής εγγύησης ίσης με το ποσό της προκαταβολής η οποία θα έχει διάρκεια από την έναρξη του έργου μέχρι έξι (6) μήνες μετά την ημερομηνία λήξης Συμβολαίου (πρότυπο επιστολής θα εξασφαλισθεί από το ΙΔΕΚ), ή (β) Καταβολή μικρότερης προκαταβολής της τάξης του 15% και εξαμηνιαίων δόσεων στη βάση των επιλέξιμων δαπανών του Φορέα οι οποίες θα δηλώνονται σε σχετικά Αιτήματα Πληρωμής και θα εγκρίνονται από το ΙΔΕΚ.
4-5	Ικανοποιητική	Δεν λαμβάνονται οποιαδήποτε μέτρα.
6-10	Καλή	Δεν λαμβάνονται οποιαδήποτε μέτρα.

Οι φορείς έχουν τη δυνατότητα να ελέγξουν την οικονομική τους βιωσιμότητα χρησιμοποιώντας το εργαλείο Ελέγχου Οικονομικής Βιωσιμότητας που βρίσκεται αναρτημένο στην Πύλη Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών IRIS.

Για σκοπούς ετοιμασίας συμβολαίων τα αποτελέσματα του ελέγχου οικονομικής βιωσιμότητας των φορέων θα έχουν ισχύ είκοσι τέσσερις (24) μήνες από την ημερομηνία

³⁰ Guide on beneficiary registration, validation and financial viability check http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/lev/h2020-guide-lev_en.pdf

αναφοράς των ελεγχμένων οικονομικών καταστάσεων που έχουν υποβληθεί και εξεταστεί με βάση την διαδικασία ελέγχου.

Χαρτοσήμανση

Σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία και τον Έφορο Τελών Χαρτοσήμου το ΙΔΕΚ εξαιρείται του τέλους χαρτοσήμου. Εντούτοις, τα συμβόλαια ερευνητικών έργων που συνάπτει το ΙΔΕΚ με τους Δικαιούχους θα πρέπει να υποβάλλονται στον Έφορο Τελών Χαρτοσήμου για να εξετάζονται, το κάθε ένα ξεχωριστά, εάν οι δραστηριότητές τους αφορούν σε τεχνικά έργα, τα οποία εμπίπτουν στις πρόνοιες του Περί Χαρτοσήμων Νόμου.

Ως εκ τούτου, το κάθε συμβόλαιο ερευνητικού έργου με προϋπολογισμό άνω των 5.000 Ευρώ, θα πρέπει να υποβάλλεται, το αργότερο δέκα (10) ημερολογιακές ημέρες μετά την υπογραφή του, από τον Ανάδοχο Φορέα, στον Έφορο Τελών Χαρτοσήμου.

4.5. ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ - ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ

Η τελική απόφαση για τα έργα που θα χρηματοδοτηθούν γίνεται με βάση τα αποτελέσματα της διαδικασίας Ετοιμασίας Συμβολαίου. Η υπογραφή των Συμβολαίων πρέπει να ολοκληρώνεται μέχρι 3 μήνες από την ημερομηνία κλήσης σε ετοιμασία Συμβολαίου. Σε αντίθετη περίπτωση το ΙΔΕΚ διατηρεί το δικαίωμα να τερματίσει τη διαδικασία ετοιμασίας του Συμβολαίου.

Η Ημερομηνία Χορήγησης της Ενίσχυσης ορίζεται ως η ημερομηνία υπογραφής του συμβολαίου ή στις περιπτώσεις που δεν υπογράφεται συμβόλαιο, η ημερομηνία επιστολής του ΙΔΕΚ προς το δικαιούχο για έγκριση της χρηματοδότησης.

Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 όλες οι αποφάσεις για χρηματοδότηση, οι οποίες αφορούν κρατική ενίσχυση, θα ληφθούν μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2026, με βάση την αναθεωρημένη διάρκεια ισχύος του Γενικού Κανονισμού Απαλλαγής κατά Κατηγορία (ΓΚΑΚ).

Για κάθε έργο που επιλέγεται για χρηματοδότηση, κατά κανόνα, υπογράφεται Συμβόλαιο Έργου. Το Συμβόλαιο υπογράφουν οι νόμιμοι εκπρόσωποι του ΙΔΕΚ και του Ανάδοχου Φορέα. Η ημερομηνία Ολοκλήρωσης της Υλοποίησης του έργου ορίζεται ως η ημερομηνία ολοκλήρωσης της επιστημονικής υλοποίησης του έργου. Η ημερομηνία Λήξης Συμβολαίου ορίζεται ως η ημερομηνία μεταφοράς από τον Ανάδοχο Φορέα στους Συνεργαζόμενους Φορείς του μέρους της καταβληθείσας από το ΙΔΕΚ χρηματοδότησης που τους αναλογεί. Στην περίπτωση που δεν υπάρχουν Συνεργαζόμενοι Φορείς, η ημερομηνία Λήξης Συμβολαίου ορίζεται ως η ημερομηνία καταβολής στον Ανάδοχο Φορέα της τελευταίας δόσης χρηματοδότησης από το ΙΔΕΚ.

Το ΙΔΕΚ διατηρεί το δικαίωμα να ακυρώσει το Συμβόλαιο Έργου, εάν ο εκπρόσωπος του Ανάδοχου Φορέα δεν προσέλθει να το υπογράψει εντός ενός (1) μηνός από την ημερομηνία κλήσης του για υπογραφή.

5. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΡΓΩΝ

5.1. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Η διαχείριση των έργων γίνεται σύμφωνα με τις πρόνοιες των Συμβολαίων Έργου. Το ΙΔΕΚ έχει το δικαίωμα να ενεργεί κατά τρόπο που να εξασφαλίζει την ομαλή υλοποίηση των έργων που χρηματοδοτεί, μέσω ουσιαστικών ελέγχων και, σε περίπτωση εντοπισμού ατασθαλιών, μέσω της επιβολής αποτρεπτικών κυρώσεων.

Ο Ανάδοχος Φορέας (ΑΦ) έχει την ευθύνη για την ορθή υλοποίηση του συνόλου του Προϋπολογισμού του έργου. Επιπρόσθετα, ο ΑΦ αναλαμβάνει την ευθύνη καθοδήγησης των υπολοίπων Φορέων του Δικτύου Συνεργασίας, ως προς τους κανονισμούς και τις διαδικασίες διαχείρισης του έργου.

Κάθε Φορέας του Δικτύου Συνεργασίας έχει την ευθύνη της ορθής διαχείρισης της χορηγίας που λαμβάνει και της υλοποίησης των δαπανών που τον αφορούν στο πλαίσιο της υλοποίησης του έργου.

Σε περίπτωση που ο ΑΦ διαπιστώσει ότι, Φορέας του Δικτύου Συνεργασίας δεν ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις του σε σχέση με την υλοποίηση του έργου και τη διαχείριση του προϋπολογισμού, τότε πρέπει να λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα και να ενημερώνει άμεσα το ΙΔΕΚ.

Νομική Ευθύνη

Νομικά υπεύθυνος έναντι του ΙΔΕΚ για τη διαχείριση και υλοποίηση του έργου είναι ο Ανάδοχος Φορέας.

Τήρηση Αρχείου και Υποβολή Δικαιολογητικών

Ο Ανάδοχος Φορέας έχει την υποχρέωση να τηρεί όλα τα στοιχεία και δικαιολογητικά που αφορούν στην πορεία υλοποίησης του έργου (όπως εκθέσεις προόδου, αιτήματα πληρωμής, αποδεικτικά δαπανών, στοιχεία για τους δείκτες του έργου, απαιτούμενες άδειες, δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας κοκ) σε ξεχωριστό έντυπο ή ηλεκτρονικό Φάκελο Έργου, τον οποίο υποχρεούται να διατηρεί τουλάχιστον για δέκα (10) χρόνια από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης σύμφωνα με τον Γενικό Κανονισμό Απαλλαγής ΕΕ 651/2014. Προς τούτο, ο ΑΦ θα πρέπει να ζητά αντίγραφα των παραστατικών των υπόλοιπων Φορέων του Δικτύου Συνεργασίας.

Όλοι οι φορείς του Δικτύου Συνεργασίας είναι υποχρεωμένοι να τηρούν έντυπο ή ηλεκτρονικό αρχείο με όλα τα πρωτότυπα δικαιολογητικά (τιμολόγια, αποδείξεις, συμφωνίες, δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας, κοκ) που αφορούν στην υλοποίηση του έργου για τουλάχιστον δέκα (10) χρόνια, από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης, σύμφωνα με τον Γενικό Κανονισμό Απαλλαγής ΕΕ 651/2014.

Στις περιπτώσεις μη ορθής τήρησης του Φακέλου Έργου, όπως καθορίζεται πιο πάνω, με αποτέλεσμα την απώλεια πόρων από το Κράτος προερχόμενων από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, τότε ο ΑΦ έχει την ευθύνη επιστροφής της σχετικής χορηγίας εντόκως, σύμφωνα με το Κεφ. 5.6. της παρούσας Προκήρυξης.

Ο Φάκελος Έργου και/ή τα αρχεία των Συνεργαζόμενων Φορέων θα ελέγχονται από το ΙΔΕΚ κατά τις επιτόπιες οικονομικές επαληθεύσεις που θα πραγματοποιούνται στον Ανάδοχο Φορέα ή στους Συνεργαζόμενους Φορείς κατά περίπτωση.

5.2. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ ΕΡΓΩΝ

Ο Συντονιστής Έργου (ΣΕ) έχει τη δυνατότητα να προχωρήσει σε τροποποίηση έργου, για τις ακόλουθες περιπτώσεις, χωρίς προηγούμενη έγκριση του ΙΔΕΚ:

- **Σύνθεση της Ερευνητικής Ομάδας:** Τροποποιήσεις ως προς τα μέλη της ερευνητικής ομάδας με εξαίρεση τον ΣΕ και για μέλη όπου υπάρχει ειδική στόχευση του Προγράμματος για συμμετοχή συγκεκριμένων ομάδων ερευνητών (πχ Νέων Ερευνητών σε πρόγραμμα ΔΙΔΑΚΤΩΡ).
- **Αλλαγή/τροποποίηση Δραστηριότητας Έργου, Ήσσονος Σημασίας:** Όπου ο ΣΕ κρίνει ότι ερευνητική ή άλλη δραστηριότητα έργου χρήζει μικρής αλλαγής ή τροποποίησης, χωρίς να υφίσταται σοβαρός αντίκτυπος στην πορεία του Έργου, τότε μπορεί να εφαρμόζει μονομερώς την τροποποίηση.

Για τις πιο κάτω περιπτώσεις είναι δυνατή η τροποποίηση έργου, αλλά απαιτείται προηγούμενη έγκριση του ΙΔΕΚ:

- **Παράταση Έργου:** Δίνεται η δυνατότητα υποβολής αιτήματος παράτασης της διάρκειας υλοποίησης του έργου, όπου είναι απαραίτητο. Η διάρκεια της χρονικής παράτασης δεν θα υπερβαίνει τους 3 μήνες. Το αίτημα παράτασης αφορά στην ημερομηνία ολοκλήρωσης της υλοποίησης του έργου και παραχωρείται κατά κανόνα μόνο μία φορά.
- **Σύνθεση Δικτύου Συνεργασίας:** Το αίτημα μπορεί να αφορά σε αλλαγή, προσθήκη ή αποχώρηση Συνεργαζόμενου Φορέα από το Δίκτυο. Το ΙΔΕΚ εξετάζει τους λόγους για τους οποίους ζητείται η τροποποίηση της σύνθεσης του Δικτύου, ενώ ο ΣΕ φροντίζει ώστε να τηρούνται οι πρόνοιες της Πρόσκλησης στο πλαίσιο της οποίας εγκρίθηκε το έργο και οι πρόνοιες του Συμφωνητικού του Δικτύου Συνεργασίας.
- **Αλλαγή Ερευνητικού Φορέα Εξωτερικού:** Το αίτημα μπορεί να αφορά σε αλλαγή, προσθήκη ή διακοπή συνεργασίας με τον Ερευνητικό Φορέα Εξωτερικού.
- **Αλλαγή/Τροποποίηση Δραστηριότητας Έργου, Μείζονος Σημασίας:** Ο ΣΕ μπορεί να αιτηθεί από το ΙΔΕΚ την έγκριση τροποποίησης ερευνητικής δραστηριότητας του έργου η οποία είναι μείζονος σημασίας για το έργο.
- **Αίτημα για Τερματισμό Έργου:** Σε εξαιρετικές περιπτώσεις το ΙΔΕΚ μπορεί να εξετάσει και να αποδεχθεί, αίτημα για τερματισμό του έργου. Τυχόν αποδοχή του αιτήματος μπορεί να συνοδευτεί από απαίτηση του ΙΔΕΚ για επιστροφή μέρους ή όλης της χρηματοδότησης που έχει καταβάλει για την υλοποίηση του έργου μέχρι τη δεδομένη στιγμή.
- **Αίτημα για Αλλαγή ΣΕ:** Σε εξαιρετικές περιπτώσεις το ΙΔΕΚ μπορεί να εξετάσει και να αποδεχθεί, αίτημα για αλλαγή ΣΕ, το οποίο κατά κανόνα υποβάλλεται από τον Νόμιμο Εκπρόσωπο του Ανάδοχου Φορέα του έργου, συνοδευόμενο από στοιχεία τα οποία επιβάλλουν στην αλλαγή του ΣΕ.

Στις πιο πάνω περιπτώσεις το ΙΔΕΚ δύναται, πριν αποφασίσει για αποδοχή ή απόρριψη ενός αιτήματος, να συμβουλευτεί ειδικό εμπειρογνώμονα.

Η βασική προϋπόθεση για την αποδοχή ενός αιτήματος τροποποίησης έργου από το ΙΔΕΚ είναι να μην υποβαθμίζεται το φυσικό αντικείμενο του έργου, να μην επηρεάζονται οι

δυνατότητες αξιοποίησης και διάχυσης των αποτελεσμάτων και να μην δημιουργείται αξιοσημείωτη απόκλιση από τους στόχους της Πρόσκλησης στο πλαίσιο της οποίας χρηματοδοτείται το έργο. Επιπρόσθετα, λαμβάνονται υπόψη και άλλοι παράγοντες όπως η αποφυγή αρνητικής επίπτωσης πάνω στον οικονομικό προγραμματισμό του Ιδρύματος, πάνω στην έγκαιρη απορρόφηση πόρων από τα Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία της ΕΕ, κ.α.

Όπου χρειάζεται η έγκριση του ΙΔΕΚ, αυτή κοινοποιείται στο Συντονιστή ή Ανάδοχο Φορέα του έργου εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία παραλαβής του αιτήματος. Για την εξέταση αιτήματος τροποποίησης δραστηριότητας μείζονος σημασίας, ή αιτήματος για αλλαγή ΣΕ, το χρονικό πλαίσιο εξέτασης είναι σαράντα πέντε (45) ημερολογιακές ημέρες. Στην περίπτωση που απαιτούνται συμπληρωματικά στοιχεία για να ολοκληρωθεί η εξέταση ενός αιτήματος, το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί για την υποβολή τους, προστίθεται στο προβλεπόμενο χρονικό διάστημα εντός του οποίου πρέπει να κοινοποιηθεί η απόφαση του ΙΔΕΚ. Εάν τα συμπληρωματικά στοιχεία αδικαιολόγητα δεν υποβληθούν στο ΙΔΕΚ εντός είκοσι ενός (21) ημερολογιακών ημερών από την ημέρα που ζητούνται, το ΙΔΕΚ διατηρεί το δικαίωμα να απορρίψει το αίτημα.

Για όλες τις τροποποιήσεις που γίνονται, είτε με έγκριση του ΙΔΕΚ είτε με μονομερή απόφαση του ΣΕ, γίνεται ειδική αναφορά στις εκθέσεις προόδου.

Αναπροσαρμογή Προϋπολογισμού

Ο Συντονιστής Έργου (ΣΕ) έχει το δικαίωμα να προχωρήσει στην αναπροσαρμογή του Προϋπολογισμού των Φορέων του Δικτύου Συνεργασίας, χωρίς προηγούμενη έγκριση από το ΙΔΕΚ, εφόσον αυτή αφορά σε:

- Τροποποίηση στο ύψος μιας κατηγορίας δαπανών που δεν αποκλίνει πέραν του $\pm 40\%$ του ποσού που αναφέρεται στον αρχικό προϋπολογισμό με μέγιστο όριο τις € 15.000, ή
- Μεταφορά σε κατηγορία Δαπάνης με μηδενικό προϋπολογισμό, που δεν ξεπερνά τα € 2.000.

Νοείται ότι για τα Έργα που χρηματοδοτούνται με την μέθοδο «Αμοιβές Προσωπικού + 40% επί των Αμοιβών Προσωπικού για κάλυψη των υπολοίπων δαπανών» δεν μπορεί να γίνει οποιαδήποτε αναπροσαρμογή του Προϋπολογισμού των Φορέων του Δικτύου Συνεργασίας, χωρίς την έγκριση του ΙΔΕΚ.

Το ΙΔΕΚ διατηρεί το δικαίωμα μη έγκρισης των τροποποιήσεων κατά την εξέταση του Αιτήματος Πληρωμής εφόσον κριθεί ότι δεν τηρούνται οι γενικές προϋποθέσεις επιλεξιμότητας των δαπανών, όπως περιγράφονται στο Κεφ. 3.3. της Προκήρυξης των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020.

Στις περιπτώσεις που παρουσιάζεται ανάγκη για:

- (α) Τροποποίηση του Προϋπολογισμού του έργου που υπερβαίνει τα όρια που αναφέρονται πιο πάνω, και
- (β) Μεταφορά χρηματοδότησης από ένα Φορέα του Δικτύου Συνεργασίας σε άλλο ανεξάρτητα από το ύψος του ποσού,

θα πρέπει να υποβάλλεται από το Συντονιστή Έργου (ΣΕ) σχετικό αίτημα και να εξασφαλίζεται έγκριση από το ΙΔΕΚ. Αιτήματα Αναπροσαρμογής Προϋπολογισμού τα οποία εμπίπτουν στα προαναφερόμενα όρια δεν θα εξετάζονται από το Ίδρυμα.

Αναφορικά με τις αναπροσαρμογές στον προϋπολογισμό των χρηματοδοτούμενων Έργων διευκρινίζονται τα ακόλουθα:

- Οι αναπροσαρμογές προϋπολογισμού στις οποίες ο ΣΕ έχει το δικαίωμα να προχωρήσει χωρίς προηγούμενη έγκριση από το ΙΔΕΚ (εφόσον εμπίπτουν στα προαναφερθέντα όρια) αφορούν μόνο σε αναπροσαρμογές εντός της ίδιας Κατηγορίας Ενισχυόμενων Δραστηριοτήτων (π.χ. δαπάνες για «Δραστηριότητες Έρευνας και Ανάπτυξης»):
  - Στην περίπτωση Προγράμματος όμως όπου καθορίζεται συγκεκριμένος προϋπολογισμός ανά δραστηριότητα έρευνας στην Κατηγορία Ενισχυόμενων Δραστηριοτήτων «Δραστηριότητες Έρευνας και Ανάπτυξης», δεν επιτρέπεται η μεταφορά προϋπολογισμού από μία δραστηριότητα έρευνας σε άλλη.
- Στην περίπτωση που παρουσιάζεται ανάγκη για αναπροσαρμογές προϋπολογισμού μεταξύ διαφορετικών Κατηγοριών Ενισχυόμενων Δραστηριοτήτων³¹, ο ΣΕ θα πρέπει να υποβάλει σχετικό αίτημα και να εξασφαλίζεται έγκριση από το ΙΔΕΚ. Εξαιρέσεις αποτελούν τα ακόλουθα:
  - Ο προϋπολογισμός της Κατηγορίας Ενισχυόμενων Δραστηριοτήτων «Συμμετοχή σε Εμπορικές Εκθέσεις στο Εξωτερικό» (όπου εφαρμόζεται), ο οποίος θα συμπεριληφθεί στο Συμβόλαιο ενός έργου, δεν μπορεί να μεταφερθεί σε άλλες κατηγορίες δραστηριοτήτων, κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου.
  - Στο Πρόγραμμα «Ερευνητικές Υποδομές» δεν επιτρέπεται η μεταφορά προϋπολογισμού από και προς την Κατηγορία Ενισχυόμενων Δραστηριοτήτων «Επενδυτικές Ενισχύσεις για Ερευνητικές Υποδομές» κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου.

Στις περιπτώσεις αναπροσαρμογής προϋπολογισμού μεταξύ διαφορετικών Κατηγοριών Ενισχυόμενων Δραστηριοτήτων, διευκρινίζονται τα ακόλουθα:

- Η Τελική Ένταση Ενίσχυσης, η οποία ορίζεται ως ποσοστό της Αιτούμενης Χρηματοδότησης σε σχέση με τον Προϋπολογισμό του Έργου, δεν πρέπει να ξεπερνά την Τελική Ένταση Ενίσχυσης που καθορίζεται στο Συμβόλαιο Έργου, και η Τελική Χρηματοδότηση του ΙΔΕΚ (για το χρηματοδοτούμενο Έργο) δεν μπορεί να ξεπεράσει την Αιτούμενη Χρηματοδότηση του Έργου που καθορίζεται στο Συμβόλαιο.
- Οι επιμέρους Εντάσεις Ενίσχυσης για κάθε Κατηγορία Ενισχυόμενων Δραστηριοτήτων, δεν μπορούν να ξεπεράσουν την αντίστοιχη Μέγιστη Επιτρεπόμενη Ένταση Ενίσχυσης για κάθε κατηγορία, όπως καθορίζονται στην Προκήρυξη των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020.

---

³¹ Αφορά στα Προγράμματα Επιχειρηματικής Καινοτομίας («PRE-SEED», «SEED» και «INNOVATE»), το Πρόγραμμα «DISRUPT», το Πρόγραμμα «Ορίζοντας Ευρώπη – 2^η Ευκαιρία EIC» και το Πρόγραμμα «Ερευνητικές Υποδομές».

5.3. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΡΓΩΝ

Όλες οι δαπάνες που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του έργου θα πρέπει να αποδεικνύονται με τιμολόγια, αποδείξεις πληρωμής ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία που θα εκδίδονται στο όνομα του Φορέα του Δικτύου Συνεργασίας που αφορούν. Η τήρηση των αρχείων του Φορέα θα πρέπει να επιτρέπει την άμεση συσχέτιση των αντιγράφων που υποβλήθηκαν στο Αίτημα Πληρωμής με τα πρωτότυπα αποδεικτικά στοιχεία.

Σε Έργα που εμπíπτουν σε Προσκήσεις στις οποίες αναφέρεται ότι θα γίνεται χρήση της απλοποιημένης μεθόδου «Αμοιβές Προσωπικού + 40% επί των Αμοιβών Προσωπικού για κάλυψη των υπολοίπων δαπανών», στο Αίτημα Πληρωμής, δηλώνονται μόνο οι δαπάνες της κατηγορίας Αμοιβές Προσωπικού, όπως περιγράφεται πιο κάτω.

Η χρήση της απλοποιημένης μεθόδου υπολογισμού και δήλωσης δαπανών «Αμοιβές Προσωπικού + 40% επί των Αμοιβών Προσωπικού για κάλυψη των υπολοίπων δαπανών» σε ένα χρηματοδοτούμενο έργο δεν άρει την υποχρέωση των Δικαιούχων για τήρηση της Εθνικής Νομοθεσίας και του Ενωσιακού Κανονιστικού Πλαισίου, όπως περιγράφονται στο Μέρος 8.6 της παρούσας Προκήρυξης. Συναφώς αναφέρεται ότι οι αρμόδιοι ελεγκτικοί φορείς της Κυπριακής Δημοκρατίας διατηρούν το δικαίωμα να προβούν σε σχετικό έλεγχο για την εφαρμογή των Νόμων και Κανονισμών.

Λογιστικό Αρχείο / Μερίδα (Detailed Ledger)

Όλοι οι φορείς του Δικτύου Συνεργασίας υποχρεώνονται να καταχωρούν τις συναλλαγές στο λογαριασμό του έργου μέσα στο λογιστικό σύστημα του φορέα ο οποίος πρέπει να έχει επαρκή λογιστική κωδικοποίηση με σκοπό τον εντοπισμό και την ομαδοποίηση των δαπανών που αφορούν στο συγκεκριμένο έργο.

Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διασφαλίζεται ο άμεσος συσχετισμός των σταδίων διενέργειας των συναλλαγών από την αρχή μέχρι το τέλος και οι δαπάνες που αφορούν στο έργο, θα πρέπει να καταχωρούνται κατά τρόπο που να επιτρέπει τη συμφιλίωση μεταξύ των λογιστικών αρχείων, των αποδεικτικών στοιχείων και της διαχείρισης της χρηματοδότησης.

Το Λογιστικό Αρχείο του έργου, κάθε Φορέα, υποβάλλεται στο ΙΔΕΚ μαζί με κάθε αίτημα πληρωμής.

5.4. ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΑ ΔΑΠΑΝΩΝ

Τα απαραίτητα δικαιολογητικά που θα πρέπει να υποβάλλονται στο ΙΔΕΚ, ανά κατηγορία δαπανών, για σκοπούς ελέγχου και έγκρισης των επιλέξιμων δαπανών καταγράφονται με λεπτομέρεια παρακάτω.

Διευκρινίζεται ότι, ηλεκτρονικές συναλλαγές είναι επιλέξιμες νοουμένου ότι πληρούνται οι απαιτήσεις που καταγράφονται παρακάτω.

Κατά κανόνα το ίδιο αποδεικτικό δαπάνης θα υποβάλλεται μόνο μία φορά στο Ίδρυμα.

5.4.1. Αμοιβές Προσωπικού

Δελτία Αναφοράς Χρόνου (Time Sheets) και Συμβόλαια Εργοδότησης

Όλοι οι φορείς του Δικτύου Συνεργασίας θα πρέπει να διατηρούν Δελτία Αναφοράς Χρόνου (ΔΑΧ) για όλα τα μέλη της ερευνητικής τους ομάδας. Τα ΔΑΧ πρέπει να καλύπτουν το 100% του χρόνου εργασίας του εργαζομένου. Στα ΔΑΧ πρέπει να αποτυπώνονται οι πραγματικές ώρες απασχόλησης ανά μέρα για κάθε χρηματοδοτούμενο έργο από το ΙΔΕΚ ή άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς και οποιεσδήποτε άλλες δραστηριότητες του εργαζόμενου στο φορέα.

Τα μέλη της ερευνητικής ομάδας θα δηλώνουν για κάθε μήνα που συμπεριλαμβάνεται σε μια οικονομική έκθεση τις ώρες που αφιερώνουν σε όλα τα χρηματοδοτούμενα έργα (ΙΔΕΚ, Ορίζοντας 2020/Ευρώπη, άλλους εθνικούς ή ευρωπαϊκούς χρηματοδοτικούς φορείς) και σε άλλες δραστηριότητες (π.χ. διοίκηση οργανισμού) έστω και αν ο χρόνος που αφορά σε έργα του Ιδρύματος είναι μηδέν. Σε περίπτωση πολλαπλής εργοδότησης, οι φορείς θα δηλώνουν κατά την υποβολή ενδιάμεσης και τελικής έκθεσης στο Ίδρυμα όλες τις εργοδοτήσεις των ερευνητών που συμμετέχουν στα έργα που υλοποιούν. Σε περίπτωση υπέρβασης των συνολικών παραγωγικών ωρών (1720), οι ενδεχόμενες αποκοπές θα γίνονται κατά χρονολογική σειρά που ολοκληρώνονται οι περίοδοι των έργων και νοουμένου ότι προκύπτει η ανάγκη για αποκοπή.

Τα ΔΑΧ θα πρέπει να τηρούνται σε ημερήσια βάση και να αναφέρουν τον Αριθμό Πρωτοκόλλου του κάθε έργου που χρηματοδοτείται από το ΙΔΕΚ και τη Δέσμη Εργασίας για την οποία αφιερώθηκε ο δηλωμένος χρόνος. Το κάθε Δελτίο πρέπει να παρουσιάζει το μήνα και το έτος αναφοράς και να φέρει τις αναγκαίες υπογραφές του ερευνητή και του εποπτεύοντός του.

Για τα μέλη των ερευνητικών ομάδων, των οποίων οι αμοιβές δεν μπορούν να τύχουν χρηματοδότησης από το ΙΔΕΚ, τα ΔΑΧ μπορούν να υποβάλλονται σε μηνιαία, εξαμηνιαία, ετήσια βάση ή στη βάση χρονικής περιόδου αναφοράς.

Εξαιρέση αποτελούν οι πιο κάτω περιπτώσεις για τις οποίες δεν απαιτείται η υποβολή ΔΑΧ:

- Ερευνητές οι οποίοι εργάζονται με πλήρη απασχόληση στην υλοποίηση του υπό αναφορά έργου.
- Ερευνητές οι οποίοι εργάζονται στο έργο με σταθερό ποσοστό του χρόνου τους ανά μήνα.

Στις περιπτώσεις αυτές αντί ΔΑΧ, θα μπορεί να υποβάλλεται το Συμβόλαιο Εργοδότησης του ερευνητή στο οποίο θα δηλώνεται ο χρόνος που αφιερώνει στην υλοποίηση του έργου. Σε περίπτωση που προκύπτει ανάγκη για τερματισμό του σταθερού ποσοστού απασχόλησης στην υλοποίηση του έργου, θα πρέπει να υποβάλλονται ΔΑΧ, για την περίοδο μετά την τροποποίηση.

Για το Συμβόλαιο Εργοδότησης του ερευνητή, πρέπει να ισχύουν τα ακόλουθα:

- Καταγράφεται το αντικείμενο της συμφωνίας μεταξύ των δύο μερών,
- Καθορίζονται στοιχεία που αφορούν στην εργοδότηση, δηλαδή η αμοιβή, ο χρόνος εργασίας στον οποίο αντιστοιχεί, το ωράριο εργασίας, η επίβλεψη, τα καθήκοντα και άλλοι όροι εργοδότησης,

- Στην περίπτωση που ο εργαζόμενος δεν απασχολείται σε πλήρη βάση στο φορέα, καθορίζεται το ποσοστό του χρόνου του που αφιερώνει στο φορέα για σκοπούς καθορισμού της ωριαίας αμοιβής του, και
- Η περίοδος ισχύος του Συμβολαίου πρέπει να καλύπτει την περίοδο καταβολής των αμοιβών, όπως καταγράφονται στο μισθολόγιο.

Οι επιλέξιμες δαπάνες για αμοιβές προσωπικού υπολογίζονται σύμφωνα με μία από τις πιο κάτω μεθόδους. Κάθε Φορέας, θα χρησιμοποιεί συγκεκριμένη μέθοδο υπολογισμού των αμοιβών προσωπικού, η οποία θα καθορίζεται στο Συμβόλαιο Έργου. Ο Νόμιμος Εκπρόσωπος του κάθε φορέα, στο στάδιο της Ετοιμασίας Συμβολαίου για το πρώτο χρονολογικά έργο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, στο οποίο συμμετείχε ο φορέας και το οποίο εντασσόταν κάτω από Πρόσκληση η οποία καλύπτει Αμοιβές Προσωπικού, καλείτο να επιλέξει τη μέθοδο υπολογισμού των Αμοιβών Προσωπικού του φορέα. Η επιλογή αυτή ήταν δεσμευτική καθόλη τη διάρκεια των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 και η μέθοδος θα εφαρμόζεται για όλα τα έργα στα οποία θα συμμετέχει ο φορέας.

Όλοι οι δικαιούχοι φορείς που δεν έχουν συμμετάσχει προηγουμένως στα Προγράμματα RESTART 2016-2020, υποχρεούνται να κάνουν χρήση της απλοποιημένης Μεθόδου «Τυποποιημένες Κλίμακες Κόστους» για τον υπολογισμό των αμοιβών προσωπικού.

Τυποποιημένες Κλίμακες Κόστους:

Οι Τυποποιημένες Κλίμακες Κόστους (standard scales of unit costs) αποτελούν ένα από τα μέτρα απλοποιήσεων και μείωσης του διοικητικού φόρτου. Με βάση ιστορικά δεδομένα και άλλες αντικειμενικές πληροφορίες έχει υπολογιστεί από εξωτερικούς συμβούλους για λογαριασμό του ΙΔΕΚ, το μέσο κόστος αμοιβών για συγκεκριμένες κατηγορίες ερευνητών. Το κόστος αυτό, θεωρείται ως επιλέξιμη δαπάνη για όλες τις αντίστοιχες περιπτώσεις χωρίς να χρειάζεται η υποβολή και έλεγχος παραστατικών που να την τεκμηριώνουν. Οι τυποποιημένες κλίμακες κόστους που εφαρμόζονται παρουσιάζονται στον Πίνακα III.7α και Πίνακα III.7β, ως ακολούθως:

A. Για προσκλήσεις προγενέστερες της 1/11/2021

Πίνακας III.7α Τυποποιημένες Κλίμακες Κόστους			
Κατηγορία Ερευνητή	Ωριαίο Κόστος έως 29/02/2020 (€)	Αναθεωρημένο Ωριαίο Κόστος από 01/03/2020 έως 31/12/2023 (€)	Αναθεωρημένο Ωριαίο Κόστος από 01/01/2024 (€)
Καθηγητής	38,00	45,00	47,00
Αναπληρωτής Καθηγητής ή Κάτοχος Διδακτορικού Τίτλου με τουλάχιστον επτά (7) χρόνια από την ημερομηνία απόκτησής του	29,00	34,00	36,00
Κάτοχος Διδακτορικού Τίτλου με δύο (2) έως (6) χρόνια από την ημερομηνία απόκτησής του	21,00	25,00	26,00
Κάτοχος Διδακτορικού Τίτλου με λιγότερο από δύο (2) χρόνια από την ημερομηνία απόκτησής του	20,00	23,00	25,00
Υποψήφιος Διδάκτωρ	14,00	16,00	17,00
Κάτοχος Πτυχίου ή Μεταπτυχιακού Τίτλου με τουλάχιστον πέντε (5) χρόνια από την ημερομηνία απόκτησής του	19,00	22,00	23,00
Κάτοχος Πτυχίου ή Μεταπτυχιακού Τίτλου με λιγότερο από (5) χρόνια από την ημερομηνία απόκτησής του ή Τεχνικό Προσωπικό	16,00	19,00	20,00

Β. Για προσκλήσεις μεταγενέστερες της 1/11/2021

Πίνακας III.7β Τυποποιημένες Κλίμακες Κόστους		
Κατηγορία Ερευνητή	Ωριαίο Κόστος έως από 1/11/21 - 31/12/2023 (€)	Αναθεωρημένο Ωριαίο Κόστος από 01/01/2024 (€)
Ερευνητής σε Βαθμίδα Καθηγητή Ιδρύματος Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης	45,00	47,00
Διευθυντικά Στελέχη του Ιδιωτικού Τομέα	36,00	42,00
Ερευνητής σε Βαθμίδα Αναπληρωτή Καθηγητή Ιδρύματος Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης ή Κάτοχος Διδακτορικού Τίτλου με τουλάχιστον επτά (7) χρόνια από την ημερομηνία απόκτησής του	34,00	36,00
Κάτοχος Διδακτορικού Τίτλου	25,00	26,00
Κάτοχος Πτυχίου ή Μεταπτυχιακού Τίτλου με τουλάχιστον πέντε (5) χρόνια από την ημερομηνία απόκτησής του	22,00	23,00
Κάτοχος Πτυχίου ή Μεταπτυχιακού Τίτλου με λιγότερο από (5) χρόνια από την ημερομηνία απόκτησής του ή Τεχνικό Προσωπικό	19,00	20,00

Η ένταξη ερευνητών στην κατηγορία «Διευθυντικά Στελέχη του Ιδιωτικού Τομέα» θα είναι δυνατή εφόσον στην εν λόγω επιχείρηση εργοδοτούνται τουλάχιστον 10 άτομα. Για σκοπούς εφαρμογής του κριτηρίου αυτού, σε περίπτωση που η επιχείρηση αποτελεί μέρος συγκροτήματος εταιρειών, λαμβάνεται υπόψη ο αριθμός εργοδοτούμενων σε επίπεδο συγκροτήματος.

Ο υπολογισμός των επιλέξιμων αμοιβών προσωπικού σύμφωνα με τη μέθοδο των Τυποποιημένων Κλιμάκων Κόστους πραγματοποιείται ως ακολούθως:

Επιλέξιμη Δαπάνη	=	Ωριαίο Κόστος Προσωπικού	x	Ώρες του Ερευνητή στο Έργο
-------------------------	---	---------------------------------	---	-----------------------------------

- **Ωριαίο Κόστος Ερευνητή:** Το Ωριαίο Κόστος που αντιστοιχεί στην κατηγορία ερευνητών που εμπίπτει ο κάθε ερευνητής κατά τη χρονική στιγμή της πραγματοποίησης της δαπάνης. Σε περίπτωση αλλαγής κατηγορίας ερευνητών το αντίστοιχο ωριαίο κόστος προσωπικού θα εφαρμόζεται από την πρώτη ημέρα του επόμενου μήνα που ακολουθεί την αλλαγή.
- **Ώρες στο Έργο:** Ο χρόνος που αφιέρωσε ο ερευνητής στην υλοποίηση του έργου, όπως δηλώνεται στα Δελτία Αναφοράς Χρόνου (ΔΑΧ) ή το Συμβόλαιο Εργοδότησης (αν το ποσοστό ενασχόλησης στο έργο ανά μήνα είναι σταθερό).

Τα αποδεικτικά που απαιτούνται για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών είναι τα ακόλουθα:

- Πιστοποιητικό Τίτλου Σπουδών (Πτυχίο, Μεταπτυχιακό, Διδακτορικό), και
- Δελτία Αναφοράς Χρόνου (ΔΑΧ) ή Συμβόλαιο Εργοδότησης κατά περίπτωση, και

- Απόφαση αρμόδιου οργάνου για τοποθέτηση του ερευνητή σε βαθμίδα Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή Ιδρύματος Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης (όπου εφαρμόζεται).
- Σε περίπτωση ένταξης ερευνητή στην κατηγορία “Διευθυντικά Στελέχη του Ιδιωτικού Τομέα”, αποδεικτικά έγγραφα τα οποία να πιστοποιούν τη θέση του ερευνητή στην επιχείρηση (βεβαίωση από Αρμόδιο Τμήμα οργανισμού, οργανόγραμμα κλπ) και τον αριθμό μελών προσωπικού (καταστάσεις Κοινωνικών Ασφαλίσεων).

Ειδικό Ωριαίο Κόστος Προσωπικού:

Το Ειδικό Ωριαίο Κόστος Προσωπικού ορίζεται ως ακολούθως:

Ειδικό Ωριαίο Κόστος Προσωπικού	=	Ετήσιο Ακαθάριστο Κόστος Προσωπικού
		1720

Οι 1720 ώρες έχουν οριστεί από την ΕΕ ως ο πρότυπος ετήσιος παραγωγικός χρόνος εργασίας.

Ο αριθμητής, πρέπει να αιτιολογείται με βάση το τελευταίο τεκμηριωμένο ετήσιο ακαθάριστο κόστος του προσωπικού.

Ως εκ τούτου, η μέθοδος αυτή μπορεί να εφαρμοστεί μόνο στην περίπτωση ερευνητών που εργάζονται στο Φορέα τους κατ’ ελάχιστο τους τελευταίους συνεχόμενους τρεις (3) μήνες πριν από την ημερομηνία ανακοίνωσης των αποτελεσμάτων.

Σε αντίθετη περίπτωση οι Αμοιβές Προσωπικού θα υπολογίζονται σύμφωνα με τις Πραγματικές Δαπάνες Προσωπικού.

Ο υπολογισμός των επιλέξιμων αμοιβών προσωπικού σύμφωνα με τη μέθοδο του Ειδικού Ωριαίου Κόστους Προσωπικού πραγματοποιείται ως ακολούθως:

Επιλέξιμη Δαπάνη	=	Ειδικό Ωριαίο Κόστος Ερευνητή	x	Ώρες του Ερευνητή στο Έργο
-----------------------------	---	--	---	---------------------------------------

- **Ειδικό Ωριαίο Κόστος Ερευνητή:** Υπολογίζεται το αργότερο τρεις (3) μήνες πριν την ολοκλήρωση της υπό αναφορά περιόδου του πρώτου χρονικά έργου στο οποίο συμμετέχει ο Φορέας και το οποίο εντάσσεται κάτω από Πρόσκληση που καλύπτει Αμοιβές Προσωπικού. Ο αριθμητής, πρέπει να αιτιολογείται με βάση το τελευταίο τεκμηριωμένο ετήσιο ακαθάριστο κόστος του προσωπικού σύμφωνα με την Έκθεση Μισθολογίου (payroll) του ερευνητή, όπως παρουσιάζεται στο λογιστικό σύστημα του φορέα και στην οποία καταγράφονται ο μεικτός μισθός του ερευνητή και οι εισφορές του εργοδότη αναλυτικά, για τους δώδεκα (12) τελευταίους συνεχόμενους μήνες πριν από την ημερομηνία ανακοίνωσης των αποτελεσμάτων. Η Έκθεση Μισθολογίου πρέπει να είναι σε μορφή που να επιτρέπει το λογιστικό έλεγχο από το ΙΔΕΚ. Το ΙΔΕΚ δύναται να ζητήσει την υποβολή επιπρόσθετων αποδεικτικών (π.χ. Όροι Εργοδότησης, Δελτία Καταγραφής Χρόνου κλπ) που να τεκμηριώνουν το κόστος εργοδότησης. Σημειώνεται ότι, οι επιλέξιμες δαπάνες για αμοιβές προσωπικού αποτελούνται από το μεικτό μισθό πλέον τις εισφορές που πρέπει να καταβάλλονται στις αρχές του κράτους σύμφωνα με τη σχετική

Νομοθεσία, πλέον τις εισφορές του εργοδότη που αφορούν σε Ιατροφαρμακευτική Περίθαλψη και Ταμείο Προνοίας. Δεν λαμβάνονται υπόψη αμοιβές που αφορούν σε: (α) Υπερωριακή απασχόληση, (β) Επιπρόσθετη / Ενθαρρυντική αμοιβή (bonus), και (γ) Προμήθειες, επιδόματα (πχ ενοικίου) κλπ.

Στην περίπτωση που ο ερευνητής δεν εργοδοτείται για δώδεκα (12) μήνες στο Φορέα του αλλά εργάζεται στο Φορέα κατ' ελάχιστο τους τελευταίους συνεχόμενους τρεις (3) μήνες πριν από την ημερομηνία ανακοίνωσης των αποτελεσμάτων, το Ετήσιο Ακαθάριστο Κόστος Προσωπικού υπολογίζεται με βάση το τεκμηριωμένο ακαθάριστο κόστος προσωπικού για τους μήνες εργοδότησης του προσαρμοσμένο σε δωδεκάμηνη περίοδο.

Το Ειδικό Ωριαίο Κόστος κάθε ερευνητή διατηρείται σταθερό για όλα τα χρηματοδοτούμενα από το ΙΔΕΚ έργα, για περίοδο δύο (2) ετών από την έναρξη του πρώτου χρονικά έργου που συμμετέχει ο ερευνητής και το οποίο εντάσσεται κάτω από Πρόσκληση που καλύπτει Αμοιβές Προσωπικού.

- **Ώρες στο Έργο:** Ο χρόνος που αφιέρωσε ο ερευνητής στην υλοποίηση του έργου, όπως δηλώνεται στα Δελτία Αναφοράς Χρόνου (ΔΑΧ) ή στο Συμβόλαιο Εργοδότησης κατά περίπτωση. Για σκοπούς υπολογισμού των επιλέξιμων δαπανών ο αριθμός ωρών εργασίας για περίοδο δώδεκα (12) μηνών που θα λαμβάνεται υπόψη από το ΙΔΕΚ ανέρχεται σε 1720.

Στην περίπτωση ερευνητή για τον οποίο έχει υπολογιστεί εκ των προτέρων το Ειδικό Ωριαίο Κόστος, τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών είναι τα Δελτία Αναφοράς Χρόνου (ΔΑΧ) ή το Συμβόλαιο Εργοδότησης ερευνητή στην περίπτωση που το ποσοστό απασχόλησης του ερευνητή στο έργο ανά μήνα είναι σταθερό.

Πραγματικές Δαπάνες Προσωπικού:

Οι επιλέξιμες δαπάνες για αμοιβές προσωπικού θα υπολογίζονται με βάση τις πραγματικές δαπάνες του φορέα.

Αρχικά υπολογίζεται το ωριαίο κόστος του ερευνητή για το συγκεκριμένο μήνα:

Ωριαίο Κόστος Ερευνητή για Συγκεκριμένο Μήνα	=	Ακαθάριστο Κόστος Αμοιβής του Ερευνητή για Συγκεκριμένο Μήνα
		Μηνιαίες Παραγωγικές Ώρες του Φορέα

και ακολούθως υπολογίζεται η επιλέξιμη δαπάνη για τις αμοιβές του ερευνητή για το συγκεκριμένο μήνα:

Επιλέξιμη Δαπάνη για Συγκεκριμένο Μήνα	=	Ωριαίο Κόστος Ερευνητή για Συγκεκριμένο Μήνα	X	Ώρες του Ερευνητή στο Έργο για Συγκεκριμένο Μήνα
---	---	---	---	---

Τα αποδεικτικά που απαιτούνται για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών είναι τα ακόλουθα:

- Δελτία Αναφοράς Χρόνου (όπου εφαρμόζεται),
- Συμβόλαιο Εργοδότησης,
- Δελτία αμοιβών (pay slips),

- Απόδειξη πληρωμής εισφορών εργοδότη (Υπηρεσία Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Τμήμα Φορολογίας κλπ),
- Για εισφορές σε Ταμείο Προνοίας: Καταστατικό Ταμείου Προνοίας με ποσοστό εισφορών το οποίο να συμφιλιώνεται με την εισφορά που παρουσιάζεται στο μισθολόγιο, και Για εισφορές σε σχέδιο Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης: Αποδεικτικό στο οποίο να φαίνεται ότι το σχέδιο Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης παρέχεται σε όλους τους υπαλλήλους του φορέα με τους ίδιους όρους και Αποδεικτικό Έγγραφο από την Ασφαλιστική Εταιρία το οποίο επιβεβαιώνει την παροχή του σχεδίου. Η Ασφαλιστική Εταιρία θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στον εγκεκριμένο κατάλογο Ασφαλιστικών/Αντασφαλιστικών Επιχειρήσεων της Υπηρεσίας Ελέγχου Ασφαλιστικών Εταιριών.

Πέραν των αποδεικτικών δαπανών, απαιτούνται τα ακόλουθα Αποδεικτικά Εξόφλησης Μισθών τα οποία πρέπει να συμφιλιώνονται ακριβώς με τον καθαρό μισθό του ερευνητή όπως εμφανίζεται στην έκθεση μισθολογίου:

- Δελτίο εμβάσματος τράπεζας (advice slip) ή αντίγραφο επιταγής του φορέα με εμφανή την εκκαθάριση της επιταγής στην κατάσταση του τραπεζικού λογαριασμού, και
- Αποδεικτικά Εξόφλησης Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Κατάσταση Αποδοχών και Εισφορών (ΥΚΑ 2-002) και Απόδειξη Πληρωμής (ΥΚΑ 2-001)).

Νοείται, ότι θα γίνονται αποδεκτά μόνο ποσά τα οποία υποστηρίζονται από τραπεζικά έγγραφα και που είναι ξεκάθαρο ότι καταβάλλονται απευθείας στο συγκεκριμένο ερευνητή και αφορούν μισθό και όχι άλλες υποχρεώσεις (πχ μερίσματα, προσωπικά έξοδα, αποπληρωμή δανείων κλπ). Στις περιπτώσεις που οι πληρωμές του μηνιαίου μισθού δεν συνάδουν με τον καθαρό μισθό που παρουσιάζεται στο μισθολόγιο του φορέα, εξετάζεται η συνολική πληρωμή που αφορά στους μισθούς για ολόκληρη την υπό αναφορά περίοδο. Αν το συνολικό ποσό που υποστηρίζεται από αποδεικτικά πληρωμής είναι χαμηλότερο από το αντίστοιχο του μισθολογίου τότε η επιλέξιμη δαπάνη περιορίζεται στη δαπάνη που υποστηρίζεται από αποδεικτικά πληρωμής.

Σημειώνεται ότι, για την κατηγορία Αμοιβές Προσωπικού κατά κανόνα δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες και ως εκ τούτου δεν λαμβάνονται υπόψη στους υπολογισμούς για τις επιλέξιμες δαπάνες:

- Υπερωριακή Απασχόληση,
- Επιπρόσθετη / Ενθαρρυντική αμοιβή (bonus), και
- Προμήθειες, επιδόματα (πχ ενοικίου) κλπ.

Σε σχέση με την Υπερωριακή Απασχόληση διευκρινίζεται ότι δεν θα λαμβάνονται υπόψη στους υπολογισμούς το κόστος της αμοιβής που καταβάλλεται για υπερωρίες και ο αντίστοιχος χρόνος. Επιπρόσθετα, δεν θα λαμβάνεται υπόψη χρόνος που δηλώνεται στα ΔΑΧ για έργα που χρηματοδοτούνται από το Ίδρυμα πέραν των συνολικών Παραγωγικών Ωρών που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό του ωριαίου κόστους του ερευνητή και αντιστοιχούν στην χρονική περίοδο εργασίας στο έργο. Στην περίπτωση που στο σύνολο της περιόδου απασχόλησης του ερευνητή χρεωθούν περισσότερες ώρες από τις αντίστοιχες παραγωγικές αλλά οι ώρες που χρεώνονται συνολικά σε έργα που χρηματοδοτούνται από το Ίδρυμα και άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς δεν υπερβαίνουν τον αριθμό αυτό, δεν θα γίνεται οποιαδήποτε αποκοπή ωρών. Σε αντίθετη περίπτωση, αν δηλαδή εντοπιστούν υπερωρίες σε χρηματοδοτούμενα έργα συνολικά, η διαφορά θα αποκόπτεται από τα έργα του Ιδρύματος. Σύμφωνα με την πρακτική αυτή δε θα γίνεται λεπτομερής

έλεγχος των ΔΑΧ για αποκοπή ωρών που χρεώνονται σε ημερήσια βάση, σαββατοκύριακα και δημόσιες αργίες.

Επισημαίνεται ότι, οι μηνιαίες εργάσιμες ώρες του ερευνητή πρέπει να είναι πραγματικές, λογικές και να συνάδουν με την Εργατική Νομοθεσία.

Για τις αμοιβές μελών Συνδέσμων, Επιστημονικών Συλλόγων ή άλλων Οργανώσεων που δεν εργοδοτούν προσωπικό, δεν απαιτείται έκθεση μισθολογίου και για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών θα απαιτούνται τα ακόλουθα:

- Συμβόλαιο Συνεργασίας / Παροχής Υπηρεσιών,
- Τιμολόγια που εκδόθηκαν δυνάμει του Συμβολαίου,
- Αποδεικτικά πληρωμών, και
- Δελτία Αναφοράς Χρόνου.

5.4.2. Δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό

Τα αποδεικτικά που απαιτούνται για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών είναι τα ακόλουθα:

- Συμβόλαιο αγοράς εξοπλισμού για δαπάνη που ξεπερνά τις 15.000 Ευρώ μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ (αυτό ισχύει και στις περιπτώσεις όπου η δαπάνη που χρεώνεται στο έργο είναι μικρότερη των 15.000 Ευρώ αλλά η συνολική δαπάνη του Οργανισμού που αφορά στο αντίστοιχο τιμολόγιο ξεπερνά το ποσό αυτό)
- Τιμολόγια αγορών, εκτελωνίσεων, κλπ,
- Αποδεικτικά είσπραξης από τον προμηθευτή στα οποία να είναι εμφανής η εξόφληση του τιμολογίου και
- Δελτία παράδοσης/εγκατάστασης.

Το κάθε τιμολόγιο πρέπει να έχει μοναδικό αριθμό εγγράφου και ΦΠΑ. Τα τιμολόγια που αφορούν σε εξοπλισμό θα πρέπει να αναγράφουν τα στοιχεία αναφοράς του εξοπλισμού (πχ serial number).

Ως αποδεικτικό εξόφλησης, γίνεται αποδεκτό ένα εκ των εξής:

- Απόδειξη είσπραξης που εκδίδεται από τον παροχέα του εξοπλισμού προς το φορέα,
- Δελτίο εμβάσματος τράπεζας (advice slip),
- Αντίγραφο επιταγής του φορέα με εμφανή την εκκαθάριση της επιταγής στην κατάσταση του τραπεζικού λογαριασμού, και
- Κατάσταση λογαριασμού του προμηθευτή του φορέα στην οποία να είναι εμφανής η πληρωμή ολόκληρου του ποσού του εν λόγω τιμολογίου.

Ο εξοπλισμός που αποκτάται κατά τη διάρκεια του έργου πρέπει να βρίσκεται στις εγκαταστάσεις του Φορέα που τον αγοράζει και εντός των περιοχών που ελέγχει η Κυπριακή Δημοκρατία. Ο εξοπλισμός που θα αποκτηθεί για τη διεκπεραίωση του έργου θα ανήκει, μετά το πέρας του, στο φορέα, στον Προϋπολογισμό του οποίου εντάσσεται η δαπάνη απόκτησής του.

5.4.3. Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών

Για την εν λόγω κατηγορία δαπανών απαιτείται Συμβόλαιο Παροχής Υπηρεσιών στο οποίο πρέπει να καταγράφονται, μεταξύ άλλων:

- Το αντικείμενο της σύμβασης (περιγραφή της εργασίας που θα υλοποιηθεί ή της υπηρεσίας που θα προσφερθεί),
- Η διάρκεια της σύμβασης,
- Το αντίτιμο που θα παραχωρηθεί στον παροχέα της υπηρεσίας.

Τα αποδεικτικά που απαιτούνται για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών είναι τα ακόλουθα:

- Συμβόλαιο συνεργασίας / παροχής υπηρεσιών για δαπάνη που ξεπερνά τις 15.000 Ευρώ μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ (αυτό ισχύει και στις περιπτώσεις όπου η δαπάνη που χρεώνεται στο έργο είναι μικρότερη των 15.000 Ευρώ αλλά η συνολική δαπάνη του Οργανισμού που αφορά στο αντίστοιχο τιμολόγιο ξεπερνά το ποσό αυτό)
- Τιμολόγια,
- Αποδεικτικά εξόφλησης, και
- Παραδοτέα (όπως πχ αναφορά πεπραγμένων, προγράμματα Ημερίδων / Ημερήσιες Διατάξεις / Κατάλογοι Συμμετεχόντων, αναρτημένες ανακοινώσεις για συνέδρια κλπ).

Ως αποδεικτικό εξόφλησης, γίνεται αποδεκτό **ένα** εκ των εξής:

- Απόδειξη είσπραξης που εκδίδεται από τον παροχέα της υπηρεσίας προς το φορέα,
- Δελτίο εμβάσματος τράπεζας (advice slip),
- Αντίγραφο επιταγής του φορέα με εμφανή την εκκαθάριση της επιταγής στην κατάσταση του τραπεζικού λογαριασμού, και
- Κατάσταση λογαριασμού του προμηθευτή του φορέα στην οποία να είναι εμφανής η εξόφληση ολόκληρου του ποσού του εν λόγω τιμολογίου.

5.4.4. Δαπάνες για Ερευνητικούς Φορείς του Εξωτερικού

Τα ελάχιστα δικαιολογητικά που θα πρέπει να υποβάλλονται στο ΙΔΕΚ για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών είναι:

- Συμβόλαιο Συνεργασίας του Ερευνητικού Φορέα Εξωτερικού (ΕΦΕ) με τον ΑΦ,
- Τιμολόγιο το οποίο θα εκδίδει ο ΕΦΕ προς τον ΑΦ,
- Αποδεικτικά εξόφλησης, και
- Έκθεση στην οποία θα περιγράφεται η εργασία που υλοποιήθηκε από τον ΕΦΕ (σχετικό Παραδοτέο).

5.4.5. Μετακινήσεις στο Εξωτερικό

Οι Επιλέξιμες Δαπάνες της κατηγορίας Μετακινήσεων περιλαμβάνουν:

- Την πραγματική δαπάνη αεροπορικού εισιτηρίου και εισιτηρίου άλλων μεταφορικών μέσων οικονομικής θέσης για σκοπούς μετάβασης στην πόλη προορισμού μετ' επιστροφής. Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες μετακίνησης εντός

της πόλης προορισμού ούτε οι δαπάνες από και προς τον τόπο διαμονής. Καταβάλλεται επίδομα ύψους €30 για σκοπούς μετακίνησης από και προς το αεροδρόμιο στην Κύπρο.

- Ημερήσιο επίδομα βάσει Τυποποιημένης Κλίμακας Μοναδιαίων Δαπανών το οποίο καλύπτει το κόστος συντήρησης των μετακινήσεων στο εξωτερικό. Ως επιλέξιμο ποσό καθορίζεται το ημερήσιο επίδομα για τις ημέρες της συνάντησης/του συνεδρίου κατά τη διάρκεια των οποίων η παρουσία κρίνεται ως αναγκαία πλέον μία ημέρα. Ανάλογα με την πόλη προορισμού, υπολογίζεται το ποσό βάσει της Εγκυκλίου του Υπουργείου Οικονομικών. Το Ίδρυμα θα ανακοινώνει κατάλογο με τα ημερήσια επιδόματα ανά πόλη προορισμού σε Ευρώ σε τακτά χρονικά διαστήματα σύμφωνα με σχετικές εγκυκλίους του Υπουργείου Οικονομικών.

Στις περιπτώσεις μετακινήσεων μεγαλύτερης διάρκειας που έχουν εγκριθεί από το ΙΔΕΚ, για σκοπούς υπολογισμού των επιλέξιμων δαπανών, το επίδομα συντήρησης εξωτερικού μειώνεται κατά 20% μετά τη συμπλήρωση συνεχούς παραμονής 30 ημερολογιακών ημερών στην ίδια πόλη. Σε περίπτωση που υπάρχει προσωρινή διακοπή της παραμονής μέχρι 5 ημέρες είτε πριν από τη συμπλήρωση των 30 ημερών είτε μετά, δεν θεωρείται διακοπή της συνεχούς παραμονής στην ίδια πόλη.

Σημειώνεται ότι, αν το πραγματικό κόστος του Φορέα για κάποιο ταξίδι είναι χαμηλότερο από το μέγιστο επιτρεπτό (όπως προκύπτει από τους πιο πάνω υπολογισμούς), τότε το ποσό που αντιστοιχεί στο πραγματικό κόστος θα θεωρείται ως η επιλέξιμη δαπάνη.

Τα αποδεικτικά που απαιτούνται για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών είναι τα ακόλουθα:

- Κάρτες επιβίβασης,
- Τιμολόγιο και απόδειξη εξόφλησης αεροπορικού εισιτηρίου και λοιπών μεταφορικών μέσων από και προς την πόλη προορισμού, και
- Προσκλήσεις από διοργανωτές, ημερήσιες διατάξεις, πρακτικά συναντήσεων, παρουσιάσεις, πιστοποιητικά/βεβαιώσεις συμμετοχής, όπου εφαρμόζεται κλπ.

5.4.6. Αναλώσιμα

Τα αποδεικτικά που απαιτούνται για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών είναι τα ακόλουθα:

- Συμβόλαιο αγοράς αναλωσίμων για δαπάνη που ξεπερνά τις 15.000 Ευρώ μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ (αυτό ισχύει και στις περιπτώσεις όπου η δαπάνη που χρεώνεται στο έργο είναι μικρότερη των 15.000 Ευρώ αλλά η συνολική δαπάνη του Οργανισμού που αφορά στο αντίστοιχο τιμολόγιο ξεπερνά το ποσό αυτό),
- Τιμολόγια αγορών που αντιστοιχούν στις αιτούμενες δαπάνες (συμπεριλαμβανομένου του κόστους εκτελώνισης), και
- Αποδεικτικά εξόφλησης.

Ως αποδεικτικό εξόφλησης, γίνεται αποδεκτό **ένα** εκ των εξής:

- Απόδειξη είσπραξης που εκδίδεται από τον προμηθευτή προς το φορέα,
- Δελτίο εμβάσματος τράπεζας (advice slip),
- Αντίγραφο επιταγής του φορέα με εμφανή την εκκαθάριση της επιταγής στην κατάσταση του τραπεζικού λογαριασμού, και

- Κατάσταση λογαριασμού του προμηθευτή του φορέα στην οποία να είναι εμφανής η εξόφληση ολόκληρου του ποσού του εν λόγω τιμολογίου.

5.4.7. Ειδικά Έξοδα

Τα αποδεικτικά που απαιτούνται για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών είναι τα ακόλουθα:

- Τιμολόγια αγορών,
- Αποδεικτικά εξόφλησης,
- Τιμολόγιο και απόδειξη εξόφλησης εγγραφής σε Συνέδριο (Registration fee), όπου εφαρμόζεται,
- Έντυπο απαίτησης του ερευνητή για οδοιπορικά εντός Κύπρου και η αντίστοιχη απόδειξη αποζημίωσης του ερευνητή από τον Δικαιούχο. Σημειώνεται ότι δαπάνες για οδοιπορικά εντός Κύπρου θα κρίνονται επιλέξιμες με βάση την ισχύουσα σχετική Εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών μόνο στις περιπτώσεις που συμπεριλαμβάνεται ειδική πρόνοια στο Συμβόλαιο Έργου ή προκύψει σημαντική ανάγκη κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου, και
- Παραδοτέα (όπως πχ αντίγραφα δημοσιεύσεων σε επιστημονικά περιοδικά, αποθετήρια κλπ), όπου εφαρμόζεται.

Σημειώνεται ότι, όλες οι δραστηριότητες που αφορούν στη διάχυση και αξιοποίηση αποτελεσμάτων ερευνητικών έργων (Κατηγορίες Δαπανών «Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών» και «Ειδικά Έξοδα»), ακόμη και αυτές που θα πραγματοποιηθούν μετά την Ολοκλήρωση της Υλοποίησης των έργων, θα πρέπει απαραίτητα να αναγνωρίζουν την οικονομική στήριξη του ΙΔΕΚ με χρήση λογοτύπων και/ή κατάλληλης αναφοράς.

Επιπρόσθετα, όλες οι δράσεις αξιοποίησης και διάχυσης αποτελεσμάτων των ερευνητικών έργων θα πρέπει απαραίτητα να προνοούν την αναγνώριση της οικονομικής στήριξης από το συναφές χρηματοδοτικό Ταμείο / Μηχανισμό σύμφωνα με τους κανόνες προβολής και δημοσιότητας που εφαρμόζονται για τα Προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 (περιλαμβανομένων τόσο των Ταμείων της Πολιτικής Συνοχής όσο και του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ), βάσει των σχετικών οδηγιών προς τα κράτη-μέλη³². Σχετικές πληροφορίες υπάρχουν αναρτημένες και στις εθνικές ιστοσελίδες των αντίστοιχων Προγραμμάτων / Σχεδίων (<https://www.structuralfunds.org.cy/κανονισμοί-εε-πρόγραμμα-θαλεια> για τα ΕΔΕΤ και <http://www.cyprus-tomorrow.gov.cy/> για το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Κύπρου).

Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τους κανονισμούς πληροφόρησης και δημοσιότητας της ΕΕ, οι σχετικές δαπάνες ενδέχεται να κρίνονται ως μη επιλέξιμες και θα απαιτείται η ανάκτηση μέρους ή του συνόλου του σχετικού ποσού που καταβλήθηκε.

Για τις Κατηγορίες Δαπανών «Άλλες Δαπάνες (Απλοποιημένη Μέθοδος Υπολογισμού και Δήλωσης Δαπανών)» και «Υπερκεφαλικά» δεν απαιτείται η υποβολή αποδεικτικών δαπανών.

³² https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/funding_tenders/guidance_for_member_states-november_2021-final.pdf

5.5. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ

Οι φορείς που υποχρεούνται να εφαρμόζουν τις Εθνικές και Κοινοτικές νομοθεσίες και πολιτικές που αφορούν στις δημόσιες συμβάσεις σε και για Συναφή Θέματα, θα πρέπει να συμμορφώνονται με τις σχετικές οδηγίες της Αρμόδιας Αρχής («Σύστημα Παρακολούθησης και Ελέγχου ΣΑΑ Κύπρου»³³ / της Διαχειριστικής Αρχής για τα Ταμεία της Πολιτικής Συνοχής) και να επισυνάπτουν στα Αιτήματα Πληρωμής:

- τα αντίστοιχα πιστοποιητικά συμβατότητας ή τα αντίστοιχα παραρτήματα, και
- την έκθεση αξιολόγησης της διαδικασίας προσφορών και άλλα υποστηρικτικά έγγραφα σχετικά με τη διαδικασία διενέργειας και κατακύρωσης του διαγωνισμού.

Ο «Νόμος που Προβλέπει για τη Ρύθμιση των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων και για Συναφή Θέματα του 2016» εφαρμόζεται σε δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών για υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης καλυπτόμενες από τους κωδικούς CPV 73000000-2 έως 73120000-9, 73300000- 5, 73420000-2 και 73430000-5 του συστήματος ενιαίας ταξινόμησης για δημόσιους διαγωνισμούς³⁴, εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι πιο κάτω προϋποθέσεις:

- (α) τα προϊόντα ανήκουν αποκλειστικά στο φορέα για ίδια χρήση κατά την άσκηση της δραστηριότητάς της, και
- (β) η παροχή της υπηρεσίας αμείβεται εξ ολοκλήρου από το φορέα.

Οι υπόλοιποι φορείς θα πρέπει να λαμβάνουν και να αξιολογούν τουλάχιστον τρεις (3) ανεξάρτητες προσφορές για κάθε αγορά που ξεπερνά τις 15.000 Ευρώ (μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ) με αποτέλεσμα την επιλογή της πιο οικονομικής λύσης που ικανοποιεί τις ανάγκες τους. Εξίραση αποτελούν δαπάνες για υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης για τις οποίες το Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας θα εξετάζει κατά πόσο οι φορείς εφαρμόζουν βασικές αρχές όπως για παράδειγμα η προώθηση του υγιούς ανταγωνισμού, η επιλογή των φθηνότερων δυνατών λύσεων που ικανοποιούν τις ανάγκες τους και η αξιολόγηση, κατακύρωση και ανάθεση συμβάσεων σύμφωνα με τους κανονισμούς τους.

Ο «Νόμος που Προβλέπει για τη Ρύθμιση των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων και για Συναφή Θέματα του 2016» εφαρμόζεται στις περιπτώσεις σύναψης σύμβασης μεταξύ μιας Αναθέτουσας Αρχής όπως αυτή ορίζεται στο πλαίσιο του Νόμου και ενός Ερευνητικού Φορέα Εξωτερικού. Εξίραση από το πεδίο εφαρμογής του Νόμου αποτελούν οι ακόλουθες περιπτώσεις στις οποίες θα είναι δυνατή η σύναψη απευθείας σύμβασης με τον Ερευνητικό Φορέα Εξωτερικού που κρίνεται ως κατάλληλος για σκοπούς υλοποίησης του έργου, μετά από εξέταση των ακόλουθων κριτηρίων με τη σειρά που παρουσιάζεται πιο κάτω. Τα κριτήρια εξετάζονται διαδοχικά και σε περίπτωση που κανένα από τα τρία δεν ικανοποιείται, η ανάθεση της σύμβασης πρέπει να συνάπτεται σύμφωνα με τις πρόνοιες του Νόμου.

³³ Σύστημα Παρακολούθησης και Ελέγχου ΣΑΑ Κύπρου

[http://www.cyprus-tomorrow.gov.cy/cypreresidency/kyprostoavrio.nsf/914BB71E30DA1E36C2258759001F9059/\\$file/MCS_Cyprus%20RRR_AnnexIV_v.2.0.pdf](http://www.cyprus-tomorrow.gov.cy/cypreresidency/kyprostoavrio.nsf/914BB71E30DA1E36C2258759001F9059/$file/MCS_Cyprus%20RRR_AnnexIV_v.2.0.pdf)

³⁴ <https://simap.ted.europa.eu/el/web/simap/cpv>

- Στάδιο 1^ο: Η Διμερής Σύμβαση μεταξύ Ανάδοχου Φορέα και Ερευνητικού Φορέα Εξωτερικού παραχωρεί τουλάχιστον μέρος των Δικαιωμάτων Διανοητικής Ιδιοκτησίας (ΔΔΙ) των αποτελεσμάτων της διμερούς συνεργασίας στον Ερευνητικό Φορέα Εξωτερικού, ή
- Στάδιο 2^ο: Συμμετέχει στο Δίκτυο Συνεργασίας οργανισμός που δεν είναι Αναθέτουσα Αρχή και το Συμφωνητικό Συνεργασίας παραχωρεί στον οργανισμό αυτό τουλάχιστον μέρος των Δικαιωμάτων της Διανοητικής Ιδιοκτησίας του έργου, ή
- Στάδιο 3^ο: Υπάρχει ευρεία διάχυση των αποτελεσμάτων του έργου και τα αποτελέσματα είναι πλήρως διαθέσιμα προς ενδιαφερόμενους φορείς.

5.6. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ

Αιτήματα Πληρωμής

Ο ΑΦ οφείλει να υποβάλλει στο ΙΔΕΚ Αιτήματα Πληρωμής στα χρονικά διαστήματα που καθορίζονται στο Συμβόλαιο του Έργου. Κατά κανόνα τα Αιτήματα Πληρωμής υποβάλλονται, μέχρι και ένα μήνα (1) μετά από την υποβολή της αντίστοιχης Έκθεσης Προόδου και το αργότερο δύο (2) μήνες μετά την ολοκλήρωση της μισής (Ενδιάμεσο Αίτημα Πληρωμής) και όλης της διάρκειας υλοποίησης του έργου (Τελικό Αίτημα Πληρωμής).

Τα Αιτήματα Πληρωμής υποβάλλονται ηλεκτρονικά μέσω του Ηλεκτρονικού Συστήματος Παρακολούθησης Έργων και συμπεριλαμβάνουν Πίνακες Δαπανών για κάθε φορέα του Δικτύου Συνεργασίας.

Εξέταση Αιτημάτων Πληρωμής

Το ΙΔΕΚ εξετάζει όλα τα Αιτήματα Πληρωμής και καταβάλλει την αντιστοιχούσα χρηματοδότηση στους δικαιούχους το αργότερο εντός χρονικού διαστήματος ογδόντα (80) ημερολογιακών ημερών από την υποβολή του Αιτήματος, νοουμένου ότι έχει υποβληθεί και η αντίστοιχη Έκθεση Προόδου.

Η διαδικασία εξέτασης του Αιτήματος Πληρωμής διακόπτεται προσωρινά και ως εκ τούτου το πιο πάνω διάστημα παρατείνεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Τα απαραίτητα υποστηρικτικά έγγραφα και αποδεικτικά δεν έχουν προσκομιστεί ή δεν είναι σαφή, και
- Έχει ξεκινήσει έρευνα σε σχέση με πιθανή παρατυπία.

Σε αυτές τις περιπτώσεις, ο Συντονιστής Έργου και ο Υπεύθυνος Επικοινωνίας για Οικονομικά Θέματα (ΥΟΘ) του Ανάδοχου Φορέα θα ενημερώνονται γραπτώς για τη διακοπή της διαδικασίας εξέτασης του Αιτήματος Πληρωμής και για τους λόγους που αυτή εφαρμόστηκε. Η διακοπή θα έχει ισχύ από την ημερομηνία επικοινωνίας του ΙΔΕΚ μέχρι και την υποβολή των απαραίτητων υποστηρικτικών εγγράφων και/ή διευκρινήσεων.

Σημειώνεται ότι, το ΙΔΕΚ θα ζητά την υποβολή των απαραίτητων υποστηρικτικών εγγράφων και αποδεικτικών που εκκρεμούν και/ή διευκρινήσεων, κατά κανόνα μέχρι δύο φορές. Μετά την πάροδο της προθεσμίας υποβολής συμπληρωματικών στοιχείων η οποία ορίζεται στις είκοσι μια (21) ημερολογιακές μέρες, το ΙΔΕΚ θα προχωρεί στην ολοκλήρωση του οικονομικού ελέγχου με βάση τα στοιχεία που έχει στην κατοχή του.

Σε κάθε περίπτωση δεν θα εξετάζονται Αιτήματα Πληρωμής ερευνητικών έργων των οποίων οι αντίστοιχες Εκθέσεις Προόδου δεν έχουν υποβληθεί στο ΙΔΕΚ.

Διαδικασία Οικονομικών Επαληθεύσεων

Η διαδικασία οικονομικών επαληθεύσεων έχει σκοπό να διασφαλίσει τη σωστή υλοποίηση των προϋπολογισμών των ερευνητικών έργων και τη συμμόρφωσή της με σχετικούς κανόνες και κανονισμούς.

Οικονομικές επαληθεύσεις διενεργούνται σε όλα τα Αιτήματα Πληρωμής των φορέων και για όλες τις δαπάνες που περιλαμβάνονται σε αυτά. Ελέγχεται ότι η κάθε δαπάνη μεταξύ άλλων:

- Αφορά σε δραστηριότητα/συναλλαγή που έγινε εντός της επιλέξιμης περιόδου που αντιστοιχεί στη διάρκεια υλοποίησης του έργου (για απόσβεση εξοπλισμού και αναλώσιμα βλ. Κεφ. 3.4) και εξοφλήθηκε το αργότερο μέχρι την υποβολή του τελικού Αιτήματος Πληρωμής,
- Σχετίζεται με εγκεκριμένη δραστηριότητα και συμμορφώνεται με τους όρους του Συμβολαίου Έργου,
- Πληροί τους εθνικούς και κοινοτικούς κανόνες επιλεξιμότητας,
- Τεκμηριώνεται με επαρκή αποδεικτικά και παράλληλα διασφαλίζεται η διαδρομή ελέγχου,
- Πληροί τους όρους για τις πληρωμές, στην περίπτωση χρήσης μεθόδων απλοποίησης υπολογισμού κόστους, και
- Συνάδει όπου εφαρμόζεται με τους κοινοτικούς και εθνικούς κανόνες δημοσίων συμβάσεων και τηρεί τους εθνικούς και κοινοτικούς κανόνες δημοσιότητας.

Οι Επαληθεύσεις μπορεί να είναι διοικητικές και/ή επιτόπιες και γίνονται με έλεγχο των Αιτημάτων Πληρωμής και των συνοδευτικών εγγράφων και αποδεικτικών. Το ΙΔΕΚ ή εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπός του (πχ Ελεγκτικός Οίκος που ενεργεί για λογαριασμό του ΙΔΕΚ), διενεργεί:

- Διοικητικές Επαληθεύσεις σε όλα τα Αιτήματα Πληρωμής, και
- εφόσον κριθεί απαραίτητο, Επιτόπιες Επαληθεύσεις στα Τελικά Αιτήματα Πληρωμής.

Επιπρόσθετα, το ΙΔΕΚ ή εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπός του μπορεί να διενεργήσει Επιτόπιες Επαληθεύσεις σε ενδιάμεσα Αιτήματα Πληρωμής ή σε Συνεργαζόμενους Φορείς, όταν κριθεί αναγκαίο.

Πριν από τη διενέργεια επιτόπιας επαλήθευσης, το Ίδρυμα ενημερώνει έγκαιρα το Συντονιστή Έργου (ΣΕ) και τον Υπεύθυνο Επικοινωνίας για Οικονομικά Θέματα (ΥΟΘ) του Ανάδοχου Φορέα ώστε να προετοιμαστούν κατάλληλα και να θέσουν στη διάθεση του ΙΔΕΚ όλα τα απαραίτητα έγγραφα.

Δειγματοληπτικοί Έλεγχοι Δαπανών

Το ΙΔΕΚ έχει την υποχρέωση να ελέγχει όλες τις δαπάνες που περιλαμβάνονται σε ένα Αίτημα Πληρωμής. Εξαιρέση μπορούν να αποτελέσουν μόνο Αιτήματα Πληρωμής φορέων, για τους οποίους παρέχεται η δυνατότητα για διενέργεια δειγματοληπτικών ελέγχων των δαπανών, λαμβάνοντας υπόψη διάφορους παράγοντες κινδύνου (αξία και φύση δαπάνης, κατηγορία δικαιούχου, εμπειρία από το παρελθόν, κλπ).

Δειγματοληπτικοί έλεγχοι δαπανών δύναται να εφαρμοστούν για φορείς τόσο του Δημόσιου όσο και του Ιδιωτικού Τομέα λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό συμμετοχών τους σε Προγράμματα του ΙΔΕΚ και την εμπειρία του Ιδρύματος σε σχέση με την ικανότητά τους στην οικονομική διαχείριση ερευνητικών έργων.

Η μεθοδολογία δειγματοληπτικού ελέγχου εφαρμόζεται σύμφωνα με την Εγκύκλιο 5 - «Κατευθυντήριες Γραμμές για τις Διαδικασίες Επαληθεύσεων για τα Έργα που Εντάσσονται στα Επιχειρησιακά Προγράμματα «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη», «Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή» και «Θάλασσα». Ισχύουν οι ακόλουθες Διατάξεις:

- Η επαλήθευση δαπανών σε δειγματοληπτική βάση διενεργείται νοουμένου ότι οι συνολικές εγγραφές οι οποίες περιλαμβάνονται σε ένα Αίτημα Πληρωμής ξεπερνούν τις 20 (είκοσι). Σε περίπτωση που οι εγγραφές είναι μέχρι 20 (είκοσι) θα διενεργείται πλήρης έλεγχος του Αιτήματος Πληρωμής,
- Διασφαλίζεται ότι στο δείγμα συμπεριλαμβάνονται εγγραφές από όλες τις κατηγορίες για τις οποίες δηλώνονται δαπάνες στο Αίτημα Πληρωμής,
- Η συγκεκριμένη μέθοδος μπορεί να εφαρμοστεί και για Μεγάλες Επιχειρήσεις.

Με βάση την πιο πάνω ρύθμιση, δεν είναι απαραίτητη η επισύναψη αποδεικτικών στοιχείων στις οικονομικές εκθέσεις έργων του Προγράμματος RESTART 2016 – 2020.

Λαμβάνοντας υπόψη το Αίτημα Πληρωμής που υποβάλλεται, το Ίδρυμα ενημερώνει τους Φορείς για τις δαπάνες για τις οποίες θα πρέπει να υποβληθούν τα απαραίτητα αποδεικτικά στοιχεία, σύμφωνα με τις Πρόνοιες της Προκήρυξης RESTART 2016-2020.

Ο δειγματοληπτικός έλεγχος δαπανών δεν εφαρμόζεται για Φορείς οι οποίοι:

- δεν συμμετείχαν σε πρόγραμμα του ΙΔΕΚ στο παρελθόν, ή
- κατά την προηγούμενη συμμετοχή τους σε πρόγραμμα του ΙΔΕΚ, δεν ικανοποίησαν το Ίδρυμα όσον αφορά την ικανότητα τους στην οικονομική διαχείριση ερευνητικών έργων. Η εξαίρεση αυτή αφορά στο πρώτο Αίτημα Πληρωμής που υποβάλλουν Φορείς στους οποίους επιβλήθηκαν κυρώσεις.

Σε περίπτωση που μια Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προνοεί χρήση απλοποιημένης μεθόδου υπολογισμού και δήλωσης δαπανών, ο υπολογισμός των επιλέξιμων δαπανών των Έργων θα γίνεται με τη μέθοδο «Αμοιβές Προσωπικού + 40% επί των Αμοιβών Προσωπικού για κάλυψη των υπολοίπων δαπανών». Στα Αιτήματα Πληρωμής που θα υποβάλλονται στο πλαίσιο των χρηματοδοτούμενων Έργων τέτοιων Προσκλήσεων, το ΙΔΕΚ έχει την υποχρέωση να ελέγχει τις δαπάνες που περιλαμβάνονται στην κατηγορία «Αμοιβές Προσωπικού» μόνο. Ο έλεγχος των δαπανών στην εν λόγω κατηγορία μπορεί να διενεργείται σε δειγματοληπτική βάση. Η μεθοδολογία θα εφαρμόζεται όπως περιγράφεται πιο πάνω.

Αποτελέσματα Οικονομικών Επαληθεύσεων

Τα αποτελέσματα της οικονομικής επαλήθευσης γνωστοποιούνται στο ΣΕ από το Λογιστήριο του Ιδρύματος με κοινοποίηση στον ΥΟΘ του ΑΦ και το ΛΠ, με την αποστολή της Απόφασης Καταβολής Δόσης.

Διαδικασία Ενστάσεων

Ο Ανάδοχος Φορέας έχει το δικαίωμα υποβολής ένστασης για το αποτέλεσμα της Επαλήθευσης του Τελικού Αιτήματος Πληρωμής.

Οι Ενστάσεις υποβάλλονται μόνο από το Νόμιμο Εκπρόσωπο του Ανάδοχου Φορέα ή το ΣΕ αποστέλλοντας συμπληρωμένο το Έντυπο Ενστάσεων μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος μαζί με τα αναγκαία δικαιολογητικά εντός είκοσι μίας (21) ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία γνωστοποίησης της Απόφασης Επαλήθευσης του Τελικού Αιτήματος Πληρωμής.

Οι Ενστάσεις που υποβάλλονται από άλλα πρόσωπα και φορείς δεν εξετάζονται. Το ΙΔΕΚ, όμως, όπου κρίνει αναγκαίο, δύναται να επικοινωνεί απευθείας με τους Συνεργαζόμενους Φορείς για διευκρινήσεις και συμπληρωματικά στοιχεία που αφορούν στην ένσταση. Τα συμπληρωματικά στοιχεία θα ζητούνται από το ΙΔΕΚ μία μόνο φορά και σε περίπτωση που δεν υποβληθούν μέχρι την ημερομηνία που καθορίζεται στο σχετικό μήνυμα, η εξέταση της ένστασης θα ολοκληρώνεται λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που έχουν υποβληθεί μέχρι την καταληκτική ημερομηνία.

Όλη η σχετική ηλεκτρονική επικοινωνία θα κοινοποιείται στους ΣΕ, ΛΠ και ΥΟΘ του ΑΦ.

Σε περίπτωση που κατά το στάδιο εξέτασης της ένστασης κριθούν πρόσθετες δαπάνες ως επιλέξιμες τότε θα καταβάλλεται συμπληρωματική δόση χρηματοδότησης.

Επιστροφή Χρηματοδότησης

Στις περιπτώσεις που, για οποιοδήποτε λόγο (πχ τερματισμός έργου, χαμηλή υλοποίηση προϋπολογισμού κλπ), το ποσό της χρηματοδότησης που έχει ήδη καταβληθεί είναι μεγαλύτερο από το ποσό της χρηματοδότησης που δικαιούται να λάβει το Δίκτυο με βάση τις επιλέξιμες δαπάνες, το ΙΔΕΚ οφείλει να ανακτά τη διαφορά. Προς τούτο, ο ΣΕ ενημερώνεται για τους λόγους και το ακριβές ποσό που πρέπει να επιστραφεί στο Ίδρυμα συμπεριλαμβανομένου του νόμιμου τόκου, όπου εφαρμόζεται.

Εφόσον το ποσό δεν επιστραφεί εντός ενενήντα (90) ημερολογιακών ημερών, ο ΑΦ επιβαρύνεται με νόμιμο τόκο που υπολογίζεται από την ημερομηνία παραλαβής της επιστολής του ΙΔΕΚ που αφορά στην απαίτηση για επιστροφή της χρηματοδότησης, μέχρι και την ημερομηνία εξόφλησης της οφειλής.

Τέλος, το Ίδρυμα δύναται να λάβει όλα τα απαιτούμενα νομικά μέτρα για να επιτύχει την επιστροφή του οφειλόμενου ποσού σε περίπτωση μη επιστροφής του οφειλόμενου ποσού.

Σημειώνεται ότι, την ευθύνη για επιστροφή της χρηματοδότησης τη φέρει αποκλειστικά ο ΑΦ, ανεξάρτητα εάν η οφειλή δημιουργείται εξ' αιτίας Συνεργαζόμενου Φορέα του Δικτύου Συνεργασίας.

Διαδικασία Διακανονισμού Αποπληρωμής Οφειλών

Διαδικασία Διακανονισμού μπορεί να εφαρμοστεί στις περιπτώσεις που ο Ανάδοχος Φορέας (ΑΦ) δεν έχει τη δυνατότητα για εφάπαξ πληρωμή, εντός της προθεσμίας, για οφειλή η οποία υπερβαίνει τις 10.000 Ευρώ.

Μεταφορές Χρηματοδότησης

Ο ΑΦ έχει την ευθύνη να μεταβιβάσει προς τους υπόλοιπους φορείς του Δικτύου Συνεργασίας το ποσό που τους αναλογεί σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Προϋπολογισμό του έργου, την πρόοδο εργασίας και τη συμμετοχή του καθενός στην υλοποίηση του έργου και την Απόφαση Καταβολής Δόσης, λαμβάνοντας υπόψη το Συμφωνητικό του Δικτύου Συνεργασίας. Η μεταφορά του χρηματικού ποσού θα πρέπει να πραγματοποιείται το συντομότερο δυνατόν και να προσκομίζονται στο Ίδρυμα το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από την ημερομηνία καταβολής της Δόσης από το ΙΔΕΚ, αποδεικτικά στοιχεία τα οποία να αποδεικνύουν τη μεταβίβαση του ποσού που αναλογεί στους Συνεργαζόμενους Φορείς.

Ως αποδεικτικό μπορεί να υποβληθεί ένα εκ των πιο κάτω:

- Αντίγραφο επιταγής της οποίας η εκκαθάριση να είναι εμφανής στην κατάσταση του τραπεζικού λογαριασμού του Ανάδοχου Φορέα.
- Δελτίο εμβάσματος τράπεζας (advice slip).

Σημειώνεται ότι, μεταφορές χρημάτων από ένα φορέα του Δικτύου σε άλλο σε μετρητά δεν γίνονται αποδεκτές από το ΙΔΕΚ.

Στην περίπτωση που δεν υποβληθούν τα αποδεικτικά στοιχεία που αφορούν στην Τελική Δόση Χρηματοδότησης, για τη μεταβίβαση από τον ΑΦ προς τους Συνεργαζόμενους Φορείς των ποσών που τους αναλογούν, εντός της προθεσμίας που ορίζεται πιο πάνω, οι σχετικές δαπάνες των Συνεργαζόμενων Φορέων θα καταστούν μη επιλέξιμες και θα ζητείται από τον ΑΦ η επιστροφή της σχετικής χρηματοδότησης πλέον τους νόμιμους τόκους.

Εισπράξεις στο Πλαίσιο του Έργου

Η χρηματοδότηση από το ΙΔΕΚ δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία κέρδους από φορέα ούτε τη διπλή χρηματοδότησή του (δηλαδή τη χρηματοδότηση των ίδιων δαπανών από περισσότερες από μία πηγές).

Ως έσοδα θεωρούνται:

- Μεταφορές μετρητών στο φορέα από τρίτα μέρη (χρηματοδότηση από τρίτους) αν μεταφερθούν με μοναδικό σκοπό τη χρηματοδότηση του έργου και στο βαθμό στον οποίο δεν επιστρέφονται ή αποπληρώνονται από το φορέα στο τρίτο μέρος.
- Εισόδημα που δημιουργείται στο πλαίσιο του έργου (πχ έσοδα από την πώληση εξοπλισμού που αποκτήθηκε για τους σκοπούς του έργου, χρεώσεις συμμετοχών σε εκδηλώσεις που διοργανώνει ο φορέας, κοκ).

Όλα τα έσοδα που δημιουργούνται στο πλαίσιο του έργου θα πρέπει να δηλώνονται στο Αίτημα Πληρωμής του εμπλεκόμενου φορέα για να ληφθούν υπόψη στον υπολογισμό της χρηματοδότησής του (μειώνοντας την επιλέξιμη δαπάνη με ποσό ίσο με το έσοδο). Ο κανόνας αυτός εφαρμόζεται σε επίπεδο φορέα.

Έλεγχοι από άλλες Αρμόδιες Αρχές

Οι εθνικές αρμόδιες αρχές και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή εξουσιοδοτημένοι αντιπρόσωποί τους έχουν δικαίωμα να διενεργήσουν Διοικητικές και Επιτόπιες Οικονομικές Επαληθεύσεις, κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου και μέχρι δέκα (10) χρόνια από την

ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης (βλ. Κεφ. 5.1 και 5.3 του Τμήματος III της παρούσας Προκήρυξης) σε όλους τους φορείς του Δικτύου Συνεργασίας.

Έλεγχοι μετά την καταβολή της τελικής δόσης

Για τα χρηματοδοτούμενα Έργα που περιλαμβάνουν επένδυση σε υποδομές ή παραγωγική επένδυση μπορούν να πραγματοποιηθούν έλεγχοι μέχρι και δέκα (10) χρόνια μετά την καταβολή της τελικής δόσης χρηματοδότησης.

6. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΡΓΩΝ

Η διαδικασία Παρακολούθησης Έργων αφορά στην εφαρμογή μέτρων για διευκόλυνση της ερευνητικής εργασίας και ταυτόχρονα στη διασφάλιση της ποιοτικής υλοποίησης των Έργων μέσω αποτελεσματικών εργαλείων και διαδικασιών.

Η πρόοδος και τα αποτελέσματα των έργων παρακολουθούνται και αξιολογούνται από το ΙΔΕΚ μέσω της υποβολής εκθέσεων προόδου, της εφαρμογής διαδικασίας επιστημονικής αξιολόγησης της προόδου των έργων και της διεξαγωγής επισκέψεων ελέγχου στους χώρους που διενεργείται η έρευνα.

Η επιλογή των εργαλείων και των διαδικασιών που εφαρμόζονται με στόχο τη βέλτιστη παρακολούθηση των έργων γίνεται ανάλογα με το Ανώτατο Ποσό Χρηματοδότησης (μέγιστη χρηματοδότηση που μπορεί να λάβει ένα έργο) όπως αυτό καθορίζεται στην περιγραφή των Προγραμμάτων και/ή στην αντίστοιχη Πρόσκληση. Τα έργα διαχωρίζονται σε τρία μεγέθη ως ακολούθως:

- Μεγάλο Έργο: Ανώτατο ποσό χρηματοδότησης μεγαλύτερο από 500.000 Ευρώ
- Μεσαίο Έργο: Ανώτατο ποσό χρηματοδότησης μεταξύ 120.000-500.000 Ευρώ
- Μικρό Έργο: Ανώτατο ποσό χρηματοδότησης χαμηλότερο από 120.000 Ευρώ

6.1. ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΟΔΟΥ

Ο Ανάδοχος Φορέας μέσω του Συντονιστή Έργου είναι υπεύθυνος για την υποβολή εκθέσεων προόδου στο ΙΔΕΚ. Οι εκθέσεις προόδου συμπληρώνονται σε τυποποιημένα έντυπα που παρέχονται από το ΙΔΕΚ σε ψηφιακή μορφή και υποβάλλονται στο ΙΔΕΚ σε προκαθορισμένο χρονικό πλαίσιο. Οι εκθέσεις προόδου αναφέρονται στην υλοποίηση της εργασίας που προβλέπεται από το Συμβόλαιο.

Τα είδη των εκθέσεων χωρίζονται ανάλογα με το περιεχόμενό τους και είναι τα ακόλουθα:

- **Ενδιάμεση Έκθεση Προόδου:** Περιλαμβάνει συνοπτική περιγραφή της εργασίας που υλοποιήθηκε κατά το πρώτο μισό του έργου και τα ολοκληρωμένα Παραδοτέα του έργου.
- **Τελική Έκθεση Προόδου:** Περιλαμβάνει περιγραφή της εργασίας που υλοποιήθηκε καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του έργου καθώς και άλλες πληροφορίες που απαιτούνται στα προβλεπόμενα έντυπα. Επιπρόσθετα επισυνάπτονται τα Παραδοτέα του έργου.
- **Αίτημα Πληρωμής:** Περιλαμβάνει δαπάνες που αφορούν στη χρονική διάρκεια υλοποίησης του έργου για τις οποίες υποβάλλεται η έκθεση και για τις οποίες απαιτείται καταβολή μέρους της χρηματοδότησης, ή συγκεκριμένες δαπάνες

(ανεξάρτητα από τη χρονική περίοδο υλοποίησης του έργου) για τις οποίες απαιτείται καταβολή δόσης (πχ εξοπλισμός).

Η συχνότητα και χρονικό πλαίσιο υποβολής των Εκθέσεων έχουν ως ακολούθως:

- **Μεσαία και Μεγάλα Έργα:** Ενδιάμεση Έκθεση Προόδου και Τελική Έκθεση Προόδου. Οι εκθέσεις υποβάλλονται μέχρι τριάντα (30) ημερολογιακές ημέρες μετά τη λήξη της χρονικής διάρκειας στην οποία αφορούν. Αίτημα Πληρωμής υποβάλλεται όταν απαιτείται δόση επιχορήγησης, όπως καθορίζεται στο Συμβόλαιο Έργου. Όταν το Αίτημα Πληρωμής αφορά σε δαπάνες για το πρώτο μισό του έργου, υποβάλλεται μέχρι εξήντα (60) ημερολογιακές ημέρες μετά τη συμπλήρωση της μισής διάρκειας υλοποίησης του έργου. Όταν το Αίτημα Πληρωμής αφορά στην καταβολή της τελικής δόσης επιχορήγησης, αυτή υποβάλλεται μέχρι εξήντα (60) ημερολογιακές ημέρες μετά την ημερομηνία ολοκλήρωσης της υλοποίησης του έργου. Στα Μεγάλα Έργα με διάρκεια υλοποίησης μεγαλύτερη των τριάντα έξι (36) μηνών δύναται να καθοριστούν στο Συμβόλαιο Έργου διαφορετικές περιόδους για υποβολή Εκθέσεων Προόδου.
- **Μικρά Έργα:** Τελική Έκθεση Προόδου η οποία υποβάλλεται μέχρι τριάντα (30) ημερολογιακές ημέρες μετά την ημερομηνία ολοκλήρωσης της υλοποίησης του έργου. Το Αίτημα Πληρωμής υποβάλλεται μέχρι εξήντα (60) ημερολογιακές ημέρες μετά την ημερομηνία ολοκλήρωσης της υλοποίησης του έργου και αφορά στις δαπάνες που έγιναν καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του έργου.

Σε ειδικές περιπτώσεις μπορεί να απαιτείται η υποβολή περιοδικών εκθέσεων προόδου (πχ έργα που θα λαμβάνουν χαμηλή προκαταβολή). Στις περιπτώσεις αυτές η περίοδος των εκθέσεων θα καθορίζεται στο Συμβόλαιο Έργου. Επιπρόσθετα, σε ειδικές περιπτώσεις (πχ στα μικρά έργα) μπορεί να καθορίζονται στις Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων διαφορετικές ρυθμίσεις σε σχέση με την υποβολή εκθέσεων και αιτημάτων πληρωμής.

Η εξέταση των εκθέσεων από το ΙΔΕΚ διενεργείται εντός ογδόντα (80) ημερών από την ημέρα υποβολής του αντίστοιχου αιτήματος πληρωμής και το αποτέλεσμα της εξέτασης κοινοποιείται στο Συντονιστή Έργου. Στην περίπτωση που για να ολοκληρωθεί η εξέταση της έκθεσης απαιτούνται συμπληρωματικά στοιχεία, το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί για την υποβολή τους, προστίθεται στις ογδόντα (80) ημερολογιακές μέρες από την ημερομηνία υποβολής του αντίστοιχου αιτήματος πληρωμής. Εάν τα συμπληρωματικά στοιχεία δεν υποβληθούν εντός είκοσι ενός (21) ημερολογιακών ημερών, η διαδικασία αξιολόγησης της Έκθεσης προχωρά χωρίς αυτά.

Όλοι οι συμμετέχοντες φορείς θα καλούνται να υποβάλουν μία Έκθεση για τον αντίκτυπο των αποτελεσμάτων του έργου, δύο (2) χρόνια μετά την Ολοκλήρωση της Υλοποίησής του.

6.2. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ

Το ΙΔΕΚ διενεργεί τουλάχιστον μία επίσκεψη ελέγχου για κάθε χρηματοδοτούμενο έργο, προκειμένου να ενημερωθεί από κοντά από το ΣΕ και την ομάδα έργου ως προς την υλοποίηση και την πρόοδο των δραστηριοτήτων του έργου, να ελέγξει τον εξοπλισμό που αγοράστηκε (όπου υφίσταται), να διαπιστώσει την υλοποίηση επιμέρους δραστηριοτήτων και την ενεργό εμπλοκή των μελών της ομάδας έργου και των φορέων και γενικότερα για να διαπιστώσει ότι το έργο υλοποιείται ποιοτικά και χωρίς προβλήματα. Επιπλέον, η επίσκεψη ελέγχου δίνει τη δυνατότητα στην ομάδα έργου να λάβει διευκρινίσεις και συμβουλές από το ΙΔΕΚ σε θέματα διαχείρισης του έργου.

Για τα ακόλουθα Προγράμματα, κατά κανόνα, δεν διενεργούνται επισκέψεις ελέγχου:

- Κουπόνια Καινοτομίας,
- Βιομηχανική Ιδιοκτησία,
- Συμμετοχή σε Εκδηλώσεις Διεθνούς Δικτύωσης,
- Ενθάρρυνση Συντονισμού Έργων στο Πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020»,
- Συγκεκριμένες Δράσεις του Προγράμματος «Καλλιέργεια Κουλτούρας ΕΤΑΚ» όπως θα καθορίζεται στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων, και
- Διαβαθμισμένα Εργαστήρια – Τεχνολογίες Διττής Χρήσης.

Η επίσκεψη ελέγχου γίνεται από το Λειτουργό Παρακολούθησης του έργου και/ή άλλα στελέχη του ΙΔΕΚ ή από ειδικούς εμπειρογνώμονες που επιλέγει το ΙΔΕΚ για το σκοπό αυτό.

Η επίσκεψη ελέγχου για διαπίστωση της ομαλής υλοποίησης των δραστηριοτήτων του έργου κατά κανόνα γίνεται ως ακολούθως:

- Μεσαία και Μεγάλα Έργα: Όταν ολοκληρωθεί η μισή χρονική διάρκεια υλοποίησης του έργου και κατά κανόνα αφότου υποβληθεί η Ενδιάμεση Έκθεση Προόδου.
- Μικρά Έργα: Κατά την ολοκλήρωση της υλοποίησης του έργου, αφότου υποβληθεί η Τελική Έκθεση Προόδου.

Δύναται να διενεργούνται επιπρόσθετες επισκέψεις ελέγχου από το ΙΔΕΚ για επιτόπιες επαληθεύσεις όποτε κρίνεται απαραίτητο (πχ σε εναρκτήρια συνάντηση, σε συνάντηση του Δικτύου μετά από πρόσκληση, κλπ), είτε όποτε διαφαίνεται μη επαρκής υλοποίηση των δραστηριοτήτων του έργου. Αναμένεται όπως ο ΣΕ ενημερώνει και προσκαλεί εγκαίρως το ΛΠ για προγραμματιζόμενες συναντήσεις του Δικτύου Συνεργασίας.

Αξιολόγηση Έργων από Ανεξάρτητους Εμπειρογνώμονες

Η Αξιολόγηση Έργων από Ανεξάρτητους Εμπειρογνώμονες αφενός έχει το ρόλο της ανάδειξης των αξιόλογων αποτελεσμάτων όπως προκύπτουν από τα χρηματοδοτούμενα έργα, αφετέρου στοχεύει στον εντοπισμό και στην αντιμετώπιση των περιπτώσεων όπου η δημόσια χρηματοδότηση δεν επιφέρει τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα. Επιπρόσθετα, η διαδικασία Αξιολόγησης συμβάλλει στην αποτίμηση των Προγραμμάτων του ΙΔΕΚ και στη βελτίωση των διαδικασιών του Ιδρύματος.

Οι Λειτουργοί του ΙΔΕΚ αξιολογούν την υλοποίηση ενός έργου βάσει της υλοποίησης των παραδοτέων, της εξέτασης των εκθέσεων προόδου και της διενέργειας επιτόπιων ελέγχων. Η ποιότητα της υλοποίησης και των αποτελεσμάτων ενός έργου κρίνεται σε μεγαλύτερο βάθος από εμπειρογνώμονες που εξειδικεύονται στο αντικείμενο του έργου.

Η Αξιολόγηση Έργων από Ανεξάρτητους Εμπειρογνώμονες αποτελεί συστηματικό τρόπο αξιολόγησης από ειδικούς εμπειρογνώμονες των ερευνητικών έργων που χρηματοδοτούνται από το Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας και η οποία μπορεί να καλύπτει επιστημονικές, τεχνολογικές και άλλες πτυχές που σχετίζονται με την ορθή υλοποίηση των χρηματοδοτούμενων έργων και τη συνάφεια των πραγματοποιημένων δραστηριοτήτων με τους στόχους της Πρόσκλησης και τις πρόνοιες του Συμβολαίου.

Ανάλογα με τη φύση και το περιεχόμενο των δραστηριοτήτων του, ένα ερευνητικό έργο μπορεί να τύχει Αξιολόγησης χρησιμοποιώντας μία εκ των δύο πιο κάτω μεθόδων:

- Εξ' Αποστάσεως Αξιολόγηση, ή
- Επιτόπια Αξιολόγηση.

Η Αξιολόγηση υλοποιείται κατά κανόνα από έναν αξιολογητή. Σε περίπτωση που κριθεί αναγκαίο, ένα έργο μπορεί να αξιολογηθεί και από δεύτερο αξιολογητή ή ακόμα από ομάδα αξιολογητών.

Το είδος και η συχνότητα διεξαγωγής των Αξιολογήσεων προγραμματίζεται με βάση το μέγεθος και τα χαρακτηριστικά του έργου ως ακολούθως:

- **Μεγάλα Έργα:** Διενέργεια Αξιολόγησης από Ανεξάρτητο Εμπειρογνώμονα της ενδιάμεσης και τελικής έκθεσης προόδου. Η ενδιάμεση επιστημονική αξιολόγηση είναι κατά κανόνα επιτόπια, ενώ η τελική Αξιολόγηση πραγματοποιείται εξ' αποστάσεως.
- **Μεσαία Έργα:** Η Αξιολόγηση από Ανεξάρτητο Εμπειρογνώμονα πραγματοποιείται εξ' αποστάσεως και αφορά στην τελική έκθεση προόδου.
- **Μικρά Έργα:** Δεν υπόκεινται σε Αξιολόγηση από Ανεξάρτητο Εμπειρογνώμονα, εκτός αν διαπιστωθούν σημαντικά προβλήματα στην υλοποίηση του έργου που καθιστούν την επιστημονική αξιολόγηση αναγκαία.

Το ΙΔΕΚ διατηρεί το δικαίωμα να διεξάγει Αξιολογήσεις από Ανεξάρτητους Εμπειρογνώμονες (επιτόπιες και εξ' αποστάσεως), όπου κρίνει ότι η υλοποίηση έργου δεν είναι ικανοποιητική, ανεξάρτητα από τον προϋπολογισμό του έργου ή το στάδιο στο οποίο βρίσκεται το έργο. Σε ειδικές περιπτώσεις, μπορεί να καθορίζονται στις Προσκήσεις Υποβολής Προτάσεων διαφορετικές ρυθμίσεις σε σχέση με τη διενέργεια αξιολογήσεων και επισκέψεων ελέγχου.

Στο πλαίσιο της Αξιολόγησης, οι αξιολογητές θα καλούνται να κατατάξουν τα έργα σε κατηγορίες ανάλογα με την επίδοσή τους. Οι ερμηνείες των κατηγοριών φαίνονται στον Πίνακα III.8:

Πίνακας III.8 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ		
Κατηγορία	Επίδοση	Ερμηνεία
A	Εξαιρετική	Οι δραστηριότητες και οι στόχοι του έργου έχουν επιτευχθεί πλήρως και τα αποτελέσματα κρίνονται ως ιδιαίτερως σημαντικά.
B	Πολύ Καλή	Οι δραστηριότητες και οι στόχοι του έργου έχουν επιτευχθεί με σχετικά μικρές αποκλίσεις.
Γ	Επαρκής	Οι δραστηριότητες και οι στόχοι του έργου έχουν επιτευχθεί μερικώς. Οι συμμετέχοντες φορείς έχουν σε γενικές γραμμές αναλάβει σε ικανοποιητικό βαθμό τις απαραίτητες ενέργειες για την επιτυχή υλοποίηση του έργου.
Δ	Χαμηλή	Οι δραστηριότητες του έργου έχουν υλοποιηθεί σε πολύ μικρό βαθμό. Οι συμμετέχοντες φορείς δεν έχουν αναλάβει τις αρμόζουσες ενέργειες για την επιτυχή υλοποίηση του έργου.
E	Καθόλου Ικανοποιητική	Οι δραστηριότητες και οι στόχοι του έργου δεν έχουν επιτευχθεί. Οι συμμετέχοντες φορείς δεν έχουν αναλάβει καμία ουσιαστική ενέργεια για την επιτυχή υλοποίηση του έργου.

Το αποτέλεσμα της Αξιολόγησης κοινοποιείται στο Συντονιστή Έργου (ΣΕ) και του δίνεται η δυνατότητα να τοποθετηθεί. Η τοποθέτηση του ΣΕ κοινοποιείται στον Αξιολογητή ο οποίος έχει τη δυνατότητα να τροποποιήσει την αξιολόγησή του. Σημειώνεται ότι, στην περίπτωση που προκύψει από την Αξιολόγηση ότι το έργο εμπίπτει στις κατηγορίες Δ και Ε, και ο ΣΕ διαφωνεί με το αποτέλεσμα της αξιολόγησης, θα ζητείται η άποψη δεύτερου ειδικού εμπειρογνώμονα προς επιβεβαίωση των αποτελεσμάτων της Αξιολόγησης. Στις περιπτώσεις χρησιμοποίησης πέραν του ενός (1) ανεξάρτητου ειδικού εμπειρογνώμονα, θα λαμβάνεται υπόψη η πιο ευνοϊκή αξιολόγηση.

6.3. ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ ΧΑΜΗΛΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ / ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ / ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΥΡΩΣΕΩΝ

Στο Συμβόλαιο Έργου ρυθμίζονται όλα τα θέματα τα οποία διέπουν την υλοποίηση του ερευνητικού έργου συμπεριλαμβανομένων της διαδικασίας τερματισμού έργων, της επιστροφής χρηματοδότησης και της επιβολής κυρώσεων. Η μη τήρηση από τους δικαιούχους των υποχρεώσεων και όρων του Συμβολαίου Έργου, είναι δυνατόν να οδηγήσει στην προσωρινή ανάκληση της χρηματοδότησης του έργου (παγοποίηση) και/ή στην οριστική διακοπή της χρηματοδότησης του έργου (τερματισμός του έργου και/ή επιστροφή μέρους ή ολόκληρης της χρηματοδότησης πλέον τους νόμιμους τόκους). Επιπρόσθετα, το ΙΔΕΚ δύναται να απεντάξει το έργο από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και ανάλογα με την περίπτωση, να επιβάλει κυρώσεις είτε στους Δικαιούχους (Ανάδοχος Φορέας και/ή Συνεργαζόμενους Φορείς) είτε σε συγκεκριμένα άτομα του Δικτύου Συνεργασίας. Τέλος, η χαμηλή ποιότητα υλοποίησης έργου από το Δίκτυο Συνεργασίας έχει ως αποτέλεσμα την εφαρμογή συγκεκριμένων μέτρων από το ΙΔΕΚ.

6.3.1. Χειρισμός Έργων Χαμηλής Ποιότητας

Το ΙΔΕΚ λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα και ασφαλιστικές δικλείδες για τη διασφάλιση της βέλτιστης χρήσης των δημοσίων πόρων. Στις περιπτώσεις έργων με αποτελέσματα χαμηλής ποιότητας, τα οποία εμπίπτουν στις κατηγορίες Δ και Ε, το ΙΔΕΚ θα λαμβάνει Μέτρα, όπως περιγράφονται στον Πίνακα III.9:

Πίνακας III.9 Χειρισμός Έργων Χαμηλής Ποιότητας		
Κατηγορία	Μέτρα	
	Στάδιο Ελέγχου: Ενδιάμεση Έκθεση	Στάδιο Ελέγχου: Τελική Έκθεση
Δ	Έγκριση της Ενδιάμεσης Έκθεσης Προόδου του Έργου και απαίτηση ανάληψης διορθωτικών μέτρων από τον Ανάδοχο Φορέα.	Έγκριση της Τελικής Έκθεσης Προόδου του έργου και επιβολή χρηματικού προστίμου που ανέρχεται σε ποσοστό 20% επί των επιλέξιμων δαπανών. Αποκλεισμός της συμμετοχής του Συντονιστή Έργου για δύο (2) χρόνια από μελλοντικές Προσκλήσεις Προγραμμάτων και άλλες πρωτοβουλίες που υποστηρίζονται από το ΙΔΕΚ στην περίπτωση που το αποτέλεσμα της Επιστημονικής Αξιολόγησης εμπίπτει στην Κατηγορία Δ' ή Ε' για περισσότερα από ένα (1) έργα του ΣΕ.
Ε	Μη έγκριση της Έκθεσης Προόδου του έργου και απαίτηση για	

	<p>επιστροφή της καταβληθείσας χρηματοδότησης. Αποκλεισμός της συμμετοχής του Συντονιστή Έργου για δύο (2) χρόνια από μελλοντικές Προσκλήσεις Προγραμμάτων και άλλες πρωτοβουλίες που υποστηρίζονται από το ΙΔΕΚ στην περίπτωση που το αποτέλεσμα της Επιστημονικής Αξιολόγησης εμπίπτει στην Κατηγορία Δ΄ ή Ε΄ για περισσότερα από ένα (1) έργα του ΣΕ.</p>
--	--

6.3.2. Τερματισμός Έργων

Ο τερματισμός του έργου και/ή του Συμβολαίου Έργου μπορεί να γίνει από το ΙΔΕΚ, στην περίπτωση μη τήρησης των όρων του Συμβολαίου όπως για παράδειγμα σε περιπτώσεις μη υποβολής των απαιτούμενων εκθέσεων προόδου παρά τις υπενθυμίσεις του ΙΔΕΚ, πλημμελούς υλοποίησης και/ή διαχείρισης του έργου και άρνησης ή αμέλειας για ανάληψη διορθωτικών ενεργειών, αποχώρησης του Αναδόχου Φορέα, αποχώρησης του κύριου ερευνητή σε έργα με προσωποκεντρικό χαρακτήρα, κ.α.

Σε ιδιαίτερες περιπτώσεις το έργο μπορεί να τερματιστεί κατόπιν αιτήματος από τον Ανάδοχο Φορέα προς το ΙΔΕΚ. Συγκεκριμένα, στις περιπτώσεις αυτές, ο Νόμιμος Εκπρόσωπος του ΑΦ ή ο Συντονιστής Έργου θα υποβάλλει αίτημα στο ΙΔΕΚ το οποίο θα εξετάζεται.

Οι αποφάσεις για τερματισμό του έργου μπορεί να συνοδεύονται με επιστροφή μέρους ή του συνόλου της χρηματοδότησης. Οι αποφάσεις αυτές δεν αποτελούν κυρώσεις και λαμβάνονται από τη Διεύθυνση του ΙΔΕΚ, εκτός και αν υπάρχει υποψία δόλου ή αντιδεοντολογικής συμπεριφοράς. Στις τελευταίες περιπτώσεις το θέμα προωθείται στην Επιτροπή Εξέτασης Ειδικών Θεμάτων (ΕΕΕΘ) του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος για ενδεχόμενη επιβολή κυρώσεων.

Το ΙΔΕΚ διατηρεί το δικαίωμα να εξετάσει τον τερματισμό της συμμετοχής ενός συνεργαζόμενου φορέα από το Δίκτυο Συνεργασίας (πχ από στοιχεία που προκύπτουν από τη Διαδικασία Παρακολούθησης Έργων, αίτημα του Δικτύου Συνεργασίας, και επιβολή κυρώσεων - αν εφαρμόζεται).

Επιπρόσθετα, το ΙΔΕΚ διατηρεί το δικαίωμα να προχωρήσει σε τερματισμό του έργου και του Συμβολαίου Έργου εφόσον κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου διαπιστωθεί ότι ο ΑΦ του έργου τελεί υπό πτώχευση, εκκαθάριση, παύση δραστηριοτήτων, αναγκαστική διαχείριση, ή πτωχευτικό συμβιβασμό, ή οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση που προκύπτει από παρόμοια διαδικασία προβλεπόμενη από τις εθνικές νομοθετικές ή κανονιστικές πράξεις.

6.3.3. Επιβολή Κυρώσεων

Στην περίπτωση που υπάρχει υπόνοια για δόλο ή αντιδεοντολογική συμπεριφορά τότε το θέμα θα προωθείται στην Επιτροπή Εξέτασης Ειδικών Θεμάτων (ΕΕΕΘ) του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος, η οποία είναι το αρμόδιο όργανο για την εξέταση σοβαρών θεμάτων που προκύπτουν σε σχέση με προβλήματα κατά τη διαχείριση έργων καθώς και για την επιβολή κυρώσεων. Οι κυρώσεις οι οποίες μπορούν να επιβληθούν από την ΕΕΕΘ για δόλο ή αντιδεοντολογική συμπεριφορά, επιπρόσθετα του ενδεχόμενου τερματισμού του έργου και της επιστροφής μέρους και/ή του συνόλου της χρηματοδότησης είναι:

- Αποκλεισμός της συμμετοχής Ανάδοχου Φορέα και/ή Συνεργαζόμενου Φορέα και/ή προσώπου από τα Προγράμματα RESTART 2016-2020 και άλλες Προσκλήσεις και πρωτοβουλίες που υποστηρίζονται από το ΙΔΕΚ μέχρι πέντε (5) έτη, και/ή
- Τερματισμός όλων των χρηματοδοτούμενων έργων στα οποία ο φορέας είναι Ανάδοχος και/ή τερματισμός της συμμετοχής του σε Προγράμματα και άλλες Προσκλήσεις και πρωτοβουλίες που υποστηρίζονται από το ΙΔΕΚ, ενώ στην περίπτωση που ο φορέας είναι Συνεργαζόμενος τότε μπορεί να επιβληθεί ο τερματισμός της συμμετοχής του από χρηματοδοτούμενα έργα και άλλες Προσκλήσεις και πρωτοβουλίες που υποστηρίζονται από το ΙΔΕΚ, και η αντικατάστασή του.

Στην περίπτωση όπου έργο έχει τερματισθεί λόγω πλημμελούς διαχείρισης του Ανάδοχου Φορέα και/ή Συνεργαζόμενου Φορέα και/ή προσώπου που έχει την ευθύνη υλοποίησης του έργου και παρατηρηθεί από τον ίδιο Ανάδοχο Φορέα και/ή Συνεργαζόμενο Φορέα και/ή πρόσωπο που έχει την ευθύνη υλοποίησης του έργου άλλο περιστατικό πλημμελούς διαχείρισης σε άλλο χρηματοδοτούμενο από το ΙΔΕΚ έργο, τότε μπορεί να επιβληθεί αποκλεισμός της συμμετοχής του Ανάδοχου Φορέα και/ή Συνεργαζόμενου Φορέα και/ή προσώπου που έχει την ευθύνη υλοποίησης του έργου από τα Προγράμματα RESTART 2016-2020 και άλλες Προσκλήσεις και πρωτοβουλίες που υποστηρίζονται από το ΙΔΕΚ μέχρι πέντε (5) έτη.

Σημειώνεται ότι, πριν την επιβολή οποιασδήποτε κύρωσης, οι εμπλεκόμενοι φορείς ή φυσικά πρόσωπα καλούνται να υποβάλουν γραπτό υπόμνημα με τις θέσεις τους και τους δίνεται η δυνατότητα ακρόασης ενώπιον της ΕΕΕΘ.

6.4. ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗΣ

Το ΙΔΕΚ επικοινωνεί, κατά κανόνα, με τον Ανάδοχο Φορέα, τον Συντονιστή Έργου και τον Υπεύθυνο Επικοινωνίας για Οικονομικά Θέματα (ΥΟΘ) του Ανάδοχου Φορέα οι οποίοι θα έχουν την ευθύνη να ενημερώνουν τα Μέλη του Δικτύου Συνεργασίας για θέματα τα οποία αφορούν στο φυσικό και οικονομικό αντικείμενο του χρηματοδοτούμενου έργου. Η επικοινωνία μεταξύ του ΙΔΕΚ και των εκπροσώπων του έργου πραγματοποιείται κατά κανόνα μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Το ΙΔΕΚ τηρεί τις ακόλουθες προθεσμίες για την ανταπόκρισή του στα αιτήματα του Δικτύου Συνεργασίας:

- Όλα τα μηνύματα που λαμβάνονται από το ΙΔΕΚ, απαντώνται το αργότερο μέσα σε δεκαπέντε (15) ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία παραλαβής τους.
- Όλες οι εκθέσεις εξετάζονται από το ΙΔΕΚ και το αποτέλεσμα της εξέτασης κοινοποιείται σε ΑΦ και ΣΕ εντός ογδόντα (80) ημερών από την ημερομηνία υποβολής του αντίστοιχου αιτήματος πληρωμής. Στην περίπτωση που απαιτούνται συμπληρωματικά στοιχεία, το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί έως την υποβολή τους, προστίθεται στις ογδόντα (80) ημερολογιακές μέρες από την ημερομηνία υποβολής του αντίστοιχου αιτήματος πληρωμής.
- Τα αιτήματα για τα οποία χρειάζεται η έγκριση του ΙΔΕΚ εξετάζονται και η απόφαση του ΙΔΕΚ κοινοποιείται σε ΑΦ και ΣΕ εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την παραλαβή τους (εκτός από τις περιπτώσεις που το αίτημα αφορά σε τροποποίηση δραστηριότητας μείζονος σημασίας). Στην περίπτωση που για να ολοκληρωθεί η εξέταση του αιτήματος απαιτούνται συμπληρωματικά στοιχεία, το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί για την υποβολή τους, προστίθεται στις μέρες που χρειάζονται για την εξέταση του αιτήματος.

Σε περίπτωση που δεν υλοποιούνται κανονικά τα παραδοτέα, ο ΣΕ και ο ΑΦ έχουν την ευθύνη έγκαιρης ενημέρωσης του ΙΔΕΚ, είτε υποβάλλοντας επεξηγηματικό σημείωμα είτε αναφέροντάς το στην έκθεση προόδου.

Οι φορείς έχουν την υποχρέωση να ενημερώσουν άμεσα (μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος) το ΙΔΕΚ για οποιαδήποτε αλλαγή στα χαρακτηριστικά τους όπως πχ αλλαγή στο ιδιοκτησιακό καθεστώς, αλλαγή στη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου, μεταβολή η οποία επηρεάζει το μέγεθος της επιχείρησης, παύση δραστηριοτήτων, κα.

7. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΥΣΗ ΓΝΩΣΗΣ

Οι κανόνες κυριότητας, αξιοποίησης και διάχυσης της γνώσης που προκύπτει από τα αποτελέσματα έργου των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 είναι:

7.1. ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ ΓΝΩΣΗΣ – ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

Ως προς την κυριότητα της γνώσης που προκύπτει από έργο που υλοποιείται στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, τον επιμερισμό και τον τρόπο άσκησης της ισχύουν οι ακόλουθοι κανόνες:

- Οι φορείς που συμμετέχουν σε έργο που υλοποιείται στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, έχουν δικαιώματα χρήσης προϋπάρχουσας γνώσης (την οποία κατέχει άλλος συμμετέχων στο ίδιο έργο) χωρίς χρέωση, με αποκλειστικό σκοπό την υλοποίηση του έργου. Το δικαίωμα αυτό δύναται να έχει χρονική διάρκεια η οποία θα πρέπει να καθορίζεται μέσα από το Συμφωνητικό Δικτύου Συνεργασίας. Η προϋπάρχουσα γνώση η οποία κρίνεται αναγκαία για την υλοποίηση του έργου καθορίζεται μέσα από το Συμφωνητικό του Δικτύου Συνεργασίας και/ή μέσα από την πρόταση.
- Οι γνώσεις και τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας³⁵ που προκύπτουν από έργο που υλοποιείται στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 ανήκουν στους συμμετέχοντες φορείς που εκτέλεσαν τις εργασίες από τις οποίες προέκυψαν.
- Ο επιμερισμός των γνώσεων και των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας που προκύπτουν από εργασίες που υλοποιήθηκαν από κοινού από περισσότερους του

---

³⁵ Περιλαμβάνει τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικά δικαιώματα, δικαιώματα επί σχεδίου ή υποδείγματος, επί διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας ή συμπληρωματικών πιστοποιητικών αυτών, επί εμπορικών σημάτων, επί τίτλων προστασίας φυτικών ποικιλιών, επί γεωγραφικών ενδείξεων και ονομασιών προέλευσης και ειδικότερα τα δικαιώματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του Άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1383/2003.

Επιπρόσθετα, για τους σκοπούς του παρόντος Άρθρου, ο ορισμός περιλαμβάνει και την Τεχνογνωσία, δηλαδή το σύνολο πληροφοριών πρακτικής φύσεως, μη κατοχυρωμένο με διπλώματα ευρεσιτεχνίας, που έχει προκύψει εμπειρικά και από δοκιμές, που είναι απόρρητο (που σημαίνει ότι δεν είναι ευρύτερα γνωστό ή εύκολα προσπελάσιμο), ουσιώδες (που σημαίνει ότι περιλαμβάνει πληροφορίες οι οποίες είναι σημαντικές και χρήσιμες για την παραγωγή των προϊόντων τα οποία αφορά η σύμβαση) και προσδιορισμένο (που σημαίνει ότι περιγράφεται κατά τρόπο αρκούντως διεξοδικό ώστε να είναι δυνατόν να διαπιστωθεί αν πληροί τα κριτήρια του απόρρητου και του ουσιώδους).

ενός συμμετέχοντες φορείς, χωρίς να μπορεί να προσδιορισθεί η επιμέρους συμμετοχή τους στις εργασίες, ανήκουν κατά συγκυριότητα στους συγκεκριμένους συμμετέχοντες. Οι εν λόγω συμμετέχοντες συμφωνούν μεταξύ τους, ως προς τον επιμερισμό των γνώσεων και τους όρους άσκησης κυριότητας επ' αυτών.

- Ειδικότερα, σε Προγράμματα όπου προβλέπεται η συνεργασία ανάμεσα σε πανεπιστήμια, ερευνητικούς οργανισμούς και επιχειρήσεις, ενθαρρύνεται η παραχώρηση δικαιώματος πρώτης άρνησης για αξιοποίηση των αποτελεσμάτων του έργου στις επιχειρήσεις που συμμετέχουν στο Δίκτυο Συνεργασίας. Επιπρόσθετα, η παραχώρηση δικαιώματος πρώτης άρνησης για αξιοποίηση των αποτελεσμάτων του έργου στις επιχειρήσεις που συμμετέχουν στο Δίκτυο Συνεργασίας δύναται να καθίσταται υποχρεωτική στο πλαίσιο ειδικών διατάξεων που περιλαμβάνονται σε συγκεκριμένα Προγράμματα και Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων.
- Το ΙΔΕΚ διατηρεί το δικαίωμα κατά το Στάδιο της ετοιμασίας του συμβολαίου και εφόσον συντρέχουν ειδικοί λόγοι να ζητήσει στοιχεία τα οποία επιβεβαιώνουν:
  - (α) την απόκτηση της κυριότητας των γνώσεων ή μέρους αυτής, ή
  - (β) την κατανομή της κυριότητας των γνώσεων σε ένα ή περισσότερους από τους συμμετέχοντες, ή
  - (γ) την παραχώρηση του δικαιώματος πρώτης άρνησης για αξιοποίηση των αποτελεσμάτων του έργου στις επιχειρήσεις που συμμετέχουν στο Δίκτυο Συνεργασίας.
- Σε περίπτωση που άτομα εργαζόμενοι σε ένα συμμετέχοντα σε έργο φορέα αξιώνουν δικαιώματα επί των γνώσεων, ο εν λόγω φορέας έχει την υποχρέωση να λάβει κατάλληλα μέτρα ή να συνάψει σχετική συμφωνία, ώστε να εξασφαλίσει ότι τα δικαιώματα αυτά ασκούνται κατά τρόπο συμβατό με τους κανόνες των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020.
- Η δυνατότητα ενός συμμετέχοντα φορέα να εκχωρεί την κυριότητα γνώσεων σε τρίτους πρέπει να προβλέπεται από το Συμφωνητικό Δικτύου Συνεργασίας που λαμβάνει χώρα μεταξύ των συμμετεχόντων φορέων για τον επιμερισμό και την άσκηση κυριότητας επί των γνώσεων. Νοείται ότι για την εκχώρηση των δικαιωμάτων σε τρίτους πρέπει να τηρούνται οι σχετικές πρόνοιες του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 για τις Κρατικές Ενισχύσεις και του Πλαισίου σχετικά με τις ενισχύσεις για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία (2022/C 414/01), οι οποίες αφορούν σε δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας. Σημειώνεται ότι, μη τήρηση των σχετικών προνοιών των κανονισμών κρατικών ενισχύσεων (Κανονισμός (ΕΕ) 651/2014 για τις Κρατικές Ενισχύσεις και του Πλαισίου σχετικά με τις ενισχύσεις για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία (2022/C 414/01), θα συνιστά παράνομη ενίσχυση για την οποία πρέπει να γίνει άμεσα ανάκτηση.
- Στην περίπτωση συνέχειας των ερευνητικών δραστηριοτήτων μετά από την ολοκλήρωση της υλοποίησης ερευνητικού έργου, ο φορέας που επιλέγει να συνεχίσει τις δραστηριότητες έρευνας θα πρέπει να έχει προηγουμένως εξασφαλίσει τη συγκατάθεση των υπόλοιπων συμμετεχόντων (οι οποίοι έχουν μερίδιο στην κυριότητα της γνώσης). Αυτό δύναται να καθοριστεί μέσα από το Συμφωνητικό του Δικτύου Συνεργασίας και να είναι συμβατό με πρόνοιες των κανονισμών κρατικών ενισχύσεων.

7.2. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΓΝΩΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Για την προστασία των γνώσεων και την κατοχύρωση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας ισχύουν οι ακόλουθοι κανόνες:

- Οι φορείς που έχουν την κυριότητα των γνώσεων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε βιομηχανικές ή εμπορικές εφαρμογές, αναμένεται να λαμβάνουν όλα τα απαιτούμενα μέτρα τα οποία θα επιτρέπουν τη μελλοντική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων έρευνας, συμπεριλαμβανομένης της επαρκούς προστασίας και κατοχύρωσης της παραγόμενης διανοητικής ιδιοκτησίας. Οι εν λόγω φορείς έχουν την αποκλειστική ευθύνη εξασφάλισης κατάλληλης και αποτελεσματικής προστασίας των γνώσεων αυτών, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της εθνικής, κοινοτικής και άλλης σχετικής νομοθεσίας³⁶, το Συμβόλαιο Έργου και το Συμφωνητικό Δικτύου Συνεργασίας.
- Κατά περίπτωση, η κατάλληλη και αποτελεσματική προστασία των γνώσεων από τους ενδιαφερόμενους φορείς μπορεί να αφορά στον κυπριακό, ευρωπαϊκό ή διεθνή χώρο. Ενθαρρύνεται, ωστόσο, όπως η κατοχύρωση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (όπου εφαρμόζεται) περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον την Κύπρο, υποστηρίζοντας με αυτό τον τρόπο την περαιτέρω ανάπτυξη οικονομικής δραστηριότητας εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- Εάν οι συμμετέχοντες φορείς που έχουν την κυριότητα των γνώσεων, δεν έχουν προχωρήσει σε δραστηριότητες διάχυσης ή στην εξασφάλιση κατάλληλης και αποτελεσματικής προστασίας των γνώσεων αυτών εντός πέντε (5) ετών από την ημέρα έγκρισης από το ΙΔΕΚ της Τελικής Έκθεσης ενός έργου που υλοποιήθηκε στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, τότε το ΙΔΕΚ έχει το δικαίωμα κατοχύρωσης των δικαιωμάτων υπέρ του.
- Εάν ένας φορέας που συμμετέχει σε ερευνητικό έργο θελήσει να αποποιηθεί των δικαιωμάτων του για προστασία διανοητικής ιδιοκτησίας θα πρέπει να ειδοποιεί εγκαίρως το Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας για αυτή την πρόθεσή του. Σε κάθε περίπτωση αυτό θα πρέπει να γίνεται πριν από οποιαδήποτε δραστηριότητα αξιοποίησης, κατοχύρωσης ή διάχυσης νέας γνώσης που προκύπτει μέσα από ερευνητικό έργο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 και να είναι συμβατό με τις πρόνοιες των κανονισμών κρατικών ενισχύσεων.
- Επιπρόσθετα, στην περίπτωση που Οργανισμός Έρευνας επιθυμεί να μεταβιβάσει τα δικαιώματά του σε επιχειρήσεις (έργα συνεργατικής έρευνας), αυτό θα μπορεί να επιτραπεί από το Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας μόνο όταν η αποζημίωση είναι ισοδύναμη της τιμής της αγοράς η οποία επιτρέπει στους οικείους Οργανισμούς Έρευνας να προσπορίζονται πλήρως τα οικονομικά οφέλη των δικαιωμάτων αυτών, σε περίπτωση που πληρείται μια από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
  - (α) το ποσό της αποζημίωσης έχει προσδιορισθεί μέσω ανοικτής, διαφανούς και χωρίς διακρίσεις ανταγωνιστικής διαδικασίας πώλησης ή
  - (β) μέσω ανεξάρτητης αποτίμησης από εμπειρογνώμονα επιβεβαιώνεται ότι το ποσό της αποζημίωσης είναι τουλάχιστον ίσο με την τιμή της αγοράς, ή
  - (γ) ο Οργανισμός Έρευνας ως πωλητής μπορεί να αποδείξει ότι διαπραγματεύθηκε ουσιαστικά την αποζημίωση, υπό συνθήκες ανταγωνισμού,

³⁶ Για σχετικές πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποστεινούνται στον Έφορο Εταιρειών και Επίσημο Παραλήπτη.

για τη λήψη του μέγιστου οικονομικού οφέλους κατά το χρόνο σύναψης της σύμβασης, λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους του/της βάσει καταστατικού, ή (δ) στις περιπτώσεις που η σύμβαση συνεργασίας παρέχει στη συνεργαζόμενη επιχείρηση δικαίωμα πρώτης άρνησης όσον αφορά στα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας που παράγονται από τους συνεργαζόμενους Οργανισμούς Έρευνας όταν οι φορείς αυτοί διαθέτουν αμοιβαίο δικαίωμα να αναζητούν οικονομικά επωφελέστερες προσφορές από τρίτους, έτσι ώστε η συνεργαζόμενη επιχείρηση να καλείται να προσαρμόσει την προσφορά της αναλόγως.

Εάν δεν πληρείται καμία από τις παραπάνω προϋποθέσεις, η πλήρης αξία της συμμετοχής των Οργανισμών Έρευνας στο έργο θεωρείται πλεονέκτημα για τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, για το οποίο ισχύουν οι κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.

7.3. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΥΣΗ ΤΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ

Για την αξιοποίηση και διάδοση των γνώσεων που προκύπτουν από έργο που υλοποιείται στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 ισχύουν οι ακόλουθοι κανόνες:

- Οι συμμετέχοντες φορείς αξιοποιούν τις γνώσεις που έχουν προκύψει από έργο που υλοποιείται στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 και οι οποίες τους ανήκουν ή εξασφαλίζουν την αξιοποίηση των γνώσεων αυτών από τρίτους σύμφωνα με τα συμφέροντα των ενδιαφερόμενων συμμετεχόντων. Οι συμμετέχοντες έχουν την ευθύνη καθορισμού των όρων αξιοποίησης και διάχυσης κατά λεπτομερή και επαληθεύσιμο τρόπο στη μεταξύ τους συμφωνία.
- Όλες οι δραστηριότητες αξιοποίησης και διάχυσης των νέων γνώσεων που προκύπτουν από μερική ή ολική χρηματοδότηση έργων μέσω των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 θα πρέπει απαραίτητα να προνοούν την αναγνώριση της οικονομικής στήριξης του ΙΔΕΚ. Για συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΤΠΑ / χρηματοδοτούμενα από το ΜΑΑ έργα και συγκεκριμένα σε όλες τις δραστηριότητες που αφορούν στη διάχυση των αποτελεσμάτων του έργου ακόμη και για αυτές που θα γίνουν μετά την ολοκλήρωσή του, θα πρέπει να αναφέρεται και η οικονομική στήριξη του σχετικού Ταμείου της ΕΕ.
- Οι φορείς που χρηματοδοτούνται από το ΜΑΑ έχουν την υποχρέωση να συμμορφώνονται με τις πρόνοιες του «Οδηγού Προκαταρκτικών Υποχρεώσεων Δημοσιότητας Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ)»³⁷ που βρίσκεται σε ισχύ. Αντίστοιχα, οι φορείς που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, έχουν την υποχρέωση να τηρούν τις πρόνοιες του Άρθρου 50 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 και τις σχετικές Οδηγίες της Διαχειριστικής Αρχής³⁸. Με βάση τον αναθεωρημένο

³⁷ Οδηγός Προκαταρκτικών Υποχρεώσεων Δημοσιότητας Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ)

<https://cyprus-tomorrow.gov.cy/cypresidency/kyprostoavrio.nsf/All/0BCAB8EED9EDEF75C2258807003CCCFD?OpenDocument>

³⁸ Οδηγός Επικοινωνίας για τους Δικαιούχους του Προγράμματος Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027»

<https://thalia.com.cy/wp-content/uploads/2023/04/%CE%9F%CE%B4%CE%B7%CE%B3%CF%8C%CF%82-%CE%95%CF%80%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%AF%CE%B1%CF%82-Online-Version.pdf>

Κανονισμό του ΜΑΑ 2023/435 τα στοιχεία των αποδεκτών ενίσχυσης από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του ύψους των σωρευτικών καταβληθέντων σε αυτούς πόρους από τον ΜΑΑ, δύναται να δημοσιοποιούνται από τις αρμόδιες Αρχές στα πλαίσια συμμόρφωσης των κρατών μελών με τις περί διαφάνειας υποχρεώσεις τους που απορρέουν από το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο.

- Οποιοσδήποτε φορέας ή πρόσωπο που συμμετέχει σε έργο που υλοποιείται στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 και προτίθεται να προβεί σε δραστηριότητα διάχυσης νέας γνώσης που προκύπτει από το έργο, οφείλει πρώτα να κοινοποιήσει την πρόθεσή του στους υπόλοιπους συμμετέχοντες, πριν από την υλοποίηση της δραστηριότητας αυτής. Οι τρόποι επικοινωνίας μεταξύ των συμμετεχόντων για το συγκεκριμένο θέμα μπορούν να καθοριστούν μέσα από το Συμφωνητικό Δικτύου Συνεργασίας.
- Οι συμμετέχοντες μπορούν να προβαίνουν ή να συναινούν στη δημοσίευση, με οποιοδήποτε μέσο, δεδομένων σχετικών με τις γνώσεις που τους ανήκουν ή που έχουν αποκτηθεί στο πλαίσιο συμμετοχής τους σε έργο που υλοποιείται στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, υπό την προϋπόθεση ότι δε θίγει την προστασία των συγκεκριμένων γνώσεων.
- Εφόσον η διάδοση των γνώσεων δεν επηρεάζει δυσμενώς την προστασία ή την αξιοποίησή τους, οι συμμετέχοντες έχουν υποχρέωση να εξασφαλίσουν την ευρεία και χωρίς αποκλεισμούς διάδοσή τους το συντομότερο δυνατό και σίγουρα πριν την παρέλευση δύο ετών από την ημέρα έγκρισης από το ΙΔΕΚ της Τελικής Έκθεσης ενός έργου που υλοποιήθηκε στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020.
- Στην περίπτωση που οι συμμετέχοντες δεν εκπληρώσουν τις πιο πάνω αναφερόμενες υποχρεώσεις τους, τότε το ΙΔΕΚ μπορεί να προχωρήσει στη διάδοση των γνώσεων αυτών, χωρίς την έγκριση των συμμετεχόντων.

7.4. ΑΝΟΙΚΤΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ / ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Ανοικτή Πρόσβαση

Ανοικτή Πρόσβαση είναι η ελεύθερη, άμεση, διαρκής και απαλλαγμένη από τέλη και περιορισμούς πνευματικών δικαιωμάτων, διαδικτυακή πρόσβαση σε ψηφιακό ακαδημαϊκό και επιστημονικό περιεχόμενο με απώτερο σκοπό τη διευκόλυνση της ανταλλαγής επιστημονικής γνώσης και την ελεύθερη χρήση της για ερευνητικούς, εκπαιδευτικούς και άλλους σκοπούς.

Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, οι φορείς καλούνται να συμμορφωθούν με την «Εθνική Πολιτική Ανοικτής Πρόσβασης στην Επιστημονική Πληροφόρηση στην Κυπριακή Δημοκρατία»³⁹, η οποία εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 25 Φεβρουαρίου 2016. Σύμφωνα με την Εθνική Πολιτική τα ψηφιακά αντίγραφα των δημοσιεύσεων (postprints) που προκύπτουν μέσα από την υλοποίηση Έργων και τα μεταδεδομένα τους πρέπει υποχρεωτικά να βρίσκονται σε Ανοικτή Πρόσβαση.

---

³⁹ Εθνική Πολιτική Ανοικτής Πρόσβασης στην Επιστημονική Πληροφόρηση στην Κυπριακή Δημοκρατία
[http://www.dgepcd.gov.cy/dgepcd/dgepcd.nsf/B6E053491803C681C2257C7D004841CA/\\$file/Cyprus%20OA%20Policy%20to%20Scientific%20Info.pdf](http://www.dgepcd.gov.cy/dgepcd/dgepcd.nsf/B6E053491803C681C2257C7D004841CA/$file/Cyprus%20OA%20Policy%20to%20Scientific%20Info.pdf)

Οι ερευνητές μπορούν να επιλέγουν ένα εκ των δύο μοντέλων για την Ανοικτή Πρόσβαση, όπως αναφέρονται πιο κάτω:

- **Αυτο-αρχειοθέτηση (Πράσινος Δρόμος):** Κατάθεση του δημοσιευμένου άρθρου ή της τελικής του μορφής (final quality assured or peer reviewed version), πριν ή παράλληλα με τη δημοσίευση σε ένα ψηφιακό αρχείο (βάσεις βιβλιογραφικών δεδομένων και τοπικά και/ή διεθνή αποθετήρια), στο οποίο υπάρχει ελεύθερη πρόσβαση για τους ενδιαφερόμενους μέσω του Διαδικτύου – ενδεχομένως μετά από περίοδο αναμονής (embargo period) σε περίπτωση που αυτό απαιτείται από τον εκδότη.
- **Ηλεκτρονικά περιοδικά Ανοικτής Πρόσβασης (Χρυσός Δρόμος):** Αναφέρεται σε δημοσίευση σε επιστημονικά ηλεκτρονικά περιοδικά ελεύθερα προσβάσιμα χωρίς χρέωση από τους ενδιαφερόμενους, στα οποία δημοσιεύονται ακαδημαϊκά και ερευνητικά άρθρα τα οποία έχουν υποστεί αξιολόγηση (final quality assured or peer reviewed version) με καταβολή author publication charges που πληρώνονται για κάθε άρθρο ξεχωριστά. Τα περιοδικά αυτά εκδίδονται είτε από τους παραδοσιακούς εκδοτικούς οργανισμούς, είτε από τους αποκλειστικούς εκδότες Ανοικτής Πρόσβασης, είτε από νέες μορφές εκδοτικών σχημάτων.

Σύμφωνα με τις σχετικές πρόνοιες της Εθνικής Πολιτικής, οι ερευνητές καταθέτουν σε κατάλληλο αποθετήριο:

- Τα απαραίτητα μεταδεδομένα (όπως τίτλος, περίληψη, συγγραφείς, ιδιότητα, όνομα περιοδικού που αποδέχτηκε τη δημοσίευση κλπ) όλων των δημοσιεύσεων που προέκυψαν από το χρηματοδοτούμενο Έργο. Τα μεταδεδομένα πρέπει να είναι άμεσα προσβάσιμα.
- Ψηφιακό αντίγραφο όλων των δημοσιεύσεων που προκύπτουν μέσα από το χρηματοδοτούμενο Έργο με την τελική αποδοχή για δημοσίευση (final quality assured version or peer reviewed version). Οι ερευνητές είναι υπεύθυνοι για τη συνεπή και ολοκληρωμένη κατάθεση των εργασιών τους στο αποθετήριο.

Διευκρινίζεται ότι, το κείμενο των δημοσιεύσεων πρέπει να είναι ανοικτά διαθέσιμο από τη στιγμή της κατάθεσής τους στο αποθετήριο. Στην περίπτωση που υπάρχει περίοδος αναμονής του εκδότη (embargo period) τότε θα πρέπει να κατατίθεται περίληψη της δημοσίευσης και το κείμενο της δημοσίευσης επιτρέπεται να είναι «κλειστό» μόνο μέχρι την λήξη της περιόδου αναμονής.

Σε κάθε περίπτωση, τα μεταδεδομένα των άρθρων πρέπει να είναι άμεσα ανοικτά και προσβάσιμα, ενώ ταυτόχρονα πρέπει να γίνεται αναφορά σε αυτά στις Εκθέσεις Προόδου που θα υποβάλλονται στο ΙΔΕΚ.

Στην περίπτωση που οι ερευνητές επιλέξουν το Χρυσό Δρόμο για την Ανοικτή Πρόσβαση, η σχετική δαπάνη μπορεί να είναι επιλέξιμη για χρηματοδότηση μέσα από τον Προϋπολογισμό του Έργου, ενώ παράλληλα, τα μεταδεδομένα και το δημοσιευμένο άρθρο πρέπει να κατατίθενται και σε κατάλληλο αποθετήριο.

Ως κατάλληλα αποθετήρια ορίζονται τα αποθετήρια τα οποία προσφέρουν Ανοικτή Πρόσβαση στην επιστημονική πληροφόρηση, επιτρέπουν την παραπομπή των δεδομένων μέσα από μόνιμους προσδιοριστές (Digital Object Identifier – DOI) ή και άλλους οι οποίοι παρέχουν ποιοτικά μεταδεδομένα (συμπεριλαμβανόμενης της αναφοράς στο χρηματοδότη της έρευνας), με βάση τις αποδεκτές κατευθυντήριες γραμμές και τα πρότυπα δια-

λειτουργικότητας με διεθνείς ψηφιακούς συσσωρευτές καθώς και συμβατότητας με τις υποδομές OpenAIRE ή αντίστοιχη υποδομή.

Για φορείς που δεν διαθέτουν αποθετήρια σύμφωνα με τις απαραίτητες προδιαγραφές, γίνεται σύσταση όπως οι δημοσιεύσεις και τα μεταδεδομένα τους τοποθετούνται σε ανοικτή πρόσβαση σε άλλα τοπικά, θεματικά ή διεθνή αποθετήρια (πχ ψηφιακό αποθετήριο Zenodo).

Ανοικτή Επιστήμη

Για Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων που θα ανακοινωθούν από την 1^η Δεκεμβρίου 2022 και μετά, οι φορείς καλούνται να συμμορφωθούν με την «Εθνική Πολιτική της Κυπριακής Δημοκρατίας για τις Πρακτικές της Ανοικτής Επιστήμης»⁴⁰, η οποία εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 27 Μαΐου 2022. Η εν λόγω Εθνική Πολιτική αναθεωρεί την υφιστάμενη «Εθνική Πολιτική Ανοικτής Πρόσβασης στην Επιστημονική Πληροφόρηση στην Κυπριακή Δημοκρατία» (2016).

Η Εθνική Πολιτική για τις πρακτικές ανοικτής επιστήμης καλύπτει το πεδίο της πρόσβασης στη διατήρηση και επαναχρησιμοποίηση επιστημονικών πληροφοριών και ειδικότερα (α) την ανοικτή πρόσβαση σε επιστημονικές δημοσιεύσεις, (β) τη διαχείριση ερευνητικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένης της ανοικτής πρόσβασης, (γ) τη χρήση υποδομών, εργαλείων και υπηρεσιών για ανοικτή επιστήμη, και (δ) την υιοθέτηση άλλων πρακτικών ανοικτής επιστήμης.

Στο πλαίσιο της «Εθνικής Πολιτικής της Κυπριακής Δημοκρατίας για τις Πρακτικές της Ανοικτής Επιστήμης» περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων υποχρεώσεις που θα πρέπει να τηρούνται στο πλαίσιο των χρηματοδοτούμενων Έργων σε ότι αφορά τα εξής:

A. Ανοικτή Πρόσβαση σε Επιστημονικές Δημοσιεύσεις

Οι ερευνητές υποχρεούνται να καταθέτουν σε κατάλληλα αποθετήρια:

- Μηχαναγνώσιμα ηλεκτρονικά αντίγραφα του πλήρους κειμένου των δημοσιεύσεων τους (published article, Author Approved Manuscript or final peer-reviewed manuscript) όπως επίσης και των σχετικών μεταδεδομένων πριν, κατά ή μετά την ημερομηνία της δημοσίευσης.
Οι ερευνητές είναι υπεύθυνοι για την έγκαιρη κατάθεση των δημοσιεύσεων τους στο αποθετήριο ή σε όποια άλλη κατάλληλη υποδομή. Για μονογραφίες η κατάθεση παραμένει υποχρεωτική ωστόσο η πρόσβαση θα είναι κλειστή μέχρι την πάροδο του εμπάργκο από τον εκδότη.
- Τα μεταδεδομένα των δημοσιεύσεων θα πρέπει να καθίστανται ανοικτά προσβάσιμα σε περίπτωση «κλειστών» δημοσιεύσεων με στόχο να ενισχύσουν την προβολή τους.
- Οι συγγραφείς των δημοσιεύσεων απαιτείται να διατηρούν επαρκή δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, ώστε να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις Ανοικτής Πρόσβασης.

⁴⁰ Εθνική Πολιτική της Κυπριακής Δημοκρατίας για τις Πρακτικές της Ανοικτής Επιστήμης [https://www.dmrid.gov.cy/dmrid/research.nsf/All/AA70CE90EBA683F1C225885900404C05/\\$file/National%20OS%20policy.pdf?OpenElement](https://www.dmrid.gov.cy/dmrid/research.nsf/All/AA70CE90EBA683F1C225885900404C05/$file/National%20OS%20policy.pdf?OpenElement)

B. Ανοικτή Πρόσβαση σε Ερευνητικά Δεδομένα

- Οι ερευνητές καταθέτουν σε κατάλληλο αποθετήριο τα δεδομένα που απαιτούνται για την επικύρωση των αποτελεσμάτων που παρουσιάζονται σε επιστημονικές δημοσιεύσεις ή άλλα δεδομένα που χρησιμοποιούνται κατά τη διάρκεια ενός έργου και περιγράφονται στο Σχέδιο Διαχείρισης Δεδομένων – Data Management Plan (DMP) - όπου απαιτείται⁴¹. Τα δεδομένα πρέπει να παρέχονται με μόνιμα αναγνωριστικά (persistent identifiers).
- Ο χειρισμός των δεδομένων και των υπηρεσιών γίνεται σύμφωνα με τις αρχές FAIR (findable, accessible, interoperable, reusable - εξερευνησίμα, προσβάσιμα, διαλειτουργικά, επαναχρησιμοποιήσιμα). Τα δεδομένα θα πρέπει επίσης να είναι ανιχνεύσιμα και όποτε είναι δυνατόν διαθέσιμα για μεταγενέστερη χρήση.
- Θα πρέπει να ακολουθείται η αρχή «as open as possible, as closed as necessary». Εάν τα δεδομένα δεν μπορούν να είναι διαθέσιμα λόγω θεμάτων νομικής φύσεως, εμπιστευτικότητας ή άλλων θεμάτων όπως προσωπικά δεδομένα αυτό θα πρέπει να περιγράφεται επαρκώς στο DPM. Μεταδεδομένα τα οποία διασφαλίζουν ότι τα δεδομένα είναι ανιχνεύσιμα θα πρέπει να παρέχονται σε κάθε περίπτωση.

7.5. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΓΝΩΣΗΣ

Πρόσβαση Μέσω Επιταχυνόμενης Διαδικασίας (Fast-track)

Οι δικαιούχοι των ακόλουθων Προγραμμάτων, θα καθίστανται δυνητικοί δικαιούχοι, μέσω επιταχυνόμενης διαδικασίας (fast-track), των υπηρεσιών και των εργαλείων υποστήριξης και μεταφοράς γνώσης που θα παρέχονται από το ΙΔΕΚ στο πλαίσιο του Κεντρικού Γραφείου Μεταφοράς Γνώσης (ΓΜΓ)⁴².

- Πρόγραμμα «Δημιουργία και Αρχική Ανάπτυξη STARTUPS με Διεθνή Προσανατολισμό (Pre-Seed)» – Πρόσκληση 12/2021
- Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Διεθνώς Ανταγωνιστικών Καινοτόμων Προϊόντων και Υπηρεσιών από STARTUPS (Seed)» – Πρόσκληση 12/2021
- Πρόγραμμα «Ανάπτυξη και Προώθηση Διεθνώς Ανταγωνιστικών Καινοτόμων Προϊόντων και Υπηρεσιών από Υφιστάμενες Επιχειρήσεις (Innovate)» – Πρόσκληση 12/2021
- Πρόγραμμα «Συνεργατική Ανάπτυξη (CO-DEVELOP)» – Προσκήσεις 03/2022

Η διαδικασία πρόσβασης των δικαιούχων Φορέων στις υπηρεσίες του Κεντρικού ΓΜΓ μέσω της επιταχυνόμενης διαδικασίας (fast-track) θα καθορίζεται σε επιμέρους Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων, η οποία θα ανακοινωθεί από το ΙΔΕΚ στο πλαίσιο της λειτουργίας του Κεντρικού ΓΜΓ.

Άμεση Πρόσβαση

⁴¹ Σε περιπτώσεις ερευνητικών έργων μικρής κλίμακας ή όταν δεν δημιουργούνται δεδομένα κατά τη διάρκεια ενός ερευνητικού έργου μπορεί να μην απαιτείται DMP.

⁴² Στο πλαίσιο εφαρμογής των κανονισμών κρατικών ενισχύσεων, το μέτρο έχει λάβει ξεχωριστή έγκριση από την Έφορο Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων με την Απόφαση Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων Ε.Ε.Κ.Ε.25.06.001.924.404 και την Επιστολή του Γραφείου της Ε.Ε.Κ.Ε ημερ. 20 Ιουνίου 2022 αναφορικά με τη συμβατότητα του μέτρου με τον Κανονισμό (ΕΕ) με Αριθ. 1407/2013 της Ε.Ε. της 18^{ης} Δεκεμβρίου 2013.

Οι δικαιούχοι των ακόλουθων Προγραμμάτων, θα καθίστανται αυτόματα δικαιούχοι των υπηρεσιών και των εργαλείων υποστήριξης και μεταφοράς γνώσης που θα παρέχονται από το ΙΔΕΚ στο πλαίσιο του Κεντρικού Γραφείου Μεταφοράς Γνώσης (ΓΜΓ).

- Πρόγραμμα «Διερεύνηση Βιομηχανικής Εφαρμογής Τεχνολογίας / Τεχνογνωσίας»
- Πρόγραμμα «Ορίζοντας Ευρώπη – 2^η Ευκαιρία EIC»
- Πρόγραμμα «Τεχνολογίες Διττής Χρήσης»
- Πρόγραμμα «Ορίζοντας Ευρώπη – 2^η Ευκαιρία» – Πρόσκληση MSCA
- Πρόγραμμα «Ερευνητικές Υποδομές»
- Πρόγραμμα «Έρευνα στις Επιχειρήσεις»
- Πρόγραμμα «Διδακτορικό στη Βιομηχανία»
- Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Καινοτόμων Επιχειρήσεων με Πρωτοποριακές Τεχνολογίες στις Διεθνείς Αγορές (DISRUPT)»
- Πρόγραμμα «Δημιουργία και Αρχική Ανάπτυξη STARTUPS με Διεθνή Προσανατολισμό (Pre-Seed)»*
- Πρόγραμμα «Συνεργατική Ανάπτυξη (CO-DEVELOP)»*
- Πρόγραμμα «ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΩΡ»
- Πρόγραμμα «Νησίδες Αριστείας»
- Πρόγραμμα «Ανάπτυξη και Προώθηση Διεθνώς Ανταγωνιστικών Καινοτόμων Προϊόντων και Υπηρεσιών από Υφιστάμενες Επιχειρήσεις (INNOVATE)»
- Πρόγραμμα «Τεχνολογίες Διαστήματος»

*Εκτός από τις Προσκλήσεις που εμπίπτουν στην επιταχυνόμενη διαδικασία (fast-track)

Πλαίσιο Λειτουργίας του Κεντρικού Γραφείου Μεταφοράς Γνώσης

Οι υπηρεσίες που θα παρέχονται από το Κεντρικό ΓΜΓ, συμπεριλαμβανομένων των κανονισμών συμμετοχής, θα περιγράφονται εντός του Πλαισίου Λειτουργίας του Κεντρικού ΓΜΓ, το οποίο θα είναι διαθέσιμο από το ΙΔΕΚ στον ειδικά διαμορφωμένο χώρο στην ιστοσελίδα του Ιδρύματος.

Οι υπηρεσίες του Κεντρικού ΓΜΓ θα προσφέρονται ως δωρεά (ήτοι 100% δημόσια χορηγία) στους Δικαιούχους Φορείς στη βάση των Κανονισμών Κρατικών Ενισχύσεων, στο πλαίσιο των απαιτήσεων του Άρθρου 28 του Γενικού Κανονισμού Απαλλαγής ανά Κατηγορία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (651/2014) για τις ΜμΕ και του Κανονισμού Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (De Minimis) (1407/2013 – αντικαταστάθηκε από Κανονισμό 2023/2831) για τις μεγάλες επιχειρήσεις.

Η συνολική αξία των υπηρεσιών θα υπολογίζεται βάσει του κόστους των υπηρεσιών ανά ανθρωπομέρα και του συνολικού ανθρωποχρόνου που θα διατίθεται από τους εμπειρογνώμονες για κάθε Έργο και θα κατανέμεται ισόποσα ανάμεσα στους Φορείς του Δικτύου Συνεργασίας. Το κόστος των υπηρεσιών ανά ανθρωπομέρα θα κοινοποιηθεί στους πιθανούς δικαιούχους από το ΙΔΕΚ σε εύθετο χρόνο μέσω ανακοινώσεων στην ιστοσελίδα του Ιδρύματος ή/και των σχετικών Προσκλήσεων Υποβολής Προτάσεων.

Υποχρέωση Επικοινωνίας Δικτύων Συνεργασίας με το Κεντρικό Γραφείο Μεταφοράς Γνώσης

Με στόχο την ενίσχυση της δυνατότητας αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων, η επικοινωνία του Δικτύου Συνεργασίας των χρηματοδοτούμενων Έργων με το Κεντρικό ΓΜΓ για την ετοιμασία εξειδικευμένου Πλάνου Παροχής Υπηρεσιών δύναται να καθίσταται

υποχρεωτική στο πλαίσιο των επιμέρους Προσκλήσεων Υποβολής Προτάσεων των προαναφερόμενων Προγραμμάτων. Παράλληλα, αποδοχή του Πλάνου Παροχής Υπηρεσιών από τα Δίκτυα Συνεργασίας και η αξιοποίηση των υπηρεσιών του Κεντρικού ΓΜΓ θα είναι προαιρετική.

7.6. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ «INNOVATION FACTORY» ΓΙΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Μέσα από την Πρωτοβουλία «Innovation Factory» το Ίδρυμα επιδιώκει την προώθηση και υποστήριξη της καινοτομίας στην επιχειρηματική κοινότητα, μέσω στοχευμένων δράσεων, όπως:

- ειδικά σχεδιασμένων εκπαιδευτικών Προγραμμάτων,
- υπηρεσιών καθοδήγησης (mentoring / coaching),
- υπηρεσιών αξιολόγησης της ικανότητας διαχείρισης της καινοτομίας της επιχείρησης,
- δικτύωσης με επενδυτές,
- εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων που υποστηρίζουν γενικότερα την ανάπτυξη του οικοσυστήματος.

Εξατομικευμένες υπηρεσίες που θα παρέχονται σε καινοτόμες επιχειρήσεις (για ορισμό βλέπε αναθεωρημένο Κανονισμό ΓΚΑΚ – Άρθρο 2 (80)⁴³) στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας «Innovation Factory», συμπεριλαμβανομένων των κανονισμών συμμετοχής και διαδικασιών πρόσβασης των δικαιούχων Φορέων στις εν λόγω υπηρεσίες, θα καθορίζονται σε επιμέρους Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων, οι οποίες θα ανακοινωθούν από το ΙΔΕΚ.

Οι δικαιούχοι του Προγράμματος «Ορίζοντας Ευρώπη – 2^η Ευκαιρία EIC» θα καθίστανται δυνητικοί δικαιούχοι, μέσω επιταχυνόμενης διαδικασίας (fast-track), των υπηρεσιών και των εργαλείων που θα παρέχονται από το ΙΔΕΚ σε καινοτόμες επιχειρήσεις, στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας «Innovation Factory».

8. ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Με βάση τη νομοθεσία η υλοποίηση έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας σε θέματα που σχετίζονται με τη βιοηθική, την επιστημονική έρευνα με αντικείμενο τα άγρια πτηνά και θηράματα και τα επιστημονικά πειράματα σε ζώα, υπόκειται στον έλεγχο της πολιτείας, που κατά περίπτωση αναθέτει την ευθύνη ελέγχου και έγκρισης σε αρμόδιες υπηρεσίες ή ειδικές επιτροπές.

8.1. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Το ΙΔΕΚ έχει τη νομική υποχρέωση όταν συλλέγει, επεξεργάζεται και χρησιμοποιεί τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα να το πράττει σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 «Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων (GDPR)», ως Υπεύθυνος Επεξεργασίας των Δεδομένων. Η Πολιτική του ΙΔΕΚ σε σχέση με τη Συλλογή και Επεξεργασία των Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο το

⁴³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:02014R0651-20230701>

ΙΔΕΚ συλλέγει και επεξεργάζεται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα (πληροφορίες) που αφορούν σε φυσικά πρόσωπα (άτομα), καθώς και τη λήψη της συγκατάθεσής τους για την επεξεργασία των δεδομένων τους. Σκοπός της εν λόγω Πολιτικής, είναι η παροχή επαρκών και συνεπών διασφαλίσεων για τη διαχείριση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στη βάση των αρχών και των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 «Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων" (GDPR)» ο οποίος έχει τεθεί σε ισχύ στις 25 Μαΐου 2018.

Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα είναι: κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο («υποκείμενο των δεδομένων») το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου.

Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σημαίνει κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται από οποιοδήποτε πρόσωπο με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και που εφαρμόζεται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και περιλαμβάνει τη συλλογή, καταχώρηση, οργάνωση, διατήρηση, αποθήκευση, τροποποίηση, αφαίρεση, χρήση, μεταφορά, μετάδοση ή οποιοδήποτε άλλο μέσο διανομής, την αντιστοιχία ή το συσχετισμό, τη σύνδεση, το κλείδωμα, τη διαγραφή ή την καταστροφή.

Η Πολιτική Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα του ΙΔΕΚ βρίσκεται αναρτημένη στον ιστοχώρο του Ιδρύματος (<http://www.research.org.cy>).

8.2. ΒΙΟΗΘΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΡΓΩΝ

Γενικά

Βιοηθική είναι η μελέτη των ηθικών, δεοντολογικών, κοινωνικών, ανθρωπιστικών και νομικών προβλημάτων που απορρέουν από τη χρήση της σύγχρονης βιοτεχνολογίας, βιολογίας, ιατρικής, γενετικής και φαρμακευτικής, αλλά κυρίως προκαλούνται από την ανθρώπινη παρέμβαση στη βιολογική διαδικασία και στον ανθρώπινο γονότυπο με βάση την αρχή της συνετής αποφυγής και την προαγωγή της υγείας.

Βιοηθική αξιολόγηση έργων νοείται η ηθική συνείδηση της επιστημονικής έρευνας στον άνθρωπο εφόσον διασφαλίζεται ότι η έρευνα που γίνεται στον άνθρωπο γίνεται για τον κάθε άνθρωπο που δυνητικά θα μπορούσε να συμμετέχει σε αυτή. Οι βιοηθικοί προβληματισμοί πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στην ερευνητική διαδικασία και ακόμα να καθορίζουν τη διαμόρφωση της μεθοδολογίας της, ενώ κριτήριο για την επιλογή των μεθόδων ή διαδικασιών που αξιοποιούνται, δεν πρέπει να είναι μόνο το δυνητικό όφελος, αλλά ο σεβασμός για τον πάσχοντα άνθρωπο, που είναι πρώτα άνθρωπος και μετά πάσχων.

Σύμφωνα με τον «Περί Βιοηθικής (Ίδρυση και Λειτουργία Εθνικής Επιτροπής) Νόμο του 2001 (Ν. 150(Ι)/2001), τον περί της Σύμβασης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και της Αξιοπρέπειας του Ανθρώπου αναφορικά με την Εφαρμογή της Βιολογίας και Ιατρικής (Κυρωτικός) και Άλλες Συναφείς με την Εφαρμογή της Σύμβασης, Διατάξεις Νόμο (Ν.31(ΙΙΙ)/2001) και τον περί της Καλής Κλινικής Πρακτικής στα Φάρμακα Νόμων (Ν.70(Ι)/2001) και τους Κώδικες Πρακτικής ΚΔΠ 175/2005 που αναφέρονται στους «Κώδικες Πρακτικής για τη Σύσταση και Λειτουργία Επιτροπής Βιοηθικής για τον Έλεγχο της

Βιοϊατρικής Έρευνας στην Κύπρο», απαιτείται η άσκηση βιοηθικού ελέγχου όπως αυτή προσδιορίζεται στους πιο πάνω Νόμους και Κανονισμούς επί των ερευνητικών δραστηριοτήτων που πραγματοποιούνται στην Κύπρο και στις οποίες περιλαμβάνεται / συμμετέχει ο άνθρωπος.

Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής Κύπρου

Ο έλεγχος των ερευνητικών έργων αναφορικά με θέματα ηθικής, βιοηθικής και δεοντολογίας αποτελεί αρμοδιότητα της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής Κύπρου (ΕΕΒΚ). Αποστολή της ΕΕΒΚ, σύμφωνα με τον Νόμο Ν.150(Ι)/2001, είναι η διαρκής παρακολούθηση, έρευνα, συστηματική ανάλυση και αξιολόγηση των θεμάτων και προβλημάτων που σχετίζονται με την επιστημονική έρευνα, πρόοδο και εφαρμογή των επιστημών της βιοτεχνολογίας, της βιολογίας, της ιατρικής, της γενετικής και της φαρμακευτικής, καθώς επίσης την ανθρώπινη παρέμβαση στη βιολογική διαδικασία και στον ανθρώπινο γονότυπο και τη διερεύνηση των ηθικών, δεοντολογικών, κοινωνικών, ανθρωπιστικών και νομικών διαστάσεών τους.

Σύμφωνα με τους Κώδικες Πρακτικής ΚΔΠ 175/2005 για τη Σύσταση και Λειτουργία Επιτροπής Βιοηθικής για τον Έλεγχο της Βιοϊατρικής Έρευνας στην Κύπρο, η βιοϊατρική έρευνα περιλαμβάνει έρευνα με φάρμακα, ιατρικές συσκευές, ακτινοβολία για ιατρικούς σκοπούς, χειρουργικές διαδικασίες, ιατρικά μητρώα και βιολογικά δείγματα, καθώς και επιδημιολογικές, γενετικές, κοινωνικές και ψυχολογικές έρευνες.

Πρόσθετα, με βάση το άρθρο 16 του Νόμου που προνοεί για την κύρωση της σύμβασης για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας του ανθρώπου αναφορικά με την εφαρμογή της βιολογίας και ιατρικής (Ν.31(ΙΙΙ)/2001), «έρευνα πάνω σε πρόσωπο δύναται να αναληφθεί μόνο αν όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις πληρούνται: ..... (iii) η ερευνητική μελέτη έχει εγκριθεί από το αρμόδιο σώμα μετά από ανεξάρτητη εξέταση της επιστημονικής της αξίας, συμπεριλαμβανομένης αξιολόγησης της σημασίας του στόχου της έρευνας, και πολυθεματικής αναθεώρησης της ηθικής αποδοχής της.....». Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Κυρωτικού Νόμου, αρμόδιο σώμα είναι η Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής Κύπρου.

Παρόμοια, το άρθρο 14, εδάφιο 1, του Νόμου που προνοεί για την κατοχύρωση και προστασία των δικαιωμάτων των ασθενών και περί συναφών θεμάτων (Ν. 1 (Ι)/2005), προνοεί όπως συμμετοχή ασθενούς σε επιστημονική έρευνα ή πειραματική θεραπεία επιτρέπεται μόνο υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Μια εκ των προϋποθέσεων που θέτει ο Νόμος είναι όπως η «ερευνητική μελέτη έχει εγκριθεί από το αρμόδιο σώμα μετά από ανεξάρτητη εξέταση της επιστημονικής της αξίας, συμπεριλαμβανομένης αξιολόγησης της σημασίας του στόχου της έρευνας, και πολυθεματικής αναθεώρησης της ηθικής αποδοχής της».

Σύμφωνα με «το Διάταγμα περί Κωδίκων Πρακτικής (Σύσταση και Λειτουργία Επιτροπής Βιοηθικής για τον Έλεγχο της Βιοϊατρικής στην Κύπρο)» και με βάση την εξουσία που χορηγείται στην Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής Κύπρου (ΕΕΒΚ) από τον νόμο 150 (Ι)/2001 Ο Περί Βιοηθικής (Ίδρυση και λειτουργία Εθνικής Επιτροπής) Νόμος, η ΕΕΒΚ προχώρησε στην σύσταση τριών Επιτροπών Βιοηθικής Αξιολόγησης:

- Την Επιτροπή Βιοηθικής Αξιολόγησης Ερευνητικών Πρωτοκόλλων σε Σχέση με την Κλινική Έρευνα στα Φάρμακα Ανθρώπινης Χρήσης,
- Την Επιτροπή Βιοηθικής Αξιολόγησης Βιοϊατρικής Έρευνας, και

- Την Επιτροπή Βιοηθικής Αξιολόγησης Ερευνητικών Πρωτοκόλλων Βιοϊατρικής Έρευνας και Κλινικής Έρευνας στα Φάρμακα Ανθρώπινης Χρήσης.

Η ΕΕΒΚ εποπτεύει, κατευθύνει και συντονίζει το έργο των πιο πάνω Επιτροπών Βιοηθικής, ο ρόλος των οποίων είναι:

- Η συμβολή στην κατοχύρωση της αξιοπρέπειας των δικαιωμάτων, της ασφάλειας και της ευημερίας όλων όσων μετέχουν ή δυνατό να μετάσχουν σε έρευνες,
- Η άσκηση ανεξάρτητου, επαρκούς και έγκαιρου ελέγχου της δεοντολογίας των προτεινόμενων προγραμμάτων, καθώς και
- Ο έλεγχος των προτεινόμενων προγραμμάτων πριν από την έναρξή τους και η βεβαίωση ότι θα τύχουν σχετικής έγκρισης.

Ανεξάρτητα με την παρακολούθηση των προγραμμάτων της Βιοϊατρικής έρευνας από τις Επιτροπές Βιοηθικής, η ΕΕΒΚ έχει το δικαίωμα, όποτε και εάν αυτή το αποφασίσει, να διερευνήσει και να ελέγξει οποιοδήποτε έργο εμπύπτει στις αρμοδιότητές της. Ανεξάρτητα με την όποια απόφαση της Επιτροπής Βιοηθικής, η ΕΕΒΚ έχει ανά πάσα στιγμή το δικαίωμα να τροποποιήσει, να αναστείλει, να τερματίσει ή να επιβεβαιώσει την αρχική απόφαση της Επιτροπής Βιοηθικής.

Υποβολή Αίτησης και Έγκριση από την ΕΕΒΚ

Με βάση τους Κώδικες Πρακτικής, στις Επιτροπές Βιοηθικής θα πρέπει να υποβάλλονται για έγκριση μόνο εκείνα τα έργα που θα υλοποιηθούν αφού έχουν εξασφαλίσει πρώτα την απαιτούμενη χρηματοδότηση. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις οι Επιτροπές Βιοηθικής θα αποφασίζουν, μετά από πλήρη δικαιολόγηση από τον αιτητή, κατά πόσο θα αποδέχονται για έλεγχο έργα που δεν θα έχουν εξασφαλίσει την απαιτούμενη χρηματοδότηση. Ανεξάρτητα με τα πιο πάνω, κανένα πρόγραμμα δε θα υλοποιείται εάν δεν εξασφαλίσει πρώτα τη θετική έγκριση της Επιτροπής Βιοηθικής. Είναι ευθύνη του κάθε Φορέα/ερευνητή να αποτεινεται στην Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής Κύπρου για εξασφάλιση έγκρισης.

Λεπτομέρειες για την διαδικασία υποβολής ερευνητικής πρότασης για γνωμοδότηση και για πλήρη βιοηθική αξιολόγηση, όπως επίσης όλα τα σχετικά έντυπα είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα της ΕΕΒΚ (<http://www.bioethics.gov.cy>).

8.3. ΕΡΕΥΝΑ ΠΟΥ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΗ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΓΕΝΕΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΓΕΝΕΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ

Σύμφωνα με τον Κανονισμό της ΕΕ με αριθ. 511/2014, οι δικαιούχοι χρηματοδότησης για έρευνα η οποία περιλαμβάνει τη χρησιμοποίηση γενετικών πόρων (ΓΠ) και παραδοσιακών γνώσεων (ΠΓ) που συνδέονται με γενετικούς πόρους οφείλουν να εξακριβώνουν ότι η πρόσβαση στους ΓΠ και ΠΓ αποκτήθηκε σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις ή ρυθμιστικές απαιτήσεις περί πρόσβασης και καταμερισμού των οφελών της χώρας-παρόχου που αποτελεί συμβαλλόμενο μέρος του πρωτοκόλλου της Ναγκόγια. Επιπρόσθετα, εάν αυτό απαιτείται από τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις ή ρυθμιστικές απαιτήσεις της χώρας-παρόχου, οι χρήστες οφείλουν να εξακριβώνουν ότι η μεταβίβαση και χρησιμοποίηση ΓΠ και ΠΓ καθώς και ο δίκαιος και ισότιμος καταμερισμός των οφελών που απορρέουν από τη χρησιμοποίησή τους, γίνεται υπό αμοιβαίως αποδεκτούς όρους.

Η πιο πάνω υποχρέωση των δικαιούχων εκπληρώνεται με την υποβολή δήλωσης δέουσας επιμέλειας στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένοι ή στην

αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο οποίο πραγματοποιείται η έρευνα, εάν ο δικαιούχος δεν είναι εγκατεστημένος στην Ένωση. Αρμόδια αρχή για την Κυπριακή Δημοκρατία, στην οποία πρέπει να υποβάλλεται η δήλωση δέουσας επιμέλειας, είναι ο Διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος σύμφωνα με τον Ν.49(Ι)/2018 (Ο περί των Μέτρων Συμμόρφωσης των Χρηστών Βάσει του Πρωτοκόλλου της Ναγκόγια για την Πρόσβαση στους Γενετικούς Πόρους και τον Δίκαιο και Ισότιμο Καταμερισμό των Οφελών που Απορρέουν από τη Χρησιμοποίησή τους στην Ένωση Νόμος). Η δήλωση δέουσας επιμέλειας υποβάλλεται με τη συμπλήρωση υποδείγματος, το οποίο ο δικαιούχος μπορεί να εξασφαλίσει από το Τμήμα Περιβάλλοντος. Η δήλωση υποβάλλεται μετά την καταβολή της πρώτης δόσης της χρηματοδότησης και αφού θα έχουν αποκτηθεί όλοι οι ΓΠ και οι ΠΓ που συνδέονται με ΓΠ που χρησιμοποιούνται στη χρηματοδοτούμενη έρευνα, αλλά όχι αργότερα από τη στιγμή υποβολής της τελικής έκθεσης ή, αν δεν υποβληθεί τέτοια έκθεση, από τη λήξη του έργου.

Οι δικαιούχοι χρηματοδότησης έρευνας που ενδεχομένως να εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού 511/2014 μπορούν να αναζητήσουν πληροφορίες σχετικά με το ποιες χώρες είναι συμβαλλόμενα μέρη του πρωτοκόλλου και εάν έχουν θεσπίσει μέτρα πρόσβασης σε ΓΠ και ΠΓ, στο γραφείο διαλογής πληροφοριών πρόσβασης και καταμερισμού οφελών (<https://absch.cbd.int/countries>), που είναι ο κύριος μηχανισμός, βάσει του πρωτοκόλλου, για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την πρόσβαση και τη συμμετοχή στα οφέλη. Επιπρόσθετα οι δικαιούχοι μπορούν να επικοινωνούν με το Τμήμα Περιβάλλοντος για περαιτέρω πληροφορίες και διευκρινίσεις σχετικά με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον Κανονισμό 511/2014.

8.4. ΕΡΕΥΝΑ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΑ ΑΓΡΙΑ ΠΤΗΝΑ ΚΑΙ ΘΗΡΑΜΑΤΑ

Σύμφωνα με το εδάφιο (2) του άρθρου 95 του περί Προστασίας και Διαχείρισης Αγρίων Πτηνών και Θηραμάτων Νόμο (Ν.152(Ι)/2003), η διεξαγωγή έρευνας ή οποιαδήποτε ενέργεια ή μέτρα που αφορούν στη διαχείριση της άγριας πανίδας από οποιοδήποτε πρόσωπο επιτρέπεται μόνο μετά από παραχώρηση σχετικής Άδειας από τον Υπουργό Εσωτερικών.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τον Νόμο (Ν.152(Ι)/2003) «άγρια πανίδα» σημαίνει τα θηράματα, τα άγρια πτηνά και το αγρινό.

8.5. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ ΣΕ ΖΩΑ

Σύμφωνα με τους περί Ζώων (Επιστημονικά Πειράματα) Νόμους του 1995 και του 2000 (Ν.30(Ι)/95 και 115(Ι)/2000) και τους περί Ζώων (Επιστημονικά Πειράματα) Κανονισμούς του 2000 (ΚΔΠ 18/2000), ελεγχόμενο πείραμα πάνω σε ζώο επιτρέπεται μόνο όταν:

- Το πρόσωπο που διεξάγει το ελεγχόμενο πείραμα πάνω σε ζώα είναι κάτοχος Προσωπικής Άδειας, η οποία του παρέχει το δικαίωμα διεξαγωγής ελεγχόμενου πειράματος συγκεκριμένης περιγραφής πάνω σε ζώο ή ζώα συγκεκριμένης περιγραφής και σε συγκεκριμένο χώρο ή χώρους, καθώς και
- Το πείραμα διεξάγεται στο πλαίσιο Προγράμματος το οποίο καθορίζεται σε Άδεια Σχεδίου, η οποία εξουσιοδοτεί τη διεξαγωγή ελεγχόμενου πειράματος συγκεκριμένης περιγραφής πάνω σε ζώο ή ζώα και σε συγκεκριμένο χώρο ή χώρους.

Η εξασφάλιση της Προσωπικής Άδειας και της Άδειας Σχεδίου γίνεται από το Διευθυντή των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τον Νόμο Ν.30(Ι)/95, «ελεγχόμενο πείραμα» σημαίνει οποιαδήποτε πειραματική ή άλλη επιστημονική διαδικασία που εφαρμόζεται πάνω σε προστατευμένο ζώο και που πιθανόν να έχει ως αποτέλεσμα την πρόκληση στο ζώο αυτό πόνου, ταλαιπωρίας, φόβου, έντασης ή μόνιμης βλάβης.

Συνεπώς, η υπογραφή των Συμβολαίων των έργων για τα οποία απαιτείται η εξασφάλιση των εν λόγω Αδειών θα γίνεται μόνο μετά την εξασφάλιση των σχετικών αδειών και υποβολής τους στο ΙΔΕΚ.

Επισημαίνεται ότι, η εξασφάλιση και προσκόμιση οποιασδήποτε άλλης Άδειας η οποία απαιτείται σύμφωνα με τους Νόμους και Κανονισμούς της Κυπριακής Δημοκρατίας για τη διεξαγωγή ερευνητικών πειραμάτων, θεωρείται απαραίτητο στοιχείο για την υπογραφή των Συμβολαίων Διεκπεραίωσης Έρευνας και την ευθύνη της εξασφάλισης και προσκόμισής τους φέρει αποκλειστικά ο ερευνητής που υποβάλλει την πρόταση.

8.6. ΑΛΛΟΙ ΝΟΜΟΙ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

Όλοι οι δικαιούχοι στα Προγράμματα RESTART 2016-2020 οφείλουν να τηρούν την Εθνική & Ενωσιακή Νομοθεσία και τους Κοινοτικούς Κανονισμούς και πολιτικές στα θέματα που αφορούν μεταξύ άλλων:

- Κρατικές ενισχύσεις,
- Προστασία του περιβάλλοντος,
- Αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»,
- Ισότητα ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών,
- Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα,
- Μη διάκριση,
- Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε, και
- Πληροφόρηση και δημοσιότητα.

Η υλοποίηση έργων έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας υπόκειται στον έλεγχο της πολιτείας που κατά περίπτωση αναθέτει την ευθύνη ελέγχου και έγκρισης σε αρμόδιες υπηρεσίες ή ειδικές επιτροπές. Στο Παράρτημα IV της Παρούσας Προκήρυξης, υπάρχει Κατάλογος με τις σχετικές Νομοθεσίες και Λοιπούς Κανονισμούς.

Οι αιτητές πρέπει να συμμορφώνονται με όλες τις εθνικές νομοθεσίες και κανονισμούς που εμπíπτουν στο πεδίο υλοποίησης ενός έργου έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας, ανεξαρτήτως του Καταλόγου Νομοθεσιών και Λοιπών Κανονισμών. Σημειώνεται ότι, ο Κατάλογος είναι ενδεικτικός και όχι εξαντλητικός και δεν δεσμεύει με οιονδήποτε τρόπο το ΙΔΕΚ.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/241 για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας όλα τα μέτρα των Εθνικών Σχεδίων Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας πρέπει να συμμορφώνονται με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης». Η εν λόγω προϋπόθεση διασφαλίζει ότι κανένα μέτρο δεν υποστηρίζει ή διεκπεραιώνει δραστηριότητες ή ενέργειες που προκαλούν σημαντική βλάβη σε κανέναν από τους έξι περιβαλλοντικούς στόχους, κατά την έννοια του Άρθρου 17 του Κανονισμού (ΕΕ) 2020/852

σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων (Κανονισμός για την Ταξινόμηση).

Σύμφωνα με την Τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» στο πλαίσιο του κανονισμού για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (2021/C 58/01), οι ακόλουθες δραστηριότητες δεν είναι επιλέξιμες:

- Δραστηριότητες, οι οποίες σχετίζονται με ορυκτά καύσιμα, συμπεριλαμβανομένου δραστηριότητες του τομέα διάθεσης και εμπορίας. Εξαιρούνται έργα που σχετίζονται με την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και/ ή θερμότητας με χρήση φυσικού αερίου, καθώς και σχετικών υποδομών μεταφοράς και διανομής φυσικού αερίου, τα οποία συμμορφώνονται με τους όρους του Παραρτήματος III της Τεχνικής Καθοδήγησης 2021/C58/01.
- Δραστηριότητες που εμπίπτουν στο Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επίτευξη των προβλεπόμενων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου που δεν είναι χαμηλότερες από το σχετικό δείκτη αναφοράς. Όταν η εν λόγω δραστηριότητα επιτυγχάνει τις προβλεπόμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που δεν είναι σημαντικά χαμηλότερες από τους σχετικούς δείκτες αναφοράς για τη δωρεάν κατανομή, θα πρέπει να παρέχεται εξήγηση των λόγων για τους οποίους αυτό δεν είναι δυνατό / δεν επιτυγχάνεται. Θεσπίστηκαν δείκτες αναφοράς για δωρεάν κατανομή για δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών, όπως ορίζεται στον εκτελεστικό κανονισμό της Επιτροπής ΕΕ 2021/447.
- Δραστηριότητες, οι οποίες σχετίζονται με χώρους υγειονομικής ταφής απορριμμάτων, αποτεφρωτήρες και μονάδες μηχανικού βιολογικού καθαρισμού. Για αποτεφρωτήρες, εξαιρούνται δραστηριότητες σε μονάδες ειδικές για την επεξεργασία μη ανακυκλώσιμων επικίνδυνων αποβλήτων και σε υφιστάμενες εγκαταστάσεις, όπου οι δραστηριότητες έχουν σκοπό την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης, τη δέσμευση καυσαερίων για αποθήκευση ή χρήση ή ανάκτηση υλικών από στάχτες αποτέφρωσης, υπό την προϋπόθεση ότι τέτοιες δραστηριότητες δεν οδηγούν σε αύξηση της δυναμικότητας επεξεργασίας απορριμμάτων των εγκαταστάσεων ή σε παράταση της διάρκειας ζωής των εγκαταστάσεων (για τα οποία παρέχονται αποδεικτικά στοιχεία σε επίπεδο εργοστασίου). Για μονάδες μηχανικού βιολογικού καθαρισμού, εξαιρούνται δραστηριότητες σε υφιστάμενες εγκαταστάσεις μηχανικού βιολογικού καθαρισμού, όπου οι δραστηριότητες στο πλαίσιο αυτού του μέτρου αποσκοπούν στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης ή στη μετασκευή σε εργασίες ανακύκλωσης διαχωρισμένων αποβλήτων σε κομποστοποίηση βιολογικών αποβλήτων και αναερόβια χώνευση βιολογικών αποβλήτων, υπό την προϋπόθεση ότι τέτοιες δραστηριότητες δεν οδηγούν σε αύξηση της ικανότητας επεξεργασίας αποβλήτων των εγκαταστάσεων ή σε παράταση της διάρκειας ζωής των εγκαταστάσεων (για το οποίο παρέχονται αποδεικτικά στοιχεία σε επίπεδο εργοστασίου).
- Δραστηριότητες, των οποίων η μακροπρόθεσμη διάθεση αποβλήτων μπορεί να προκαλέσει βλάβη στο περιβάλλον.

8.7. ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ

Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, συστήνεται όπως οι φορείς λάβουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την υιοθέτηση της Ευρωπαϊκής Χάρτας των Ερευνητών⁴⁴ (European Charter for Researchers) και του σχετικού Κώδικα Δεοντολογίας των Ερευνητών⁴⁵.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει υιοθετήσει την Ευρωπαϊκή Χάρτα του Ερευνητή και τον Κώδικα Δεοντολογίας για την πρόσληψη ερευνητών, παρέχοντας στους ερευνητές τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις, σε όλη την επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ευρωπαϊκή Χάρτα του Ερευνητή περιλαμβάνει τους ρόλους, τις ευθύνες και τα δικαιώματα των ερευνητών και των εργοδοτών τους ή των χρηματοδοτικών οργανισμών. Αποσκοπεί στην εξασφάλιση ότι η σχέση μεταξύ των μερών αυτών συμβάλλει στην επιτυχή απόδοση στην παραγωγή, μεταφορά και ανταλλαγή γνώσεων, καθώς και στην εξέλιξη της σταδιοδρομίας των ερευνητών.

Ο Κώδικας Δεοντολογίας για την Πρόσληψη Ερευνητών, στοχεύει στη βελτίωση της πρόσληψης, ούτως ώστε οι διαδικασίες πρόσληψης να είναι διαφανείς και δίκαιες.

8.8. ΙΣΟΤΗΤΑ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ – ΜΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ – ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ

Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, οι φορείς πρέπει να συμμορφώνονται με τους οικείους νόμους οι οποίοι αφορούν σε θέματα ισότητας των ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών και την αποτροπή κάθε μορφής διάκρισης (λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας ή γενετήσιου προσανατολισμού) - ενδεικτικός κατάλογος των σχετικών νόμων βρίσκεται στο Παράρτημα III της Παρούσας Προκήρυξης. Γίνεται σύσταση όπως οι φορείς λαμβάνουν υπόψη τα θέματα ισότητας των δύο φύλων σε σχέση με το ερευνητικό περιεχόμενο του έργου και τη σύνθεση και τη συνεισφορά των μελών της ερευνητικής ομάδας του έργου. Επίσης, όπου εφαρμόζεται, η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία λαμβάνεται υπόψη σε όλα τα στάδια της υλοποίησης των έργων.

8.9. ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΟΥ ΤΩΝ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, που θα χρηματοδοτηθούν από τα Ταμεία της Πολιτικής Συνοχής, οι φορείς θα πρέπει να διασφαλίζουν τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και τη συμμόρφωση με το Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.

⁴⁴ Περισσότερες πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Χάρτα των Ερευνητών υπάρχουν στον ιστοχώρο της ΕΕ, <http://ec.europa.eu/euraxess/index.cfm/rights/europeanCharter>

⁴⁵ Περισσότερες πληροφορίες για τον Κώδικα Δεοντολογίας για την Πρόσληψη Ερευνητών υπάρχουν στον ιστοχώρο της ΕΕ, <http://ec.europa.eu/euraxess/index.cfm/rights/codeOfConduct>

8.10. ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΓΚΡΙΣΗΣ/ΑΔΕΙΑΣ ΑΠΟ ΑΡΜΟΔΙΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ Η ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Η υπογραφή του Συμβολαίου Έργου για το οποίο απαιτείται, με βάση τη νομοθεσία, έλεγχος, έγκριση ή παραχώρηση άδειας από αρμόδια επιτροπή ή υπηρεσία, θα γίνεται μετά την εξασφάλιση και υποβολή στο ΙΔΕΚ, εκ μέρους του Ανάδοχου Φορέα / Συντονιστή Έργου θετικής αξιολόγησης, έγκρισης ή άδειας.

Σημειώνεται ότι, για λόγους επιτάχυνσης της διαδικασίας, η υποβολή αίτησης στην αρμόδια επιτροπή ή υπηρεσία θα μπορεί να γίνει αμέσως μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων από το ΙΔΕΚ και παράλληλα με τη διαδικασία ετοιμασίας του συμβολαίου μεταξύ του ΙΔΕΚ και του Ανάδοχου Φορέα.

Η συμμόρφωση με τους πιο πάνω Νόμους και Κανονισμούς αποτελεί αποκλειστική ευθύνη των ερευνητών και φορέων που υποβάλλουν την πρόταση.

Το ΙΔΕΚ έχει το δικαίωμα να μην προχωρήσει στην υπογραφή Συμβολαίου Έργου εάν η εξασφάλιση θετικής αξιολόγησης, έγκρισης ή άδειας από την αρμόδια επιτροπή ή υπηρεσία καθυστερεί με ευθύνη του Ανάδοχου Φορέα.

9. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα Ι: Πεδία Κατηγοριοποίησης Δραστηριοτήτων Επιστήμης και Τεχνολογίας⁴⁶ των Έργων που Υλοποιούνται στο Πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020

1. Natural sciences

1.1 Mathematics

- 1.1.1 Pure mathematics
- 1.1.2 Applied mathematics
- 1.1.3 Statistics and probability (This includes research on statistical methodologies, but excludes research on applied statistics which should be classified under the relevant field of application (e.g. Economics, Sociology, etc.))

1.2 Computer and Information Sciences

- 1.2.1 Computer sciences, information science and bioinformatics (*hardware development to be 2.2, social aspect to be 5.8*)

1.3 Physical Sciences

- 1.3.1 Atomic, molecular and chemical physics (physics of atoms and molecules including collision, interaction with radiation; magnetic resonances; Moessbauer effect)
- 1.3.2 Condensed matter physics (including formerly solid state physics, superconductivity)
- 1.3.3 Particles and fields physics
- 1.3.4 Nuclear physics
- 1.3.5 Fluids and plasma physics (including surface physics)
- 1.3.6 Optics (including laser optics and quantum optics)
- 1.3.7 Acoustics
- 1.3.8 Astronomy (including astrophysics, space science)

1.4 Chemical Sciences

- 1.4.1 Organic chemistry
- 1.4.2 Inorganic and nuclear chemistry
- 1.4.3 Physical chemistry
- 1.4.4 Polymer science
- 1.4.5 Electrochemistry (dry cells, batteries, fuel cells, corrosion metals, electrolysis)
- 1.4.6 Colloid chemistry
- 1.4.7 Analytical chemistry

1.5 Earth and related Environmental Sciences

- 1.5.1 Geosciences, multidisciplinary
- 1.5.2 Mineralogy
- 1.5.3 Palaeontology
- 1.5.4 Geochemistry and geophysics
- 1.5.5 Physical geography
- 1.5.6 Geology
- 1.5.7 Volcanology
- 1.5.8 Environmental sciences (*social aspects to be 5.7*)
- 1.5.9 Meteorology and atmospheric sciences
- 1.5.10 Climatic research
- 1.5.11 Oceanography
- 1.5.12 Hydrology

---

⁴⁶ OECD (2015), Frascati Manual 2015: Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development, The Measurement of Scientific, Technological and Innovation Activities, OECD Publishing, Paris, DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264239012-en>.

Η κατηγοριοποίηση σε τρίτο επίπεδο γίνεται με το έγγραφο "Revised Field of Science and Technology (FOS) Classification in the Frascati Manual (DSTI/EAS/STP/NESTI(2006)19/FINAL)", Working Party of National Experts on Science and Technology Indicators, 26-Feb-2007, OECD.

1.5.13 Water resources

1.6 Biological Sciences (*Medical to be 3, and Agricultural to be 4*)

1.6.1 Cell biology, Microbiology

1.6.2 Virology

1.6.3 Biochemistry and molecular biology

1.6.4 Biochemical research methods

1.6.5 Mycology

1.6.6 Biophysics

1.6.7 Genetics and heredity (*medical genetics to be 3*)

1.6.8 Reproductive biology (*medical aspects to be 3*);

1.6.9 Developmental biology

1.6.10 Plant sciences, botany

1.6.11 Zoology, Ornithology, Entomology, Behavioural sciences biology

1.6.12 Marine biology, freshwater biology, limnology

1.6.13 Ecology

1.6.14 Biodiversity conservation

1.6.15 Biology (theoretical, mathematical, thermal, cryobiology, biological rhythm), Evolutionary biology

1.6.16 Other biological topics

1.7 Other Natural Sciences

2. Engineering and Technology

2.1 Civil Engineering

2.1.1 Civil engineering

2.1.2 Architecture engineering

2.1.3 Construction engineering

2.1.4 Municipal and structural engineering

2.1.5 Transport engineering

2.2 Electrical Engineering, Electronic Engineering, Information Engineering

2.2.1 Electrical and electronic engineering

2.2.2 Robotics and automatic control

2.2.3 Automation and control systems

2.2.4 Communication engineering and systems

2.2.5 Telecommunications

2.2.6 Computer hardware and architecture

2.3 Mechanical Engineering

2.3.1 Mechanical engineering

2.3.2 Applied mechanics

2.3.3 Thermodynamics

2.3.4 Aerospace engineering

2.3.5 Nuclear related engineering (*nuclear physics to be 1.3*);

2.3.6 Audio engineering, reliability analysis

2.4 Chemical Engineering

2.4.1 Chemical engineering (plants, products)

2.4.2 Chemical process engineering

2.5 Materials Engineering

2.5.1 Materials engineering

2.5.2 Ceramics

2.5.3 Coating and films

2.5.4 Composites (including laminates, reinforced plastics, cermets, combined natural and synthetic fibre fabrics; filled composites)

2.5.5 Paper and wood

2.5.6 Textiles (including synthetic dyes, colours, fibres)

(*nanoscale materials to be 2.10; biomaterials to be 2.9*)

2.6 Medical Engineering

- 2.6.1 Medical engineering
- 2.6.2 Medical laboratory technology (including laboratory samples analysis; diagnostic technologies) (*Biomaterials to be 2.9 [physical characteristics of living material as related to medical implants, devices, sensors]*)

2.7 Environmental Engineering

- 2.7.1 Environmental and geological engineering, geotechnics
- 2.7.2 Petroleum engineering (fuel, oils)
- 2.7.3 Energy and fuels
- 2.7.4 Remote sensing
- 2.7.5 Mining and mineral processing
- 2.7.6 Marine engineering, sea vessels
- 2.7.7 Ocean engineering

2.8 Environmental Biotechnology

- 2.8.1 Environmental biotechnology
- 2.8.2 Bioremediation, diagnostic biotechnologies (DNA chips and biosensing devices) in environmental management
- 2.8.3 Environmental biotechnology related ethics

2.9 Industrial Biotechnology

- 2.9.1 Industrial biotechnology
- 2.9.2 Bioprocessing technologies (industrial processes relying on biological agents to drive the process) biocatalysis, fermentation
- 2.9.3 Bioproducts (products that are manufactured using biological material as feedstock), biomaterials, bioplastics, biofuels, bioderived bulk and fine chemicals, bio-derived novel materials

2.10 Nano-technology

- 2.10.1 Nano-materials (production and properties)
- 2.10.2 Nano-processes (applications on nano-scale) (*biomaterials to be 2.9*);

2.11 Other Engineering and Technologies

- 2.11.1 Food and beverages
- 2.11.2 Other engineering and technologies

3. Medical and Health Sciences

3.1 Basic Medicine

- 3.1.1 Anatomy and morphology (*plant science to be 1.6*)
- 3.1.2 Human genetics
- 3.1.3 Immunology
- 3.1.4 Neurosciences (including psychophysiology)
- 3.1.5 Pharmacology and pharmacy
- 3.1.6 Medicinal chemistry
- 3.1.7 Toxicology
- 3.1.8 Physiology (including cytology)
- 3.1.9 Pathology

3.2 Clinical Medicine

- 3.2.1 Andrology
- 3.2.2 Obstetrics and gynaecology
- 3.2.3 Paediatrics
- 3.2.4 Cardiac and Cardiovascular systems
- 3.2.5 Peripheral vascular disease
- 3.2.6 Hematology
- 3.2.7 Respiratory systems
- 3.2.8 Critical care medicine and Emergency medicine
- 3.2.9 Anaesthesiology
- 3.2.10 Orthopaedics
- 3.2.11 Surgery
- 3.2.12 Radiology, nuclear medicine and medical imaging

- 3.2.13 Transplantation
- 3.2.14 Dentistry, oral surgery and medicine
- 3.2.15 Dermatology and venereal diseases
- 3.2.16 Allergy
- 3.2.17 Rheumatology
- 3.2.18 Endocrinology and metabolism (including diabetes, hormones)
- 3.2.19 Gastroenterology and hepatology
- 3.2.20 Urology and nephrology
- 3.2.21 Oncology
- 3.2.22 Ophthalmology
- 3.2.23 Otorhinolaryngology
- 3.2.24 Psychiatry
- 3.2.25 Clinical neurology
- 3.2.26 Geriatrics and gerontology
- 3.2.27 General and internal medicine
- 3.2.28 Other clinical medicine subjects
- 3.2.29 Integrative and complementary medicine (alternative practice systems)

3.3 Health Sciences

- 3.3.1 Health care sciences and services (including hospital administration, health care financing)
- 3.3.2 Health policy and services
- 3.3.3 Nursing
- 3.3.4 Nutrition, Dietetics
- 3.3.5 Public and environmental health
- 3.3.6 Tropical medicine
- 3.3.7 Parasitology
- 3.3.8 Infectious diseases
- 3.3.9 Epidemiology
- 3.3.10 Occupational health
- 3.3.11 Sport and fitness sciences
- 3.3.12 Social biomedical sciences (includes family planning, sexual health, psycho-oncology, political and social effects of biomedical research)
- 3.3.13 Medical ethics
- 3.3.14 Substance abuse

3.4 Medical Biotechnology

- 3.4.1 Health-related biotechnology
- 3.4.2 Technologies involving the manipulation of cells, tissues, organs or the whole organism (assisted reproduction)
- 3.4.3 Technologies involving identifying the functioning of DNA, proteins and enzymes and how they influence the onset of disease and maintenance of well-being (gene-based diagnostics and therapeutic interventions (pharmacogenomics, gene-based therapeutics))
- 3.4.4 Biomaterials (as related to medical implants, devices, sensors)
- 3.4.5 Medical biotechnology related ethics

3.5 Other Medical Sciences

- 3.5.1 Forensic science
- 3.5.2 Other medical sciences

4. Agricultural Sciences

4.1 Agriculture, Forestry and Fisheries

- 4.1.1 Agriculture
- 4.1.2 Forestry
- 4.1.3 Fishery
- 4.1.4 Soil science
- 4.1.5 Horticulture, viticulture
- 4.1.6 Agronomy, plant breeding and plant protection
(*Agricultural biotechnology to be 4.4*)

4.2 Animal and Dairy science

4.2.1 Animal and dairy science (*Animal biotechnology to be 4.4*)

4.2.2 Husbandry

4.2.3 Pets

4.3 Veterinary science

4.4 Agricultural biotechnology

4.4.1 Agricultural biotechnology and food biotechnology

4.4.2 GM technology (crops and livestock), livestock cloning, marker assisted selection, diagnostics (DNA chips and biosensing devices for the early/accurate detection of diseases)

4.4.3 Biomass feedstock production technologies, biopharming

4.4.4 Agricultural biotechnology related ethics

4.5 Other agricultural sciences

5. Social Sciences

5.1 Psychology and Cognitive Sciences

5.1.1 Psychology (including human - machine relations)

5.1.2 Psychology, special (including therapy for learning, speech, hearing, visual and other physical and mental disabilities)

5.2 Economics and Business

5.2.1 Economics, Econometrics

5.2.2 Industrial relations

5.2.3 Business and Management

5.3 Education

5.3.1 Education, general (including training, pedagogy, didactics)

5.3.2 Education, special (to gifted persons, those with learning disabilities)

5.4 Sociology

5.4.1 Sociology

5.4.2 Demography

5.4.3 Anthropology, ethnology

5.4.4 Social topics (Women and gender studies; Social issues; Family studies; Social work)

5.5 Law

5.5.1 Law, criminology, penology

5.6 Political science

5.6.1 Political science

5.6.2 Public administration

5.6.3 Organisation theory

5.7 Social and economic geography

5.7.1 Environmental sciences (social aspects)

5.7.2 Cultural and economic geography

5.7.3 Urban studies (Planning and development)

5.7.4 Transport planning and social aspects of transport (*transport engineering to be 2.1*);

5.8 Media and communications

5.8.1 Journalism

5.8.2 Information science (social aspects)

5.8.3 Library science

5.8.4 Media and socio-cultural communication

5.9 Other social sciences

5.9.1 Social sciences, interdisciplinary

5.9.2 Other social sciences

6. Humanities

6.1 History and Archaeology

6.1.1 History (*history of science and technology to be 6.3, history of specific sciences to be under the respective headings*);

6.1.2 Archaeology

6.2 Languages and Literature

6.2.1 General language studies

6.2.2 Specific languages

6.2.3 General literature studies

6.2.4 Literary theory

6.2.5 Specific literatures

6.2.6 Linguistics

6.3 Philosophy, Ethics and Religion

6.3.1 Philosophy

6.3.2 History and philosophy of science and technology

6.3.3 Ethics (except ethics related to specific subfields)

6.3.4 Theology

6.3.5 Religious studies

6.4 Arts (arts, history of arts, performing arts, music)

6.4.1 Arts, Art history

6.4.2 Architectural design

6.4.3 Performing arts studies (Musicology, Theater science, Dramaturgy)

6.4.4 Folklore studies

6.4.5 Studies on Film, Radio and Television

6.5 Other humanities

Σημείωση: Η προαναφερόμενη κατηγοριοποίηση δύναται να αποτελέσει αντικείμενο αναθεώρησης και επικαιροποίησης.

Παράρτημα II: Σύσταση της Επιτροπής της 6^{ης} Μαΐου 2003 Σχετικά με τον Ορισμό των Πολύ Μικρών, των Μικρών και των Μεσαίων Επιχειρήσεων

Άρθρο 1

Επιχείρηση

Επιχείρηση θεωρείται κάθε μονάδα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ως τέτοιες νοούνται ιδίως οι μονάδες που ασκούν βιοτεχνική ή άλλη δραστηριότητα, ατομικά ή οικογενειακά, προσωπικές εταιρείες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν τακτικά μια οικονομική δραστηριότητα.

Άρθρο 2

Αριθμός απασχολούμενων και οικονομικά όρια προσδιορίζονται τις κατηγορίες επιχειρήσεων

1. Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκ. Ευρώ ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκ. Ευρώ.
2. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκ. Ευρώ.
3. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από δέκα εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκ. Ευρώ.

Άρθρο 3

Τύποι επιχειρήσεων που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματοοικονομικών ποσών

1. «Ανεξάρτητη επιχείρηση» είναι κάθε επιχείρηση που δεν χαρακτηρίζεται ως συνεργαζόμενη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 2 ή ως συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 3.
2. «Συνεργαζόμενες επιχειρήσεις» είναι όλες οι επιχειρήσεις που δεν χαρακτηρίζονται ως συνδεδεμένες κατά την έννοια της παραγράφου 3 και μεταξύ των οποίων υπάρχει η ακόλουθη σχέση: μια επιχείρηση (ανάντη επιχείρηση) κατέχει, η ίδια ή από κοινού με μία ή περισσότερες συνδεδεμένες επιχειρήσεις κατά την έννοια της παραγράφου 3, το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης επιχείρησης (κατάντη επιχείρηση).
Ωστόσο, μια επιχείρηση μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανεξάρτητη, μη έχουσα δηλαδή συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, ακόμη και εάν το όριο του 25 % καλύπτεται ή υπερκαλύπτεται, εφόσον το ποσοστό αυτό ελέγχεται από τις ακόλουθες κατηγορίες επενδυτών, και υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί δεν είναι, μεμονωμένα ή από κοινού, συνδεδεμένοι κατά την έννοια της παραγράφου 3 με την οικεία επιχείρηση:
  - δημόσιες εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου, φυσικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών προσώπων που ασκούν συστηματικά δραστηριότητες σε επενδύσεις επιχειρηματικού κινδύνου («business angels») και επενδύουν ίδια κεφάλαια σε μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις, εφόσον το σύνολο της επένδυσης σε μια ίδια επιχείρηση δεν υπερβαίνει 1,250,000 Ευρώ
  - πανεπιστήμια ή ερευνητικά κέντρα μη κερδοσκοπικού σκοπού.

- Θεσμικοί επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης.
  - αυτόνομες τοπικές αρχές με ετήσιο προϋπολογισμό μικρότερο από 10 εκ. Ευρώ και λιγότερο από 5 000 κατοίκους.
3. «Συνδεδεμένες επιχειρήσεις» είναι οι επιχειρήσεις που διατηρούν μεταξύ τους μια από τις ακόλουθες σχέσεις:
- μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης.
  - μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης.
  - μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκήσει κυριαρχική επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρων του καταστατικού αυτής της τελευταίας.
  - μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Τεκμηριώνεται ότι δεν υπάρχει κυρίαρχη επιρροή, εφόσον οι επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο δεν υπεισέρχονται άμεσα ή έμμεσα στη διαχείριση της εξεταζόμενης επιχείρησης, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων που κατέχουν με την ιδιότητά τους ως μετόχων ή εταίρων.

Συνδεδεμένες θεωρούνται επίσης οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις σχέσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μέσω μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων ή με τους επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

Οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις εν λόγω σχέσεις μέσω ενός φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού θεωρούνται επίσης συνδεδεμένες επιχειρήσεις καθόσον ασκούν το σύνολο ή τμήμα των δραστηριοτήτων τους στην ίδια αγορά ή σε όμορες αγορές.

Ως όμορη αγορά θεωρείται η αγορά ενός προϊόντος ή υπηρεσίας που βρίσκεται αμέσως ανάντη ή κατάντη της σχετικής αγοράς.

4. Εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο, μια επιχείρηση δεν μπορεί να θεωρηθεί ΜΜΕ, εάν το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου της ή των δικαιωμάτων ψήφου της ελέγχεται, άμεσα ή έμμεσα, από έναν ή περισσότερους δημόσιους οργανισμούς ή δημόσιους φορείς, μεμονωμένα ή από κοινού.
5. Μια επιχείρηση δύναται να υποβάλει δηλώσεις σχετικά με την ιδιότητά της ως ανεξάρτητης, συνεργαζόμενης ή συνδεδεμένης επιχείρησης, καθώς και σχετικά με τα στοιχεία που αφορούν τα αριθμητικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2.
6. Η δήλωση αυτή μπορεί να υποβληθεί ακόμη και εάν η διασπορά κεφαλαίου δεν επιτρέπει να καθοριστεί ποιος το κατέχει εφόσον η επιχείρηση δηλώνει υπεύθυνα ότι μπορεί εύλογα να υποθέσει ότι δεν ανήκει, κατά ποσοστό 25 % ή περισσότερο, σε μια επιχείρηση ή, από κοινού, σε περισσότερες επιχειρήσεις που είναι συνδεδεμένες μεταξύ τους ή μέσω φυσικών προσώπων ή ομάδας φυσικών προσώπων. Οι δηλώσεις αυτές πραγματοποιούνται με την επιφύλαξη των ελέγχων και εξακριβώσεων που προβλέπονται από τις εθνικές ή κοινοτικές κανονιστικές ρυθμίσεις.

Άρθρο 4

Στοιχεία για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματοοικονομικών ποσών και Περίοδος αναφοράς

1. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματοοικονομικών ποσών είναι εκείνα που αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Λαμβάνονται υπόψη κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών. Το ύψος του κύκλου εργασιών υπολογίζεται χωρίς το φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) και χωρίς άλλους έμμεσους δασμούς.
2. Όταν, κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών και σε ετήσια βάση, μια επιχείρηση βρίσκεται πάνω ή κάτω από τα όρια τα σχετικά με τον αριθμό απασχολούμενων ή τα χρηματοοικονομικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2, η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την απόκτηση ή την απώλεια της ιδιότητας της μεσαίας, μικρής ή πολύ μικρής επιχείρησης μόνον εάν το φαινόμενο επαναληφθεί επί δύο διαδοχικά οικονομικά έτη.
3. Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, οι λογαριασμοί των οποίων δεν έχουν κλείσει ακόμη, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από αξιόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

Άρθρο 5

Ο αριθμός απασχολούμενων

Ο αριθμός απασχολούμενων ατόμων αντιστοιχεί στον αριθμό ετήσιων μονάδων εργασίας (EME), δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που εργάστηκαν στην εξεταζόμενη επιχείρηση ή για λογαριασμό αυτής επί ολόκληρο το υπόψη έτος. Τα άτομα που δεν εργάστηκαν ολόκληρο το έτος, οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, ανεξάρτητα από τη διάρκεια, και οι εργαζόμενοι σε εποχική βάση αντιστοιχούν σε κλάσματα των EME.

Στον αριθμό απασχολούμενων περιλαμβάνονται:

- οι μισθωτοί,
- τα άτομα που εργάζονται για την επιχείρηση, έχουν σχέση εξάρτησης προς αυτήν και εξομοιώνται με μισθωτούς με βάση το εθνικό δίκαιο,
- οι ιδιοκτήτες επιχειρηματίες,
- οι εταίροι που ασκούν τακτική δραστηριότητα εντός της επιχείρησης και προσπορίζονται οικονομικά πλεονεκτήματα από την επιχείρηση.

Οι μαθητευόμενοι ή οι σπουδαστές που βρίσκονται σε επαγγελματική εκπαίδευση στο πλαίσιο σύμβασης μαθητείας ή επαγγελματικής κατάρτισης δεν συνυπολογίζονται στον αριθμό απασχολούμενων. Η διάρκεια των αδειών μητρότητας ή των γονικών αδειών δεν συνυπολογίζεται.

Άρθρο 6

Καθορισμός των στοιχείων της επιχείρησης

1. Στην Περίπτωση ανεξάρτητης επιχείρησης, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, πραγματοποιείται αποκλειστικά με βάση τους λογαριασμούς αυτής της επιχείρησης.
2. Στην Περίπτωση επιχείρησης που συνεργάζεται ή συνδέεται με άλλες επιχειρήσεις, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, γίνεται με βάση τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία της επιχείρησης, ή εφόσον υπάρχουν

τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης, ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται και η εξεταζόμενη επιχείρηση βάσει ενοποίησης.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο προστίθενται τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση, οι οποίες βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατόντη της εν λόγω επιχείρησης. Τα στοιχεία συγκεντρώνονται κατ' αναλογία προς το ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου (το υψηλότερο από τα δύο αυτά ποσοστά). Σε Περίπτωση διασταυρωμένης συμμετοχής, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο των ποσοστών αυτών.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο και το δεύτερο εδάφιο προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την εξεταζόμενη επιχείρηση και τα οποία δεν περιλαμβάνονται ήδη στους λογαριασμούς βάσει ενοποίησης. 3.

3. Για την εφαρμογή της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν, στα οποία προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που συνδέονται με τις συνεργαζόμενες αυτές επιχειρήσεις, εκτός εάν τα στοιχεία τους περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης.

Για την εφαρμογή της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνδέονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Στα στοιχεία αυτά προστίθενται κατ' αναλογία τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με τις συνδεδεμένες αυτές επιχειρήσεις, οι οποίες βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατόντη αυτών, εάν δεν περιλαμβάνονται ήδη στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε αναλογία τουλάχιστον ισοδύναμη με το ποσοστό που ορίζεται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο.

4. Όταν ο αριθμός απασχολούμενων δεδομένης επιχείρησης δεν προκύπτει από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, υπολογίζεται συγκεντρώνοντας κατ' αναλογία τα στοιχεία τα σχετικά με τις επιχειρήσεις που συνεργάζονται με την εν λόγω επιχείρηση, και προσθέτοντας τα στοιχεία τα σχετικά με τις επιχειρήσεις που συνδέονται μαζί της.

Παράρτημα III: Κατάλογος Νομοθεσιών και Κανονισμών

- Περί Βιοηθικής (Ίδρυση και Λειτουργία Εθνικής Επιτροπής) Νόμος του 2001 (Ν. 150(Ι)/2001).
- Περί της Σύμβασης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και της Αξιοπρέπειας του Ανθρώπου αναφορικά με την Εφαρμογή της Βιολογίας και Ιατρικής (Κυρωτικός) και Άλλες Συναφείς με την Εφαρμογή της Σύμβασης, Διατάξεις Νόμος (Ν.31(ΙΙΙ)/2001).
- Περί της Καλής Κλινικής Πρακτικής στα Φάρμακα Νόμων (Ν.70(Ι)/2001) και τους Κώδικες Πρακτικής ΚΔΠ 175/2005
- Περί Προστασίας και Διαχείρισης Αγρίων Πτηνών και Θηραμάτων Νόμος (Ν.152(Ι)/2003).
- Περί Ζώων (Επιστημονικά Πειράματα) Νόμοι του 1995 και του 2000 (Ν.30(Ι)/95 και 115(Ι)/2000).
- Περί Ζώων (Επιστημονικά Πειράματα) Κανονισμοί του 2000 (ΚΔΠ 18/2000).
- Περί Επεξεργασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Προστασία του Ατόμου) Νόμος του 2001.
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17^{ης} Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά.
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2023/1315 της Επιτροπής της 23^{ης} Ιουνίου 2023 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά.
- Πλαίσιο σχετικά με τις ενισχύσεις για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία (2014/C 198/01).
- Πλαίσιο σχετικά με τις ενισχύσεις για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία (2022/C 414/01).
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12^{ης} Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2021/1058 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24^{ης} Ιουνίου 2021 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής.
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24^{ης} Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων.
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής της 18^{ης} Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2023/2831 της Επιτροπής της 13^{ης} Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.
- Περί Επιτρόπου Διοικήσεως Νόμος του 1991 έως 2022, όπως τροποποιήθηκε με τους πιο κάτω τροποποιητικούς Νόμους:
  - Νόμος του 1994 (Ν.98 (Ι)/1994)
  - Νόμος του 1995 (Ν.101 (Ι)/1995)
  - Νόμος του 2000 (Ν.1 (Ι)/2000)
  - Νόμος του 2004 (Ν.36 (Ι)/2004)
  - Νόμος του 2011 (Ν.158 (Ι)/2011)
  - Νόμος του 2014 (Ν.45 (Ι)/2014)
  - Νόμος του 2022 (Ν.127 (Ι)/2022)

Η Κοινοτική και Εθνική Νομοθεσία που κατοχυρώνει την Ισότητα Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών και Μη Διάκριση περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τους πιο κάτω Νόμους:

- Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας (Άρθρο 28).
- Ο Περί της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Διάκρισης σε Βάρος της Γυναίκας (Κυρωτικός) Νόμος του 1985 [Ν. 78/85].

- Ο Περί του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Διάκρισης σε Βάρος της Γυναίκας (Κυρωτικός) Νόμος του 2002 [N. 1(III)/2002].
- Ο Περί Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Θεμελιωδών Ελευθεριών (Κυρωτικός) Νόμος του 1962 (N. 39/62).
- Ο Περί της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Θεμελιωδών Ελευθεριών (Δωδέκατο Πρωτόκολλο) (Κυρωτικός) Νόμος του 2002 [N. 11(III)/2002].
- Ο Περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στην Απασχόληση και στη Επαγγελματική Εκπαίδευση Νόμος του 2002 [N. 205(I)/2002].
- Ο Περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στην Απασχόληση και στην Επαγγελματική Εκπαίδευση (Τροποποιητικός) Νόμος του 2004 [N. 191(I)/2004].
- Ο Περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στην Απασχόληση και στην Επαγγελματική Εκπαίδευση (Τροποποιητικός) Νόμος του 2006 [N. 40(I)/2006].
- Ο Περί Ίσης Αμοιβής μεταξύ Ανδρών και Γυναικών για την Ίδια Εργασία ή για Εργασία Ίσης Αξίας Νόμος του 2002 [N. 177(I)/2002].
- Ο Περί Ίσης Αμοιβής μεταξύ Ανδρών και Γυναικών για την Ίδια Εργασία ή για Εργασία Ίσης Αξίας Νόμος του 2004 [N. 193(I)/2004].
- Ο Περί Προστασίας της Μητρότητας Νόμος του 1997 [N. 100(I)/1997].
- Ο Περί Προστασίας της Μητρότητας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2000 [N. 45(I)/2000] 77/146.
- Ο Περί Προστασίας της Μητρότητας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2002 [N. 64(I)/2002].
- Ο Περί Προστασίας της Μητρότητας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2007 [N. 109(I)/2007].
- Ο Περί Προστασίας της Μητρότητας (Ασφάλεια και Υγεία) στην Εργασία Κανονισμοί του 2002 (ΚΔΠ 255/2002).
- Ο Περί Γονικής Άδειας και Άδειας για λόγους Ανωτέρας Βίας Νόμος του 2002 [N. 69(I)/2002].
- Ο Περί Σύμβασης της Ίσης Μεταχείρισης στην Απασχόληση και στην Εργασία Νόμος (N58(I)/2004).
- Ο Περί Αδειών (Πατρότητας, Γονικής Φροντίδας, Ανωτέρας Βίας) και Ευέλικτων Ρυθμίσεων Εργασίας για την Ισορροπία μεταξύ της Επαγγελματικής και Ιδιωτικής Ζωής Νόμος του 2022 (N.216(I)/2022).
- Ο Περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2001 [N. 51(I)/2001].
- Ο Περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 2001 [N. 143(I)/2001].
- Ο Περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2002 [N. 132(I)/2002].
- Περί ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στα Επαγγελματικά Σχέδια Κοινωνικής Ασφάλισης Νόμος του 2002 [N. 133(I)/2002].
- Ο Περί Ταμείων Προνοίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2002 [N. 130(I)/2002].
- Ο Περί Καταπολέμησης της Εμπορίας και της Εκμετάλλευσης Προσώπων και της Προστασίας των Θυμάτων Νόμος του 2007 [N.87(I)/2007].
- Ο Περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμος του 2000 [N. 119(I)/2000].
- Ο Περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 2004 [N. 212(I)/2004].
- Οι Περί Ατόμων με Αναπηρίες Νόμοι του 2000 έως (Αρ.2) του 2007.
- Ο Περί Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες και Περί Συναφών Θεμάτων (Κυρωτικός) Νόμος του 2011. (N.8(III)/2011).
- Οι Περί Ίσης Μεταχείρισης στην Απασχόληση και την Εργασία Νόμοι του 2004 και 2007.
- Ο Περί Καταπολέμησης των Φυλετικών και Ορισμένων Άλλων Διακρίσεων (Επίτροπος) Νόμος του 2004 N.42 (I) 2004.
- Ο Περί Ίσης Μεταχείρισης (Φυλετική ή Εθνοτική Καταγωγή) Νόμος του 2004) N.59 (I) 2004), όπως τροποποιήθηκε με τον Νόμο του 2006 (N. 147(I)/2006).
- Περί της Σύμβασης κατά των Βασανιστηρίων και Άλλων Μορφών Σκληρής, Απάνθρωπης ή Εξευτελιστικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας (Προαιρετικό Πρωτόκολλο) Κυρωτικός Νόμος του 2009 (N.2 (III)/2009).

Τα έργα και οι επιχειρήσεις πρέπει να συμμορφώνονται με το σύνολο της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, κύριοι άξονες της οποίας είναι οι πιο κάτω Νόμοι και οι Κανονισμοί:

- Ο Περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμοι 2005 έως 2014.
- Ο Περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον Ορισμένων Σχεδίων και Προγραμμάτων Νόμος, Ν. 102(Ι)/2005.
- Ο Περί Εκπομπών Ορισμένων Φθοριούχων Αερίων Θερμοκηπίου Νόμος 23(Ι)/2010.
  - Πιστοποίηση Επιχειρήσεων και Προσωπικού όσον αφορά Σταθερό Εξοπλισμό Ψύξης, Κλιματισμού και Αντλιών Θερμότητας Κανονισμοί του 2010 - (Κ.Δ.Π. 133/2010).
  - Πιστοποίηση Προσωπικού Ασχολούμενου με την Ανάκτηση Ορισμένων Φθοριούχων Αερίων Θερμοκηπίου από Συσκευές Χειρισμού και Προστασίας Υψηλής Τάσης Κανονισμοί του 2010 - (Κ.Δ.Π. 134/2010).
  - Πιστοποίηση Προσωπικού που Προβαίνει σε Ανάκτηση Ορισμένων Διαλυτών με βάση Φθοριούχα Αέρια Θερμοκηπίου από Εξοπλισμό, Κανονισμοί του 2010 - (Κ.Δ.Π. 135/2010).
  - Πιστοποίηση Επιχειρήσεων και Προσωπικού όσον αφορά τα Μόνιμης Εγκατάστασης Συστήματα Πυροπροστασίας και Πυροσβεστήρες, Κανονισμοί του 2010 - (ΚΔΠ 132/2010).
- Νόμος 16(Ι)/2011 για τις ουσίες που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος.
  - Κ.Δ.Π. 66/2011 για τις ουσίες που καταστρέφουν τη Στιβάδα του Όζοντος (Υποχρεώσεις αναφορικά με Ουσίες, Προϊόντα και Εξοπλισμό).
- Ο Περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμος, Ν. 153(Ι)/2003.
- Νόμος που προβλέπει για τη λήψη μέτρων προστασίας της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος από την ελευθέρωση στο περιβάλλον ή τη διάθεση στην αγορά γενετικά τροποποιημένων οργανισμών, για τις προϋποθέσεις χορήγησης της σχετικής άδειας και για συναφή θέματα (Αρ. 160(Ι)/2003).
- Οι Περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών και του Εδάφους Νόμοι του 2002 έως 2013 – (Ν. 106/2002). 142/146.
- Ο Περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών Νόμος 2002 έως 2012 {Ν. 132(Ι)/2002, Ν. 125(Ι)/2012}.
  - Σε Περίπτωση που οι συνολικές ετήσιες ποσότητες συσκευασιών που τοποθετεί η επιχείρηση στην Κυπριακή αγορά, ξεπερνούν τους 2 τόνους, τότε αυτή θα πρέπει να αναλαμβάνει το κόστος διαχείρισής τους συμμετέχοντας σε συλλογικό σύστημα.
- Οι Περί Αποβλήτων Νόμοι του 2011 έως (αρ. 2) 2014 – {185(Ι)/2011, 32(Ι)/2014}.
  - Διαχείριση Αποβλήτων Ελαστικών Κ.Δ.Π. 61/2011.
  - Ηλεκτρικές Στήλες και Συσσωρευτές Κ.Δ.Π. 125/2009. ο Ο παραγωγός (πχ εισαγωγέας) ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών οφείλει να αναλαμβάνει το κόστος διαχείρισής τους όταν αυτά καταστούν απόβλητα, οργανώνοντας ατομικό σύστημα ή συμμετέχοντας σε συλλογικό σύστημα.
  - Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού Κ.Δ.Π. 668/2004, Κ.Δ.Π. 378/2009.
  - Ο παραγωγός (πχ εισαγωγέας) ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού οφείλει να αναλαμβάνει το κόστος διαχείρισής του όταν αυτός καταστεί απόβλητο, οργανώνοντας ατομικό σύστημα ή συμμετέχοντας σε συλλογικό σύστημα.
  - Χώροι Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων Κ.Δ.Π. 562/2003, Κ.Δ.Π. 618/2007, Κ.Δ.Π. 147/2014.
- Ο Περί διαχείρισης των αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας νόμος (Ν.82(Ι)/2009).
  - Έγκριση σχεδίου διαχείρισης εξορυκτικών αποβλήτων.
  - Άδεια εγκατάστασης εξορυκτικών αποβλήτων.
  - Πιστοποιητικό κατάλληλης χωροθέτησης για κατασκευή νέων και μετατροπή υφιστάμενων εγκαταστάσεων εξορυκτικών αποβλήτων.
- Ο Περί Βιομηχανικών Εκπομπών Νόμος του 2013, Ν. 184(Ι)/2013, Έκδοση Άδειας Βιομηχανικών Εκπομπών.
- Οι Περί Αξιολόγησης και Διαχείρισης του Περιβαλλοντικού Θορύβου Νόμοι 2004 έως 2007.
- Οι Περί των Βασικών Απαιτήσεων (Εκπομπή Θορύβου στο Περιβάλλον από Εξοπλισμό προς Χρήση σε Εξωτερικούς Χώρους) Κανονισμοί του 2003 (Κ.Δ.Π. 535/2003).

Οι δικαιούχοι χρηματοδότησης για έρευνα η οποία περιλαμβάνει τη χρησιμοποίηση γενετικών πόρων (ΓΠ) και παραδοσιακών γνώσεων (ΠΓ) που συνδέονται με γενετικούς πόρους οφείλουν να συμμορφώνονται με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις ή ρυθμιστικές απαιτήσεις για την Πρόσβαση στους Γενετικούς Πόρους και τον Δίκαιο και Ισότιμο Καταμερισμό των Οφελών που Απορρέουν από τη Χρησιμοποίησή τους:

- Ο περί των Μέτρων Συμμόρφωσης των Χρηστών Βάσει του Πρωτοκόλλου της Ναγκόγια για την Πρόσβαση στους Γενετικούς Πόρους και τον Δίκαιο και Ισότιμο Καταμερισμό των Οφελών που Απορρέουν από τη Χρησιμοποίησή τους στην Ένωση Νόμος του 2018 [N.49(I)/2018],
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 511/2014 της 16ης Απριλίου 2014: *Regulation (EU) No 511/2014 of 16 April 2014 on compliance measures for users from the Nagoya Protocol on Access to Genetic Resources and the Fair and Equitable Sharing of Benefits Arising from their Utilization in the Union,*
- Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1866 της Επιτροπής της 13ης Οκτωβρίου 2015: *Commission Implementing Regulation (EU) 2015/1866 of 13 October 2015.*

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ RESTART 2016-2020 / ΜΑΙΟΣ 2022 - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2024

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ RESTART 2016-2020 – ΕΚΔΟΣΗ 16.1
Ημερομηνία Τελευταίας Επικαιροποίησης: 2 Μαΐου 2024

